

University of Mysore

Oriental Library Publications
KANNADA SERIES No. 24

GENERAL EDITOR

M. S. BASAVALINGAYYA, M.A., B.L.
Curator, Govt. Oriental Library, Mysore

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮಹಾಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತ

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಪುಟ

ಶಲ್ಯ ಗದಾ ಪರ್ವಗಳು

THE
KARNATAKA MAHABHARATA

BY

KUMARAVYASA

Vol. X

SALYA AND GADA PARVAS

EDITED BY

THE KANNADA MAHABHARATA
EDITORIAL COMMITTEE

ASSISTED BY

HARANGACHAR, M.A., B.T.

(Reprint)

MYSORE :

PRINTED BY THE ASST. SUDT. AT THE GOVT. BRANCH PRESS
1947

Price : Re. 1—0—0

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200824

UNIVERSAL
LIBRARY

University of Mysore

Oriental Library Publications
KANNADA SERIES No. 24

GENERAL EDITOR

M. S. BASAVALINGAYYA, M.A., B.L.
Curator, Govt. Oriental Library, Mysore.

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮಹಾಕವಿ ವಿರಚಿತ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತ

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಪುಟ

ಶಲ್ಯ ಗದಾ ಪರ್ವಗಳು

THE
KARNĀTAKA MAHĀBHĀRATA

BY

KUMĀRA VYĀSA

Vol. X

SALYA AND GADA PARVAS

EDITED BY

THE KANNADA MAHĀBHĀRATA
EDITORIAL COMMITTEE

ASSISTED BY

N. ANANTHARANGACHAR, M.A., B.T.

MYSORE

PRINTED BY THE ASST. SUPDT. AT THE GOVT. BRANCH PRESS

1947

ಮುನ್ನುಡಿ

ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಚ್ಯಕೋಶಾಗಾರದಿಂದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸವಿರಚಿತವಾದ ಕನ್ನಡ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಈಗ ನುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿ ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಪುಟವನ್ನು ೧೯೧೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡಿಸಿದರು. ಆಗ ಕೋಶಾಗಾರದ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎ. ಶ್ಯಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಮೊದಲನೆಯ ನಾಲ್ಕು ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಅವರ ತರುವಾಯ ಪ್ರಾಚ್ಯಕೋಶಾಗಾರದ ಕನ್ನಡಪಂಡಿತರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಟಿ.ಎ. ಸುಬ್ಬರಾಯಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಮಹಾಭಾರತದ ವಿರಾಟಪರ್ವ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಐಯ್ಯ ಆರನೆಯ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದರು. ೧೯೩೧ನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚ್ಯಕೋಶಾಗಾರದ ಸಮಿತಿಯವರು ಮುಂದಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಅಂದರೆ ಮಹಾಭಾರತದ ಯುದ್ಧಪಂಚಕದ ಭಾಗವನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾನ್‌ಗಳಾದ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಎಲ್., ಟಿ. ಎಸ್. ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಡಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ತೀ. ನಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಇವರುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿಯನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಶೋಧನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೋಶಾಗಾರದ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಚ್. ಆರ್. ರಂಗಸ್ವಾಮಯ್ಯಂಗಾರ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಅವರು ನೆರವಾದರು. ಭೀಷ್ಮಪರ್ವವು ಅಚ್ಚಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಮಹಾರಾಜರವರ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ವರ್ಗವಾದುದರಿಂದ ಅವರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎ. ಅನಂತರಂಗಾಚಾರ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಟಿ., ಅವರು ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿದರು. ೧೯೩೩ರಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಕಮಂಡಲಿಯು ಭೀಷ್ಮಪರ್ವವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ೧೯೩೬ರಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವವು ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಇದಾದ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲೇಯೇ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಡಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯರು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುದರಿಂದಲೂ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಟಿ. ಎಸ್. ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ನವರು ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾದುದರಿಂದಲೂ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಎಂ.ಎ., ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಂ. ಎಸ್. ಬಸವಲಿಂಗಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಎಲ್., ಆಸ್ಥಾನ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ ತಿರುವಳ್ಳೂರು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಘವಾಚಾರ್ಯ, ಇವರುಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸಂಪಾದಕಮಂಡಲಿಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸರಾಯಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯವರು ೧೯೪೦ರಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಪರ್ವವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಈಚೆಗೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ತಿರುವಳ್ಳೂರು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಘವಾಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಂ. ಎಸ್. ಬಸವಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ದಿವಂಗತರಾದುದರಿಂದ ಶಲ್ಯ ಗದಾಪರ್ವಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಕಮಂಡಲಿಯ ಇತರ ಸದಸ್ಯರು ಶೋಧಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಯುದ್ಧಪಂಚಕದ ಮೊದಲ ಮೂರು ಪರ್ವಗಳ ಶೋಧನೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಕೈಬರಹದ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನೇ ಈಗಲೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ (ಚ) ಪ್ರತಿಯು ದೊರಕದುದರಿಂದಲೂ (ನ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಗವು ಇಲ್ಲದುದರಿಂದಲೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಉಳಿದ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ (ಘ. ತ. ಪ. ಬ.) ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಿಕ್ಕವು ಕೋಶಾಗಾರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವು. (ಘ) ಎಂಬುದು ಶಾಸನದ ಇಲಾಖೆಯ ಪಂಡಿತರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಆರ್. ರಾಮಾನುಜ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ಕೊಟ್ಟದ್ದು. (ತ) ಎಂಬುದು ಗೌಜುಘಟ್ಟದ ಗಣೇಶಘಟ್ಟರಿಂದ ಬಂದ ಪ್ರತಿ; (ಪ) ಮತ್ತು (ಬ) ಎಂಬುವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಚ್ಯಕೋಶಾಗಾರದ ೧೬-೮-೧೦ ಮತ್ತು ೧೮-೧-೨೦ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಪ್ರತಿಗಳು

ಕೋಶಾಗಾರದ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ :—

(ಕ)—ಇದು ಕೆ. ೨೦೫ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೪೪ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯಾದುದು. ಇದುವರೆಗೆ ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಮಹಾಭಾರತದ ಕೈಬರಹದ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು.

(ಬಿ)—ಇದು ಕೆ. ೫೪೧ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶುದ್ಧವಾಗಿದೆ.

(ಗಿ)—ಇದು ಕೆ ೭೦ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿ. ಶಾ. ಶ. ೧೭೭೩ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯಾದುದು.

(ಛಿ)—ಇದು ಕೆ. ೨೫೧ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿ.

(ದಿ)—ಇದು ಕೆ. ೧೭೩ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿ.

ಹಿಂದಿನ ಪರ್ವಗಳಂತೆ ಈ ಪರ್ವವನ್ನು ಶೋಧನೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯುವ ಪದ್ಯವನ್ನೇ ಮೂಲಪಾಠವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪುಟದಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಪಾಠಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಸಹಾಯಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ಮಹನೀಯರಿಗೂ ಪ್ರಾಚ್ಯಕೋಶಾಗಾರವು ಋಣಿಯಾಗಿದೆ.

ಯುದ್ಧಪಂಚಕದ ಶಬ್ದಕೋಶವನ್ನೂ ಮಹಾಭಾರತದ ಉಪೋದ್ವಾತವನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ.

ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣ

ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣದ ಪ್ರತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮುಗಿದು ಹೋದುದರಿಂದಲೂ, ಇದು ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವಾಗಿದ್ದು ವುದರಿಂದಲೂ, ಇದನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದೆ.

ಮೈಸೂರು, } ಎಚ್. ಆರ್. ರಂಗಸ್ವಾಮೈಯ್ಯಂಗಾರ್,
20-6-47. } ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್, ಓರಿಯಂಟಲ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್.

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಶಲ್ಯಪರ್ವ.

ಪಂಕ್ತಿ	ವಿಷಯ	ಪುಟ
೧.	ಶಲ್ಯನ ಸೇನಾಧಿಪತ್ಯಾಭಿಷೇಕ	೧-೯
೨.	ಧರ್ಮರಾಯನು ಶಲ್ಯನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು	೧೦-೨೪
೩.	ಶಲ್ಯವಧೆ

ಗದಾಪರ್ವ

೧.	ದುರ್ರೋಧನನು ಸ್ವತಃ ಸೈನ್ಯಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸುವುದು.	೨೫-೫೮
೨.	ಶಕುನಿ ಮತ್ತು ಸಮಸಪ್ತಕರ ಮರಣ	೫೯-೬೮
೩.	ಕೌರವನು ದ್ವೈಪಾಯನ ಸರೋವರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು.	೬೯-೭೯
೪.	ಪಾಂಡವರು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಸರೋವರವನ್ನು ಮುತ್ತುವುದು.	೮೦-೯೩
೫.	ಪಾಂಡವರ ಮೊದಲೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೊಳದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರುವುದು. ಪಾಂಡವರು ಬಲರಾಮನನ್ನು ಕಾಣುವುದು.	೯೪-೧೦೭
೬.	ಭೀಮ ದುರ್ಯೋಧನರ ಸಂಗ್ರಾಮ	೧೦೮-೧೧೬
೭.	ದುರ್ಯೋಧನನ ಮರಣ	೧೧೭-೧೨೯
೮.	ದುರ್ಯೋಧನನ ಅಷ್ಟಣಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೃಪಾಶ್ವತ್ಥಾಮರು ಪಾಂಡವರ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು.	೧೩೦-೧೪೪
೯.	ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರ ಪೂಜೆವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು.	೧೪೫-೧೫೪
೧೦.	ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಕ್ರೂರಶರಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದ ಉತ್ತರೆಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ಕಾಯುವುದು.	೧೫೫-೧೬೧
೧೧.	ವೇದವ್ಯಾಸರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಗಾಂಧಾರಿಯು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಶಾಪ ಕೊಡುವುದು.	೧೬೨-೧೭೮
೧೨.	ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನಾದಿ ನೂರ್ವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಡ ಗಾಂಧಾರಿಯು ಪ್ರರಾಪ.	೧೭೯-೧೮೪
೧೩.	ಧರ್ಮರಾಜ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ	೧೮೫-೧೯೩
೧೪.	ಪರಿಶಿಷ್ಟ

ಕನ್ನಡ ಮಹಾಭಾರತ

ಶಲ್ಯಪರ್ವ

ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ|| ರಾಯ ಕೀಳ್ಕೆ ಕದನದಲಿ ರಾ
ಥೇಯನವನಾನದಲಿ ಕೌರವ
ರಾಯದಳಪತಿಯಾಗಿ ಹೊಕ್ಕನು ಶಲ್ಯನಾಹವವ||

ಹೇಳರೇ ಭೀಷ್ಮಾದಿ ಹಿರಿಯರು
ಮೇಲುದಾಯವ ಬಲ್ಲವರು ಹೆ
ಚ್ಚಾಳುತನದಲಿ ಹಿಗ್ಗಿ ಕಂಡರೆ ಜಯದ ಜಾಹುಗಳ |
ಮೇಲಣಾಹವದೊಳಗೆ ದೇಹವ
ಬೀಳುಕೊಂಡನು ಶಲ್ಯನಲ್ಲಂ
ಮೇಲೆ ದೊರೆಗೇನಾದುದೆಂಬುದನಱಿಯೆ ನಾನೆಂದ||

೧

ಮರುಳೆ ಸಂಜಯ ಗಾಳಿಯಲಿ ಕುಲ
ಗಿರಿಯ ಜೈನಿಕೆ ಬಿಚ್ಚಿದಡೆ ಹುಲು
ಮೊರಡಿಗಳ ¹ಬಿಗುಹೇ¹ನು ಬೀತುದು ಕರ್ಣನೊಡ್ಡವಣಿ |
ಕುರುಪತಿಯ ಪಾಡೇನು ಮಾದ್ರೇ
ಶ್ವರನ ಮತ್ಸರವೇನು ಸಾಕಂ
ತಿರಲಿ ಸವಱುತೆ ಕೌರವಾನ್ವಯವೆಂದನಂಧನೃಪ||

೨

ಬೇಯದೆನ್ನೆದೆ ಶೋಕವಷ್ಟಿಯ
ಬಾಯಲಕಟಾ ಕರ್ಣ ಕೌರವ
ರಾಯನಳವಿನಲುಳಿವ ಪುತ್ರದ್ರೋಹಿಯಾರಿನ್ನು |
ಸಾಯಿಸುವ ಸಾವಂಜಿತನೆಗೆ ಚಿ
ರಾಸಿಯು ತೊಡರಿಕ್ಕಿ²ದೆನು ಮಾರ್ಕಂ
ಡೇಯ ಮುನಿಗಿಂದರನ ಧೊಪ್ಪನೆ ಕೆಡೆದನವನಿಯಲಿ||

೩

¹ ಪಾಡೇ (ಕ.ಖ.ತ.ದ). ² ಯುಗಡರೊಡ್ಡಿ (ಪು).

ಹದುಳಿನ್ನೈ ರಾಜೇಂದ್ರ ನೀ ಬಿ
ತ್ತಿದ ವಿಷದ್ರುಮ ಫಲತವಾಯಿತು
ಬೆದಹಲೇಕಿನ್ನನುಭವಿಸು ಸಾಕುಳಿದ ಮಾತೇನು |
ಕದನದಲಿ ಸುತನಿಧಿಯ ಹೋಗಾ
ಡಿದೆ ನಿಜಾನ್ವಯ ಕಲ್ಪತರುವನು
ಮದಕರಿಗೆ ಮಾಱಿದೆಯೆನುತ ನೆಗಹಿದನು ಭೂಪತಿಯ || ೪

ಮಲಗಿನಿದನೊಟವೇಳ್ಳ ನಯನ
¹ಸ್ಥಳವ¹ ನೇವರಿಸಿದನು ಶೋಕಾ
ನಲನ ತಾಪಕೆ ತಂಪನೆಹಿದನು ನೀತಿಮಯರಸದ |
ಅಳಲ²ಶ್ರವ²ಮಾಡಿದೆ ನದೀನುತ
ನಳವಿನಲಿ ಗುರು ಕರ್ಣ ಶಲ್ಯರ
ಕಳವಿನಲಿ ಕಟ್ಟಳಲ ಬಹು³[೪]³ಭ್ಯಾಸಿ ನೀನೆಂದ || ೫

ಅಹುದು ಸಂಜಯ ಶೋಕಶಿಖಿ ನೆಹಿ
ದಹು⁴ಸಿತ⁴ನನು ಬೆಂದ ವಸ್ತುಗೆ
ದಹನವುಂಟೇ ಎಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿ ನಮ್ಮೊಳಾದುದಲಾ |
ಮಿಹರಿಸುತ ಪರಿಯಂತ ಕಥೆ ನಿ
ರ್ವಹಿಸಿ ಬಂದುದು ಶಲ್ಯಕಾರವ
ರೆಹಗೆ ⁵ನೆಗಳದರದನು⁵ ವಿಸ್ತರವಾಗಿ ಹೇಳೆಂದ || ೬

ತಗೆದುದಾಚೆಯಲವರೆ ಬಲ ಜಗ
ದಗಲದುಬ್ಬಿನ ⁶ಬೊಬ್ಬೆಯಲಿ ಮೊರೆ
ಮುಗಿಲಮದದಂದದ⁶ಲಿ ಮೊಳಗುವ ವಾದ್ಯರಭನದಲಿ |
ಬಿಗಿದ ಮೋನದ ಬೀತ ಹರುಷದ
ಹೊಗೆವ ಮೋಹಿಯ ಹೊತ್ತು ವೆದೆಗಳ
ದುಗುಡದೊಗ್ಗಿನ ⁷ನಮ್ಮ⁷ ಮೋಹರ ತೆಗೆದುದೀಚೆಯಲಿ || ೭

ನಿಡಿದು ಕರ್ಣನ ತಲೆ ಧರಿತ್ರಿಗೆ
ಕೆಡೆಯೆ ಧೊಪ್ಪನೆ ಮೂರ್ಛೆಯಲಿ ನೃಪ
ಕೆಡೆದು ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿದನು ಶೋಕಜ್ವರದ ⁸ಧಗೆ ಜಡಿಯೆ⁸ |

¹ ದ ಜಲವ (ಕ). ² ಶಮ (ಕ). ³ ೪ (ಸ). ⁴ ನಡೆ (ತ). ⁵ ನೆಗ್ಗಿ
ದರೆಂದು (ತ). ⁶ ಕೊಬ್ಬಿನಲಿ ಮೋಡದಲುಗಿವ ನಿಡಲಂದದಲಿ (ತ). ⁷ ನಿನ್ನ
(ತ.ಪ). ⁸ ರುಳಕೊಯ್ದು (ಟ.ದ).

ಪಡಪಿಗರು ಚಾಮರದ ಚಾಹಿಯು
ರೊಡನೆ ನೆಲಕುರುಳಿದರು ಸಾರಥಿ
ಕಡಿಯಣದ ಕುಡಿನೇಣ ಕೊಂಡನು ತಿರುಹಿದನು ರಥವ || ೮

¹ಬಂದು¹ ಕರ್ಣನ ಹಾನಿ ಕೌರವ
ವೃಂದವನು ವೇಡ್ಯಸಿತೇ ಹಾ
ಯೆಂದು ಕೃಪಗುರುಸುತರು ರಥವನು ಬಿಟ್ಟು ಸೂರಿಯಲಿ |
ತಂದು ಬಾಚಿನಿದರನನಿರವೆಂ
ತೆಂದುಸುರನಾರೈದು ವಿಧಿಯನು
ನಿಂದಿನಿದರವಧಾನ ಜೀಯವಧಾನ ಜೀಯನುತ || ೯

ತಳಿತಳಿದು ಪನ್ನೀರನಕ್ಷಿಗೆ
ಚಳೆಯವನು ಹಿಡಿದತ್ತಿ ಗುರುಸುತ
ಮಲಗಿನಿದಡೇನಯ್ಯ ಕರ್ಣ ಎನುತ್ತ ಕಂದೆಹಿದು |
ಘಳಿಲನೆದ್ದನು ಕರ್ಣ ತೆಗೆಸೈ
ದಳವನಿರುಳಾಯ್ತೆಂದು ಶೋಕದ
ಕಳವಳದಲರೆಮುಚ್ಚುಗಿಣ್ಣಲ ಮತ್ತೆ ಮೈಮುಹಿದ²|| ೧೦

ರಾಯ ಹದುಳಿಸು ಹದುಳಿಸಕಟಾ
ದಾಯಿಗರಿಗೆಡೆಗೊಟ್ಟಲಾ ನಿ
ದಾರ್ಯದಲಿ ನೆಲ ಹೋಯ್ತು ಭೀಮನ ಭಾಷೆ ಸಂದುದಲಾ |
ವಾಯುಜನ ಜಠರದಲಿ ತೆಗೆಯಾ
ಜೀಯ ನಿನ್ನನುಜರನು ಪಾರ್ಥನ
ಬಾಯಲುಗಿ ಸೂತಜನನೆಂದರು ಜಹಿದು ಕುರುಪತಿಯ || ೧೧

ಏನು ಗುರುಸುತ ಮಾಡಿದನೇ ತ
ನ್ನಾನೆ ಬವರದಲಕಟಾ ಕುಂತೀ³
ಸೂನುವೇಕೈ ತಪ್ಪ ಮಾಡಿದನೇ ಮಹಾದೇವ |
ಭಾನುಸನ್ನಿಧ ಸರಿದನೇ ತ
ಹ್ವೇನು ಪಾರ್ಥನ ಬಸುಹಿಲೆನ್ನ ನಿ
ಧಾನವಿದ್ದು ತೆಗೆವೆನ್ನಿಸಲೆಯೆಂದು ಕಂದೆಹಿದ || ೧೨

¹ ಬಿಂದ (ತ). ² ಪವಡಿಸಿದ (ಕ). ³ ಸುರಪನ (ತ).

ತಾಪವಡಗಿತು ಮನದ ಕಡುಹಿನ
ಕೋಪ ತಳಿತುದು ಭೀಮ ಪಾರ್ಥರ
ರೂಪು ಮುಖದಲಿ ಕರ್ಣ ದುಶ್ಯಾಸನರ ಕಲ್ಪಿಸಿದ |
ಭೂಪ ಕೇಳೈ ಪಾಳಯಕೆ ಕುರು
ಭೂಪ ಬಂದನು ನಾಳೆ ¹ಕರ್ಣೋರ್
ತ್ಥಾಪನ¹ವರಾ ಏನುತ ಹೊಕ್ಕನು ಭದ್ರಮಂಟಪವ ||

೧೩

ಶಕುನಿ ಕೃಪ ಗುರುನೂನು ಕೃತವ
ರ್ಮಕ ಸುಕೇತು ಸುಶರ್ಮ ನಮನ
ವತ್ತಕರು ಮಾದ್ರೈತ್ವರ ಸುಬಾಹು ಸುನಂದ ಚಿತ್ರರಥ |
ಸಕಲ ಸುಭಟರು ಸಹಿತ ದಳನಾ
ಯಕರು ಬಂದರು ಕರ್ಣಹಾನಿ
ಪ್ರಕೃಷಕಳಿತಶಿರೋವಕುಂಠನ ವೈಮನಸ್ಯದಲಿ² ||

೧೪

ಹಿಮದ ಹೊಯ್ಲಲಿ ನೀದು ಸಿಕ್ಕಿದ
ಕಮಲವನದಂದದಲಿ ಹತವಿ
ಕ್ರಮದ ಕೀರ್ತಿಯ ಬಹಳಭಾರಕೆ ಬಳುಕಿದಾನನದ |
ಸುಮುಖತಾವಿಚ್ಛೈದಕಲುಪ
ಸ್ತಿಮಿತರಿರವನು ಕಂಡು ನಾಳಿನ
ಸಮರಕೇನುದ್ಯೋಗವೆಂದನು ಕೃಪನ ಗುರುಸುತನ ||

೧೫

ಅರನ ಕರ್ಣಚ್ಛೈದವೇ ಜಯ
ಸಿರಿಯ ನಾನಾಚ್ಛೈದವಿನ್ನ³ರ³
ವರಿಸದಿರು ಹೊಯ್ದಾಡಿ ಹೊಗಳಿಸು ಬಾಹುವಿಕ್ರಮವ |
ಗುರುನದೀಸುತರಳಿದ ಬಳಿಕೀ
ಧರ⁴ಗೆ⁴ ನಿನಗಸ್ವಾಮ್ಯ ಕರ್ಣನ
ಮರಣದಲಿ ನೀನರ್ಧದೇಹನು ಭೂಪ ಕೇಳಿಂದ ||

೧೬

ಆ ವೈಕೋದರ ನರರೊಳಂತ
ಭಾವ ದುಶ್ಯಾಸನಗೆ ತನ್ನಯ
ಜೀವನಬಗಾ ಭೀಮ ಪಾರ್ಥರ ಮರಣಸಿದ್ಧಿಯಲಿ |

¹ ಕದನೋದ್ಯಾಪನ (ಗ.ಪು), ಕರ್ಣಸ್ಥಾಪನ (ಬ.ಟ.ತ.ದ). ² ರ ತಳಿತು ರೋಷಪಾಪಕ ವೈಮನಸ್ಯದಲಿ (ಗ.ಟ.ದ.ಪ). ³ ಲ (ಕ), ರೆ ತ). ⁴ ಯು (ತ).

ಕೈ ¹ವಿಡಿಯಲೇ ಕರ್ಣನಿಹನೆಂ
ದಾವು ನಿಶ್ಚಯಿನಿದೆವು ಕರ್ಣನ
ಸಾವ ನಾಳಿನೊಳಿಹುವೆನೆಂದನು ನಿನ್ನ ಮಗ ನಗುತ||* ೧೭

ನಾವು ಹೊಯ್ದಾಡುವೆವು ಭುಜನ
ತ್ವಾವಲಂಬವ ತೋಡುವೆವು ಕ
ರ್ಣಾವನಾನವ ಕಂಡು ಬಳಿಕುಗುಳುವೆವು ತಂಬುಲವ |
ನೀವು ಸೇನಾಪತ್ಯವನು ಸಂ
ಭಾವಿಸಿರೆ ಸಾಕಿನ್ನು ಮಿಗಿಲಾ
ದೈವಕೃತ ಪೌರುಷವ ನಾಳಿನೊಳಿಹಿಯಬಹುದೆಂದ||* ೧೮

ಧರಣಪತಿ ಚಿತ್ತೈನು ಸೇನಾ
ಧುರವನೀವುದು ಮದ್ರಭೂಪತಿ
ಗೆರವರಾ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಳಿಕಾ ಪಾಂಡುತನಯರಿಗೆ |
ಸುರನದೀಜ ದ್ರೋಣ ರಾಥೇ
ಯರಿಗೆ ಸರಿಮಿಗಲಂದು ಮಾದ್ರೇ
ತ್ವರನುಳಿಯೆ ದೊರೆಯಾರು ದಿಟ್ಟರು ನಮ್ಮ ಧಟ್ಟನಲಿ|| ೧೯

ನೀವು ಕಟಕಾಚಾರ್ಯಪುತ್ರರು
ನೀವಿರಲು ಕೃಪನಿರಲು ದಳವಾಯ್
ನಾವಹೆವೆ ನೀವಿಂದು ²ತೇಜೋದ್ವಯದ್ಲಿಧಿಕರಲೆ |
ನಾವು ತಟುವಾಯವರೆನಲು ಜಯ
ಜೀವಿಗಳು ನೀವನ್ಯಗುಣಸಂ
ಭಾ³ವಕಿರಲಾ ಎಂದನಶ್ವತ್ಥಾಮ ಶಲ್ಯಂಗೆ||† ೨೦

ಉಚಿತವಿತರೇತರಗುಣನು ತಿ
ರಚನೆ ಗುಣಯುಕ್ತ ರಿಗೆ ವಿಜಯೋ
ಪಚಿತ ರಣನಾಟಕಕೆ ಜವನಿಕೆಯಾಯ್ತಲೇ ರಜನಿ |
ಅಚಲಮೂಱು ಹೈನರದ ಬಲ
ನಿಚಯ ನಮ್ಮದು ವೀರ ಸುಭಟ
ಪ್ರಚಯ ಮುಖ್ಯರ ಮಾಡಿಯೆಂದನು ಕೃಪನು ಕುರುಪತಿಗೆ|| ೨೧

¹ ವ (ತ). * ಈ ಪದ್ಯಗಳು (ದ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ. ² ತೇಜದ್ವಯ (ಕ), ತೇಜೋಮಯ (ಬ), ತೇಜೋದಯ (ತ). ³ ವಿತ (ಕ.ಫ). ಈ ಪದ್ಯವು (ಒ.ದ.) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲ.

ಸುರನದೀಜ ದ್ರೋಣ ಕೃಪರೀ
 ಕುರುಬಲಕೆ ಕಚ್ಚೊಡೆಯರವರಿ
 ಬ್ಬರ ಪರೋಕ್ಷದಲಾರವಿಲ್ಲಯ ಹಾನಿವೃದ್ಧಿಗಳು |
 ಗುರುಸುತನೊ ಶಲ್ಯನೊ ಚಮೂಮು
 ಬ್ಯರನು ನೀವೇ ಬೆಸನಿಯೆಂದನು
 ಧರಣಪತಿ ಕೇಳೈ ಕೃಪಾಚಾರ್ಯಂಗೆ ಕುರುರಾಯ ||

೨೨

ಆದಡಾ ಭೀಷ್ಮಾದಿ ಸುಭಟರು
 ಕಾದಿ ನೆಗ್ಗಿದ ಕಳನೆ ಹೊಗುವಡೆ
 ಕೈದುಕಾಟರ ಕಾಣಿನೀ ಮಾದ್ರೇಶ ಹೊಣಿಗಾ'ಗಿ |
 ಈ ದುರಂತ^೨ರ^೨ ನಮರಜಯ ನಿನ
 ಗಾದಡೊಳ್ಳಿತು ಶಲ್ಯನಲ ಸಂ
 ಪಾದಿನಿರೆ ಸೇನಾಧಿಪತ್ಯವ^೩ನರಸ ಕೇಳೆಂದ^೩ ||

೨೩

ತರಿಸಿ ಮಂಗಳವಸ್ತುಗಳನಾ
 ದರಿಸಿ ಭದ್ರಾಸನದಲೇತನ
 ನಿರಿಸಿ ನೃಪ ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು ಮೂರ್ಧಾಭಿಷೇಚನವ |
 ಮೊರೆವ ವಾದ್ಯದ ನಿಡಿಲ ಧರಣೀ
 ಸುರರ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯ ಮಳೆಗಳೊ
 ಳರುಳನುಗಿದುವು ಮಕುಟಮಣಿ^೪ರಾಜಿ^೪ಗಳ ಮಿಂಚುಗಳು ||

೨೪

ಆದುದುತ್ಸವ ಕರ್ಣಮರಣದ
 ಬೇದ^೫ವಕ್ಕಿತು^೫ ಹಗೆಗೆ ಕಾಲ್ಪೊಳೆ
 ಯಾದ ವೀರ^೬ರನಾ[ಬ್ಧಿ]^೬ ನೆಲೆದಪ್ಪಿತ್ತು ನಿಮಿಷದಲ |
 ಬೀದಿವರಿದುದು ಬಿಂಕ ನನೆಕೊನೆ
 ಪೋದುದಾಶಾಬೀಜ ಲಜ್ಜೆಯ
 ಹೋದ ಮೂಗಿಗೆ ಕದಪ ಹೊಯ್ದನು ನಿನ್ನ ಮಗನೆಂದ ||

೨೫

ಕಾಣಿಕೆಯ ನಿತ್ತಬಿಳಿ^೭ ಸುಭಟ^೭
 ಶ್ರೇಣಿ ಕಂಡುದು ನುಡಿಯ ಹಾಣಾ
 ಹಾಣಿಗಳ^೮ ಭಾಷೆಗಳ ಹಕ್ಕಲು^೮ ವೀರರುಕ್ಕುಗಳ |

^೧ ತಾ (ದ.ಪ). ^೨ ದ (ಬ). ^೩ ನೆಂದನಾದ್ರೋಣ (ಕ). ^೪ ರೋಣಿ (ತ).

^೫ ವಡಗಿತು (ಗ.ಟ.ದ), ವಳುಕಿತು (ತ). ^೬ ರನಾಭಿ (ಕ), ಸಮುದ್ರ (ಬ.ಗ.ಘ.

ತ.ಪ). ^೭ ಭೂಪ (ತ). ^೮ ಭಾರಿಗಳ ಹೊಣಿಕೆಯ (ಟ.ದ).

ಪ್ರಾಣಚೂಳಕೋದ^೧ಕ^೧ದ ಚೇಷ್ಟೆಯ
ಹೂಣಿಗರು ವಿಜಯಾಂಗನೋಪ
ಕ್ಷೀಣಮಾನನರೊಪ್ಪಿದರು ಕುರುಪತಿಯ ಪರಿವಾರ||

೨೬

ಪತಿಕರಿಸಿದ್ಯೆ ವೀರಸುಭಟ
ಪ್ರತತಿಮಧ್ಯದಲಿಮ್ಮ ನಹಿತ
ಚ್ಯುತಿಗೆ ನಾಧನವೆಂದು ನಿಜನೇನಾಧಿಪತ್ಯದಲಿ|
ಕೃತಕವಿಲ್ಲದೆ ಕಾದುವೆನು ಯಮ
ಸುತನೊಡನೆ ಜಯಸಿರಿಗೆ ನೀನೇ
ಪತಿಯೆನಿಸಿ ತೋಪಿಸುವೆನೆಂದನು ಶಲ್ಯ ಕುರುಪತಿಗೆ||*

೨೭

ಉಬ್ಬಿದನಲೈ ಮಧುರವಚನದ
ಹಬ್ಬದಲಿ ನಿನ್ನಾತನಿತ್ತಲು
ತುಬ್ಬಿನವದಿರು ತಂದು ಬಿಸುಟರು ನಿಮ್ಮ ಪಾಳೆಯದ|
ಸರ್ಬ ವೃತ್ತಾಂತವನು ಗಾಢದ
ಗರ್ಭ ಮುಳಿದುದು ಕೃಷ್ಣರಾಯನ
ನಬ್ಬಿನಿದನಿರುಳನನಿಪತಿ ಬಿನ್ನೈನಿದನು ^೨ಹದನ^೨||

೨೮

ದೇವ ಚಿತ್ತೈನಿದರೆ ಬೊಪ್ಪೆನ
ಭಾವನನು ನೇನಾಧಿಪತ್ಯದ
ಲೋವಿದರಲೇ ಶಲ್ಯ ಮಾಡಿದ ಭಾಷೆ^೩ಯವರೊಡನೆ^೩|
ಆವನಂಘೈನುವನೊ ಪಾರ್ಥನೊ
ಪಾವಮಾನಿಯೊ ನಕುಲನೋ ಸಹ
ದೇವನೋ ತಾನೋ ನಿದಾನಿಸಲಹಿಯೆ ನಾನೆಂದ||

೨೯

ಕಲಹವೆನ್ನದು ದಳಪತಿಗೆ ತಾ
ನಿಲುವೆನೆಂದನು ಭೀಮನೆನ್ನನು
ಕಳುಹಿ ನೋಡೆಂದನು ಧನಂಜಯನೆಮ್ಮ ಮಾಹನಲಿ|
ಸಲುಗೆಯೆನಗೆಂದನು ನಕುಲನೆ
ನ್ನೊಲವಿನ^೪ರ್ತಿಯದೆನ್ನ ಕಳುಹಿದ
ಡುಳುಹಿದವರೆಂದೆಹಗಿದನು ಸಹದೇವನಾ ಹರಿಗೆ||*

೩೦

^೧ ಯ (ಕ). * ಈ ಪದ್ಯಗಳು (ಟ.ದ) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಲ್ಲ. ^೨ ನಗುತ (ಕ.ತ).
^೩ ನಮ್ಮೊಡನೆ (ಕ). ^೪ ಫಿ (ಸ.ಬ).

ಹಱಿಯದರ್ಜುನನಿಂದ ಭೀಮನ
 ನೆಹವಣಿಗೆ ನೋಯಿಸದು ನಕುಲನ
 ಹೊಣಿಗೆ¹ಯೊಡ¹ಗಧು ಸೈರಿಸದು ಸಹದೇವನಾಟೋಪ |
 ಇಱುವಡಾ ಮಾದ್ರೇಶನನು ನೆಹಿ
 ಮುಱುವಡೆಯು ನಿನಗಹುದು ನಿನ್ನನು
 ತಱುಬಿದವರೇ² ಕಷ್ಟ²ರೆಂದನು ನಗುತ ಮುರವೈರಿ ||

೩೦

ಲೇಸನಾಡಿದೆ ಕೃಷ್ಣ ಶಲ್ಯಂ
 ಗೀಸು ಬಲುಹುಂಟಾದಡನುಜರು
 ಘಾಸಿಯಾದರು ಹಿಂದೆ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ಬವರದಲ |
 ಈ ನಮರಜಯವೆನಗೆ ನಾಳಿನೊ
 ಳೈಸಲೇ ನಳ ನಹುಷ ಭರತ ಮ
 ಹೀಶವಂಶೋತ್ಪನ್ನ ತಾನೆಂದನು ಮಹೀಪಾಲ ||

೩೧

ತಾಯಿ ಹೆಹಳೇ ಮಗನ ನಿನ್ನನು
 ನಾಯಕನೆ ಲೋಕೈಕವೀರರ
 ತಾಯಲಾ ನಿಮ್ಮವೈಯಾ ಮೊಲೆವಾಲ ಬಲುಹಿ³ನಲಿ³ |
 ರಾಯ ನೀ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಸೇನೆಯ
 ತಾಯೆನುತ ತೊಪಿಱುದು ಕಮಲದ
 ಳಾಯತಾಂಬಕನಪ್ಪಿ ಕೊಂಡನು ಧರ್ಮನಂದನನ ||

೩೨

ಸಂದಮೈ ಹದಿನೇಳು ರಾತ್ರಿಗ
 ಳಂದಿನಿರುಳಾ ಸೇನೆ ನಿರ್ಭಯ
 ದಿಂದ ನಿದ್ರಾವ್ಯಸನ⁴ನಿರ್ಭರ⁴ಪೂರ್ಣಹರುಷದಲ |
⁵ಸಂ⁵ದುದೀ ನಿನ್ನವರು ರಾಧಾ
 ನಂದನವ್ಯಪಗಮನನಪ್ಪಾ
 ನಂದ⁶ವಿಹ್ವಲಕರಣ⁶ರಿದ್ದರು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ||

೩೪

ಅ ಶಿಖಂಡಿಯ ತೋಱು ಸರಳಿನ
 ಹಾಸಿಕೆಯೊಡ್ಡು ನನು ಮಾತಿನ
 ವಾಸಿಯಿಂದೊಡ್ಡು ನನು ಮುನ್ನಿನ ಕುಲವನೆಚ್ಚಱಿಸಿ |

¹ ಯೋ (ಕ.ಬ.ತ), ಹೋ (ಖ.ದ). ² ಕೆಡುವ (ಖ.ದ). ³ ದರಾ (ಕ).
⁴ ವಿಹ್ವಲ (ಕ), ದುಬ್ಧಿತ (ಪು), ನಿರ್ಭಯ (ದ). ⁵ ನಿಂ (ಕ). ⁶ ನಿರ್ಭರ
 ಹರುಷ (ಕ), ನಂತಃಕರಣ (ಖ.ದ).

ಘಾನಿ ಮಾಡಿದನೊಬ್ಬ ನನು ಧರ
 ಣೀಶಚೇಷ್ಟೆಯಲೊಬ್ಬ ನನು ಕೃಪೆ
 ಯೇನು ಘನವೋ ವೀರನಾರಾಯಣ¹ಗೆ ಭಕ್ತರಲಿ¹ ||

೩೫

ಪೊದಲನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು

¹ ನ ಭಕ್ತರಿಗೆ (ಕ.ಖ.ತ).

ಏರಡನೆಯ ಸಂಧಿ

ನೂಡನೆ|| ಗಂಡುಗಲ ಕದನ ಪ್ರಚಂಡನ
ಬಂಡ ಭುಜಬಲ ಧರ್ಮ ಸುತ ಮುಂ
ಕೊಂಡು ರಣದಲ ಕೌದಿ ಗೆಲಿದನು ಮಾದ್ರ ಭೂಪತಿಯ ||

ಒಳಗೆ ಧಗೆ ನಗೆ ಹೊರಗೆ ಕಳವಳ
ವೊಳಗೆ ಹೊರಗೆ ನವಾಯಿ ಡಿಳ್ಳನ
ವೊಳಗೆ ಹೊರಗೆ ಸಫಾಡಮದ ಬಲುಬೇಗೈಯೊಳಗೊಳಗೆ |
ಬಲುಹು ಹೊರಗೆ ಪರಾ¹ಭವ¹ದ ²ಕಂ²
ದೊಳಗೆ ಕಡುಹಿನ ಕಲಿತನದ ಹಳ
ಹಳಕೆ ಹೊರಗೆ ಮಹೀಪ ಹದನಿದು ನಿನ್ನ ನಂದನನ || ೧

ನೆಗ್ಗಿದನು ಗಾಂಗೇಯನಮರರೊ
ಳೊಗ್ಗಿದನು ಕಲದ್ರೋಣನೆನ್ನವ
ನಗ್ಗಿ ಕೆಗೊಣೆಯವ ಬೆರನಿದನೆನ್ನ ಬಿಂಬದಲ |
ಉಗ್ಗಡದ ರಣವಿದಕೆ ತಲ್ಲನ
³ನೆಗ್ಗಿಸುವನೀ ³ ಕೌರವೇಶ್ವರ
ನೆಗ್ಗಿ ನೋಡುವೆನೆಂಬವೊಲು ರವಿಯಡದದಂಬರವ || ೨

ನೂಳವಿದುವು ⁴ಸನ್ನೆ⁴ಯಲ ನಿ
ನ್ಸಾಳ ದಳಪತಿ ಕುರುಬಲದ ದೆ
ಖ್ಖಾಳವನು ನೋಡಿದನು ತೂಗಾಡಿದನು ಮಣಶಿರವ |
ಆಳು ನೆರೆದಿರೆ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನ
ಮೂಲೆ ನೆಪೆಯದು ಮುನ್ನವೀಗಳು
ಪಾಳೆಯದ ಕಡೆವೀಡಿದ್ದಿದು ಶಿವಶಿವಾಯೆಂದ || ೩

ಗಜಕೆ ಗುಳ⁵ವನು ಬೀನಿ ವಾಜಿ⁵
ವ್ರಜವ ಹಲ್ಲಣನಿದರು ಗಾಲಯ
ಗಜಹು ಘೀಳಿಡೆ ನೊಗನ ಹೆಗಲಲ ⁶ಕುಣದವತ್ಸಚಯ |

¹ ಕ್ರಮ (ಛ.ದ). ² ಕುಂ (ಪ). ³ ನೆಗ್ಗಿಸಿದನೇ (ಪ), ಮಗ್ಗಿಸಿದನೇ (ನ). ⁴ ಲಗ್ಗೆ (ಛ.ದ). ⁵ ಬೀನಿದುವು ತುರಗ (ಕ). ⁶ ಮ (ತ).

ಭುಜದ ಹೊಯ್ಯನ ಹರಿಗೆಗಳ ಗಜ
ಬಜದ ಬಿಲುಜೇವಡೆಯ ರವದ
ಕೃಜದ ಕಾಲಾಳೊದಗಿತವನ್ನೀಪತಿಯ ಸನ್ನೆಯಲಿ||

೪

ಮೊರೆವ ಕಹಳಾರವದ ಡಿಂಡಿಮ
ಮುರಜ ಗೋಮುಖ ಪಟಹ ಜ
ರ್ಘರ ಕರಡೆ ಪಣವ ಮೃದಂಗ ಡಮರುಗ ಡಕ್ಕೆ ಡವುಡೆಗಳ|
ಬಿರಿಯೆ ನೆಲನಲ್ಲುಹಿವ ವಾದ್ಯದ
ಹರುಷತರ ನಿರ್ಘೋಷದಬ್ಬರ
ಜ್ವರಿಹಿತಡಕಿಲು ಜಗದ ಜೋಡಿಯನರನ ಕೇಳೆಂದ||

೫

ಮುಹಿದ ಬಲುಗುದುರೆಗಳ ಬಾದಣ
ಗೊಹಿದ ಮಯ್ಯಾನೆಗಳ ಹತ್ತಿಗೆ
ಹಹಿದ ಗಾಲಿಯ ರಥವ ಚಿನ್ನಕಡ್ಡಿವಡೆದ^೩ ಕಾಲಾಳ|
ಅಱುಹಿದರು ಭೂಪತಿಗೆ ಸೇನೆಯ
ಲಱಿನಿ ತೆಗೆದಾಯತ ಚತುರ್ಬಲ
ಹೊಹಿಗೆ ನಿಂದುದು ಹೊಗೆದೆಗೆದ ಕೇಸುರಿಯ ತಿರುಳಂತೆ||

೬

ಹತ್ತು ಸಾವಿರದೇಳುನೂಱು
ವತ್ತು ಗಜ ಹನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರ
ಹತ್ತಿವು ರಥವೆರಡು ಲಕ್ಕವನೆಣಿಸಿದರು ಹಯವ|
ಪತ್ತಿ ಮೂಱ್ ಕೋಟಿಯದು ಕೈ
ವರ್ತಿಸಿತು ದಳಪತಿಗೆ ಸಾಗರ
ಬತ್ತಲೆಡೆಯಲಿ ನಿಂದ ನೀರವೊಲಾಯ್ತು ಕುರುಸೇನೆ||

೭

ವೈರಿಬಲದೊಳಗಾಱು ಸಾವಿರ
ತೇರು ಗಜಘಟೆ ಮೂಱು ಸಾವಿರ
ವಾರುವಂಗಳನೆಣಿಸಿ ತೆಗೆದರು ಹತ್ತು ಸಾವಿರವ|
ವೀರಭಟರಾಯ್ತೊಂದು ಕೋಟಿ ಮ
ಹೀರಮಣ ಕೇಳುಧಯಬಲ ವಿ
ಸ್ತಾರ ಹದಿನೆಂಟಿನಿದಕ್ಷೋಹಿಣಿಯ ^೪ಶೇಷವಿದು^೪||

೮

^೧ ರು (ಖ), ^೨ ನಿ (ಕ,ಖ,ದ), ^೩ ಗಳೆದ (ತ,ಪ), ^೪ ಪರಿ
ಶೇಷ (ತ).

ಶಕುನಿ ಮೋಹರಿಸಿದನು ಸಮನೆ
 ಪ್ರಕರು ಬೇಯೊಡ್ಡಿ ದರು ಕೃತವ
 ಮೃಕ ಕೃಪಾತ್ವತ್ಥಾ ಮರೊದಗದ¹ರೊಂದು¹ ಬಾಹೆಯಲಿ |
 ನಕಲ ಬಲ ಮಾದ್ರೇತ್ವರನ ಹೇ
 ಳಕೆಯಲೊಯ್ಯಾರಿಸಿತು ಕುರುಬಲ
 ನಿಕರ ತಳತುದು ತರವಿಡಿದು ಕಳನೊಂದು ಮೂಲೆಯಲಿ || ೯

ಇದಿರಲೊಕಿತು ಗಾಳಿ²ಪಟ್ಟಿದ
 ಮದಗಜಾವಳಿ ಮುಗ್ಗಿ ದುವು ಧ್ವಜ
 ವದಿರಿದವು ಹೊಡೆಗೆಡೆದು ಹೊಳೆದುದು ತೇರು³ಪಳಿವತಿಯ |
 ಬದಿರಿದವು⁴ತಡಿನಹಿತ ಧಟ್ಟಿನ
 ಕುದುರೆ ಮೈಗಳಲಾಯುಧದ ಕಿಡಿ
 ಯುದುರಿದವು ಕುರುಬಲದಲ್ಪ ತವಾಯ್ತು ನಿಮಿಷದಲಿ || ೧೦

ಬಂದುದಾ ಮೋಹರ ಬಲಾಘದ
 ಮುಂದೆ ಪಾಠಕರವರ ಕಾಹಿ⁵ಗೆ
 ಹಿಂದೆ ಬಿಲ್ಲಾಳವರ ಸುಯ್ಯಾನದಲಿ ನಬಳಿಗರು |
 ಹಿಂದೆ ತುರಗೆ ನಮೂಹವಲ್ಲಂ
 ಹಿಂದೆ ಗಜಘಟೆ ಗಜದ ಬಳಿಯಲಿ
 ನಂದಣಿಸಿದುದು ರಾಯದಳ ಮಣಿರಥನಿಕಾಯದಲಿ || ೧೧

ಅರಸನೆಡವಂಕದಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿ
 ನರ ನಕುಲ ನಹದೇವ ಸೋಮಕ
 ವರ ಯುಧಾಮನ್ಯೂತ್ತಮೌಜನ ಸೃಂಜಯಾದಿಗಳು |
 ನೆರೆದುದಾ ಬಲವಂಕದಲಿ ತನು
 ಜರು ವೈಕೋದರ ದ್ರುಪದಸುತ ದು
 ರ್ಧರ ಶಿಖಂಡಿ ಪ್ರಮುಖ ಘನಪಾಂಚಾಲ⁶ಪರಿವಾರ⁶ || ೧೨

ಆಯತಿಕೆಯಲಿ ಬಂದು ಪಾಂಡವ
 ರಾಯದಳ ಮೋಹರಿಸಿ ನಿಂದುದು
 ರಾಯರಿಬ್ಬರ ಬೀಸುಗೈಗಳ ನನ್ನೆ ನಮವಾಗೆ |

¹ ಕೆರೆಡು (ಛ.ತ). ² ವ (ತ.ಪು). ³ ತುರು (ತ). ⁴ ದ (ಛ.ದ).
⁵ ನ (ಕ.ಗ.ಛ). ⁶ ನಾಯಕರು (ಕ).

ತಾಯಿಮಳಲನು ತಟುಬಿದಬುಧಿಯ
ದಾಯಿಗರು ತಾವಿವರೆನಲು ಬಿಡೆ
ನೋಯದೆರೆನಿದುದುಭಯಬಲ ಬಲುಖತಿಯ ಬಿಂಕದಲ || ೧೩

ಕೇಣವಿಲ್ಲದೆ ಭಟರ ಹಾಣಾ
ಹಾಣ ಮನಗಿತು ಒಣಖಟಲ ಹೊ
ಯ್ದಾಣೆಗಳ ಬಿಟುಗಿಡಿಯ ಹಿರಿಯಬ್ಬಣದ ಹೊಯ್ಲುಗಳ |
ಹೂಣಕೆಯ ಸಬಳಗರೊಳಮೈ
ಗಾಣಕೆಯ ¹ ಬಲುಸೂತರಧಿಕರ
ಜಾಣತಿಯ ಬಿಲ್ಲವರ¹ ಧಾಳಾಧೂಳಿ ಬಲುಹಾಯ್ತು ||* ೧೪

ರಾವುತರು ನೆಲ್ಲನಿದರಗ್ಗದ
ಮಾವುತರನಾನೆಗ್ಗ² ತುಡುಕಿ ಹ
ಯಾವಳಿಯ ಬೀನಿದರು ರಧಿಕರು ಹಾಯ್ಸ್ವದರು ರಥವ |
ಆ ವರೂಥವನೇಳನೆಂಟ ಗ
ಜಾವಳಿಗಳಿಷ್ಟವು ಗಜಸ್ಕಂ
ಧಾವಲಂಬವ ನೆಕ್ಕಿದರು ಸುರಗಿಯಲಿ ³ನಮರಥರು³ || ೧೫

ಒಟಲಿ ಗಜ ದಾಡೆಗಳ ಕೈಗಳ
ಹಟಿಯಹೊಯ್ದರು ⁴ಪಾರ⁴ಕರು ಮು
ಕ್ಕು ಟಿಕಿದರೆ ಸಬಳಗರು ⁵ಕೋದೆತ್ತಿದರು⁵ ಕರಿಘಟೆಯ |
ತಟುಬಿದರೆ ಕಡಿನಾಲ್ಕು ತೋಟುನಿ
ಮೆಟಿದರುಟೆ ರಾವುತರು ರಾವ್ತರ
ತಟುಬಿದರು ತನಿಚೂಣ ಮನಗಿತು ತಾಟುಥಟ್ಟನಲ || ೧೬

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಹೊಕ್ಕ ಚೂಣಯ
ನೆರಡು ಬಲದಲಿ ಕಾಣೆನಗ್ಗದ
ದೊರೆಗಳನುವಾಯಾಚೆಯಲಿ ಧರ್ಮಜನ ನೇಮದಲಿ |
ಗುರುಜ ಕೃಪ ಕೃತವರ್ಮ ಯಮನೇ
ತ್ವರ ಸುತರ್ಮ ಸುದಾಹು ಶಕುನಿಗ
ಛರವಣಿಸಿತ್ತೀಚೆಯಲಿ ಶಲ್ಯನ ದೆರಳ ನನ್ನೆಯಲಿ || ೧೭

* ಈ ಪದ್ಯ (ಛ.ದ) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಲ್ಲ. ¹ ಬಹುಬಹುಸುತರ ಬಾಣದಬಾಣ
ಅಯ (ಕ). ² ಛ (ಕ). ³ ಸಬಳಗರು (ಛ.ದ). ⁴ ಪಾರ (ಕ), ಪಾದ (ಗ),
ಪಾಶ (ಘ.ದ). ⁵ ತಿವಿದರು ದೆರೆನಿ (ಕ), ಕೊಯ್ದೊತ್ತಿದರು (ಗ.ಘ), ಕೊರೆತಿತ್ತಿ
ದರು (ಛ.ದ), ತಿವೆತ್ತಿದರು (ಪ).

ನಿಲಿನಿದರು ನಿನ್ನವರು ಬಲದ
 ಗ್ಗಿಳಿಯರನು ಬಿರುದಾವಳಿಯ ಮೂ
 ದಲಿನಿದರು ¹ವಿಮಲಾನ್ವಯಾಗತ ವಿಕ್ರಮೋನ್ನ[ತರ]¹ |
 ಬಲನೆಡನ ²ಮಡಿ²ವೆರಳ ಮುಡಿಮುಂ
 ದರೆಯ ಲಘುವಾಗದಿರಿ ಶಸ್ತ್ರಾ
 ವಳಿಯ ಬಾಯ್ತುತ್ತುಗಳ ಸೆಳೆಯದಿರೆಂದರುಬ್ಬಿನಲಿ ||

೧೮

ದೊರೆಯೊಳೊಬ್ಬನ ಹಾನಿ ಭಟರೆ
 ಲ್ಲರಿಗೆ ದೊರೆ ದೊರೆ ³ತತ್ತರುಳಿದರು³
⁴ನೆರವು ಬಹುದೋರಂದವೊಮ್ಮು ಬವೊಂದು ಸಂಕೀತ⁴ |
 ಉರವಣನದಿರಿ ಕಂಡ ಮುಖದಲಿ
 ಕರಿ ತುರಗ ರಥ ಪತ್ತಿ ರಣಕು
 ಬ್ಬರಿನದಿರಿ ಕೃತನಮಯವೆಂದರು ನಾರಿ ಸುಭಟರಿಗೆ ||

೧೯

ನೂಕಿದರು ನಿನ್ನವರು ಹಿನ್ನೆಲೆ
 ಯಾಕೆವಾಳರ ಜೋಕೆಯಲಿ ರಣ
 ವೋಕರಿನಿತರುಣಾಂಬುವನು ಗಜಹಯದ ಮೈಗಳಲಿ |
 ವ್ಯಾಕುಲರ ಬಯ⁵ಬಯ್ದು ಚಪಲಾ
 ನೀಕ ⁶ಬಂಡಿಸಿ⁶ ಚಂಡಪಾತ ⁷ನಿ
 ರಾಕರಿಷ್ಟುಗಳೊಕ್ಕಲಕ್ಕಿತು⁸ ದಳದ ಮಧ್ಯದಲಿ (?) || * ೨೦

ಕವಿದುದೊಂದೇ ಸೂರಿಯಲಿ ರಿಪು
 ನಿವಹ ನಿಬ್ಬರದಬ್ಬರದ ಶರ
 ಲವಣಿಗಳ⁹ ಲಾವಣಿಗೆಗಳ ¹⁰ಲಂಬನದ ಲಂಘನದ¹⁰ |
 ಪವನಜನ ಪಡಿಬಲದಲೊಕಿದ
 ನವನಿಪತಿ ಸಹದೇವ ನಕುಲರ
 ನವಡಿರಥ ಸಮ್ಮುಖಕೆ ಬಿಟ್ಟ¹¹ವು¹¹ ಮಾದ್ರಭೂಪತಿಯ || ೨೧

¹ ವಿಮಲಾನ್ವಯಾಗತ ವಿಕ್ರಮೋಚಿತವ (ಕ), ವಿಮಲಾನ್ವಯಾಗತವಿಕ್ರಮೋ
 ನ್ವತಿಯ (ಬ), ವಿಮಲಾನ್ವಯಾಗತವಿಕ್ರಮಾನಲನ (ಘ), ವಿಮಲಾನ್ವಯಾಗತ
 ವಿಕ್ರಮಾಗತರ (ಛ.ದ), ವಿರಾಜಯಾಗತ ವಿಕ್ರಮಾಗತರ (ತ), ವಿಮಲಾನ್ವಯಂ
 ಗಳ ವಿಕ್ರಮಾನ್ವಿತರ (ಪ). ² ಕಡಿ (ಘ), ಮಡಿ (ಛ). ³ ತತ್ತುಳಿದುದು (ಘ),
 ತತ್ತುದುಳಿದರು (ತ). ⁴ ಮೊರೆವ ಬಹುವಿಧವಾದ್ಯರವದೊಡನೊಂದೆ ಸಂಭೇದ
 (ಛ.ದ). * ಈ ಪದ್ಯ (ಛ.ದ) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಲ್ಲ. ⁵ ಚಂಡಿಸಿ (ಕ), ತಳಿತುದು
 (ಗ.ಘ). ⁶ ನಿವಾಕರಿಷ್ಟುಗಳೊಕ್ಕಲಕ್ಕಿತು (ಅಚ್ಚಿನಪ್ರತಿ), ನಿವಾಕರಿಪುಗಳೊಳೊಕ್ಕ
 ಲಕ್ಕಿತು (ಘ.ತ). ⁷ ಗೆಯ (ತ). ⁸ ಯಡಬಲದ ಲಂಘನೆಯ (ಘ). ⁹ ನು (ತ),

ಅರಿವರು ಸಹದೇವ ನಕುಲ ¹ರೀ
 ಭಾರಿಯಾಳುಗಳಹರಲೇ ಬಿಲು
 ಗಾಱರಲ್ಲಾ ಕಳಶ²ನಿಂಧನ² ಕೋಲ ಮಕ್ಕಳಲೇ |
 ಸೈರಿದರೊಪ್ಪುವುದಲೇ ಜು
 ಜ್ಞಾ ರತನಕಾಭರಣವಹುದೆನು
 ತಾರುಭಟಿಯಲ ಶಲ್ಯ ಹಳಚಿದನರ್ಜುನಾನುಜರ || ೨೨

ಪಡಿತಳಿಸಿ ಸಹದೇವ ನಕುಲರ
 ನಡೆಗಲಿಸಿತರ್ಜುನನ ರಥ ನರ
 ನೊಡನೆ ಹೊಕ್ಕನು ಭೀಮನುರು ಪಾಂಚಾಲಬಲ ಸಹಿತ |
 ಜಡಿವ ನಿನ್ನಾಳದಲಿ ಜಗ ಕಿವಿ
 ಗೆಡೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರರಾಯನೊಕಿದ
 ನೆಡಬಲನ ಕೊಂಡರು ಯುಯುತ್ಸು ಶಿಖಂಡಿ ಸೃಂಜಯರು || ೨೩

ಏಷುತೊಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ರಿಪುರಥ
 ವಾಱು ಸಾವಿರ ಮತ್ತೆಗಜಘಟೆ
 ಮೂಱು ಸಾವಿರ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ತುರುಗದಳ ಸಹಿತ |
 ತೂಱುವಂಚಿನ ತುಂಡಿಸುವ ³ಬಿ
 ಚ್ಚೇ⁴ಱುಗಳ ಚೂರಿಸುವ ನಬಳದ
⁴ಗ್ಲೇ⁴ಱುಗಳ ಕಾಲಾಳು ಕವಿದುದು ಶಲ್ಯನಳವಿಯಲ ||* ⁵ ೨೪

ದಳಪತಿಯ ಮುಕ್ಕುಟುಕಿದರು ಪಡಿ
 ಬಲವ ಬರಹೇಳೆನುತ ಚಾಚಿದ
 ಹಿಳುಕುಗೆನ್ನೆಯ ಹೊಗರುಮೋಱೆಯ ಬಿಗಿದ ಹುಬ್ಬುಗಳ |
 ಕಳಶಜನ ಸುತನೊಕಿದನು ಕೃಪ
 ನಳವಿಗೊಟ್ಟನು ಸುಬಲಸುತನಿ
 ಟ್ಬಳಿಸಿದನು ⁵ಕರ್ಣಾತ್ಮಜರು⁵ ಕೈಕೊಂಡರೊಗ್ಗಿನಲಿ || ೨೫

ನೆತ್ತಿ ಯಗತೆಗಳಂಕುಶದ ಬೆರ
 ಳೊತ್ತು ಗಿವಿಗಳ ಕರದ ಪರಿಘದ
 ಮತ್ತೆಗಜಘಟೆಗಳನು ನೂಕಿದರೆಂಟು ಸಾವಿರವ |

¹ ರು (ಕ). ² ಸಂಧವ (ಬ). ³ ಬೀಜೀ (ಟ.ದ). ⁴ ಗಾ (ತ).

* (ತ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ ೨೪—೨೫ನೆಯ ಪದ್ಯಗಳ ಕ್ರಮವು ಹಿಂದುಮುಂದಾಗಿದೆ.

⁵ ಸಮನಪ್ತಕರು (ಕ), ಶಲ್ಯಾನುಜರು (ಘ), ಕದನಾತುರರು (ಪ).

ನುತ್ತು¹ಝಲ್ಲಯ¹ ಝಲ್ಲಯ ಬಲು
ಹತ್ತುಗೆಯ² ಬಿಲುಬು² ಗಳ ತೇರಿನ
ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಹೊದಲುದೆಗೆದವು ಶಲ್ಯನೆಡಬಲಕೆ ||* ೨೬

ಮೂಲು ಕೋಟಿ ಪದಾತಿಯಲ ದೊರೆ
ಯೇಳಿದನಲ್ಯ ನಿನ್ನ ಮಗನು
ಬೇಳು ರಾವ್ತರು ಹೊಕ್ಕರೆರಡೇ ಲಕ್ಕ ತೇಜಿಯಲ |
ಕೀಳಿದರು ಮಾಣ್ಣೊಡ್ಡನಿವರವ
ರೇಳು ಹೊಯ್ದರು ನಿನ್ನವರನೊಗು
ವೇಳ ಬಾಯ್ಗಳ ರುಧಿರಜಲವದ್ದು ಚತುರ್ಬಲವ || ೨೭

³ತಪ್ಪಿನಿದ³ ಮೈಮೈಗಳಲ ಹರಿ
ತಪ್ಪ ರಕ್ತವ ಸುಳಿದು ಕೆಂಧೂ
ಳುವ್ವರಿನಿದುದು ಚಟುಳ ಚಾತುರ್ಬಲದ ಪದಹತಿಗೆ |
ಅಪ್ಪಿದುದು ಕೆಂಧೂಳಿನೊ⁴ಡ್ಡಿ⁴ನ
ದರ್ಪಣದ ತನಿರಕ್ತವೆರಡಲ
ದರ್ಪವಡ⁵ಗದು⁵ ನಿಮಿಷದಲ ನರನಾಥ ಕೇಳೆಂದ || ೨೮

ತೆಗೆದರರ್ಜುನನನು ಸುಶರ್ಮನ
ವಿಗಡ ರಥಿಕರು ಭೀಮಸೇನನ
ನುಗಿದನಿತ್ತಲು ನಿನ್ನ ಮಗನಾ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ರಥವ |
ಹೊಗರುಗಣಿಯಲ ಮುಸುಕಿದನು ಹೂ
ಣಗನಲೇ ಗುರುಸೂನು ನಕುಲನ
ತೆಗೆನಿದನು ತೂಟಂಬಿನಲ ತೆರಳದೆ ಕೃಪಾಚಾರ್ಯ || ೨೯

ಹಳಚಿದನು ದಳಪತಿಯನವನಿಪ
ತಿಲಕನೆಚ್ಚನು ನೂಲು ಶರದಲ
ಕಳಚಿ ಕಯ್ಯೊಡನೆಚ್ಚು ಬೇಗಡೆಗಳೆದನವನಿಪನ |
ಅಳಕಲಣಿವೆದೆ ಸಿಡಿಲ ಹೊಯ್ಲಲಿ
ಕುಲಕುಧರವೀ ಧರ್ಮಸುತನ
ಗ್ಗಲಕಗುಪ್ಪಾರತಿಗಳಾದುವು ಶಲ್ಯನಂಬುಗಳು || ೩೦

¹ ಬಳಸುವ (ತ), ಚಮರಿಯ (ಘ). ² ಸಿವುರು (ಘ). * ಈ ಪದ್ಯ (ಚ.ದ) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲ. ³ ತುಪ್ಪಳಿಸಿ (ಘ). ⁴ ಪ್ಪಿ (ಕ.ತ). ⁵ ಗಿತು (ಕ).

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಮುಳಿದ ಮಾದ್ರೇ
 ತ್ವರನ ಬತಿಯೋ ಕುಪಿತ ಯಮನು
 ಬ್ಬರದ ಕೋಪವೊ ಕಾಲರುದ್ರನ ಹಣೆಯ ಹೆಗ್ಗಿಡಿಯೊ |
 ಉರಿದನಗ್ಗದ ರೋಷದಲಿ ಹೊಗೆ
 ಹೊರಳಿಗಟ್ಟಿತು ಸುಯ್ಯನಲಿ ಸಂ
 ವರಿಸಿಕೊಳು ಕಾಂತೇಯ ಎನುತೆಚ್ಚನು ಮಹೀಪತಿಯ || ೩೧

ಮುಂದಣಂಬಿನ ಮೊನೆಯನೊದೆದವು
 ಹಿಂದಣಂಬುಗಳವಟ ಮೊನೆಗಳ
 ಹಿಂದಣಂಬಿನ ಹಿಳುಕು ಹೊಕ್ಕವು 'ಮುಂಚದಂ'ಬುಗಳ |
 ಹಿಂದಣವು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿದವು ಮಿಗೆ
 ಹಿಂದಣಂಬುಗಳೆಂಬಲಿಸಿ ಬಳಿ
 ನಂದವುಳಿದಂಬುಗಳೆನಲು ಕವಿದೆಚ್ಚನವನಿಪನ || ೩೨

ತೋಡಿ ನೆಟ್ಟವು ನೀನಕವನೊಡೆ
 ದೋಡಿದವು ಕವಚದಲಿ ಕುದುರೆಯು
 ಜೋಡು ಹಕ್ಕರಿಕೆಯಲಿ ತಳಿತವು ಹಿಳುಕು ಹರಹಿನಲಿ |
 ಕೂಡೆ ರಥದಲಿ ಸಿಂಧದಲಿ ಮೈ
 ಗೂಡಿ ಗಾಲಗಳಲಿ ವರೂಥದ
 ಲೇಡಿಹುದವಂಬುಗಳು ಕಲಿಮಾದ್ರೇಶನೆನುಗೆಯಲಿ || ೩೩

ದೊರೆಗೆ ಬಲುಹೋ ಸಮರ ಶಲ್ಯನ
 ತರವಳಿಗೆ ಹಿಡಿ ಕೊಡೆಯನೆನಲ
 ಬ್ಬರದೊಳಗೆ ಗಬ್ಬರಿಸೆ ನೆಲ ಗಾಲಗಳ ಘಲ್ಲಣಿಗೆ |
 ಸರಳ ಹೊದೆಗಳ ತುಂಬಿ ರಥ ಸಾ
 ವಿರ^೨ದಲಾ^೨ ಪಾಂಚಾಲಬಲವು
 ಪ್ಪರಗುಡಿಯ ಸಿಂಧದ ಸಫಾಡದರೈದಿತರಿಭಟನ || ೩೪

ಪೂತುರೇ ಪಾಂಚಾಲ ಬಲ ಬರ
 ದಾತುಕೊಂಡುದೆ ಧರ್ಮಪುತ್ರನ
 ಘಾತಿಯನು ಘಟ್ಟಿನಿದರೇ ತು^೩ಷ್ಟಿ^೩ಸಿದನೇ ನೃಪತಿ |
 ಈತಗಳ ಕೊಳ್ಳೆನುತ ತರಸಂ
 ಘಾತವನು ಕವಿನಿದನು ಮಾದ್ರೀ
 ಪಾತರಡಹಾಯಿದರು ಶಲ್ಯನ ರಥದ ಸಮ್ಮುಖಕೆ || ೩೫

¹ ಮುಂದಣಂ (ಬ.ತ) ² ಸಹಿತ (ಬ.ಘ.ತ). ³ ಟ್ಟ (ಕ).

ಮಕ್ಕಳಿರ ನಿಮಗೇಕೆ ರಣವಿದು
ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆಯಾಯ್ತು ಲಾ ಹಂ
ದಿಕ್ಕಿ ದಿರಲಾ ಡೊಡೆಯ ಧೈರ್ಯ ಬೆನ್ನ ತಡೆಹರಲಾ |
ಎಕ್ಕ¹ನರ¹ದಲ ²ನಿಮ್ಮ² ರಾಯನ
ನಿಕ್ಕಿ ಭೀಮಾರ್ಜುನರಿಗೌತಣ
ಎಕ್ಕು ಬೆನು ಬಲೆಹೇಳೆನುತ ತೂಳಿದನು ಮಾದ್ರೇಶ ||

೩೬

ದಳಪತಿಯ ದುವ್ಯಾಳ ಪಾಂಡವ
ಬಲವ ಕೆದಕುತು ಕಲ್ಪಮೇಘದ
ಹೊಲಗೆ ಹಣಿದವೊಲಾಯ್ತು ಮಾದ್ರೇಶ್ವರನ ಶರಜಾಲ |
ಅಳುಕದಿರಿ ಬದ್ಧರದ ಬಂಡಿಯ
ನಿಲಿ ಹರಿಗೆಯ ಪಾಠಕರು ಕೈ
ಕೊಳಲ ಮುಂದಣ ನೆಲನೆನುತುಬ್ಬರಿಸಿತರಿಸೇನೆ ||

೩೭

ಅರನ ಕೇಳೈ ಬಳಕ ಶಲ್ಯನ
ಶರಪತಿಗೆ ³ಬಿಟ್ಟ ದಪ್ಪ ಹೂಡಿದ
ಹರಿಗೆಯಿಬ್ಬ ಗಿಯಾದವಾ ಬದ್ಧರದ ಬಂಡಿಗಳು |
ನರಳುಗಳ ಬಳಿನರಳು ಬೆಂಬಳ
ನರಳ ಹಿಂಡಣ ನರಳುಗಳ ಪಡಿ
ನರಳ ನಾರದ ಸೋನೆ ನಡೆದುದು ಪೈರಿವಾಹಿನಿಯ ||

೩೮

ಫಾಯವಡೆದನು ದ್ರುಪದನುತ ಪು
ರಾಯದೇವನಲೋಡಿದರು ಮಾ
ದ್ರೇಯರುಬ್ಬ ಟಿ ಮುಱಿದು ಬೆಬ್ಬಳಿಪೋದನವನೀಶ |
ರಾಯದಳ ದೆನೆಗೆಟ್ಟು ದೊಗ್ಗಿ ನೆ
ನಾಯಕರು ನುಗ್ಗಾಯ್ತು ಯಾದವ
ರಾಯ ಕಂಡನು ರಥವನಡಹಾಯ್ತಿದನು ಫಲುಗುಣನ ||

೩೯

ಎಲೆಲಿ ಹೆನುಮನ ಹಳದಿಗೆಯ ರಥ
ಹೊಳೆಯುತದೆ ದಳಪತಿಗೆ ಕಾಳಗೆ
ಬಲುಹು ಬರ⁴ಹೇಳುವುದು ಗೌತಮ ಗುರುನುತಾದಿಗಳ⁴ |

¹ ತುಳ (ಬ.ಗ.ಪು.ಪ), ² ನಿಂದು (ಕ), ³ ದೆ (ಬ.ತ), ⁴ ಹೇಳೋಗ
ದಲ ಗೌತಮನ ಗುರುನುತನೆ (ಕ).

ಬಲವ ಕರೆ ನಮನಪ್ರಕರನಿ

ಛಳಿಸಿ ನೂಕಲಿ ಕರ್ಣಸುತ¹ನೆಂ¹

ಮೂಲದ ಹೊಕ್ಕುನು ನಿನ್ನ ಮಗನೈನೂಟು ರಥಸಹಿತ||

೪೦

ಉಳಿದು ಕೌರವ²ನರ್ವ²ದಳ ಮುಂ

ಕೊಳಿಸಿ ನೂಕಿತು ಶಲ್ಯನನು ಪಡಿ

ತಳಿಸಿ ಹೊಕ್ಕುದು ಕರ್ಣಸುತ ಕೃಪ ಗುರುನುತಾದಿಗಳು |

ಪ್ರಳಯದಿನದಲಿ ಪಂಟಸುವ ನಿಡಿ

ಲಳಿದುದೆನೆ ಬಹುವಿಧದ ವಾದ್ಯದ

ಮೊಳಗುಗಳ³ ತುದಿ ತುಡುಕಿತಾ⁴ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಮಂಟಲವೆ||

೪೧

ಧರಣಪತಿ ಕೇಳಿ ಭೀಮಸೇನನ

ಕರಿಘಟೆಗಳಿಟ್ಟಣನಿದವು⁵ ಮೋ

ಹರನಿ⁶ದವು ಸೌತ್ಯಕಿಯ ರಥವಾ ದ್ರೌಪದೀನುತರ |

ಬಿರುದ ಭಟರೊಕಿದರು ರಾಯನ

ಧುರದ ಧೀವನಿಗಳು ನಿಹಾರದ

ಲುರವಣಿಸಿದರು ಶಲ್ಯನಂಬಿನ ಮಳೆಯ ಮನ್ನಿಸದೆ||

೪೨

ತರಹರಿಸಿದುದು ಪಾರುದಳ ತಲೆ

ವರಿಗೆಯಲಿ ಮೊಗ⁷ದಡ್ಡ⁸ವರಿಗೆಯ

ಲರರೆ ರಾವುತನುತ್ತು ನೂಕಿತು ಬಿಟ್ಟ ಸೂರಿಯಲಿ |

ತುರುಗದಳ ಮೊಗರಂಬದಲಿ ಮೊಗ

ವರಿಗೆಗಳಲಾರೊಹಕರು ಚ

ಪ್ಪರಿಸಿ ಚಾಚಿದರಾವೆಗಳನಾ ಶಲ್ಯನಿಧಿರಿನಲಿ||

೪೩

ಚೂರಿಸುವ ಮೊಗಸೂನಿಗೆಯ ಕೊ

ಲ್ಲಾರಿಗಳ ಶರಬಂಡಿಗಳ ಹೊಂ

ದೇರು ಕವಿದುವು ಕೋಲಕೋಲಾಹಲದ ತೋಹಿನಲಿ |

ವೀರರುಬ್ಬಿನ ಜೊಬ್ಬೆಗಳ ಜು

ಜ್ವಾ ರರೇಱುತು ಸರಳದಾರಾ

ಸಾರದಲಿ ದಕ್ಕಡರು ಬಿಲ್ಲವೊರಾಂತರೊ⁹ಘಟನ||

೪೪

¹ ನೆಂ (ಪ.ತ). ² ನರಸು (ಕ). ³ ಕುಡಿಮಿದುಕಿತಾ (ತ). ⁴ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿ (ಪ). ⁵ ದರ್ಧ (ಪ.ತ.ಪ). ⁶ ರಾಕಿದರು (ಕ).

ಕಡಿದು ಬಿಡುವನು ತಲೆವರಿಗೆಗಳ
 ಲಡಸಿದಾ ಪಯದಳವನೊಗ್ಗಿನ
 1 ತುಡುಕುಗುದುರೆಯ1 ಬುರುವ ತಪ್ಪಿದನು ನಗದ ನಾಟಕ2ದ2 |
 ಗಡಣದಾನೆಯ ಥಟ್ಟನುಪ್ಪರ
 ಗುಡಿಯ ರಥವಾಜಿಗಳ ರುದಿರದ
 ಕಡಲೊಳದ್ದಿದನುದ್ದಿದನು ಮಾರ್ಬಲದ ಗರ್ವಿತರ || ೪೫

ಮುಖಿದುದೈ ಚತುರಂಗಬಲ ನಿ
 ನ್ನಿಹಿತವಾವೆಡೆ ಧರ್ಮಸುತ ಕೈ
 ಮಹಿದಲಾ ಕಲಿಭೀಮಪಾರ್ಥ ರ ಬಿಂಕ ಬೀತುದಲಾ |
 ಮೆಹೆಯ ಮದವನು ಮಾವತನವದು
 ಹೊಜಿಗಿರಲಿ ನಹದೇವ ನಕುಲರ
 ನಹಿಯಬಹುದಿನ್ನೆನುತ ಹೊಕ್ಕನು ಶಲ್ಯ ಪರಬಲವ || ೪೬

ಸುರನದೀಸುತನೆನುಗೆ ದ್ರೋಣನ
 ಶರಚಮತ್ಯಂತಿ ಕರ್ಣನೆಂಬಿನ
 ಹರಹು ಹೇಳಿತು ದಳಪತಿಯ ಶರಸೋನಿ 3 ಸಾರವಲಾ3 |
 ದೊರೆಯ ಸುಯ್ಯಾನದಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿ
 ಯಿರಲಿ ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಭೀಮಾ
 ದ್ಯ4ರ ನಿರೀಕ್ಷಿ4ಸಹೇಳಿನುತ ತಾಗಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ || ೪೭

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಶಲ್ಯ ಪಾರ್ಥರ
 ಶರ5ವಿಧಾನವನವರ ಬಾಣೋ
 ತ್ಯರವನವರಂಬುಗಳ ಬಹಳಾಡಂಬರಧ್ವನಿಯ |
 ನಿರುಪಮಾಸ್ತ್ರಪ್ರೌಢಿಯನು 6ದು
 ಧರ6ಶಿಖೀಮುಖ ಸರ್ಗಬಂಧ
 ಸ್ಪುರಣವನು ಹಿಂದೀನು ದಿನ ಕಾಣನು ರಣಾಗ್ರದಲಿ || ೪೮

ಎನುವನರ್ಜುನನರ್ಜುನಾಸ್ತ್ರವ
 ಕುಸುರಿದಹುವನು ಶಲ್ಯ ಶಲ್ಯನ
 ವಿಶಿಖವನು ಮುಖವನು ಧನಂಜಯನಾ ಧನಂಜಯನ |

1 ಕಡುಗುದುರೆಗಳ (ಕ). 2 ವ (ಕ.ಟ), ರ (ದ). 3 ನಿಮಿಷದಲಿ (ಕ).

4 ರನು ಸೈರಿ (ಕ). 5 ನಿ (ಘ.ತ). 6 ಬದ್ಧರ (ಘ.ಟ.ದ).

ಮನಕವನು ಮಾದ್ರೇಶನುಹಿ ರ್ಗೊಂ
 ಪಿಸುವನಾ ಮಾದ್ರೇಶನಂಬಿನ
 ಹಸರವನು ಹರೆಗಡಿವನರ್ಜುನನಗಣಿತಾನ್ಮದಲಿ ||

೪೯

ಕಂಡನೀ ಶಲ್ಯಾರ್ಜುನರ ಕೋ
 ದಂಡನಾರಶ್ರುತಿರಹಸ್ಯದ
 ದಂಡಿಯನು ಕುರುರಾಯ ಕೈವೀನಿದನು ತನ್ನವರ |
 ಗಂಡುಗಲಿಗಳೊ ವೀರನಿರಿಯುಳಿ
 ಮಿಂಡರೋ^೨ ತನಿ^೩ನಗೆಯ ಬಿರುದಿನ
 ಭಂಡರೋ ನೀವಾರೆನುತ ಮೂದಲಿಸಿದನು ಭಟರ ||

೫೦

ದಳವ ಕರೆ ದಳಪತಿಗೆ ಕಾಳಿಗೆ
 ಬಲುಹು ಪಾರ್ಥನ ಕೂಡೆ ಗುರುಸುತ
 ನಳವಿಗೊಡಲಿ ಸುತರ್ಮ ತಾಗಲಿ ಭೋಜ ಗೌತಮರ |
 ನಿಲಲಿ ಸುಭಟರು ಜೋಡ^೩ಡಿಯಲಿ ಪರ
 ಬಲಕೆ ಜಾಹುವ ಜಯನಿರಿಯ ಮುಂ
 ದಲೆಯ ಹಿಡಿಹಿಡಿಯೆನುತ ಹೆಕ್ಕಳಿಸಿದನು ಕುರುರಾಯ ||

೫೧

ನೂಕಿದರು ಶಲ್ಯಂಗೆ ಪಡಿಬಲ
 ದಾಕೆವಾಳರು ಗುರುಸುತಾದ್ಯರು
 ತೋಕಿದರು ಶರಜಾಳವರ್ಜುನನಂಬಿನಂಬುಧಿ^೪ಯ^೪ |
 ಬೀಕಲಿನ ಭಟರುಬ್ಬಿ ದರೆ ಸು
 ವ್ಯಾಕುಲರು ತುಬ್ಬಿ ದರೆ ತಪ್ಪೇ
 ನೀ ಕಳಂಬವ ಕಾಯ್ದು ಕೊಳ್ಳೆನುತೆಚ್ಚನಾ ಪಾರ್ಥ ||

೫೨

ಮುಖಿಯೆನುತ ಮಾದ್ರೇಶ್ವರನ ಹೊ
 ಕ್ಕುಟುಬಿದನು ಗುರುಸುತನ^೫ ಸೂತನ^೫
 ನಿಖಿದು ಸಮನಪ್ತಕರ ಸೋಲಿಸಿ ಕೃಪನ^೬ನಡ^೬ಹಾಯ್ಸ್ಸಿ |
 ತಟುಬಿದನು ಕುರುಪತಿಯನರ್ಜುನ
 ನೊಟಲಿಸಿದ^೭ ನೀ^೭ ಸೈನ್ಯಸುಭಟರ
 ನೆಟವಣಿಗೆ ನಿಪ್ಪಸರದಲಿ ಮುಸುಕಿತು ಧನಂಜಯನ ||

೫೩

^೧ ಯಳಮಿಂ (ಕ.ಗ.ಟ), ಉಳಿಂ (ಬ), ಯಲಿಂ (ಟ.ದ), ಯಲಿಮಿಂ
 ಘ.ಪ). ^೨ ನರೆ (ಕ). ^೩ ಕೆ (ತ). ^೪ ಗೆ (ದ). ^೫ ಶಕುನಿಯ (ತ).
^೬ ನೊಡೆ (ಬ.ಟ.ತ). ^೭ ನರಿ (ಕ).

ಅರಸ ಕೇಳಿತ್ತಲು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ನರಪತಿಯನೊಪ್ಪಿದನು ಮಾದ್ರೇ
 ತ್ವರನು ¹ರಾವುರಿಥೈಸುಗೆಯಲಿ ಮುನುಕಿದನು ಧರ್ಮಜನ |
 ಧರಗೆ ಕಾಮಿನಿದೈ ಸುಯೋಧನ
 ನರನಿಯಲ್ಲಾ ಧಾತ್ರಿ ನಿಮ್ಮ
 ಲ್ಲರಿಗೆ ಹುದುನೆಲನಲ್ಲವೆಂದೆನುತೆಚ್ಚನಾ ಶಲ್ಯ || ೫೪

ಮಾವ ಮಾಯಾಡಂಬರದ ದು
 ಭಾವವೇತಕೆ ಕೌರವನೊಳಿಮ
 ಗೀ ವಸುಧೆ ಹುದುವಲ್ಲ ನೆಲನೇಕಾಧಿಪತ್ಯವರೆ |
 ನೀವು ಕೌರವನರ್ದದಳದ ದು
 ರಾವಹರಲೇ ಬಾಣಸೃಷ್ಟಿ ಕೃ
 ತಾವಧಾನವ ತೋಪ್ಪಿನುತ ನೃಪನೆಚ್ಚು ಬೊಬ್ಬಿಹುದ || ೫೫

ಬಹಿಯ ಬೊಬ್ಬಾಟವೋ ಶರಾವಳಿ
 ಯಿಹುಗೆಲನೇವೇನುಂಟೊ ಧರಣಿಯ
 ಲೇಹಿಕ ನಿಮ್ಮೈವರಿಗೆ ಗಡ ದ್ರಾಪದಿಗೆ ನಮವಾಗಿ |
 ಹೊಹಗು ಗಡ ಕುರುರಾಯನೀಗಲೊ
 ಮಹಾದಿವನವೋ ನಿರಿಮುಡಿಗಿ ನೀ
 ರೆಹಿವ ಪಟ್ಟವದೆಂದು ನಿಮಗೆನುತೆಚ್ಚನಾ ಶಲ್ಯ || ೫೬

ಕಡಿದು ಬಿಡುಟನು ಶಲ್ಯವಸ್ತ್ರವ
 ನೆಡೆ³ಗೊಡದೆ ಕೂರಂಬುಗಳನಳ
 ವಡಿನಿದನು ನೃಪ⁴ವರನ⁴ ಶರನಂತತಿಯ ಸಂತೈಸಿ |
 ಒಡನೊಡನೆ ಕೈಮಾಡಿದನು ಕೈ
 ಗಡಿಯನಂ⁵ಬಿನ ಧಾರೆ ದಳ್ಳಿಸಿ
 ಕಿಡಿಗೆದಹಿದವು ನೃಪನ ರಥ ಸಾರಥಿ ಹಯಾಳಿಯಲ || ೫೭

ಗೆಲದನೋ ಮಾದ್ರೇಶನವನಿಪ
 ತಿಲಕನನು ಶುಡ ಧರ್ಮಸುತನೀ
 ದಳಪತಿಯನದ್ದಿದನು ಪರಿಭವಮಯ ಸಮುದ್ರದಲ |

¹ ಸುಖಿಯೊಳಿ (ತ). ² ಕಿಹುದುಂಟೊ ಧರಣಿಯೊಳಿ (ತ). ³ ಬಿ (ತ).

⁴ ನವರ (ಘ.ತ.ದ). ⁵ ಗನಂ (ಕ), ಯಲಂ (ಖ.ಪಾ.ದ).

ಅಳುಕಿದೆನು ನೈಪನೀ ಬಲಾಧಪ
 ನುಲುಕನಂಜಿದನೆಂಬ ಲಗ್ನಿಯ
 ಲಳ ಮನಗಿ ಮೈದೋಹಿತಾಡೆಯ ಸೇನೆ ಸಂದಣಿಸಿ ||

೫೮

ನೆಲ ಬಿರಿಯಲಲ್ಲವ ವಾದ್ಯದ
 ಕಳಕಳದ ಕೊಲ್ಲಣಗೆಯಲ ಮುಂ
 ಕೊಳಿಸಿದರು ಸಹದೇವ ಸಾತ್ಯಕಿ ನಕುಲ ಸೃಂಜಯರು |
 ದಳದ ಪದಹತಿಧೂಳಿಯಲ ಕೆ
 ತ್ತಲಿಸಿ ದೆನೆ ಪಾಂಚಾಲಬಲವಿ
 ಟ್ಪಳಿಸಿ ನೂಕಿತು ಧರ್ಮಪುತ್ರನ ರಣದ ಚೂಣಿಯಲ ||

೫೯

ಸರ್ಬಲಗ್ನಿಯಲರರೆ ಪಂರಡೆವ
 ಸರ್ಬದಳ ದಳವತಿಯ ರೊಂಪಿಸ
 ಲೊಬ್ಬ ನೊದಗಿದಡೇನಹುದು ಕವಿ ನೂಕು ನೂಕೆನುತ |
 ಬೊಬ್ಬ ಡಲು ಕುರುರಾಯ^೧ನೀ^೧ಬಲ
 ದಬ್ಬ ರಣಿ ವಾರಿಜಭವಾಂಡವ
 ಗಬ್ಬ ರಿಸೆ ಘಾಡಿಸಿತು ಶಲ್ಯನ ರಥದ ಬಳಸಿನಲ ||

೬೦

ಸೆಳೆದು ಹೊಯ್ದಾಡಿದುದು ಚಾತು
 ಬಲ ಭಡಾಳಿಸಿ ವಿವಿಧ ಶಸ್ತ್ರಾ
 ವಳಿಯ ಧಾರಾಸಾರದಲ ಹೊನಲೆದ್ದು ದರುಣಜಲ |
 ಉಳಿದರಿಬ್ಬರು ದೊರೆಗಳೆನೆ ಮು
 ಮ್ಮಳಿತವಾದುದು ಸೇನೆ ನೈಪತಿಯ
 ಹಳಚಿದನು ಮಾದ್ರೇಶನಾಪೆಡೆ ಧರ್ಮಸಾತನೆನುತ ||

೬೧

ಮತ್ತೆ ತಟುಬಿದನವನಿಪನನಿದು
 ಜೊತ್ತ ನಾಹವವಲ್ಲಲೇ ಮಿಗೆ
 ಹೊತ್ತ ಹೊಣುಗೆಯ^೨ ನೆಲವಣಿಗೆ^೨ ಸೇನಾಧಿಪತ್ಯವಲೆ |
 ತತ್ತಿನಿದನಂಬಿನಲ ಜೋಡಿನ
^೩ಹತ್ತ ರಿಕೆಯಲ^೩ ಚಿಸ್ತನೊಡೆದೊಳು
 ನತ್ತರೋಕುಳಿಯಾಡಿದುವು ಮಾದ್ರೇಶನಂಬುಗಳು ||

೬೨

^೧ ನಿಜ (ಘ.ಟ.ತ.ದ).^೨ ನಿಜುಗೆಯಿದು (ಕ).^೩ ಹತ್ತಿಗೆಯ ಬಲ

ಏನ ಹೇಳುವೆನರನ ಕುಂತೀ
 ನೂನುವೇ ಕಿರುಕುಳನೆ ಶಲ್ಯನ
 ನೂನ ಶರಜಾಲದಲಿ ನೊಂದನು ಬಹಳ ಧೈರ್ಯದಲಿ |
 ಭಾನುವಿನ ತಮದೊದವಿದನುನಂ
 ಧಾನದಂತಿರೆಯಹಿತಭಟನ ಸ
 ಘಾನತೆಯನೆತ್ತಿದವು ಕುತ್ತಿದವೆಂಬು ದಳಪತಿಯ ||

೬೩

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು

ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ|| ಸವೆದುದಗ್ಗದ ಪಾಂಡ್ಯಸ್ತುತನ
ರವ ಬರಾಂಬುಧಿ ಧರ್ಘ ತನ್ನಜನ
ನಾವಗಡಿಸಿ ಸಮರಥಲಿ ಮೃದಿದನು ವೃದ್ಧಿಭೂಷಾಲ||

ಕೇಳು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾವನಿಪ ಭೂ
ಪಾಲ ಶಲ್ಯರ ಸಮರಕಿವರನು
ಕೂಲವಾದರಲೈ ಕೃಪಾದಿಗಳತ್ತಲಾಚೆಯಲಿ |
ಮೇಳವಿಸಿತರ್ಜುನ ನಕುಲ ಪಾಂ
ಚಾಲ^೨ಬಲಭೀಮಾದಿಗಳು ಪದ^೩
ಧೂಳಿಯಲಿ ಜಗ ಮುಳುಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ಜಡಿದುದುಭಯಬಲ || ೧

ಕೆದಡಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ಬಲವಂ
ಕದಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿ ನಕುಲರೆಡವಂ
ಕದಲಿ ಚೂಣಿಗೆ ಚಿಮ್ಮಿದರು ಪಾಂಚಾಲನಾಯಕರು |
ಮದಮುಖರನಿಕ್ಕಿದನು ಬಾಣೌ
ಘದಲಿ ಫಲುಗುಣನೊಂದು ಕಡೆಯಲಿ
ಸದೆದು ಸವಡಿದರೊಂದು ಕಡೆಯಲಿ ದ್ರೌಪದೀಸುತರು || ೨

ಕ್ಷಿತಿಪ ಚಿತ್ತೈಸಿರೀಚೆಯಲಿ ಗುರು
ಸುತ ಸುತರೈಕ^೧ ಶಲ್ಯ^೨ ನಿನ್ನಯ್ಯ
ಸುತನು ಕೃತವರ್ಮನು ಕೃಪಾಚಾರ್ಯಾದಿಗಳು ಮತಗಿ |
ಘೃತಸಮುದ್ರದ ಸೆತಗಿ ಸೋಂಕಿದ
ಹುತವಹನ ಸೊಂಪಿನಲಿ ಮೈರಿ
ಪ್ರತತಿಯನು ತಪುಭಿದರು ತಪುದರು ಸ್ವರಳ ಸ್ವಾರಥಲಿ || ೩

ಕೆಣಕಿದಡೆ ಗುರುಸುತನನಡಹಾ
ಯ್ಯನೊಡ್ಡನಂಬಿನಲರ್ಜುನನ ವೃ
ರ್ಗಣಮಹಾರಣ್ಯದಲಿ ನಡೆದುದು ಕಡಿತ ಗುರುಸ್ತುತನ |

^೧ ಸುತನಿಂಧ (ಕ). ^೨ ಭೀಮಾಧಿಗಳು ಸದಾಕ್ಷಿ (ಬ.ತ). ^೩ ಸಾಲ (ಬ).

ರಣವಿಶಾರದರಹಿರಲೇ ನೀ
ವಣಕವೇತಕೆ ರಾಜಗುರುಗಳು
ಸಣಸುವರೆ ಸೈರಿಸಿರೆ ನೀವೆನುತೆಚ್ಚನಾ ಪಾರ್ಥ ||

೪

ಮೊಗೆದವಶ್ವತ್ಥಾಮನೆಚ್ಚಂ
ಬುಗಳನರ್ಜುನನಂಬು ಪಾರ್ಥನ
ಬಿಗಿದವಾ ನಿಮಿಷದಲಿ ಭಾರದ್ವಾಜ ತರಜಾಲ |
¹ಒಡಗು¹ಗಿಡಗಳ ಸೂಸುವುರಿಧಾ
ರೆಗಳ ಘೃತಲೇಪನದ ²ಬಂಧ²ದ
ಹೊಗರುಗಣಿ ಹೂಳಿದುವು ಗುರುಸುತನಂಬಿನಂಬುಧಿಯ ||

೫

ಅರಸು ಕೇಳಿಡಹಾಯ್ದು ಪಾರ್ಥನ
ವರ ರಥವ ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಪವನಜ
ನುರವಣಿಸಿದನು ನೆಕುಲ ಸಾತ್ಯಕಿ ಸಹಿತ ಗುರುಸುತನ
ಸರಳ ಸರಿವಳಗಳ ಸಘಾಡದ
ಲರಿಭಟನು ನನೆದನು ಮಹೋಗ್ರದ
ಧರವ ಕಂಡನು ನೃಪತಿ ಬಂದನು ಬಿಟ್ಟ ಸೂರಿಯಲಿ ||

೬

ರಾಯ ಹೊಕ್ಕನು ಭೀಮಸೇನನ
ದಾಯ ಬಲುಹೋ ಧರ್ಮಪುತ್ರನ
ದಾಯವಲ್ಲದು ನೊಕೆನುತ ಕೃತವರ್ಮಗೌತಮರು |
ಸಾಯಕದ ಮಳೆಗಣಿದು ಕೌರವ
ರಾಯನನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ವೇಡೆಯ
ವಾಯುಜನ ವಂಗಡವ ಮುಱಿದರು ತಜ್ಜದರರಿಬಲವ ||

೭

ಪಡಿಬಲಕೆ ಹೊಕ್ಕುದು ತ್ರಿಗರ್ತರ
ಗಡಣ ಕೃಪಕೃತವರ್ಮರಿಗೆ ಸಂ
ಗಡಿ³ಗನ³ಶ್ವತ್ಥಾಮನೀ ಹೇರಾಳ ದಳಸಹಿತ |
ಕೊಡಹಿದರು ಪಾಂಡವಬಲವನವ
ಗಡಿಸಿದರು ಪವಮಾನಜನ⁴ನ
ಕ್ಕುಡಿಸಿ ಬೆಬ್ಬಳಿಪೋಯ್ತು ⁴ ಭೀಮನ ಭಾರಣಿಯ ⁵ಭಟರು⁵ ||

೮

¹ ತಗಡು (ಕ), ಹೊಗರು (ಘ.ದ), ಬಗಡು (ತ). ² ಬಣ್ಣ (ಘ)
³ ಸಿತ (ಕ). ⁴ ನುಗ್ಗಡದ ಬೇಳುವೆಯಾಯ್ತು (ಘ.ಟ.ದ.ಪ), ನುಕ್ಕುಡಿಯ
ಬೇಳುವೆಯಾಯ್ತು (ತ). ⁵ ಬವರ (ಘ.ಟ.ಪ).

ಫಡ ಏನುತ ಪಾಂಚಾಲಬಲ ಸಂ
 ಗಡಿಸಿತನಿಲಜನೊಡನೆ ಸೃಂಜಯ
 ರೆಡೆ ಮಲಡಹಾಯಿದರು ಸುತನೋಮಾದಿಗಳು ಸಹಿತ |
 ಕಡೆವಿಡಿದು ಕಲಪಾರ್ಥನಂಬಿನ
 ವಡಬನೆದ್ದು ಕುರುಬಲದ ಹೆ
 ಗ್ಗಡಲು ಬಹಿತು ಹೇಳಲೇನದ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂವ||

೯

ಆ ಸಮಯದಲಿ ಬಹಳ ಶೌರ್ಯ
 ವೇಶದಲಿ ನಿನ್ನಾತ ನೂಕಿದ
 ನಾ ಶಕುನಿಯೈವತ್ತು ಸಾವಿರ ತುರಗದಳ ಸಹಿತ |
 ಕೇಸುರಿಯ ಕರ್ಪೂರಗೈಯವೊಲು ನಿ
¹ಚ್ಚಾನಿನಾಯುಧದಾನೆಗಳು¹ ಕೈ
 ವೀಸುವಲ್ಲಿ ಮುನ್ನ ಮೊಗದುಪು ಮೈರಿಮೋಹರವ||

೧೦

ಗಜದಳದ ಘಾ²ಡಿ²ಕೆಗೆ ವಾಜಿ
 ವ್ರಜದ ವೇಡಗೆ ಭೀಮನೇ ಗಜ
 ಬಜಿಸುವನೆ ಹೊಡೆನೆಡನಾಡಿದನಹಿತ ಮೋಹರವ |
³ಗು³ಜಱು ⁴ಗುಲ್ಮದ ಕುಂಜರಾಶ್ವ⁴
 ವ್ರಜದ ಮೆಳೆಯೊಣಗಿದುದು ಪವಮಾ
 ನಜಪರಾಕ್ರಮಶಿಖಿಯ ಝಳ ಝೊಂಪಿನಿತು ನಿಮಿಷದಲಿ||

೧೧

ಅಳಿದುಹೊಡೆನೊಡನೆ ಸಾವಿರ
 ಬಲುಗುದುರೆ ರಥ ಮೂಟು ಸಾವಿರ
 ನೆಲಕೆ ಕೈವರ್ತಿಸಿತು ಭೀಮನ ಹೊಯ್ದು ಹೋರಟೆಗೆ |
 ಬಿಲುಹರಿಗೆ ಸಬಳದ ಪದಾತಿಯ
 ತಲೆಯ ತೊಡಸಿದನೆಂಟು ಲಕ್ಷವ
 ನುಳಿದ ಬಲವೋಲೈಸುತಿದುರ್ದು ಘನ ಪರಾಯನವ||

೧೨

ತಡೆದನಶ್ವತ್ಥಾಮ ಭೀಮನ
 ಕಡುಹನಾ ಸಹದೇವ ನಕುಲರ
 ನಡುಗಿಸಿದನುಡುಗಿಸಿದನಾಚೋಪವನು ಪವನಜನ |

¹ ಚ್ಚಾನುರದರಾನೆಗಳುನಿರೆ (ಘ.ದ). ² ಟಿ (ಕ). ³ ಗ (ಬ.ಪ.ತ).

⁴ ಗುಲ್ಮನಿಕುಂಜವೇಣು (ಬ.ತ), ಗುಲ್ಮಜನಿಕುಂಧರಾಶ್ವ (ಘ).

ಇಡಿದುದಂಬರವಂಬಿನಲಿ ಕೈ
ಗಡಿಯ^೧ನಂಬಿನ^೨ ಲಕ್ಷ್ಯಭೇದವ
ನುಡಿಯಬಲ್ಲವನಾದು ಗುರುಸುಂದನನ ಸಮರದಲಿ || ೧೩

ಪವನಜನನೆಂಟಂಬಿನಲಿ ಪಾಂ
ಡವನುತರನೈಪತ್ತಿಹಲಿಯಾ
ದವನನಿಪ್ಪತ್ತಂಬಿನಲಿ ಮಾದ್ರೀಕುಮಾರಕರ |
ಕವಲುಗೋಲಿಪ್ಪತ್ತಿಹಲಿ ಮುಖು
ದವಗಡಿನ ಪಾಂಚಾಲ ಸೃಂಜಯ
ನಿವಹವನು ಮೂಡಿದವನಲಿ ಕಡೆಯಟ್ಟು ಬೊಬ್ಬಿಹಿದ || ೧೪

ಏನ ಹೇಳುವೆ ಗಜಘಟಾಪ್ರತಿ
ಮಾನದಲಿ ಕೋಡಂಬಗಳಿಂ ಹಿಂ
ಡಾನೆಗಳನೇಳೆಂಟನೊದೆದೋಡಿದವು ಪಂಚಕವ |
ಧಾನುರಶ್ವಿಗಳಂಧಕಾರದ
ಮಾನಗರ್ವವ ಮುಖವವೊಲು ಗುರು
ಸೂನುವಿನ ಕರ ನವಹಿದವು ಕರಿಘಟೆಯ ಬಲುಮೆಳೆಯ || ೧೫

ತಾಗಿದವು ಕಂದದಲಿ ಸಾಳಿಕೆ
ಗಾಗಿ^೩ ಕೊಡವಂಜಿಪ್ಪನಿಕರವ
ನೀಗಿದವು ಶರವೊಂದು ನಾವಿರ ರಥಹಯಾವಳಿಯ |
ಬೀಗಿದವು ಕಾಲಾಳ ಕಬಳಿನಿ
ತೇಗಿದವು ಚತುರಂಗವನು ವಿನಿ
ಯೋಗಿಸಿದವಂತಕನ ಮನೆಗೊಬ್ಬಗಳು ಗುರುಸುತನ || ೧೬

ಕಡಿವಡೆದುದಿನ್ನೊಲು ಗಜ ಧರೆ
ಗುಡಿದು ಬಿಡ್ಪೆಯು ತೇರು ಪಾವಿರ
ವಡಗುದಲುಯಾಯ ಶ್ವಚಯ ನಾವಿರದ ಮೂನೂಲು |
ಕಡುಗಲಿಗಳಿವತ್ತು ನಾವಿರ
ವೊಡಲ^೪ನಿಕ್ಕಿ^೫ತು ಪಾಯದಳವು
ಗಡದ ಪಾಪದ ಡಿಕ್ಕಿಪಾದುದು ಮೈಲಿಮುಖದಿಗಿ || ೧೭

ಸಮಗೆಯ (ಉ.ಗ.ಪ.ಉ.ಪ.ಪ). ^೨ ಕೊಡಂಬ(ಉ), ಕೊಂಬಂ (ತ).
^೩ ಪಟ್ಟಕಾಗಿ (ಕ), ತಾಳಿಕಾಗಿ (ಉ), ^೪ ಮೂಕಿ (ಕ).

ಮತೆ ಕವಿದುದು ಪಾಂಡುಬಲವಹು
 ವತ್ತು ಸಾವಿರ ಕುದುರೆ ನೂಲು
 ಪತ್ತು ಗಜರಥ ನೂಲು ಮೀಡಿತು ಲಕ್ಕ ಪಾಯದಳ |
 ಸತ್ತಿಗೈಯ ಸಾಲಿನಲಿ ಧರಣಿಯ
 ಕಿತ್ತು ಮಗುಚುವ ವಾದ್ಯರಥಸದ
 ಲೆತ್ತಿ ನೂಕಿತು ಗುರುತನೂಜನ ರಥದ ಸವ್ಯುಚಕೆ ||

೧೮

ಇತ್ತ ಹೇಳಿಕೆಯಾಯ್ತು ಹಯವಿ
 ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ದಂತಿಘಟೆಯೊ
 ವತ್ತು ನಾನೂಜಿಗಳು ರಥ ಸಾವಿರದ ನಾನೂಜಿ |
 ತೆತ್ತಿಗರು ಕಾಲಾಳು ಲಕ್ಕವು
 ಹತ್ತಿ ತಲ್ಲಿಯ ವಾದ್ಯರವ ಕೀ
 ಟುತ್ತ ಕಮಲಭವಾಂಡ ವಿಪುಲ ಕಟಾಹಖರ್ಪರವ ||

೧೯

ಉರವಣಿಸಿತಿಡು ಗುರುಸುತನ ಹಿಂ
 ದಿರಿಸಿ ಪರಬಲದಭಿಮುಖಕೆ ಮೋ
 ಹರಿಸಿ ನಿಂದುದು ಕಂಡನಿತ್ತಲು ಶಲ್ಯನಾ ಬಲವ |
 ದುರಕೆ ನಾವಿರ ಸೇನೆಯುಪೇಸಂ
 ಹರಿಸಿಬಿಹುದೇ ದ್ರೋಣ ಭೀಷ್ಮ
 ದ್ಯುರಿಗೆ ನಗೆಗೆಡೆ ನಾವಹವೆ ತೆಗೆಯೆನ ತ ನಡೆತಂದ ||

೨೦

ದಳವ ತಗೆತಗೆ ತಾನಿರಲು ಕುರು
 ಬಲಕೆ ಬೀಯವೆ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
 ಕೆಲಬಲದ ಸುಯಿಧಾನದಲಿ ಕೃಪಗುರುಸುತಾದಿಗಳ |
 ನಿಲಲಿ ಶಕುನಿಯ ತುರಗದಳ ಹಿ
 ನ್ನೆಲೆಗೆ ಹೋಗಲಿ ರಾಯದಳವೆ
 ಮೃಳವ ನೋಡುತ್ತಿರಲೆಯೆಂದನು ಶಲ್ಯ ಕುರುಪತಿಗೆ ||

೨೧

ಕೇಳು ಕೃಪ ಕೃತವರ್ಮ ಗುರುಸುತ
 ಕೇಳು ಶಕುನಿ ಸುಶರ್ಮ^೪ ಸಾಲ್ವನ್ಯ
 ಪಾಲ ರಾಯನ^೩ ಮಂತ್ರಿ ಸಚಿವ ಮನಾಯ್ತ ರಾಧವರು |

^೧ ಲುಗಳ (ಕ). ^೨ ಯನು (ಕ). ^೩ ಲ (ಕ). ^೪ ಕೇಳು ನೃಪಾಲ
 ರಾಯನ (ಕ), ಕರು ನೀವು ಕೇಳಿತ್ತೆ ನೃಪ (ಪು.ಅ.ಪ).

ಕೇಳಿರೈ ಭೀಷ್ಮಾದಿ ಸುಭಟರ
ಕಾಳೆಗವ ಕಂಡಿರಿ ಮದೀಯ ಕ
ರಾಳೆಕದನೋತ್ಸವವ^೧ ನೋಡುವುದೆಂದನಾ ಶಲ್ಯ^೨ || ೨೨

ತರಿಸಿ ಕಾಂಚನಮಯ ರಥವ ನಂ
ವರಿಸಿದನು ಚೆಕ್ಕೆಯವನೆತ್ತಿಸಿ
ಸರಳ ತುಂಬಿದ ಬಂಡಿಗಳ ಕೆಲಬಲಕೆ ಜೋಡಿಸಿದ |
ಬಿ^೩ರು^೪ದನೊದಟುವ ಪಾಠಕರ ಮೋ
ಹರಕೆ ಮಣಿಕಾಂಚನವ ಮೊಗದಿ
ತ್ತರ^೫ ಕರೆಯೋ ಧರ್ಮಜನನೆಂದುಬ್ಬಿದನು ಶಲ್ಯ || ೨೩

ರಾಯ ನಿಲುವನೊ ಮೇಣು ಪಾರ್ಥನೊ
ವಾಯುಸುತನೋ ನಿಮ್ಮ ಮೂವರೊ
ಳಾಯುಧವ ಕೊಂಡಾರು ಹೊಕ್ಕ^೬ರು^೭ ನಿಲುವೆನವರೊಡನೆ |
ನಾಯಕರು ಮಿಕ್ಕವರೊಡನೆ ಬಿಲು
ನಾಯಕವ^೮ನೊಡ್ಡಿದಡೆ^೯ ಕೌರವ
ರಾಯನಾಣೆಯೆನುತ್ತ ಮದವೇಳಿದನು ಕಲಶಲ್ಯ || ೨೪

ದೇರಳ ತುಟಿಗಳ ಬೊಬ್ಬೆ ಮಿಗಲ
ಬ್ಬರಿಸಿದವು ನಿನ್ನಾ^{೧೦}ಳತತ್ವ^{೧೧}
ರ್ಯುರ ಮೃದಂಗದ ಪಣಹ ಪಟಹದ ಗೌಣುಗಹಳೆಗಳ |
ಉರು ರಥನವಲ್ಲೆಯ^{೧೨} ರಥಚೀ
ತ್ಯರಣಿ^{೧೩} ರಥ ಹಯ ಹೇಷಿತದ ನಿ
ಮ್ಥ^{೧೪}ರ ನಿನಾದದಲಾಗಿ ಹೊಕ್ಕನು ಶಲ್ಯನಾಹವ || ೨೫

ದಳಪತಿಯ ಸುಮ್ಮಾನಮುಖ ಬೆಳ
ಬೆಳಗುತ್ತದೆ ಗಂಗಾಕುಮಾರನ
ಕಳಶಜನ ರಾಧಾತನೊಜನ ರಂಗಭೂಮಿ^{೧೫}ಯಿದು^{೧೬} |
ಕಳನನಿದನಾಕ್ರಮಿಸುವಡೆ ವೆ
ಗ್ಗ^{೧೭}ಳಿಯ ಮಾದ್ರಮಹೀಶನಲ್ಲದೆ
ಕೆಲರಿಗೇನಹುದೆನುತೆ ಕೊಂಡಾಡಿತ್ತು ಕುರುನೇನೆ || ೨೬

^೧ ಭೀಕರರಣವ (ಕ). ^೨ ರಿ (ಕ.ಖ.ದ). ^೩ ರೆ (ಬ.ಘ.ತ). ^೪ ತುಡು
ಕಿದರೆ (ಘ.ದ). ^೫ ಶತ (ಬ.ಘ.ದ). ^೬ ವ (ಕ.ಖ.ತ). ^೭ ಯಲ (ಬ.ಘ.ಪ).

ಪೂತು ಮರುರೇ ಶಲ್ಯ ಹೊಕ್ಕನೆ
 ಸೂತಜನ ಹರಿಬದಲಿ ವೀರ
 ಪ್ರಾತಗಣನೆಯೊಳೀತನೊಬ್ಬನೆ ಹಾ ಮಹಾದೇವ |
 ಧಾತುಪೊಳ್ಳಿತು ದಿಟ್ಟನೈ ನಿ
 ಭೀತಗರ್ವಿತನಿವನನುತ ಭಟ
 ರೀತನನು ಹೊಗಳಿದರು ಸಾತ್ಯಕಿ ಸೋಮಕಾದಿಗಳು || ೨೭

ತಡೆದು ನಿಂದನು ಪರಬಲವ ನಿ
 ಮೊಡೆಯನಾವೆಡೆ ಸೇನೆ ಕದನವ
 ಕೊಡಲಿ ಕೊಂಬವನಲ್ಲ ಕೈದುವ ಸೆಳೆಯನುಳಿದರಿಗೆ |
 ಪೊಡವಿಗೊಡೆಯನು^೨ಕೌರವೇಶ್ವರ
 ನೊಡನೆ^೩ಸಲ್ಲದು ಗಡ ಶರಾಸನ
 ವಿಡಿಯ ಹೇಳಾ ಧರ್ಮಜನನೆಂದುಉಬಿದನು ಶಲ್ಯ^೪ || ೨೮

ಚೆಲ್ಲಿತದು ನಾನಾಮುಖಕೆ ನಿಂ
 ದಲ್ಲ ನಿಲ್ಲದೆ ನೃಂಜಯಾದ್ಯರ
 ನಲ್ಲ ಕಾಣನು ಸೋಮಕರ ಪಾಂಚಾಲಮೋಹರವ |
 ಕೆಲ್ಲಿಯಲಿ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಬಲು
 ಬಿಲ್ಲನೊದಲುನೆ ಕದನಚೌಪಟ
 ಮಲ್ಲ ತಾನಿದಿರಾಗಿ ನಿಂದನು ಪಾಂಡವರ ರಾಯ || ೨೯

ಜೀಯ ಬುಧನ ಪುರೂರವನ ಸುತ
 ವಾಯುವಿನ ನಹುಷನ ಯಯಾತಿಯ
 ದಾಯಭಾಗದ ಭೋಗಿನಿಧಿಯವತರಿಸಿದೈ ಧರಗೆ |
 ಜೇಯನೆನಿಸಿದೆ ಜೂಜಿನಲಿ ರಣ
 ಜೇಯನಹನೀ ಕೌರವನು ನಿ
 ನ್ನಾಯತಿಯ ಸಂಭಾವಿಸೆಂದುದು ವಂದಿ^೫ಜನಜಲಧಿ^೬ || ೩೦

ಹರಿಗೆ ಹೊಡವಂಟಸ್ತು^೫ ಶಿಕ್ಷಾ^೫
 ಗುರುವ^೬ಮನದಲಿ ನೆನೆದು ಹೊಸ ಬಿಲು
 ದಿರುವ^೬ ನೇಣಿನಿ ಮಿಡಿದು ನಿಜ ಸಾರಥಿಯ ಬೋಳೈನಿ |

1 ನಹನಹ (ಬ.ಘ.ತ). 2 ಯಲಹುದು (ಬ.ಘ.ಟ.ದ.ಪ). 3 ನೃಪನಲ್ಲದ
 ವಿಚಾರವ ನುಡಿವವನ ಬರಹೇಳನುತ್ತುಉಬಿದನು ಪರಬಲವ (ಕ). 4 ಸಂದೋಹ
 (ಘ.ಪ). 5 ವಿದ್ಯದ (ತ), ವಿದ್ಯಾ (ತ). 6 ನೆನೆದು ಶರಾಸನಕೆ ಹೊಸ ತಿರುವ
 (ಬ.ಗ.ಘ.ತ.ದ.ಪ).

ವರ ರಥವ ನೂಕಿದನು ಪವನಜ¹
 ನರ ನಕುಲ ಸಹದೇವ ಸಾತ್ಯಕಿ
 ಬರಲ ಬಲನಡವಂಕದಲಿ ನರನಾಥನಿಡಿರಾದ್ಲಿ ||

೩೧

ಮಾವನವರೇ ನಿಮ್ಮ ಹಿಂಸೆಗೆ
 ನಾವು ಕಡುಗವು ಕ್ಷತ್ರಜಾತಿಯು
 ಜೀವನವಲ್ಲೇ ಕಷ್ಟವಿದು ಕಾರ್ಪಣ್ಯತರವಾಗಿ |
 ನೀವು ಸೈರಿಸಬೇಕು ನಮ್ಮ ಶ
 ರಾವಳಿಯನೆನುತವನಿಪತಿ ಬಾ
 ಣಾವಳಿಯ ಕೆದಕಿದನು ಸೇನಾಪತಿಯ ಸಮ್ಮುಖಕೆ ||

೩೨

ನಿನಗೆ ಮಾತುಳರಾವು ಮಾಣಲಿ
 ಮುನಿಯೆಮಗೆ ಮೊಹಿಯಲ್ಲ ದುಶ್ಮ
 ಸನ ಜಯದ್ರಥರಲ್ಲಲಾ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ನಿನಗೆ |
 ಜನಪ ಧರ್ಮದ ಹಿಂಸೆ ಬಂದುದು
 ನಿನಗೆ ಸಾಕದನಾಡಲೇತಕೆ
 ಮನದ ಗರ್ವದ ಗಾಢಹೈನುತೆಚ್ಚಿನಾ ಶಲ್ಯ ||*

೩೩

ಅರಸ ಕೇಳಿ ಶಲ್ಯನ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ಧರಣಪನ ಸಂಗ್ರಾಮವಂದಿನ
 ಸುರನದೀನಂದನನ ದ್ರೋಣನ ಸೂತನಂಭವನ |
 ನರನ ಭೂರಿಶ್ರವನ ಭೀಮನ
 ಕುರುಪತಿಯ ವೃಷಸೇನ ಸೌಧ
 ದ್ರರ ಸಮಗ್ರಾಹವವ ಮಹಿನಿತು ಹೇಳಲೇನೆಂದ ||

೩೪

ದಿಟ್ಟುನೈ ಭೂಪತಿಗಳಲಿ ಜಗ
 ಜಟ್ಟಿಯೈ¹ ನಿನಗಸ್ತವಿದ್ಯವ
 ಕೊಟ್ಟವನ ನಾ ಬಲ್ಲೆನದನಿನ್ನಾಡಿ ಫಲವೇನು |
 ತೊಟ್ಟ ಜೋಹದ ವಾನಿಯೆಂಬುದ
 ಬಿಟ್ಟು ನಮಗೊಡ್ಡು ವುದು ನಿನ್ನೊಡ
 ಪುಟ್ಟಿದರನಿಬ್ಬ ರನೆನಿತ ತೆಗೆದೆಚ್ಚಿನಾ ಶಲ್ಯ ||

೩೫

¹ ಆರಸನಿಡಿರಾದವು ವೈಕೋದರ (ಬ.ಪು.ತ.ದ.ಪು). ² ಹೂರವಂಟ (ಪ್ರ.

³ ನ (ಬ.ಗ.ಪು.ತ). ⁴ ವಿಧೇ (ತ.ಗ) ⁵ ವೆಂತೆ (ತ). ಲೇಸೆ (ಪ). * ಈ ಪದ್ಯ
 (ಬ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಲ್ಲ. ⁶ ನಹೆ (ಬ.ಗ.ಪು.ಟ.ದ). ⁷ ಯಹೆ (ಬ.ಗ.ಪು.ಟ.ದ).

ಮಾವ ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಭಾರಣಿ
 ಗಾವ ನಿಲುವನು ಸಾಕದಂತಿರ
 ಲೀ ವಿಚಿತ್ರ ಕಳಂಬಬುಂಡನ¹ ಪಂಡಿತತ್ವವನು¹ |
 ನೀವು ತೋಟಿರೆ ಸಾಕು ಸಾಮ
 ಧ್ಯಾವಲಂಬನವುಳ್ಳಡಿರೆ ಶ
 ಸ್ತಾವಳಿಯ ಸೈರಿಸಿಯನುತ ಯಮನೂನು ತೆಗೆದೆಚ್ಚು ||

೩೬

ಧರಣಪತಿಯಂಬುಗಳನೆಡೆಯಲಿ
 ತಹಿದು ತುಳುಕಿದನಂಬಿನುಬ್ಬಿನ
 ಗಹಿಯ ಗಾಳಿಯ ದಾಳಿ ಪೈಸರಿಸಿದುದು² ಪರ್ವತವ² |
 ಮೊರೆವ ಕಣಿ ಮಾರ್ಗಣಿಗಳನು ಕ
 ತ್ತರಿಸಿದವ ಬಳಿಯಂಬುಗಳು ಪಡಿ
 ಸರಳ ತೂಳಿದಡೆಚ್ಚರೆಚ್ಚರು ಮೆಚ್ಚಲುಭಯಬಲ ||

೩೭

ಸೈರಿಸಾದಡೆಯನುತ ಮುಳಿದು ಮ
 ಹೀರಮಣ ಮದ್ರಾಧಿಪನನೆ
 ಚ್ಚಾರಿದನು ಮಗುಳೆಚ್ಚು ಪುನರಪಿಪೆಚ್ಚು ಮ³ಗು³ಳೆಸಲು |
 ಕೂರಲಗು ನೀನಕವ ಕವಚವ
 ಹೋಟುಗಳೆದವು ನೆತ್ತರಿನ ಬಾ
 ಯ್ಧರೆಗಳ⁴ ತೋಟಿದವು ದಳಪತಿಯಪರಭಾಗದಲಿ⁴ ||

೩೮

ಪ್ರಳಯಪವನನ ಹೊಯ್ಲಿನಲಿ ಕಳ
 ವಳಿನಿದಮರಾದ್ರಿಯವೊಲುದುರಿದ
 ಬಿಲುಸರಳ ಹೆಗೆರೋರೆಗೆರುಳರೆಮುಚ್ಚು ಗಣ್ಣುಗಳ |
 ತಳಿತ ರಕ್ತಾಂಕುರದ ಬಳಕೆಗೆ
 ಬಳಲಿದಿಂದ್ರಿಯ⁵ ಕುಳದ⁵ ಮೂರ್ಧಾ
 ವಿಲಸಿತಾಂಗದ ಶಲ್ಯನಿದ್ದನು ರಥದ ಮಧ್ಯದಲಿ ||

೩೯

ಅರಸ ಕೇಳಿ ಮಹಿವೆಗಾತ್ಯನ
 ನೆರವ ಕೊಟ್ಟು ಮುಹೂರ್ತಮಾತ್ರಕೆ
 ಮರಳಿಚಿದವೊಲು ಕಂದೆಹಿವು ನೋಡಿದನು ಕೆಲಬಲನ |

¹ ಬಂಡಿತಾಸ್ತ್ರವನು (ಕ).² ಪರಬಲವ (ಪು.ದ).³ ರ (ಕ).⁴ ಮುಖದೋಟಿದವು ದಳಪತಿಯ ದೇಹದಲಿ (ಕ).⁵ ಕರಣ (ಕ), ದಮಳ (ತ).

ಸರಳ ಕಿತ್ತೌಷ್ಠಿಯ ಲೇಪವ
ನೊರಿಸಿದನು ತೊಳತೊಳೆದು ನೂತನ
ವರ ದುಕ್ಕೊಲವನುಟ್ಟು ಕೊಂಡನು ನಗುತ ವಿಳೆಯವ|| ೪೦

ತುಡುಕಿದನು ಬಿಲುಸರಳನಕಟವ
ಗಡಿಸಿದನಲಾ ಧರ್ಮಸುತನು
ಗೃಹದಲೊಂದು ಮುಹೂರ್ತವಾಯಿತೆ ಹಗೆಗೆ ಸುಮ್ಮಾನ|
ತೊಡಕಿದೆಡೆಗೆ ಜಯಾಪಜಯ ಸಂ
ಗಡಿಸುವುವು ತಪ್ಪೇನು ಯಮಸುತ
ಹಿಡಿ ಧನುವನನುವಾಗೆನುತ ಮೂದಲಿಸಿದನು ಶಲ್ಯ|| ೪೧

ನರನ ರಥವದೆ ಮಹಿಯಹೊಗು ಮುರ
ಹರನ ಮಹಿವೊಗು ಭೀಮಸೇನನ
ಕರನಿ ನೂಕು ಶಿಖಂಡಿ ಸಾತ್ಯಕಿ ಸೃಂಜಯಾದಿಗಳ|
ಅರಸುಗುಣಿಗಳ ಹೊಡ್ಲು ಗೆಲುವಿನ
ಗರುವನಾದಡೆ ನಿಲ್ಲಿಸುತಲು
ಬ್ಬರನಿ ಮಾದ್ರಾಧೀಶನೆಚ್ಚನು ಧರ್ಮನಂದನನ|| ೪೨

ಏನ ಹೇಳುವೆ ಭಟನ¹ಶರ¹ಸಂ
ಧಾನವನು ಪುಂಖಾನುಪುಂಖವಿ
ಧಾನವನು²ಯೋಂಕಾರಶರಜಾಳ²ಪ್ರಸಾರಣವ|
ಆ ನಿರಂತರ ಸರಳ ಸಾರದ
ಸೋನೆ ಸದೆದುದು ಧರ್ಮ³ಸುತನ³ ರ
ಣಾನುರಾಗವ ತೊಳೆದುದದ್ಭುತವಾಯ್ತು ನಿಮಿಷದಲ|| ೪೩

ಸರಳ ಮಹಿಯೆನಲಾ ಸರಳ ಕ
ಶ್ಚರನಿ ಹತ್ತಂಬನಲಿ ರಾಯನ
ಬರಿಯ ಕವಚವ ಹಹಿಯಲೆಚ್ಚನು ಮೂಟು ಬಾಣದಲ|
ಶರದ ನೀನಕವನು ನಿಘಾತದ
ಲೆರಡು ಶರದಲಿ ಮತ್ತೆ ಭೂಪತಿ
ಯುರವ⁴ನ⁴ಗುಳಿದನೆಂಟಲಿ ಮಗುಳೆಚ್ಚು ಬೊಬ್ಬಿಡಿದ|| ೪೪

¹ ಲಘು ಗ.ತ.ಪ. ² ಯುಂಘಾಳಶರ ಯುಂಘಾಳ (ತ). ³ ಜನಕ (ಕ). ⁴ ನು (ಕ), ನೆ (ತ).

ಗರುಡತುಂಡದ ಹತ್ತಿಗೆ ಫಣಿಯೆದೆ
 ಬಿರಿವವೊಲು ಯಮಸುತನ ತನು ಜ
 ಜ್ಞರಿತವಾದುದು ಜರಿವ ಜೋಡಿನ ಜಿಗಿಯ ಶೋಣಿತದ|
 *ಮುರಿದ ಕಂಗಳ ಮಲಗಿನಲಿ ಪೈ
 ಸರದ ಗಾತ್ರದ* ಗಾಢವೇದನೆ
 ಯುರವಣಿಸೆ ಸೊಂಪಡಗಿ ನಿಮಿಷ ಮಹೀಶ ಮೈಮುಖದ|| ೪೫

ಬಿದ್ದ ನಾಚೆಯ ದೊರೆ ಸುಯೋಧನ
 ಗೆದ್ದ ನಿನ್ನೇನೆನುತ ಸುಭಟರ
 ನದ್ಧಿ ತತಿಸುಮ್ಮಾನನಾಗರ ನಿನ್ನ ಮೋಹರವ|
 ಅದ್ದರೋ ಶೋಕಾಂಬುಧಿಯಲೊಡೆ
 ಬದ್ದರೋ ಭೀಮಾರ್ಜುನರಿಗುಸು
 ರಿದ್ದರೋ ಬರಹೇಳೆನುತ ಬೊಬ್ಬಿಡಿದನಾ ಶಲ್ಯ|| ೪೬

ಗಜಬಜಿನಿದುದು ಮೈರಿಸುಭಟ
 ವ್ರಜ ನಕುಲ ನಹದೇವ ಸಾತ್ಯಕಿ
 ವಿಜಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ಮ ಭೀಮ ದ್ರೌಪದೀಸುತರು|
 ವಿಜಿತನೋ ವಿಗತಾನುವೋ ಧ
 ಮೃಜನ ಹದನೇನೆನುತ ಚಿಂತಾ
 ರಜನಿಯಲಿ ಕಂಗಟ್ಟುದಾ ಬಲವರನ ಕೇಳೆಂದ|| ೪೭

ಕ್ಷಣಕೆ ಮರಳಿಚ್ಚಿತ್ತನಸ್ತ
 ವ್ರಣವ ತೊಳೆದರು ಘಾಯದಲಿ ಕೇ
 ವಣಿಸಿದರು ದಿವ್ಯಾಪಧಿಯ ಗಂಧಾನುಲೇಪದಲಿ|
 ರಣವಿಜಯ ನವ ವಸನ ಮಣಿಭೂ
 ಪಣ ಪರಿಷ್ಕೃತನಾಗಿ ತಿರುವಿನ
 ಗೋಣಿಯವನು ನೇವರಿಸಿದನು ಸಂತೈಸಿ ²ಸಂಹನವ²|| ೪೮

ಮುಖವೆ ಮಸುಳಿತೆ ಭೂಮಿಪತಿ ಕಂ
 ಡೆಹಿದಿರೇ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ನಿ
 ಮ್ಮುಖಿತಕೊದಗಿದರಿಲ್ಲರಾ ನೀವೇಕೆ ರಣವೇಕೆ|

* * * ಮುರಿದ ಕೊರಳಿನ ಮುಗಿದ ಕಂಗಳ ಸರಳಘಾತದ (ಕ). ¹ ಅರ
 ಳ್ಳಗಂ (ಟ.ದ), ಮರಳ್ಳಗಂ (ಘ.ದ). ² ಸಾಹಸವ (ಕ.ಬ), ಸಾರಥಿಯ (ಟ.ದ).

ನೆಹಿ ಧನುರ್ವೇದಾರ್ಥಸಾರವ
ನಹಿವೇಯಾದರೆ ಕೊಳ್ಳೆನುತ ಬಿಡೆ
ತಹುದನೆಂಬಿನಲಿ ಧ್ವಜ ರಥ ಹಯವನಾ ಶಲ್ಯ॥

೪೯

ಧನುವನೇರಡಂಬಿನಲಿ ಮಗುಳೆ
ಚ್ಚನು ಮಹೀಶನ ಸಾರಥಿಯ ಮೈ
ನನೆಯೆ ನವ ರುಧಿರದಲಿ ಮರಳೆಚ್ಚನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿ
ಮನನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಶ್ರವಣ ನಿಯಮಾ
ನನ ಸಮಾಧಿ ಧ್ಯಾನ ವಿದ್ಯಾ
ವಿನಯವಲ್ಲದೆ ರಣದ ಜಂಜಡವೇಕೆ ನಿಮಗೆಂದ॥

೫೦

ಉಡಿದು ಬಿದ್ದು ದು ಚಾಪ ಸಾರಥಿ
ಕಡಿವಡೆದು ರಥ ನುಗ್ಗುನುನಿಯಾ
ಯ ಡಗುದಹಿಯಾಯ ಶ್ವಚಯ ¹ನಜೋಡು ತಡಿ ನಹಿತ॥
ನಡುಗಿತರಿಬಲವನಿಪತಿ ಕಾ
ಲ್ಕಡೆಗೆ ಬಂದನು ಮತ್ತೆ ರಥನಂ
ಗಡವ ಮೇಳೈಸಿದನು ನಗುತಡರಿದನು ಮಣರಥವ॥

೫೧

ಬೊಬ್ಬಿಹುದುದಾ ಸೇನೆ ರಾಯನ
ನರ್ಬದಳೆ ಜೋಡಿಸಿತು ಸೋಲದ
ಮಬ್ಬು ಹರೆದುದು ಜಯದ ಜನವೇಳಿ ದನು ನೆರನಾಥ²॥
ಉಬ್ಬಿದನು ಸತಾಕ್ಷತ್ರೇಜದ
ಗರ್ಭ ಗಾಡಿಸಿತಾರಿ ಮಿಡಿದನು
³ತೆಬ್ಬಿನಸ್ತವ ⁴ತೂಗಿ ತುಳುಕಿ⁵ದನಂಬಿನಂಬುಧಿಯ॥

೫೨

ಕಾದುಕೊಳು ಮಾದ್ರೇಶ ಕುರುಬಲ
ಮೈದಿಬರಲಿಂದಿನಲಿ⁶ ನಿನ್ನಯ
ಮೈದುನನ ಕಾಣಕೆಯಲೇ ಸಂಘಟನೆಗಿವೆ ಸರಳು
ಕೈದುಕಾ⁷ತಿಯರುಂಟೆ ಕರೆ ನೀ
ನೈದಲಾರೆಯೆನುತ್ತ ಮೂನೂ
ಹೈದು ಶರದಲಿ ಕಡಿದನಾ ಸಾರಥಿಯ ರಥ ಹಯವ॥

೫೩

¹ ಬಿಡೆಜೋಡು ತನುವಿನಲಿ (ಕ), ನಜೋಡದು ದಡಿಸಕಿತ (ಬ.ಪ.ಟ),
ಬರಿಜೋಡು ತಡಿಸಕಿತ (ತ.ದ.ಪ). ² ದುರು ನರಪತಿಗೆ (ಕ). ³ ತು (ಕ).
⁴ ತುಳುಕಿ ತುಡುಕಿ (ಕ). ⁵ ಲಿನ್ನಿದಿನಲಿ (ಕ). ⁶ ರಿ (ಬ).

ತೇರು ಹುಡಿಹುಡಿಯಾಯ್ತು ಹೂಡಿದ
ವಾರುವಂಗಳನಲ್ಲ ಕಾಣೆನು
ಸಾರಥಿಯ ತಲೆ¹ ನೆಲ¹ ದೊಳದ್ದು ದು ಮಿದುಳ ಜೊಂಡಿನಲಿ |
ಅರಿ ಬೊಬ್ಬಿಡುರಸನೆನಲು
ಬ್ಬಾರದಲ್ತ ಕಣೆಯಡನಿವು ಕೈ
ವಾರವೇಕೆ ಭಡಾಳಿಸಿತು ಚಪಳತೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ||*

೫೪

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಬಳಿಕ ಮಾದ್ರೇ
ತ್ವರನ ರಥ ಸಾರಥಿ ವಿನಂಚಿನ
ಲುರಿದನಧಿಕಕ್ರೋಧಶಿಖಿ ಪಲ್ಲೆ ಸಿತಕ್ಷಿಯಲಿ |
ಕುರುಬಲದ ತಲ್ಲಣವನು ಣಿ ಸಂ
ಹರಿಸಿ ಹರಿಗೆಯಡಾಯುಧದಲರಿ
ಧರಣಿಪನ ಮೇಲ್ವಾಯ್ದು ಹೊಯ್ದನು ರಥ ಹಯಾವಳಿಯ || ೫೫

ವಾರು²ವನ ಮೈಚಿತ್ರಗತಿಯ ನಿ²
ಹಾರದಲಿ ಸಾರಥಿ ನರೇಂದ್ರನ
ತೇರ ತಿರುಗಿಸಿದನು ವಿಘಾತಿಯಲೊಂದು ಬಾಹೆಯಲಿ |
ಅರಿ ಹೊಯ್ದನು ಹಯವನಗ್ಗ ದ
ವಾರಣಾವಳಿಗಳ ಪದಾತಿಯ
ತೇರ ತೆಕ್ಕೆಯನಿಕ್ಕಿದನು ಪ್ರತ್ಯೇಕನಾವಿರವ ||

೫೬

ಮರೆತ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನು ಭಯ
ಗೊಳಿಸಿ ಸೋಮಕ ಸೃಂಜಯರನ
ವೃಳಿಸಿದನು ಸಾತ್ಯಕಿ ಯುಧಾಮನ್ಯೂತ್ತಮಾಜನರ |
³ದಳದೊಳೊಡಿಸಿ ಮುಱಿದು³ ಚಾತು
ರ್ಬಲವ ಸವಣು ಶಿಖಂಡಿ ನಕುಲರ
ಹೊಲಬುಗೆಡಿಸಿ ಮಹೀಪತಿಯ ⁴ಪಡಿಮುಖಕೆ ಮಾಱಾಂತ⁴ || ೫೭

ಎನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಹಲಗೆ ಬಡ್ಗವ
ಕುಸುರಿದುಡಿಯಾ ಚಾಪವಿದ್ಯಾ
ಕುಶಲನೆಂಬರಲೈ ತನುತ್ರ ರಥಂಗಳಲ್ಲೆಮಗೆ |

¹ ಕಳ (ಘ), ಕಣ (ಛ.ದ). * ಈ ಸದ್ಯ (ಬ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ. ² ವನವೈ
ಸರದ ಹೊಯ್ದನ (ಘ.ಟ.ದ.), ವಂಗಳವೈರಿಕದನಂ (ತ). ³ ದಳದೊಡ್ಡಿದ
ಮುರಿದ (ಕ), ಬಲವನೊಡಿಸಿ ಮುರಿದು (ಬ), ತಳದೊಡ್ಡಿದ ಮುರಿದು
(ಗ.ಘ.ದ.ಪ). ⁴ ಸಮುಖಕೆ ಮಂಡಿಸಿದ (ಕ).

ಅನುವ ತಡೆವರೆ ರಣಪರಾಯನ
ವೆನೆವುದೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗತಿಸಾ
ಹನಿಕನಾದಡೆ ನಿಲ್ಲಿನುತ ಮೂದಲಿಸಿದನು ಶಲ್ಯ॥

೫೮

ಅಕಟಕಟ ಧರ್ಮಜನನೀ ಕಂ
ಟಕಕೆ ಕೈವರ್ತಿಸಿದರೇ ಪಾ
ತಕರು ಪಾಂಡವರೆನುತ ಕುರುಬಲವೆಲ್ಲ ನಮತಳಿಸೆ |
ವಿಕಟರೋಷಶಿಖಿಸ್ವಲಂಗ
ಪ್ರಕಟಭೀಷಣಸಹಿತಕೌಕ್ಷೇ
ಯಕವ ಬಂಡಿಸಿ ಧರೆ ಬಿರಿಯೆ ಬೊಬ್ಬಿಡಿದನಾ ಭೀಮ॥

೫೯

ಲೇನ ಮಾಡಿದೆ ಭೀಮ ಕಟ್ಟಾ
ಳೈಸಲೇ ನೀನವರೊಳಗೆ ನಿ
ನ್ನಾಸೆ¹ಯಲ್ಲಾ¹ ಧರ್ಮಪುತ್ರನ ಸತ್ಯನಂಪದಕೆ |
ಏನೆ ಬಳಿಕೇನೆನುತ ಶಲ್ಯಮ
ಹೀತ ಮುರಿಯಲು ಹೊಸ ರಥವ ಮೇ
ಳೈಸಿ ಸಾರಥಿ ಸಂಧಿಸಿದನವಧಾನ ಜೀಯೆನುತ॥

೬೦

ಶಲ್ಯ²
ರಥಕೆ ಬಂದು ಪಸ್ತಾಯವನು ಸಾ
ರಥಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು ಚಾಪಶರವನು
ರಥದೊಳಗೆ ತುಂಬಿದನು ನಂಬಿಸಿದನು ಸುಯೋಧನನ |
ವೃಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ರಣಪರಾಕ್ರಮ
ವೃಥೆ ಕಣಾ ಕರ್ಣಾದಿ ಸುಧಟ
ವೃಥೆಯ ನಿಲಿಸುವೆನೆನುತ ಮೂದಲಿಸಿದನು ಧರ್ಮಜನ॥

೬೧

ಸಾರಥಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿ ನೃಪಾಲನ
ಸಾರೆ ದುವ್ಯಾಳ²ನಲು ಮಿಗೆ ² ನೃಪ
ನೋರೆ³ಗೊಂಡನು ತಿರುಗೆ ತಿರುಗಿದನೊಲೆದೊಡೊಡನೊಲೆದು³ |
ಚೂರಿಸುವ ನಾರಾಚವಿಕ್ರಮ
ದೋರಣಿಗೆ ನಾರಾಚಿಸಿತು ವಿ
ಸ್ತಾರದಲಿ ವಿತ್ತರಿಸಿದನು ಜಯಸಮರಸಾಹಸವ॥

೬೨

¹ ಯದರಾ (ಕ). ² ಸೆ ರಥವ (ಕ), ನಿತುಮಿಗೆ (ಬ), ಸಲುಅರಿ (ತ).

³ ಗೊಲೆದನು ತಿರುಗಿದಡೆ ಪೊಡನೊಲೆದನಾಶಲ್ಯ (ಕ), ಗೊಲೆದನು ತಿರುಗೆ ತಿರುಗಿದ ಪೊಲೆದರೊಡನೊಲೆದ (ಘ).

ಹಿಂದೆ ಕರ್ಣನು ಫಲುಗುಣನು ಬಳಿ
 ಕಿಂದು ಶಲ್ಯಯುಧಿಷ್ಠಿರರು ನಾ
 ನಂದದಲಿ ಸಮತಳಿಸಿ ಕಾದಿದರುಭಯಬಲ ಹೊಗಳೆ |
 ಇಂದು ಮಾದ್ರಾಧೀಶ್ವರಗೆ ಯಮ
 ನಂದನನು ಯಮಸುತಗೆ ಪಡಿ ತಾ
 ನಂದನೈ ಮಾದ್ರಾಧಿಪತಿಯೆಂದುದು ಭಟಸ್ತೋಮ ||

೬೩

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಕೃಷ್ಣ ಶಕ್ತಿ
 ಸ್ಫುರಣಮೈಸಲೆ ನಿಮ್ಮ ಬಲ ಸಂ
 ಹರಣಕಾವುದು ಬೀಜ ನಿರ್ದೈವರ ವಿಲಾಸವಿದು |
 ಹರಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ನೃಪನನೈಕೈಟಿ
 ಗರೆದು ನಿಜಶಕ್ತಿ ಪ್ರಯೋಗವ
 ನೊರೆದಡೊಡಬಟ್ಟನು ಹನಾದದ ಮಧುರವಚನದಲಿ ||

೬೪

ಆಯಿದನು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರದಲಿ ದಿ
 ವ್ಯಾಯುಧವನರೆಬಳಿದ ವರ ತಪ
 ನೀಯರೇಖೆಯ ¹ಕುಣವ¹ ಗಂಟೆಯ ಹೊಳವ ಹೊಂಗಣಿಯ |
 ಬಾಯಿಧಾರೆಯ ತೈಲಲೇಪನ
 ದಾಯತದ ಚಾರಿಗಳ ರಿಪುಭಟ *Signadu*
 ನಾಯುಪದ ಕಡೆ²ವಗಲ² ಭುಕ್ತಿಯ ಶಕ್ತಿಯನು ನೃಪತಿ ||

೬೫

ತುಡುಕಿದನು ³ಹೊಸ³ರವಿಯ ತೇಜದ
 ದಡಿಯನುಗಿದಂದದಲಿ ⁴ಹೊಳೆಹೊಳೆ
 ವುಡುನಿಕರವುಚ್ಚಳಿಪವೊಲು⁴ಮಣಮಯದ ಕಾಂತಿಗಳ |
 ಕುಡಿಮೊನೆಯ ಪಡಿಮುಖದಲೊಡಲು
 ಕಿಡಿಯ ಘಂಟಾರವದ ರಭಸದ
 ಝಡಪದಲಿ ಜೋಡಿಸಿದ ಶಕ್ತಿಯಲಿಟ್ಟನವನೀಶ ||

೬೬

ಇದಿರೊಳಿಚ್ಚನು ಶಲ್ಯನಂಬಿನ
 ಹೊದೆ ಸವೆಯೆ ಹರಿತಪ್ಪ ಶಕ್ತಿಯ
 ತುದಿಗೆ ಕಬಳಗ್ರಾಸವಾದುದಲೈ ವಿಚಿತ್ರವರಾ |

¹ ಕುಣಿಕೆ (ಕ), ಲಲವ (ಘ.ಟ.ದ.) ² ಹೊನ್ನ (ಕ). ³ ಶತ (ಕ).
⁴ ಹೊಳವುದು ಬಿಡದೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿಪ್ಪ ಹೊಸ (ಕ).

ಹೊದಲುಗಿಡಿಗಳ ಕೇಸುರಿಯ ಹಾ
ರದಲಿ ಹರಿತಂದಹಿತ ದಳಪತಿ
ಯೆದೆಯನೊದೆದುದು ನೆಲಕೆ ನಟ್ಟು ದು ನಾಲ್ಕು ಮುಷ್ಟಿಯಲಿ || ೬೭

ಕಾಣಿದನು ರುಧಿರವನು ಧರಣಿಗೆ
ಹಾಲು ಬಿದ್ದನು ಮಾದ್ರಪತಿಯೆದೆ
ಡೋಲುನಲಿ ಡಾವರಿಸಿದವು ರಕ್ತಾಂಬುಧಾರೆಗಳು |
ಮೀಳಿತನು ಕಂಠವನು ನಾಸಿಕ
ಕೇಳಿದುದು ನಿಟ್ಟುಸುರು ನಿಮಿಷಕೆ
¹ಚಲಿ¹ಳಿದುದು ಕುರುರಾಯದಳ ಶಲ್ಯಾವನಾನದಲಿ || ೬೮

ಅಹಹ ಸೇನಾಪತಿಯ ಮಗ್ಗುಲು
ಮಹಿಗೆ ಬಿದ್ದು ದು ಬೆಚ್ಚಿತ್ತೀಡೆಯ
ಬಹಳಬಲರಿನ್ನಾರು ಕುರುಸೇನಾಧುರಂಧರರು |
ಮಿಹಿರಸುತ ಗುರು ಭೀಷ್ಮರಲಿ ನ
ನ್ನಹಿತನಾದನು ಶಲ್ಯನಿ²ನೆ ಕಿಂ
ಗಹನವಿ³ ರಣವೆನುತ ಶಲ್ಯಾನುಜನು ಮಾಹಾಂತ || ೬೯

ಗೆಲವು ನಿನಗಾಯ್ತರನ ಹರಿಬಕೆ
ನಿಲುಕಿದೆನ್ನನು ಸಂತವಿನಿ ನಿಜ
ಬಲದಲೊಸಗೆಯ ಮಾಡಿನಾ ಮಾದ್ರೇಶಮಾರಣವ |
ಅಳುಕದಿರಾಗೆನುತ ಬಾಣಾ
ವಳಿಯ ತವಿನೆ ನಿರಂತರಾಸ್ತ್ರದ
ಜಲನಿಧಿಗೆ ವಡಬಾಗ್ನಿಯಾದನು ನಗುತ ಯಮನೊನು || ೭೦

ಆತನಸ್ತ್ರವ ಮುಳುಯಿಸುತ ರಥ
ನೂತ ಹಯವನು ತಳಿದು ಬಾಣ
ಪ್ರಾತದಲಿ ಶಲ್ಯಾನುಜನ ಹೂಳಿದನು ಹರಹಿನಲಿ |
ಈತನನು ಕೆಡಹಿದನು ಸಾಲ್ವಮ
ಹೀತಳಾಧಿಪನವನ ಹರಿಬಕೆ
ಭೂತಲೇಶನ ಕೆಣಕಿ ಕಂಡನು ವರ ಸುರವ್ರಜವ || ೭೧

¹ ಜಾ (ಕ), ಶೀ (ಬ), ನೀ (ತ). ² ನಲನ್ನಹವೀ (ಕ), ನಗಿದು ಗಹ
ನವೇ (ಗ.ಖ.ತ.ದ).

ಅರಿ ಹೊಕ್ಕು ದು ಶಲ್ಯನ ಪಪರಿ
ವಾರ ಮಾದ್ರದ ನಾಯಕರು ಜು
ಜ್ವಾರ ಮನ್ನೆಯ ಮಂಡಳಿಕ ಸಾಮಂತನಂದೋಹ |
ಭೂಗಿಬಲ ಸಾಲ್ಪನ ಭಟಾವಳಿ
ರುಭಟೆಯಲಿ ನೊಕ್ಕಿದುದು ವಿ
ಸ್ತಾರಿಸಿತಲ್ಯ ಧರ್ಮನಂದನನೊಡನೆ ಬಲುನಪುರ ||

೭೨

ಕೇಳಿದನು ಕುರುರಾಯ ಮಾದ್ರನ
ಪಾಲನವಸಾನವನು ಕರನಿದ
ನಾಳು ಕುದುರೆಯ ರಥ ಮದೋತ್ಕಟ ಗಜಘಟಾವಳಿಯ |
ಮೇಳವದ ಮೋಡಿಯಲಿ ರಥ ದು
ವ್ಯಾಳಿಸಿತು ಫಡ ಪಾಂಡುತನುಜರ
ಸಾಲ ಹೊಯ್ ಹೊಯ್ಯನುತ ಹೊಕ್ಕನು ಲಳಿಯ ಲಗ್ನಿಯಲಿ || ೭೩

ರಾಯನೊಡನೆ ಸಮಸ್ತ ಬಲವಡು
ಪಾಯರಾಕಿತು ಪಾರ್ಥ ಸಾತ್ಯಕಿ
ವಾಯುನುತರಾಚೆಯಲಿ ಮೇಳೈಸಿತ್ತು ನೃಪಸೇನೆ |
ಸಾಯಕದ ಸೂರಿಗಳ ಸಬಳದ
ಪಾಯದಳ ರಥ ವಾಜಿ ಗಜಘಟೆ
ಲಾಯಶುದ್ಧದ ತೇಜಿ ಹೊಕ್ಕವು ವಾಘಸರಿಸದಲಿ || ೭೪

ಛಟ್ಟನೊಡಹೊಯ್ದವನಿಪತಿ ಜಗ
ಜಟ್ಟಿಗಳ ಕಣಕಿದನು ನಕುಲನ
ನಟ್ಟಿದನು ಸಹದೇವನಡಹಾಯ್ದರೆ ವಿಭಾಡಿಸಿದ |
ಬಿಟ್ಟ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನು ಹುಡಿ
ಗುಟ್ಟಿದನು ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಜೋಡಿನ
ಲೊಟ್ಟಿದನು ಕೂರಂಬುಗಳನುಬ್ಬನಲಿ ಕುರುರಾಯ || ೭೫

ಮರಳಿ ಪಂಚದ್ರೌಪದೇಯರ
ಪರಿಧವಿಸಿದನು ಧರ್ಮಘತ್ರನ
ತೆರಳಿಡಿದ ಸಹದೇವ ನಕುಲರ ಮತ್ತೆ ಸೋಲಿಸಿದ |

¹ ರೂಢಿ (ಕ), ವೇಡೆ (ತ). ² ನಿಲರೆನುತ (ಘ.ದ.ಪ). ³ ಗಳು ನುತ
ರಾಯರಾವುತರಾಕಿ ಹೊಕ್ಕುದು ತುಳಿದು ಪರಬಲವ (ಕ).

ವರ ಯುಧಾಮನ್ಯೂತ ಮೌಜರ
 ಹೊರಳಿಸಿದನವನಿಯಲೆ ಭೀಮಾ
 ದೈರಿಗೆ ಭೀತಿಯ ಬೀಳುವನು ದೇನತಿದೆ ಕುರುರಾಯ || ೭೭

ಕೆದಡುತದೆ ನಮ್ಮವರ ದಳ ದೊರೆ
 ಯದಟು ಸುಕ್ಕಿತು ರಾಯನೊಬ್ಬನೆ
 ಕದನದಲಿ ಕೈದೋಡಿ ಭಂಗಿಸಿದನು ಮಹಾರಥರ |
 ಹೊದಟು ತಳಿತುದು ಲಗ್ಗೆ ವಹಿ ವೋ
 ನದಲಿ ಮಗುಳ್ಳವು ಪಾರ್ಥ ದಿವ್ಯಾ
 ಸ್ತದಲಿ ಕೈವಾಡೆಂದು ನುಡಿದನು ವೀರನಾರಾಯಣ || ೭೭

ಮೂವನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಚಿಂತ್ಯ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಚರಣಾರವಿಂದ
 ಮಕರಂದ ಮಧುಪಾನ ಪರಿಪುಷ್ಪ ವಚಸ್ಪಟ್ಟದೀನಿಕಾಯ
 ಶ್ರೀಮತ್ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಯೋಗೀಂದ್ರ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ
 ಕರ್ಣಾಟಭಾರತಕಥಾಮಂಜರಿಯೋ
 ಶಲ್ಯಪರ್ವಂ ಸಮಾಪ್ತಂ.

ಕನ್ನಡ ಮಹಾಭಾರತ

ಗದಾ ಪರ್ವ

ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಧಿ

ನೂತನೇ|| ಶಲ್ಯನವನಾನದಲಿ ಕೌರವ
ಮಲ್ಲ¹ ದಳಪತಿಯಾಗಿ ರಣದಲಿ¹
ನಿಲ್ಲದಡಗಿದ²ನಿ²ತ್ತ ಸಂಜಯ ಬಂದನಾಹವಕೆ ||

ಕೇಳು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನಿಪ ಸಿರಿ
ಲೋಲನಹಿತರ್ಜುನನು ಸೇನಾ
ಜಾಲವನು ಸಂತೈಸಿ ದೊರೆ ಸುಯ್ಯಾದನವೆಂದೆನುತ |
ಅಳಿ³ಡನೆ³ ಬೆರಸಿದನು ಕುರುಭೂ
ಪಾಲಕನ ಥಟ್ಟಿನಲಿ ಶಸ್ತ್ರ
ಜ್ವಾಲೆಗಳ ಕೆದಕಿದನು ಹೊದಕಿನ ಹಿಂಡ ಹರೆಗಡಿದ || ೧

ಎಲವೊ ಕಪಟದ್ಯೂತಕೇಳಿ
ಕಲುಷಿತಾಂತಃಕರಣ ನಿನ್ನೀ
ಬಲಕೆ ಪತಿ ನೀನೋ ಕೃಪಾಚಾರಿಯನೊ ಗುರುಸುತನೊ |
ಬಳಿ ಸುಶರ್ಮನೊ ಶಕುನಿಯೋ ನಿ
⁴ನ್ನುಳಿದವೊ⁴ಡವುಟ್ಟಿದರೊ ರಾಜಾ
ಪಳಿಯೊಳಾರಳಲಿಗರೆನುತ ತೆಗೆದೆಚ್ಚನಾ ಪಾರ್ಥ || ೨

¹ ದಳದಲಿ ಕಾದಿ ಮರಳಿದು (ಕ).

² ದಿ (ಕ).

³ ಳೊಡ (ಕ).

⁴ ಮ್ಮುಳಿಕರೊ (ತ).

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಮೂಱು ಸಾವಿರ
ಕರಿಘಟೆಗಳಿವ್ವತ್ತು ಸಾವಿರ
ತುರಗದಳ ರಥವೆರಡುಸಾವಿರ ಲಕ್ಷ ಕಾಲಾಳು |
ಅರಸುಗಳು ಮೂನೂಱು ನಿಂದುದು
ಕುರುಬಲದ ವಿಸ್ತಾರ ಕೌರವ
ಧರಣಪತಿಯೇಕಾದಶಾಕ್ಷೋಹಿಯ ಶೇಷವಿದು ||

೩

ಕರಿಘಟೆಗಳೈನೂಱು ಮೂವ
ತೆರಡು ಸಾವಿರ ಪಾಯದಳ ಸಾ
ವಿರದ ನೂಱು ವರೂಢ ವಂಗಡದವನಿಪರು ಸಹಿತ |
ತುರುಕ ಬರ್ಬರ ಪಾರಸೀಕರ
ತುರಗವೈಸಾವಿರ ಸಹಿತ ಮೋ
ಹರಿಸಿ ನಿಂದನು ಶಕುನಿ ಧಟ್ಟಿನ ಬಲದ ಬಾಹೆಯಲಿ ||

೪

ನೂಱು ರಥವಿನ್ನೂಱು ಗಜವೈ
ನೂಱು ಹಯವೈಸಾನಿರದ ಮೂ
ನೂಱು ಸುಭಟರು ಸಹಿತ ಮೋಹರದೇರಡು ಬಾಹೆಯಲಿ |
ಶೋಱಿದರು ಕೃತವರ್ಮ ಕೃಪರೈ
ನೂಱು ಗಜ ಗುರುತನುಜ ಸಹಿತೀ
ಮೂಱುದಳಕೂತ್ತಾಗಿ ನಿಂದನು ಕೌರವರರಾಯ ||*

೫

ಕವಿದುದಿದು ದುವ್ಯಾಳಿಸುತ ರಥ
ನಿವಹ ಬಿಟ್ಟವು ಕುದುರೆ ಸೂರಿಯ
ಲವಗಡಿಸಿ ತೂಳಿದವು ಹೇರಾನೆಗಳು ಸಂದಣಿಸಿ |
ಸವಡಿವೆರಳಲಿ ಸೇದುವಂಬಿನ
ತವಕಿಗರು ತಪ್ಪಿದರು ಬಲುಬಿ
ಲ್ಲವರು ಮೊನೆಮುಂತಾಗಿ ಮೋಹಿತು ಮಿಕ್ಕ ಸಬಳಿಗರು ||

೬

ರಣಪರಿಚ್ಛೇದಿಗಳು ಮಿಗೆ ಸಂ
ದಣಿಸಿತೋ ಕುರುಸೇನೆ ವಾದ್ಯದ
ರಣತವದ್ರಿಯನೊಡೆದುದದುಧುತ ಬೊಬ್ಬೆಗಳ ಲಳಿಯ |

* (ಬ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯದ ಪೂರ್ವೋತ್ತರಾರ್ಥಗಳು ಹಿಂದುಮುಂದಾ

ಕುಣದವರ್ಜುನನುರುರಥದ ಮುಂ
ಕಣೆಯಲಾರೋಹಕರು ರಥ ಹಯ
ಕಣಗಿದವು ಹಯದೊಡನೆ ಕಂದದ ಖುರದ ಹೊಯ್ಲಿನಲಿ || ೭

ಸುತ್ತುವಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕಣಿಗಳ
ತೆತ್ತಿಸಿದ^೧ರೀಚಿನಲಿ ಸಬಳಗ
ರೆತ್ತಿದರು ರಾವುತರು ಕೀಲಿನಿದರು ರಥಧ್ವಜವ |
ಮುತ್ತಿದವು ಗಜಸೇನೆ ಪಾರ್ಥನ
ತೆತ್ತಿಗರ ಬರಹೇಳು ವೇಡೆಯ
ಕಿತ್ತು ಮಗುಚುವರಾರೆನುತ ^೨ಮುಸುಕಿತ್ತು ಕುರುಸೇನೆ || ೮

ಅರಸ ಕೇಳೆ ಬಳಿಕ ಪಾರ್ಥನ
ಕೆರಳಿಚಿದರೋ ಕಾಲರುದ್ರನ
ಸರನವಾಡಿದರೋ ಪ್ರಚಂಡಪ್ರಳಯಭೈರವನ |
ಪರಿಭವಿಸಿದರೋ ಲಯಕೃತಾಂತನ
ಕರೆದರೋ ಮೂದಲಿಸಿ ನಾವಿ
ನ್ನಣಿಯವರ್ಜುನನೆನುಗೆಯಭಿವರ್ಣನೆಯ ನಿರ್ಣಯವ || ೯

ಎಡದಲೊಕಿದ ಭಟರನಾ ವಂ
ಗಡದ ರಾವ್ತರ ಸಮ್ಮುಖದೊಳವ
ಗಡಿನಿದಾನೆಯ ಥಟ್ಟಿನಾ ತೇರುಗಳ ಸಮರಥರ |
ಕಡಿದನೊಂದೇ ಸರಳಿನಲಿ ಚಿನ
ಕಡಿಗಳೆದು ರುಧಿರಾಂಬುರಾಶಿಯೊ
ಳಡಗಿನಿದ ಚತುರಂಗಬಲವನದೊಂದು ನಿಮಿಷದಲಿ || ೧೦

ಅಳಿದವಿನ್ನೂಱಾನೆ ಸರಳ
ಚ್ಚಳಿನಿದವು ಮೂನೂಱು ಪುನರಪಿ
ಮಲಗಿದವು ನೂಱಾನೆ ಕೆಡೆದವು ತಾಱುಥಟ್ಟಿನಲಿ |
ಬಳಿಕ ನೂಱು ನಿರಂತರಾನ್ಮಾ
ವಳಿ ವಿಘಾತಿಗೆ ನೂಱು ಲೆಕ್ಕವ
ಕಳದವನ್ನೂಱಾನೆ ಪಾರ್ಥನ ಕೋಲ ತೋಹಿನಲಿ || ೧೧

^೧ ವೀನಿ (ಬ.ತ.) ^೨ ತಲ್ಲಣಿಸಿತರಿಸೇನೆ (ಘ.ತ.ಪ).

ರಥ ಮುಱಿದುಮೈನೂಱು ತತ್ಸಾ
ರಥಗಳಿಳಿದುದು ನೂಱು ಮಿಕ್ಕುದು
ರಥವನಿಳಿದೋಡಿದುದು ಸಮರಥರೆಂಬುನೂಱೈದು |
ಪೃಥವಿಗೊಳಗಿದುವೆಂಬು ಸಾವಿರ
ಪೃಥುಳ ಹಯ ನುಗ್ಗಾಯ್ತು ಗಣನೆಯ
ರಥ ಪದಾತಿಯೊಳಿತ್ತಲೆನೆ ಸವಳಿದನು ಪರಬಲವ ||

೧೨

ಒದೆದು ರಥವನು ಸೂತರಿಳಿದೋ
ಡಿದರು ಚಾಪವನಿಳುಹಿ ಸಮರಥ
ರೆದೆಯ ನೀವಿತು ದೂರದಲಿ ಕರಿಕಂಧರವನಿಳಿದು |
ಕೆದಱಿತಾರೋಹಕರು ವಿಕ್ರಮ
ವಿದಿತ ವಿಪುಳ ಪದಸ್ಥ ಭೂಪರು
ಹುದುಗಿತಲ್ಲೆಯದಲ್ಲ ಪಾರ್ಥನ ಸರಳ ¹ಘಾತಿಯಲಿ¹ ||

೧೩

ಬಿರುದ ಬಿಸುಟರು ಧ್ವಜದ ಕಂಬವ
ಹಳಿಯ ಹೊಯ್ದರು ಕಾಲ ತೊಡರನು
²ಧರೆಗೆ ಬಿಸುಟರು ಹಡಪ ಬಾಹಿಯ² ಚಮರಧಾರಿಗರ |
³ದೊರೆಗಳುಳಿದರು ಬೆದಱಿ ರಥದಲಿ
ಕರಿಗಳಲಿ ವಾರುವದಿನಿಳಿಗು
ಪ್ಪರಿಸಿದರು ಹರಹಿನಲಿ ಹಾಯ್ದರು ಹೊತ್ತ ದುಗಡದಲಿ³ ||

೧೪

ಬೆದಱಿ ಗಜ ಮುಂಡಾಸನದರೋ
ಡಿದವು ಚವಾರಿಮೃಗದವೊಲು ಬಲು
ಗುದುರೆ ⁴ಹಾಯ್ದವು ಕಂದದಲಿ⁴ ಬಲುನೊಗನ⁵ನನಬಡಿದು⁵ |
ಕುದುರೆಯೆಳೆದವು ಬರಿರಥವನೋ
ಡಿದ ಪದಾತಿಯ ಬಿಸುಟ ಕೈದುವ
ಹೊದೆದುದಿಳೆ ಕಳನಗಲದಲಿ ಕಂಡೆನು ಮಹಾದ್ಭುತವ ||

೧೫

ಮರಳಿವಾಘೆಯ ಕೊಂಡು ರಾವ್ತರು
ತಿರುಗಿದರು ಹಮ್ಮಿಗೆಯ ನೇಣ್ಣಳ
ಹರಿದು ಹಕ್ಕರಿಕೆಗಳೆ ಬಿಸುಟರು ಹಾಯ್ದು ಖಂಡೆಯವ |

¹ ಸರಿವಳಿಗೆ (ಗ.ಛ.ದ). ² ಧರೆಯೊಳಿಟ್ಟರು ಚಪಳಿಚಾಹಿಯ (ಗ.ಘ.ತ.)
³ ಸುರಗಿಯನು ನೆಕ್ಕಿದರು ರಥದಲಿ ಕರಿಗಳಲಿ ವಾರುವದಿನಿಳಿಗು | ಪ್ಪರಿಸಿದರು
ಹರಹಿನಲಿ ಹಾಯ್ದರು ಹೊತ್ತ ಮುನುಕಿನಲಿ || (ಗ.ಘ.ಟ.ದ.ತ). ⁴ ಬಿಟ್ಟೋಡಿ
ದವು ಕಂದದ (ಗ.ಘ.ದ). ⁵ ನೀಡಾಡಿ (ಟ).

ಬಿರುದ ಸಂಭಾಳಿಸುವ ಭಟ್ಟರ
ನಿಜದರಾರೋಹಕರು ಕರಿಗಳ
ತಿರುಹಿ ಗುಳ ಷಂಚೆಗಳ ಕೊಯ್ದಿಡಾಡಿರರು ನೆಲಕೆ || ೧೬

ರಾಯ ಕೆಳೈ ಬಲದ ಬಾಹೆಯ
ನಾಯಕರು ಜಾಹಿದರು ವಾಮದ
¹ಜೇಯ ಸುಭಟರು¹ ನಿಡಿದು ತರಹರಿಸಿದರು ದೂರದಲಿ |
ರಾಯ ಕಂಡನು ಬಳಿಕ ಬಲದ ಪ
ಲಾಯನದ ಪರಿವಿಡಿಯನನುವಿನ
ಬೀಯಕವರಂಜಿದರೆನುತ ಮೂದಲಿಸಿದನು ನೃಪರ || ೧೭

ಎಲೆ ಮಹೀಪತಿಗಳಿರ ಪುಣ್ಯ
ಸ್ಥಳ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವು ಮಹಾಸ
ತ್ಮುಲದೊಳಗೆ ಜನನವು ನಿಮಗೆ ವೀರಕ್ಷತ್ರಿಯೋತ್ತಮರು |
ಅಳುಕದಂಘೈನಿದಡೆ ಸುರಸಂ
ಕುಲದ ಸೇರುವೆ ತಪ್ಪಿದರೆ ನೀ
ವಿಳಿವಿರೈ ರೌರವದೊಳಾವುದು ಲಾಗು ನಿಮಗೆಂದ || ೧೮

ವೀರಪಾತೆಯರೆಂದು ತಾಯ್ನಿ
ನಾರು ಕೊಂಡಾಡುವರು ಸತಿಯರು
ವೀರಪತ್ನಿಯರೆಂದು ನುಡಿವರೆ ನಿಮ್ಮ ರಾಣಿಯರ |
ವೀರನಿರಿ ನಿಮಗೆಂದು ವಂದಿಗ
ಳೋರೆ ²ಕಟಕಿಯಲೆನ್ನ ³ರೇ ಕೈ
ವಾರಿಸುವ ಕವಿನಿಕರ ನಾಚದೆ ³ಶಿವಶಿವಾ ಎಂದ³ || ೧೯

ಸೆರೆನರದ ದರ್ಭೆಗಳ ಮಿದುಳಿನ
ಚರುವಿನೆಲುವಿನ ಸಮಿಧೆಗಳ ಬಿಲು
ದಿರುರವದ ⁴ಚತುರಂಗರಭನದ ಸಾಮವೇದಿಗಳ⁴ |
ಅರುಣಜಲದಾಜ್ಯದ ⁵ಸುಪಾದಿಯ⁵
ಶಿರಕಪಾಲದ ಮೈರಿಪಶುಬಂ
ಧುರದ ಸಂಗರಯಜ್ಞ ದೀಕ್ಷೆಯ ಮುಷಿದಿರಕಟೆಂದ || ೨೦

¹ ನಾಯಕರು ಕೆಲ (ತ). ² ಪೋರೆಯರೆ (ಕ). ³ ನಿಮ್ಮ ನಡೆವಳಿಯ
ನೆಂದ (ಗ.ತ). ⁴ ಪೋಕಾರಬಾದಣ ಮಂತ್ರಸೂಕ್ತಿಗಳ (ಬ), ಚತುರಂಗರಭ
ನದ ವಾದ್ಯರಚನೆಗಳ (ಘ.ತ). ⁵ ಸುಪಾತ್ರೆಯ (ಕ).

ಇಲ್ಲ ಮನುಜನ್ಮೀಯ ಮೇಳವ
 ವಲ್ಲ ಸುರನಾರಿಯರ ರತಿ ನಿಮ
 ಗಿಲ್ಲ ಭೌಮವಿಭಿನ್ನರನ ಪೀಯೂಷರನವಲ್ಲ |
 ಇಲ್ಲಯಧ್ರುವವಿಭವಮರತೆ
 ಯಲ್ಲ ಕಿಲ್ಬಣವಿಲ್ಲ ಶಿವಮಯ
 ವಲ್ಲ ನೀವಿಂದೇನ ನೆನೆ¹ದಿರಿ² ಶಿವಶಿವಾ ಎಂದ ||

೨೧

ಆವ ಭವದಲಿ ನಿಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವ
 ದಾವ ಭವದಲಿ ಪುತ್ರಮಿತ್ರರ
 ದಾವ ಜನ್ಮಂಗಳ ಸಮಾಗಮ ನಿಮ್ಮ ರಾಣಿಯರು |
 ಈ ವಿಡಂಬನ³ದೈಹಿಕವ⁴ ನಂ
 ಭಾವಿಸುತ⁵ ಪರಲೋಕಹಿತವನು
 ನೀವು ನೆನೆಯದೆ ಕೆಟ್ಟು ದಕೆ ಬಿಟಗಾದೆ ನಾನೆಂದ ||

೨೨

ನೃಪನ ಮೂದಲೆ ನಿಜಕುಲಕ್ರಮ
 ಕಪಯಶೋಭಯ ಪಾರಲೌಕಿಕ
 ದುಪಹತಿ ಪ್ರತಿಭಟರ ನಗೆ ನೌಭಟಪರಿತ್ಯಾಗ |
 ಕೃಪಣತೆಯ ದುಷ್ಟೀರ್ತಿ ಭುಜಬಲ
 ದಪ⁶ದಶಾವಿರ್ಭಾವ⁷ವೀ ಭೂ
 ಮಿಪರ ಮರಳಿಚಿತೇನನೆಂದೆನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ||

೨೩

ಕರೆದರೊಬ್ಬರನೊಬ್ಬರುಹಿ ಧಿ
 ಕೈರಿಸಿದರು ತಮ್ಮೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರ
 ಬಿರುದ ಹಿಡಿದರು ಬಯ್ದ ರಪಮಾನಾನುತಾಪದಲಿ |
 ತಿರುಗಹೇಳೋ ರಾವುತರ ರಥಿ
 ಕರ ಗಜಾರೋಹಕರನೆಂದ
 ಬ್ಬರಿಸಿ ಚೌರಿಯ ಬೀನಿ ಮರಳಿತು ಭೂಪತಿವ್ರಾತ ||

೨೪

ವಾರುವಂಗಳ ಬಿಗುಹನೇಣಿ
 ವಾರ⁸ಣಂಗಳ⁹ ಗುಳವ ಜೋಡಿಸಿ
 ತೇರುಗಳ ಕಿಲಚ್ಚು ಕೂಬರಯುಗವ ನಾರೈದು !

¹ ವಿರೂ (ಕ.ಟ ದ). ² ದೇಹವಿದ (ಕ), ವಿಹಿತವನು (ತ). ³ ಸಿಂಹ
 (ಬ). ⁴ ಸರಣದುರ್ಭೇದವೀ (ಟ). ⁵ ಣೌಘದ (ಘ.ತ.ಪ).

ವೀರ^೧ಪಟ್ಟವ^೧ ರಚಿಸಿ ಕಂಕಣ
ದಾರವನು ಕಟ್ಟಿದರು ಸಂಗರ
ವೀರನಿರಿಯ ವಿವಾಹಸಮಯದ ನೌಮನಸ್ತದಲಾ |

೨೫

ದೂವಿಸಿದ ಬಳಿದುಗುಳನುಟ್ಟನು
ಲೇಪಸಂಗಳ ಹೂವಿ ಮಧುರಾ
ಳಾಪದಲೆ ಬೋಳೈನಿ ಸಾರಥಿ ಗಜ ಹಯಾವಳಿಯ |
ಭೂಪತಿಯ ರಣಯಜ್ಞ ಮುಖಕೆ ನಿ
ಜಾಪಪುನಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯ^೨ಲೇ^೩
ಶ್ರೀಪತಿಯ ನಾಯುಜ್ಞವೆನುತಿದಿರಾಯ್ತು ನೃಪಕಟಕ ||

೨೬

ಅಜಿಯಬಹುದೈ ಭಾವಮೈದನ
ಮೆಹಿ ಭುಜಾಚೋಪವನು ಹಿಂದಣ
ಕೊಡತೆಯನು ಕಳೆ ಮಗನೆ ಬೊಪ್ಪಕುಲಕ್ರಮಾಗತವ |
ಮಹಿಯದಿರು ಮುಂ^೪ಗಲಿತನಕೆ ತಾ
ನಿಹಿವೆ ನಾ ಮುನ್ನೆಂದು ತಮ್ಮೊಳು
ಜಹಿದರೊಡವುಟ್ಟಿದರು ಬಾಂಧವ ಮಿತ್ರ ಭೂಮಿಪರು ||

೨೭

ನೂಕಿತೊಂದೇ ವಾಘೆಯಲಿ ಹಯ
ನಾಕು ಸಾವಿರ ರಥದ ಜೋಡಿಯ
ಜೋಕೆ ಕವಿದುದು ಮೂರು ಸಾವಿರ ರಾಜಪುತ್ರರಲಾ |
ತೋಕುವಂಬಿನ ಜೋ^೪ದರೊಗ್ಗಿ^೪ನೊ
ಳಾಕಿದವು ಸಾವಿರ ಮದೇಭಾ
ನೀಕ ಬೊಬ್ಬೆಯ ಲಳಿಯಲಾಕಿತು ಲಕ್ಕ ಪಾಯದಳ ||

೨೮

ಸುರಿದುದಂಬಿನ ಸೋನೆ ರಥಕರ
ಕರಿಘಟೆಯ ಥಟ್ಟಿಂದ ಕಕ್ಕಡೆ
ಪರಶು ಶೂಲ ಮುನುಂಡಿ ಸೆಲೆಹ ಸಬಳ ಶಕ್ತಿಗಳು |
ಅರಿಬಲಾಬ್ಧಿಯನೀನಿದವು ತ
ತ್ತುರಗೆ ರಥವನು ಬೀನಿದವು ಮದ
ಕರಿಗಳಕ್ಕಡಿಘಾಯಕೊದಗಿತು ರಾಯಲಾವುತರು ||

೨೯

^೧ ಚಾಪವ (ಕ), ತನವನು (ಬ), ಪಣವನು (ಪ), ^೨ ಲೇ (ಘ.ತ), ರಾ
(ಬ.ದ), ^೩ ಗೈ (ಕ.ಘ.ತ.ಪ), ^೪ ದುಬೋಡಿ (ತ).

ನೆಹು ಪರಿಚ್ಛೇದಿನಿದ ಬಲ ಮು
 ಕ್ಕುಹಿತೋ ನಿಜಸೈನ್ಯಸಾಗರ
 ಬಹಿತುದೋ ಬಲುಗೈಗಳೆದೆಗಳ ಕೆಚ್ಚು ಕರಗಿತಲಾ |
 ಮುಹಿದು ಬರತಿದೆ ಸ೦ಜಯರು ಕೈ
 ಮುಹಿದರೇ ಪಾಂಚಾಲಭಟರೆಂ
 ದೊಹಲಿದುದು ಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಯನ ರಥದ ಬಳಿನಲಿ || ೩೦

ಅರಸ ಕೇಳು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮೇ
 ಲುರವಣಿಸಿತಿ ಸೇನೆ ಭೀಮನ
 ದಿರುದ ತಡೆದವು ಸಾವಿರಾನೆಗಳೊಂದು ಬಾಹೆಯಲಿ |
 ಅರರೆ ರಾವುತನುತ್ ಕವಿದುದು
 ತುರುಗ ಸಾವಿರ ನಕುಲ ಸಹದೇ
 ವರಿಗೆ ಸಾತ್ಯಕಿಗಾಗಿ ಬಿಟ್ಟನು ರಥವನಾ ದ್ರೋಣ || ೩೧

ರಾಯದಳದಲೆ ಚಾತುರಂಗದ
 ಬೀಯ ಬೆದಹುಸಿತದಟರನು ಬಲು
 ನಾಯಕರಿಗಿರೊಡ್ಡಿದರು ಕೃಪ ಭೋಜ ಗುರುಸುತರು |
 ಆಯಿತಿ ರಣವೆನುತ ಪಾಂಡವ
 ರಾಯ ಹೊಕ್ಕನು ಬಳಿಕಲಾಕ
 ಣಾಯತಾಸ್ತ್ರನು ಕಂಡನರ್ಜುನನಾ ಮಹಾದ್ಭುತವ || ೩೨

ಮೇಲುಲೋಕವ ಬಯಸಿ ಕುರುಬಲ
 ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುದು ¹ಜೀಯ ಜಡಿದು¹ ನೈ
 ಪಾಲನೇಕಾಂಗದಲಿ ಹೊಕ್ಕನು ಹೊದಹಿನೊಡೆಬಡಿದು |
 ಮೇಲುದಾಯದಲವನಿಪನ ಸಂ
 ಭಾಳಿಸುವೆನೆ ನಗುತ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
 ಲೋಲ ಚಪ್ಪರಿಸಿದನು ²ನರನುದ್ದಂಡವಾಜಿಗಳ² || ೩೩

ಅರಸ ಕೇಳೈ ನಿಮಿಷದಲಿ ನೃಪ
 ವರನ ರಥದಿಂ ಮುನ್ನ ಪಾರ್ಥನ
 ತಿರುವಿನಬ್ಬರ ಕೇಳಲಾದುದು ಕಳನ ಚೌಕದಲಿ |

¹ ರಾವುತನುತ ಕ. ² ನರನಾಟಕತುರಂಗಮವ (ಖ.ತ).

ಅರರೆ ದೊರೆಯೋ ಕೊಳ್ಳವನ ಕೈ
ಮುಖಿಯದಿರಿ ಕುರುಧರಣಪನ ಹಗೆ
ಹುಯಿಲೆಂದುರವಣಿಸಿ ¹ಕೊಡುದು ಕೂಡ ಕುರುನೇನೆ¹ || ೩೪

ಮೋಹದವು ಭರಿಕೈಗಳನು ರಥ
ವಾಹತತಿಗಾನೆಗಳು ²ವಂಶ²
ದ್ರೋಹಿ ನಿಲುಕಿದನೆನುತ ತಡೆದರು ರಥಕರೆಡಬಲನ |
ಗಾಹಿನಿತು ದೂಹತ್ತಿ ಲೌಡೆಯ
ರಾಹುತರು ಕಟ್ಟಳವಿಯಲಿ ಕವಿ
ದೋಹ³ಡಿಸಿದೊಂಕಿತು ಪದಾತಿ ಧನಂಜಯನ ರಥವ || ೩೫

ಏನನೆಂಬೆನು ಜೀಯ ಕುರುಬಲ
ದಾನೆಗಳ ವಿಕ್ರಮವನತಿರಥ
ರೇನ ನಿಲುವರು ಕೆಲಬಲನ ಚತುರಂಗದುಪಹತಿಗೆ |
ಭಾನುಮಂಡಲವಕಟ ತಿಮಿರಾಂ
ಭೋನಿಧಿಯಲಿಕ್ಕಾಡಿತೆಂಬವೊ
ರಾ ನಿರಂತರ ದಳದ ⁴ಧೃಟ್ಟಿ⁵ ಧೂಳಿಪಟವಾಯ್ತು || ೩೬

ಮುಂ⁶ಕುಡಿಯ ಹಿಡಿದಾನೆಗಳನೆಡ
ವಂಕಕೊಕಿದ ರಥಚಯವ ಬಲ
ವಂಕಕೊತ್ತಿದ ರಾವುತರನುಬೈದ್ದ ಪಯದಳವ |
⁶ಶಂಕೆಯನು ನಾ ಕಾಣ⁷ಬಲನೆಡ
ವಂಕವನು ತಡಿದೊಟ್ಟಿದನು ಮಾ
ಹಂಕ ನಿಲುವುದೆ ಪಾರ್ಥ ಮುನಿದಡೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೩೭

ಉಡಿಯೆ ಮೋಹಿಯ ಜೋಡು ಜೋದರ
ಕೊಡಹಿ ಹಾಯ್ದವು ದಂತಿಘಟೆ ಮಿರ
ಕಡಿವಡಿಯೆ ಕುದುರೆಗಳು ಹಾಯ್ದವು ಹಾಯ್ಕ ರಾವುತರೆಗೆ⁸
ಮಡಿಯೆ ಸಾರಥಿ ಮಗ್ಗಿದವು ರಥ
ನೆಡೆದು ಕಾದಿ ಮಹಾರಥರು ಮೆದೆ
ಗಡೆದುದುಳಿದ ಪದಾತಿ⁹ಪತನವೊನೆಯೊ ನಾನೆಂದ || ೩೮

¹ ಹೊಯ್ದುದು ರಿಪುಧಟವ್ರಾತ (ಕ). ² ಕರ್ಣ (ಕ). ³ ರೆ (ಬ.ತ).
⁴ ಪು (ಕ). ⁵ ಕಣಿ (ಘ.ತ). ⁶ ಸಂಖ್ಯೆ (ಬ), ಶಂಖಿ (ಘ.ದ). ⁷ ನವರಡ
(ಘ), ನದರಡ (ತ). ⁸ ಗಣನೆಯ (ಬ).

ಕರಿಘಟೆಗಳೈನೊಲು ರಥ ಸಾ
ವಿರದ ಮೊನೊಲುರಡು ಸಾವಿರ
ತುರುಗದಳವೆಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ ವಿಗಡ ಪಾಯದಳ |
ತೆರಳಂತಕಪುರಿಗೆ ಪುನರವಿ
ತುರಗ ಸಾವಿರ ನೊಲು ರಥ ಮದ
ಕರಿಗಳನ್ನೊ ಟುಂಟು ಸಾವಿರಗಳೊತ ಪಾಯದಳ ||

೩೯

ಮತೆ ಮೇಲೊಡಗವಿದ ನೊಲು
ವತ್ತು ಗಜ ರಥಯೊಳ ನೊಲು
ವತ್ತು ಮೊನೊಲುತ್ವಚೆಯ ಸಾವಿರದ ನಾನೊಲು |
ಪತ್ತಿ ಮ^೧ರ^೨ಳೈವತ್ತು ಗಜ ಮೂ
ವತ್ತು ಶರವನ್ನೊ ಟು ಹನುವಲು
ವತ್ತು ನಾನೊಲುಂದ ಮೇಲಾಯ್ತಳಿದ ಪಾಯದಳ ||

೪೦

ದಿರುದುಪಾಡಿನ ಭಾಷೆಗಳ ನಿ
ಪುರದ ನುಡಿಗಳ ರಾಜ^೨ವರ್ಗ^೨ದ
ಮರಳುದಲೆಯನೆ^೩ ಕಾಣಿನರ್ಜುನನಾಹವಾಗ್ರದಲಿ |
ಹರಿವ ರಕುತದ ತಳಿತ ಖಂಡದ
ಶಿರದ ಹರಹಿನ ಕುಣವ ಮುಂಡದ
ಕರಿ ತುರಗ ಪಯದಳದ ಹೆಣಮಯವಾಯ್ತು ರಣಭೂಮಿ ||

೪೧

ಮುಳಿದುದೆಡಬಲವಂಕ ಪಾರ್ಥನ
ತಲುಬಿದನು ನಿನ್ನಾತ ಸೈರಿಸಿ
ಹಲುಗಳವ ಕೂಡಿದನು ^೪ಕಲಿಮಾಡಿದನು ಕಾರಾಳ^೪ |
ಒಲಿದವು ಬಹುವಿಧದ ವಾದ್ಯದ
ಬಿಡುನಿಗಳುಬೈದ್ದು ಮಾರಿಯ
ಸೆಳಗಿ ಕೂಡಿದನು ಕೌರವೈಶ್ವರವರ್ಜುವನ ಕೀಣಕ ||

೪೨

ಕೊಲುವಡನುಚಿತವಿಂದು ಭೀಮಗೆ
ಕಳೆದ ಮೀನಲು ನಿನ್ನ ತನು ನೀ
ಸೆಳಲಿದ ಪರಿಯಿಂದೆನು ವಿಭಾಡಿಸು ರಚಿಸು ಭಾಷೆಗಳ |

^೧ ಗು (ಕ), ^೨ ಗರ್ವ (ಪು.ತ), ^೩ ಗಳ (ಬಿ.ಗ), ^೪ ಕೈವಾಡಿದನು
ಕಾತರೂ (ಕ),

ಅಳುಕದೆವು ನಿನಗೆಂದು ರಾಯಪ
ಬಳಿಯ ಜೋದರ ರಾವುತರ ರಥಿ
ಗಳ ಪದಾತಿಯನಿಕ್ಕಿದಮು ಶೆಕ್ಕಿದಮು ಸರಬುಗಳ ||

೪೩

ಜನಪ ಕೇಳೈ ಸಿನ್ನ ಮಗನ
ಜುನನನೆಟ್ಟನು ಫಲುಗುಣಾಸ್ತ್ರವ
ಚಿನಕಡಿದು ಮಗುಳೆಟ್ಟ ಪಾರ್ಥನೋಳೆಟ ತೋಟುನಿದ |
ಮನದ ಮದ ಮೀಟುತು ಕಿರೀಟಿಯ
ಮೊನೆಗಣೆಯ ಮನ್ನಿಸದೆ ದುರೋ
ಧನನು ದುವ್ಯಾಳಿಸಿದನವನೀಪತಿಯ ಮೋಹರಕೆ ||

೪೪

ಅರಸುಮೋಹರ ನಿಲುಕಿದುದು ದೊರೆ
ಬೆರಸಿ ಹೊಯ್ದನು ಬೇಹ ಸುಭಟರು
ಮರಳಿಯೆನೆ ಮುಂಚಿದರು ಪಂಚದ್ರಾವದೀಸುತರು |
ಧರಣಪತಿಯ ವಿಘಾತಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ
ಶಿರವನೆನುತುಬೈದ್ದು ಪಾಂಚಾ
ಲರು ಪ್ರಬುದ್ಧಕ ಸೃಂಜಯರು ರಂಜಿಸಿತು ಚೂಣಯಲ ||

೪೫

ಇತ್ತ ಪಡಿಬಲವಾಗಿ ಸಾವಿರ
ಮತ್ತಗಜಘಟೆ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ತೆತ್ತಿಗರು ತೂಳಿದರು ಪಾಂಚಾಲಪ್ರಬುದ್ಧಕರ |
ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಪಾಯದಳ ಹೊಗ
ರೆತ್ತಿದಲಗಿನ ಹೊಳೆಹಿನಂತಿರೆ
ಮುತ್ತಿ ತವನೀಪತಿಯ ಮೋಹರದೊಡು ದಾಹೆಯಲ ||

೪೬

ನೂಟು ರಥದಲ ಬಲುಗುದುರೆ ನಾ
ನೂಟುಲ ಕುರುರಾಯ ನೂರಿಯ
ಲೇಟಿದನು ಧರ್ಮಜನ ದಳ ನುಗ್ಗಾಯ್ತು ವಿಮಿಷದಲ |
ಮೀಟಿದವು ಗಜಘಟೆಗಳಾವೆಡೆ
ತೋಟು ದೊರೆಗಳನೆನುತ ಬೊಬ್ಬಟು
ಡೇಟಿಸಿದರರಿಥಟರು ನೃಪತಿಗೆ ಜೋದರಂಬುಗಳ¹ ||

೪೭

¹ ದರು ಭೂಪತಿಯ ಜೋದರು ಕಣದರಂಬುಗಳ (ಕ).

ಏನು ಹೇಳುವೆನವನಿಪತಿ ಯಮ
 ಸೂನುವಿನ ¹ಸುಕ್ಷಾತ್ರವನು¹ ನಿ
 ನ್ನಾನೆಗಳನಗ್ಗೈಯ ರಾವ್ರ ರಥಪದಾತಿಗಳ |
 ಭಾನುಬಿಂಬವಿ ²ತಗೆವ² ತಮದ ವಿ
 ತಾನದಂತಿರೆ ³ವಿರಸವಾಯ್ತು ಶ
 ರಾನುಗತಶರಜಾಲ ಜನದ ವಿಡಾಯ್ತು ತನವೆಂದ³ || ೪೮

ಆಳ ಕೊಂದನು ನೂಟ ಪುನರಪಿ
 ನೀಳಿದನು ಮೂನೂಟನುಕ್ಕಿನ
 ಬೋಳೆಯಂಬಿಗೆ ಬೀಡಿದನು ನಾಲ್ಕೈದು ಸಾವಿರವ |
 ಮೇಲೆಮೂನಾವಿರದ ⁴ಸವಡಿಯ
 ನೀಳಿನಿದನಿನ್ನೂಟ ಕುದುರೆಗೆ
 ಕಾಲನೂರಲಿ ಲಾಯ ನೀಡಿತು ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ || ೪೯

ಚೆಲ್ಲಿದವು ರಥ ಗಾಲ ಮುಡಿದವು
⁵ಗೊಲ್ಲೆಗೆಡೆದವು ಕೂಡೆ ಕಂಬುಗೆ
 ಯಲ್ಲಿ ಕಾಣನು ಕೊಚ್ಚಿದಚ್ಚಿನ ಕಡಿದ ಕೀಲುಗಳ |
 ಏಲ್ಲೆಯವು ರಥವಾಜಿ ವಾಜಿಗೆ
 ತೆಲ್ಲಟಿಯಲೇ ರಥಿಕ ⁷ಸೂತರು⁷
 ಬಲ್ಲದರು ಕುರುಳಿಗೆ ಹಾಯ್ದರು ಸುರರ ಸೂಳೆಯರ || ೫೦

⁸ಉಳಿಗಡಿಯ⁸ ನಾನೂಟ ಕುದುರೆಗೆ
 ಳಳಿದವರಸನ ಶರಹತ್ತಿಗೆ ಮು
 ಮ್ಮಳಿತವಾದುದು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವಿಗಡ ಪಾಯದಳ |
 ಕಳಚಿ ಕೆಡೆದವು ನೂಟ ರಥ ವೆ
 ಗ್ಗೈಯತನವರಿರಾಯರಲಿ ಹೆ
 ಕೈಳನೆ ಕಳವಳಿನಿದನು ಕೌರವರಾಯ ಖಾತಿಯಲಿ || ೫೧

ಜೋಡಿಸಿದ ಸಾವಿರ ಗಜಂಗಳ
 ನೀಡಿಡಿದರಂಕುಶದಿ ನೆತ್ತಿಯ
 ತೋಡಿಬಿಟ್ಟರು ನೃಪನ ಮತದಲಿ ದೋರೆಯ ಸಮ್ಮುಖಕೆ |

¹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನು (ಕ), ಕೈ ಚಳಕವನು (ತ). ² ತಗುಳ್ಳ (ಕ.ಪು).
³ ಕವಿದ ಕೌರವಸೇನೆಯನು ಶರಜಾಲದಲಿ ಹರಗಡಿದನವನೀಶ (ಕ), ⁴ ಸಿ (ಕ).
⁵ ಗ (ಕ). ⁶ ಯಕೆಲ್ಲಡೆ (ಟ.ದ). ⁷ ರಸುಕ್ಕೈ (ಕ.ಟ.ದ). ⁸ ಅಳಿದಗಜ (ಕ).

ಜೋಡಿಸಿದ ಭರಿಕಯ್ಯ ಪರಿಘದ
ರಾಡಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯ^೧ದಲೊಬ್ಬಳಿ
ಗೂಡಿ^೨ ತೂಳಿದವಾನೆಗಳು ಯಮಸುತನ ಪಡಿಮುಖಕೆ ||

೫೨

ಎಲೆಲೆ ಭೂಪತಿ ಸಿಕ್ಕಿದನು ಗಜ
ಬಲದ ಭಾರಣೆ ಒಲುಹೆನುತ ಬಲ
ಕಳವಳನೆ ಕೇಳಿದನಲೈ ಕಲಿಭೀಮನಾಚೆಯಲಿ |
ಪ್ರಳಯದಿವನದ^೨ ಶಿಖಿಯ^೩ ಡಾವರ
ದೊಳಗೆ ಶ್ರವಮಾಡಿದನೆನಲು ಮಿಗೆ
ಮೊಳಗಿ ಮಂಡಿಯನಿಕ್ಕಿ ಮಲೆತನು ನಿಂಹನಾದದಲಿ ||*

೫೩

ಚೆಲ್ಲದವು ಗಜಯೂಥವಪ್ರತಿ
ಮಲ್ಲ ಭೀಮನ ಗದೆಯ ಘಾತಿಯ
ಘಲ್ಲಣಿಗೆ ಕಂಠಣಿಸಿದವು ಚಂಠಣಿಸುವಾನೆಗಳು |
ಸೆಲ್ಲಹದ ಮಳೆಗಟ್ಟಿದು^೩ ಭೀಮನ
ಘಲ್ಲಿಸಿದರಾರೋಹಕರು ಒಲು^೩
ಬಿಲ್ಲ ಜಂತ್ರದ ನಾಳಯಂಬಿನ ಸರಳ ಸಾರದಲಿ ||

೫೪

ಜನಪ ಕೇಳೈ ಜಡಿವ ತುಂತು
ವರ್ಣಿಗಳನು ಬಿಟ್ಟುಗಾಳಿ ಮೊಗೆವವೊ
ಲನಿತು ಸೆಲ್ಲಹ ಶರವಳೆಯ ಗದೆಯಿಂದ^೪ ಘಟ್ಟಿಸಿದ^೪ |
ಜಿನುಗುವಳೆಯಲಿ ಪರ್ಯತದ ಶಿಲೆ
ನೆನೆವುದೇ ಗಜಸೇನೆ ಕದಳೀ
ವನವಲೇ ಕಲಿಭೀಮದಿಗ್ಗಜ ಗಾಢ ಪದಹತಿಗೆ ||

೫೫

ಅವನಿಪನ ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಗಜಯೂ
ಥವ ವಿಧಾಡಿಸಿ ಹಿಂದೆ ಕೆಡಹಿದ
ನವಗಡಿಸಿದನು ಹಾಟಲೂದಿದನೊಡೆದು ಬೊಬ್ಬಿಹಿದ |

^೧ ವನೊಬ್ಬಳಿಗೂಡಿ (ಘ.ತ.ಪ), ದ ಬೊಬ್ಬಳಿಮಾಡಿ (ಟ.ದ). ^೨ ಸಿಡಲಿ (ಕ). * ಈ ಪದ್ಯವು (ಘ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಲ್ಲ. ^೩ ಜೋಡಿಸಿದ ರುಲ್ಲರಿಗಳಲಿ ತುರುಗಿ ದರು ಜೋಡರ (ಬ.ಘ.ತ.ಪ), ರೂಡಿಯ ರುಲ್ಲರಿಯ ತುರುಗಿದದು ಗಗನಕೆ ಬಲು (ಟ.ದ). ^೪ ಬಂಡಿಸಿದ (ಬ.ಘ.ತ).

ತಿವಿದನಣಿನಲೂಱು ಮೊನೆಯಲಿ

ಸವಡಿಯಾನೆಯನೆತ್ತಿ ದನು ಬಲ

ಬವರಿಯೆಡಬವರಿಯಲಿ ತತೆಗಾಶ್ಯಯ್ಯನಾ ಭೀಮ ||

೫೬

ಒಱಲಿ ತಿವಿದನು ಕರಿಯ ಬರಿಯಲು

ಮುಱಿಯಲೊದೆದನು ಸದೆದು ದಾಡೆಯ

ತಿಱುಹಿ ಕಿತ್ತನು ಬಿಡಿದನು ¹ಬಿದುವಿನಲಿ ಬಲುಗಡೆಯ |

ಜಱಿದನಾರೋಹಕರ ತಲೆಗಳ

ತಱಿದು ಬಿಸುಟನು ಗಜಘಟೆಯ ಥ

ಟೊಱಗಿದವು ²ದ²ಡಿಸಹಿತ ನವರುಧಿರಾಂಬುಪೂರದಲಿ ||

೫೭

ಗುಳವನುಗಿ³ದಾರೋಹಕರ³ ಮುಂ

ದಲೆಯ ಸೆಳೆದೊಡಮೆಟ್ಟಿದನು ಮಂ

ಡಳಿಸಿದೊಡ್ಡಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದನು ಹೊಯ್ದನುರವಣಿಸಿ |

ಕಳಚಿದನು ದಾಡೆಗಳ ಭರಿಕ್ಕೈ

ಗಳನು ತುಂಡಿಸಿ ⁴ವಾಲಧಿಯ ಬರ⁴

ಸೆಳೆದು ಕೊಡಹಿದನಾನೆಗಳ ನಾನಾವಿಧಾನದಲಿ ||

೫೮

ಕೋಡ ಕಿತ್ತನು ನೂಱು ಗಜವ ವಿ

ಭಾಡಿಸಿದನಿನ್ನೊ ಱಿನಡಹಾ

ಯೋಡಿದವು ನೂಱಿನ ಭೀಮನ ಗವೆಯ ಗಾಳಿಯಲಿ

ಜೋಡಿಗಡೆದವು ನೂಱು ಮಗ್ಗುಲ

ನೀಡಿದವು ನಾನೂಱು ಪುನರಪಿ

ಕೇಡುಗಂಡವು ನೂಱು ಭೀಮನ ಗವೆಯ ಘಾಯದಲಿ ||*

೫೯

ಧರಣಪತಿ ಕೇಳ ಭೀಮಸೇನನ

ಧರಧುರದ ದೆಬ್ಬಾಳದಲಿ ನ

ಮ್ಮರಸ ನಿಂದನು ಕಾದಿದನು ನೂಱಿನೆಯಲಿ ಪಾಲೆತು |

ಸರಳ ಸಾರದಲಿನಿಲಜನ ರಥ

ತುರಗವನು ಸಾರಥಿಯನಾತನ

ಭರವಸವ ನಿಲಿಸಿದನು ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲಿ ಕುರುರಾಯ ||

೬೦

¹ ಮಿದುಳಿ (ಬ), ನಡುವಿ (ತ). ² ತ (ಕ.ಬ.ಟ.ದ). ³ ದನು ಮಾವುತರ (ಕ). ⁴ ಬಾಲಪತ್ರವ (ಬ), ಪಾಮಹಸ್ತದಿ (ಪ.ತ), ಕಾಲುಗಳಬರ (ಪ.ದ), ಕೋರಹತ್ತರ (ಪ). * ಈ ಪದ್ಯವು (ಬ) ಪ್ರತಿಬಂಧಿತ.

ಒಡೆದು ರಥವನು ಧರೆಗೆ ಧುಮ್ಮಿ
 ಕೈದನು ಕೌರವರಾಯ ಮೈದೋ
 ಉದೆಯಲಾ ಕಲಿಯಾಗು ಪಾಲಿಸದಿರು ಪಲಾಯನವ |
 ರದನಿಗಳ ರೌದ್ರಾಹವಕೆ ಕೋ
 ವಿದವಲೇ ಕೊಳ್ಳೆನುತ ಕರಿಗಳ
 ಕೆದಕಿದನು ಕಲಜೋದರುಬಿನ ಸರಿಯ ಸೈರಿಸುತ ||

೬೦

ಏನ ಹೇಳುವೆನವನಿಪನ ಮದ
 ದಾನೆ ಮುಱಿದವು ಭೀಮಸೇನನೊ
 ಮೈನತೇಯನೊ ಕರಿಗಳೋ ಕಾಳೋರಗನ ದಳವೋ |
 ಮಾನನಿಧಿ ಮುಱಿವಡೆದನೈ ಮೈ
 ರಾನುಬಂಧದ ಬೇಗುದಿಯ ದು
 ಮಾನ ದಳವೇಱಿದುದು ¹ಹೇಱಿತು ಭೀತಿ ಭೂಪತಿಗೆ ||

೬೧

ನೂಱು ಗಜವಕ್ಕಾಡಲವನಿಪ
 ನೇಱಿದನು ವಾರುವನನೆಡದಲಿ
 ಜಾಱಿದನು ಸೂರಿಯಲಿ ದುವ್ವಾಳಿನಿ ತುರಂಗಮವ |
 ಆಱು ಸಾವಿರ ಕುದುರೆ ರಥವೈ
 ನೂಱುಗಜಘಟೆ ನೂಱುಮೂವ
 ತ್ತಾಱು ಸಾವಿರ ಪಾಯದಳದಲಿ ಬಂದನಾ ಶಕುನ ||

೬೨

ಶಕುನಿ ಕಂಡನು ಕೌರವೇಂದ್ರನ
 ನಕಟ ನೀನೇಕಾಂಗದಲಿ²ಹೋ
 ರಿಕೆಗೆ³ ಬಂದೈ ಗರುವ ಗುರುಸುತ ಭೋಜ ಗೌತಮರು |
 ಸಕಲಬಲ ನುಗ್ಗಾಯ್ತೆ ಸಮನ
 ಪ್ರಕರು ನಿನ್ನಯ ಮೂಲಬಲವಿದೆ
 ವಿಕಳನಾಗದಿರೆಂದು ಸಂತ್ಸೈಸಿದನು ಕುರುಪತಿಯ ||

೬೪

ದಳಪತಿ³ಯು³ ಪವಡಿಸಿದನರಸನ
 ಸುಳಿವು ನಿಲುಕಿ⁴ತು ಭಯದ ಬಲೆಯಲಿ⁴
¹ಮೊಳಗುತದೆ ನಿನ್ನಾಳ ಸುಮ್ಮಾನದಲಿ ರಿಪುಬಲದ |

¹ ಹಾರಿತು ವಾನಿ ಭೂಪತಿಯ (ಟ.ದ). ² ಹೋಲಿಕೆಗೆ (ಬ), ವಾರುವಕೆ (ಪ), ಬಾಳಿಕೆಗೆ (ಟ.ದ.ಪ), ವಾಹಕಕೆ (ತ). ³ ಯೆ (ಬ). ⁴ ತರಾತಿಬಲದಲಿ (ಬ), ತುಘಯಬಲದಲಿ (ತ), ತುಮ್ಮೈರಿಬಲದಲಿ (ಪ).

ಉಳಿದರೋ ಗುರುನೂನು ಕೃಪರೇ
ನಳಿದರೋ ಪಾಳೆಯದೊಳಗೆ ರಥ
ವಿಳಿದರೋ ತಾನೇನೆನುತ ಚಿಂತಿಸಿತು ಕುರುಸೇನೆ||

೬೫

ಕೂಡೆ ಹಠುಹಂಚಾದ ಸುಭಟರು
ಕೂಡಿಕೊಂಡುದು ನೊಂದು ನಸಿದವ
ರೋಡಿದವರೊಗ್ಗಾಯ್ತು ಕುರುರಾಯನ ಪರೋಕ್ಷದಲಿ
ನೋಡಲಹುದಾಹವದೊಳಗೆ ಕೈ
ಮಾಡಿ*¹ನಿದ¹ ವಸ-ಧಾಂಗನೆಗೆ ಬೆಲೆ
ಮಾ*ಡುವುದು ಮತವೆಂದು ಕವಿದುದು ಮತ್ತೆ ಕುರುಸೇನೆ||

೬೬

ಬಿಡದಲಾ ಕುರುಸೈನ್ಯ ಹಕ್ಕಲು
ಗೆಡಿಯ ಭಟರೊಗ್ಗಾಯ್ತು ಲಾ ದೊರೆ
ಮಡಿದನೋ ಬಳಲಿದನೋ ಮಿಗೆ ಪೂರಾಯಘಾಯದಲಿ
ಪಡೆಯ ಜಂಜಡ ನಿಲಲಿ ಕೌರವ
ರೊಡೆಯನಾವೆಡೆ ನೋಡು ನೋಡೆಂ
ದೊಡನೊಡನೆ ಪವಮಾನಸುತನುತನಿದನು ಕುರುಪತಿಯ||

೬೭

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ನೆಟಸುತರ್ಜುನ ಭೀಮ ಸಾತ್ಯಕಿ
ಧರಣಪತಿ ನಹದೇವ ನಕುಲರು ಕೂಡೆ ಕಳನೊಳಗೆ|
ತಿರುಗಿದರು ಬಳಿಕತ್ತಲಿ ಮೋ
ಹರವ ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಸೃಂಜಯ
ರೊರನಿದರು ನಿಶ್ಶೇಷ ಕೌರವನೃಪಚತುರ್ಬಲವ||

೬೮

ಧರಣಪತಿ ಕೇಳಿನ್ನು ಮೇಲಣ
ಧುರದ ವೃತ್ತಾಂತವನು ಕುರುಪತಿ
ಯಿರವನುತನು ಕಂಡುಬಹೆನೇ ನೇಮವೇ ತನಗೆ|
ಗುರುಸುತನು ಕೃಪ ಭೋಜ ²ಶಕುನಿಗ
ಳ²ರಸನನು ಪರಿವೇಷ್ಟಿಸಿದರದ
ನುತಿದು ಬಹೆನೆ ಕಳೆಹಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಜಯನ||

೬೯

ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

¹ದಡೆ (ಕ.ಖ). *—* ದವರಮರಾಂಗನೆಯೊಡಗೂ (ಟ.ದ). ²ಗೌತ
ಮರ (ಘ.ತ).

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ|| ಸಕಲಬಲ ನುಗ್ಗಾಯ್ತು ¹ ಸಮಸ¹
ಪ್ರಕರು ಮಡಿದರು ಪಾರ್ಥಶರದಲಿ
ಶಕುನಿಯನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲಿ ಸೀಳಿದನು ಸಹದೇವ||

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧೃತ್ವೀ
ಪಾಲ ಸಂಜಯ ಬಂದು ಕುರುಭೂ
ಪಾಲಕನನಟಿಸಿದನು ಸಂಗರರಂಗಭೂಮಿಯಲಿ |
ಮೇಲುಸುಯಿಧಾನದ ತುರಂಗಮ
ಜಾಲ ಸಹಿತಗಲದಲಿ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲನಾವೆಡೆಯನುತ ಬೆಸಗೊಳುತಟಿಸಿದನು ನೃಪನ ||

೧

ವಂದಿಗಳ ನಿನ್ನಾಳಬಡಿಕರ
ಮಂದಿ ಹಡವಿಗ ಚಾಪಿ ಸೂತರ
ನಂದಣ್ಣ²ಗಳೌಷಧಿಕ ಹಯಗಜಸಂವಿಧಾಯಕರು² |
ನಿಂದು³ದದು³ ಸಂಖ್ಯಾತವಿನಿಬರ
ನಂದು ಸಂಜಯ ಕರೆದು ಕೇಳಿದ
ನಿಂದುಕುಲಸಂಭವನ ಕಂಡಿರೆ ಕೌರವೇಶ್ವರನ ||

೨

ಕೂಡೆ ಸಂಜಯನಟಿಸಿದನು ⁴ನಡೆ
ಜೋಡಿನವು⁴ ನಾನೊಟು ಕುದುರೆಯ
ಕೂಡಿ ಕೌರವನೃಪನ ಕಾಣದೆ ಕಳನ ಚೌಕದಲಿ |
ನೋಡುತ್ತಿರೆ ಸಾತ್ಯಕಿ ಚತುರ್ಬಲ
ಗೂಡಿ ಕವಿದನು ಹಯಬಲವ ಹುಡಿ
ಮಾಡಿದನು ನಾನೊಟು ಕೊಂದನು ಸರಳ ಸಾರದಲಿ ||

೩

¹ ಸಂತ (ಬ), ಶಂಸ (ಟ.ದ). ² ಯರಥನಿಕರ ಗಜಹಯಸಂವಿಧಾನದಲಿ (ಬ), ಗಳಾಗಜಹಯಾವಳಿ ಸಂವಿಧಾಯಕರ (ಟ.ದ). ³ ದಿದ (ಘ). ⁴ ಬಡೆ ಜೋಡಿನವ (ಪ.ತ), ಪಯಪಾಡಿನಲಿ (ಟ.ದ).

ಹಿಡಿದು ಸಂಜಯನನು ವಿಭಾಡಿಸಿ
 ಕೆಡಹಿದನು ಬಲರಾವೃತರನವ
 ಗಡವ ಕೇಳಿದು ದ್ರೋಣಸುತ ಕೃತವರ್ಮ ಗೌತಮರು |
 ಪಡಫಡೆಲವೋ ಸಂಜಯನ ಬಿಡು
 ಬಿಡು ಮದೀಯ ಮಹಾಶರಕೆ ತಲೆ
 ಗೊಡುವಡಿರಾಗೆನುತ ತಟುಬಿದರಿವರು ಸಾತ್ಯಕಿಯ || ೪

ದ್ರೋಣಸುತ ಕುರುಪತಿಯ ¹ನಮರಕೆ¹
 ಹೂಣಿಗ²ನಲೇ ಒಲ್ಲೆವಿದಲಿ²
 ಬಾಣವಿದ್ಯೆಯ ಬೀಟಿ ಬಿಡಿಸುವರಿವರು ಸಂಜಯನ |
 ಕಾಣಲಹುದಂತಿರಲಿ ನಿಮಗೀ
 ಕೇಣದಲಿ ಫಲವಿಲ್ಲ ಕೃಪ ತ
 ನ್ನಾಣಿ ನೀ ಮರುಳೆಂದು ಸಾತ್ಯಕಿ ಸುರಿದನಂಬುಗಳ || ೫

ಕೋಡಕಯ್ಯಲಿ ತಿರುಗಿ ಕೃಪ ಕೈ
 ಮಾಡಿದನು ಕೃತವರ್ಮನೆಸುಗೆಯ
³ತೋಡುಬೀಡಿನ³ ಭರವ ಬಲ್ಲವನಾರು ಸಮರದಲಿ |
 ನೋಡಲೀತನ ಗರುಡಿಯಲಿ ಶ್ರವ
 ಮಾಡಿದವರೇ ಮೂಟು ಜಗವ ವಿ
 ಭಾಡಿಸುವ⁴ರೆನ⁴ ಹೊಗಳ್ಳಿನಾವನು ದ್ರೋಣನಂದನನ || ೬

ಎಚ್ಚನಶ್ಚತ್ಥಾಮನಾ ಕೃಪ
 ನೆಚ್ಚನಾ ಕೃತವರ್ಮಕನು ಕವಿ
 ದೆಚ್ಚನೀ ಶರಜಾಲ ಜಡಿದವು ಕಿಡಿಯ ಗಡಣದಲಿ |
 ಬೆಚ್ಚಿದನೆ ಬೆದಲುಿದನೆ ಕೈಕೊಂ
 ಡೆಚ್ಚು ಸಾತ್ಯಕಿ ರಿಪುಶರಾಳಿಯ
 ಕೊಚ್ಚಿದನು ಕೊಡಹಿದನು ಮಿಗೆ ಭಂಗಿನಿ ವಿಭಾಡಿಸಿದ || ೭

ಎಲೆಲೆ ಸಾತ್ಯಕಿಗಾಹವದ ⁵ಧು⁵ರ
 ಬಲುಹೆನೆಲು ಸಂಜಯರು ಸೋಮಕ
 ಬಲ ಶಿಖಂಡಿ ದ್ರುಪದನಂದನ ಪಾಂಡವಾತ್ಮಜರು |

¹ ಕದನಕೆ (ಬ.ಘ.ತ). ² ಗರು ಕೃತವರ್ಮಕರು ನೆರೆ (ಬ.ಗ.ಟ). ³ ಹೂಡಿ
 ಬಿಡುವೀ (ಕ). ⁴ ರೈ (ಕ). ⁵ ಧ (ಕ).

ಚಳಪತಾಕೆಯ ವಿವಿಧವಾದ್ಯದ
ಕಳಕಳದ ಕೈದುಗಳ ಹೊಳಹಿನ
ತಳಪ ಝಳವಿಸಿ^೧ಜೋಡಿ^೧ನಿತು ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಬಳಸಿನಲಿ|| ೮

ಹಱಿಯದಿಲ್ಲಿಯ ಬವರ ರಾಯನ
ನಟನಬೇಹುದು ಕುರುಪತಿಯ ಮುಂ
ದಿಟುದು ಮೆಟುವುದು ಕೀರ್ತಿ ನಿಷ್ಫಲವಿಲ್ಲ ಶರರಚನೆ|
ಅಟುವಿವಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಸಮರದ
ಮುಟುಕವನು ಬಳಿಕೆನುತ ಕೌರವ
ನಟಿಕೆಯಲಿ ತಿರುಗಿದರು ಕೃಪ ಕೃತವರ್ಮ^೨ಗುರುನುತರು^೨|| ೯

ತೆರಳಿದರು ಗುರುನಂದನಾದಿಗ
ಳರಿನ್ಯಪಾಲನ ಕಾಣಿವಾತನ
ನಟನಬೇಹುದು ಶಕುನಿ ದುರ್ರೋಧನ ಸುತರ್ಮಕರು|
ದೊರೆಗಳಿದು ಪರಿಶಿಷ್ಟರುಪಶಿಸಂ
ಹರಣವೇ ಕರ್ತವ್ಯವಿದು^೪ದು
ಸ್ತರಣಶ್ರಮ^೪ಫಲವೆಂದು ನುಡಿದನು ಧರ್ಮಸುತ ನಗುತ|| ೧೦

ಮನಗಿದುದು ಪರಿವಾರ ಕೌರವ
ವಸುಮತೀಶ್ವರನಟಿಕೆಯಲಿ ದಳ
ಪಸರಿಸಿತು^೫ಬಿಡದಟಿನಿ^೫ ಕಂಡರು ಕಳನ ಮೂಲೆಯಲಿ |
ಮಿಸುಪ ನಿಂಧದ ನೀಗುರಿಯ ಝಳ
ಹಿಸುವಡಾಯ್ದು ನಿತಾತಪತ್ರ
ಪ್ರಸರದಲಿ ಹೊಳೆಹೊಳೆವ ಶಕುನಿಯ ಬಹಳ ಮೋಹರವ|| (೧೧)

ಅದೆ ಸುಯೋಧನನೊಡ್ಡು ನನುದೂ
ರದಲಿ ಕವಿಕವಿಯೆನುತ ಧಾಳಿ
ಟ್ಟುದು ಚತುರ್ಬಲ ಭೀಮಪಾರ್ಥರ ರಥದ ಚೂಣಿಯಲಿ|
ಹೊದಟು ಹಳಚಿತು ಭಟರು ಭುಜಗ
ವರದಲಿ ಗರುವರ ಗಾಢ ಶೌರ್ಯದ
ಮದಕೆ ಮಡಮುರಿಯಾಯ್ತು ನಿಲುಕಿತು ಮಾನ ಮೋನದಲಿ|| ೧೨

^೧ ರೊಂಪಿ (ಘ.ತ). ^೨ ಗೌತಮರು (ಘ.ತ). ^೩ ವೇಶಿಸಿತು (ಬ),
ವೇಷವುಪ (ಕ), ಶೇಷದುವ (ಟ.ದ.) ^೪ ದುಶ್ಚರಣಶ್ರಮ (ಕ), ದುಷ್ಕೃತದನಮ
(ಘ). ^೫ ಬಲವೆರಸಿ (ಬ), ಬಂದಿವರು (ತ).

ಹೆಗಲ ಹಿರಿಯುಬ್ಬಣದ ಕೈತಳ
ಮಗುಚಲಮ್ಮದು ವಾಘೆಯಲಿ ಕೈ
ಬಿಗಿದುದಂಕಣದೊಡಕಿನಲಿ ಮರನಾದವಂಘ್ರಗಳು |
ಬಗೆಯ ಮಡಿ ಮಸಳಿಸಿತು ¹ವೀರಕೆ¹
ಬೆಗಡು ಹುದುವನೆಯಾಯ್ತು ²ಕೈ²ನಂ
ಬುಗೆಗೆ ಮರಳಿದರೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ರಾಯರಾವುತರು || ೧೩

ಬಂದುದಾ ಮೋಹರ ಸಘಾಡದಿ
ನಿಂದುದೀ ಬಲ ಸೂರಿಯಲಿ ಹಯ
ವೃಂದ ಬಿಟ್ಟವು ತೊಳಿದವು ಹೇರಾನೆ ಸರಿಸದಲಿ |
ನೊಂದುದಾಚೆಯ ಭಟರು ಘಾಯದೊ
ಳೊಂದಿತ್ತೀಚೆಯ ವೀರರುಭಯದ
ಮಂದಿ ಬಿದ್ದು ದು ಚೂಣಿಯದ್ದು ದು ರುಧಿರಜಲಧಿಯಲಿ || ೧೪

ಜಾಣಿದನೆ ಕುರುಪತಿಯಕಟ ಮೈ
ದೋಟಿನೇ ನಮಗೂರುಗಳ ಕೊಡ
ರಾಟದೇ ಕಾಳಿಗವ ಕೊಟ್ಟನು ಮತ್ತೆ ಕೊಂಡನವಾ ^{೧೦೪} ^{೧೦೫} ^{೧೦೬}
ತೋಟಿನನ ಬಂಡೆಯದ ನಿರಿ ಮೈ
ದೋಟಿಹೇಳೋ ಕರೆಯೆನುತ ತಲೆ
ದೋಟಿದರು ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಸೌಬಲನ ಧಟ್ಟಿನಲಿ || (೧೫)

ಫಡಫಡಲವೋ ಪಾರ್ಥ ಕುರುಪತಿ
ಯಡಗುವನೆ ನಿನ್ನಡಗ ತಪ್ಪಿದುಣ
ಬಡಿನನೇ ವೇತಾಳರಿಗೆ ಮೈತಾಳಿಕನೆ ನೀನು |
ಗಡಬಡಿಸಿ ಪರರುನ್ನತಿಯ ಕೆಡೆ
ನುಡಿದು ಫಲವೇನೆನುತ ಪಾರ್ಥನ
ತಡೆದನಂದು ಸುಶರ್ಮ ಸಮನಪ್ತಕರ ದಳ ಸಹಿತ || ೧೬

ಮುತ್ತಿದವು ರಥವೇಳನೊಟಿ
ವತ್ತು ಹಯವೈನೊಟಿ ಸಾವಿರ
ಮತ್ತಗಜವಿಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಪಾಯದಳ ಸಹಿತ |

¹ ದಿಂಕೆಯ (ಕ), ಚಿತ್ತಕೆ (ಪ). ² ಮನ (ಗ.ಟ.ದ), ಮೈ (ಘ.ತ.).

ತೆತ್ತಿಸಿದವಂಬುರವಣಿಸಿ ದೂ
ಹತ್ತಿ ಹೊಳೆದವು ¹ನಮರದಲಿ ಮುಖ
ಕೆತ್ತದೆನೆ¹ ಕೈದುಗಳ ²ಮಯ² ಪೇಡೈಸಿತರ್ಜುನನ॥ ೧೭

ಶಕುನಿ ಸಹದೇವನನುಳೂಕನು
ನಕುಲನನು ಕುರುರಾಯನನುಜರು
ಚಕಿತ ಚಾಪನ ಕೆಣಕಿದರು ಪವಮಾನನಂದನನ¹
ಅಕಟ ಫಲುಗುಣ ಎನುತ ನಮನ
ಪ್ರಕರು ಕವಿದರು ನೂಲು ಗಜವಲಿ
ಸಕಲದಳಕೊತ್ತಾಗಿ ನಿಂದನು ಕೌರವರರಾಯ॥ ೧೮

ಏಳಿದರು ನಮಸಪ್ತಕರು ಕೈ
ದೋಡಿದರು ಫಲುಗುಣನ ಜೋಡಿನೊ
ಳೇಳು ತಳಿತುಮು ನೊಂದವಡಿಗಡಿಗಾತನಶ್ಚಚಯ |
ನೂಲು ಶರದಲಿ ಬಳಿವಿಶಿಖ ನಾ
ನೂಲರಲಿ ಬಳಶರಕೆ ಬಳಶರ
ವಾಲು³ ಸಾವಿರದಿಂದ ತಡಿದನು ಪಾರ್ಥನರಿಬಲವ॥ (?) ೧೯

ಕಡಿವಡೆದವೇಳ್ನೂಲು ರಥ ಮುಳು
ವಡೆದವೈನೂಲಶ್ಚಚಯ ಮುಂ
ಗಡೆದವಂದೈನೂಲು ಗಜವಿಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರದ |
ಕಡುಗಲಿಗಳುದುರಿತು ತ್ರಿಗರ್ತರ
ಪಡೆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲಿ ಪಾರ್ಥನ
ಬಡೆದೆ ಬಳಲಿಸಿಯನಿಬರಳಿದುದು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ॥ ೨೦

ದೊರೆಗಳವರಲಿ ಸತ್ಯ⁴ಕರ್ಮನು
ವರ ಸಃಶರ್ಮನು ದ್ರೋಣನಮರದೊ
ಳೆರಡನೆಯ ⁵ದಿವಸ⁵ದಲಿ ರಚಿಸಿದರಗ್ನ ಸಾಕ್ಷಿಕವ |

¹ ಮುಖಕೆ ದನೆಗಳ ಕೆತ್ತವೆನೆ (ಘ.ತ). ² ರುಚಿ (ತ), ಮಳೆ (ಘ),
ಮೇಳೆ (ಪ). ³ ಶರವ ಮೂನೂಲು ವಿಶಿಖವ ಕವಿಸಿದನು ನಾನೂಲು (ಕ), ವಿಶಿಖ
ಪರು ಮೂನೂರರಲಿ ಬಳಿರಥದ ನಾನೂಲು (ಖ), ಬಳಿವಿಶಿಖ ನಾನೂಲುಸರಳಗೆ
ಬಳಿಸರಳಮತ್ತಾಲು (ಘ), ನೂಲು ಶರದಲಿ ಕಡಿದು ನೂಲು ವಿಶಿಖವ ಫಲೂ
(ಟ.ದ). ⁴ ವ (ಬ.ಟ.ದ). ⁵ ಸಮರ (ಬ.ಟ.ದ).

ಧುರದ ಶಪಥದೊಳರ್ಜುನನ ಸಂ
ಗರಕೆ ಬೇಸವಿನಿದ ಪರಾಕ್ರಮ
ಪರಿಗ^೧ತರು ಪವಡಿಸಿದರಂದು ಧನಂಜಯಾಸ್ತದಲಿ || ೨೦

ತಪಿದನಗ್ಗದ ಸತ್ಯಕರ್ಮನ
ಧುರವ ಸಂತ್ಯಸುವ ತ್ರಿಗರ್ತರ
ದೊರೆ ಸುಶರ್ಮನನವನ ಸಹಧವ ಗೋತ್ರ ಬಾಂಧವರ |
ಒರಸಿದನು ಕುರುರಾಯನಾವೆಡೆ
ಬರಲಿ ತನ್ನಾಪ್ತರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು
ಹುಣಿವನಿನ್ನಾ ಹವವಿಲಂಬವ ಮಾಡಬೇಡೆಂದ || ೨೧

ಇತ್ತ ಭೀಮನ ಕೂಡೆ ನೂಟಿಲು
ವತ್ತು ಗಜ ಸಹಿತರಿಭಟರೊಳು
ದ್ವೈತ ನಿಧಿರಾದನು ^೨ಸುದರ್ಶನ^೩ನಂಧನ್ಯ ಪನೂನು |
ಹೆತ್ತಳವೈ ವಿರೋಧಿಸೇನೆಯ
ವತ್ತ ಗಜಘಟೆಗೊಸುಗರವಿವು
ಮತ್ತೆ ದೊರಕವು ಕೊಂದಡೆಂದುಮ್ಮಳಿಸಿದನು ಭೀಮ || ೨೨

ಸೊಕ್ಕಿದಾನೆಯ ಕೈಯ ಕದಳಿಯ
ನಿಕ್ಕಿ ಬಿಡಿಸುವನಾರು ಪವನಜ
ನೆಕ್ಕಿತುಳದಲಿ ದಂತಿಘಟೆಗಳ ಮುಣಿವನುರವಣಿಸಿ |
^೪ಇಕ್ಕ^೩ಡಿಯ ಬಸುಣುಚ್ಚುಗಳ ನರ
ನುಕ್ಕಗಳ ನಾಟಕದವೊಲು ಕೈ
ಯಿಕ್ಕಿದಾನೆಯ ಹಿಂಡು ಮುಣಿದುದು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ || ೨೩

ಕೆಡಹಿ ದುರೈದಧನನ ತಮ್ಮನ
ನಡಗುದಲು ಮಾಡಿದನುಳ್ಳೂಕನ
ಕಡಿದು ಬಿಸುಟನು ನಕುಲ^೪ನಿಪ್ಪತ್ತೈದ್ದು, ಬಾಣದಲಿ |
ತುಡುಕಿದನು ಸಹಡೀವನಂಬಿನ
ಗಡಣದಲಿ ನೌಬಲನ ಸೇನೆಯ
ಕಡಲ ಮೊಗೆದನು ^೫ಮೋದಿದನು ಶರಜಾಲ ಝಂಕೃತಿಯ^೬ || (೨೪)

^೧ ಣ (ಟ). ^೨ ಸುಶರ್ಮಕ (ಬ.ಟ.ದ). ^೩ ಉಕ್ಕು (ಕ.ಘ). ^೪ ನೆಪ್ಪ
ತ್ತೆಂಟು (ಬ.ಘ.ತ). ^೫ ಮೋದಿದವುಶರಜಾಳವರಿಭಟನ (ಕ), ಮೋಹಿದನು ಜನ
ಜಾಲಜಂತ್ರದಲಿ (ಬ), ನಿಮಿಷದಲಿ ನರನಾಥ ಕೇಳಿಂದ (ಟ.ದ).

ಎಲವೊ ಕಪಟದ್ವೈತ ಬಂಧದೊ!
 ಅಳಲಿಸಿದಲಾ ಪಾಪಿ ಕೌರವ
 ಕುಲದ ತಲೆ ಸೆಂಡಾಡಿದವ ನೀನೋ ಮುದಗ್ರಜನೊ
 ಸಿಲುಕಿದೆಯಲಾ ನಮ್ಮ ಬಾಣದ
 ಬಲೆಗೆ ನಿನ್ನನು ಕಾವನಾವವ
 ನೆಲೆ ಕಾರಾರ ಏನುತ್ತ ನುಡಿದನು ವಗುತ ಕಹದೇವ||

(೨೬)

ವೃಥಾವೆಲೆ ಸಹದೇವ ನಿನ್ನ ಕ
 ದರ್ಥನಕೆ ಪಲವಿಲ್ಲ ನೀ ಶಕದ
 ನಾರ್ಥಿಯೇ ದಿಟ ತೋಪಿಸಿದರೆ ದಾಹುಪಕ್ರಮವ
 ಪಾರ್ಥಭೀಮರ ಮಹಿಯೊಳಿದು ನಿ
 ರರ್ಪಕರನಿಹಿದಿಹುದು ಜಯ ವ ನ
 ಮರ್ಥಿಸುವೆ ಫಡ ಹೋಗಿನುತ ತೆಗೆದೆಚ್ಚನಾ ಶಕುನಿ||

(೨೭)

ಮಹಿಗದಿರು ನಿನ್ನ ಭಯ ಪಕ್ಷವ
 ತಹಿದು ತುಂಡವ ನೀಳುವೆನು ತಾ
 ಮಹಿವೆನೇ ಭವದೀರ ರಚಿತ ವಿಕಾರ ವಿಧ್ರಮವ |
 ನೆಹಿ ಪತ್ರಗಳಿವೆ ಪತ್ರಿಯ
 ಮಹಿವೆನರು ನಿನ್ನಿಗಪಟ ಕೇಣಿಗೆ
 ತೆಹಿಹುಗೊಡು ನೀನೆಂದು ಮಾದ್ರೀತನುಜ ಮಗುಳೆಚ್ಚ ||

(೨೮)

ಎನಲು ಸಹದೇವಾಶ್ವವನು ಖಂ
 ದಿಸಿ ಶರೌಘದಿನಹಿತವೀರನ
 ಮುನುಕಿದನು ಮೊನೆಗಣೆಗಳೀಡಿದಿಹು ರಥಾಗ್ರದಲಿ
 ಕುನುರಿದಿಹಿದು^೧ ರಥನ^೨ ಬಾಣ
 ಪ್ರಸರವನು ವಧತುರಗವನು ಭಯ
 ರಸದೊಡ್ಡಿದ^೩ ನುದ್ದಿದನು ಸಹದೇವ^೪ ನೌಬಲನ ||

೨೯

ತೇರು ಹುಡಿಹುಡಿಯಾಗೆ ಹೊಯ್ದನು
 ವಾರುವ^೫ ಮೀಲುಗಿದಡಾಯುಧ
^೬ ದಾರುಭಟೆಯಲಿ ಬಿಟ್ಟನಾ^೭ ಸಹದೇವನಭಿಮುಖಕೆ |

^೧ ಬಂಧದ (ಕ), ಕೇಳಿದೊ (ಪ್ರ.ತ). ^೨ ಕಲಹಾರ್ಥಿ (ಛ.ದ). ^೩ ರಿರಥಕ (ಕ). ^೪ ಮುನುಕೆಗೆಳಿಗಮಾಡಿದನು (ಛ.ದ). ^೫ ದ (ತ). ^೬ ರಾಂಬಿದ್ದನು ಸೂರಿಯಲಿ (ಬ.ಪ್ರ.ಛ.ತ).

ವೀರನಹೆಯೋ ಶಕುನಿ ಜೂಜಿನ
ಚೋರವಿದ್ಯೆಯ ಬಿಟ್ಟಲಾ^೧ಜು^೨
ಜ್ಞಾನಕ ಮಧು ಪೂತನುತ ಬಂಡಿನಿದನಾ ಹಯವ|| ೩೦

ಬಳಕ ಕಾಲಾಳಾಗಿ ಬಡುಗವ
ಝಳಪಿಸುತ ಬರೆ ಶಕ್ತಿಯಲಿ ಕೈ
ಚಳಕ ಮಿಗೆ ಸಹದೇವನಿಟ್ಟನು ಸುಬಲನಂದನನ|
ಬಳನದೆಯನೊದದಪರಭಾಗಕೆ
ನಿಲುಕಿತದು ಗಾಂಧಾರಬಲ ಕಳ
ವಳನೆ ಸುಳಿದನು ಶಕುನಿ ಸುರತರುಣಯರ ತೋಳಿನಲಿ|| ೩೧

ಕವಿದುದಾ ಪರಿವಾರ ವಡಬನ
ತಿವಿವ ತುಂಬಿಗಳಂತೆ ಶಕುನಿಯ
ಬವರಿಗರು ಮಂಡಳನೆ ಸಹದೇವನ ರಥಾಗ್ರದಲಿ|
ತೆವಟುನಿದನನಿಬರ^೩ ಚತುರ್ಬಲ
ನಿವಹವನು ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲಿ ಸಂ
ತವಿನಿದನು ಸಹದೇವ ಕೊಂದನು ಸೌಬಲನ ಬಲವ|| ೩೨

ಹರಿಬದಲಿ ಹೊಕ್ಕೈರಡು ಸಾವಿರ
ತುರಗ ಬಿದ್ದವು ನೂಟು ಮದನಿಂ
ಧುರಕಿ^೪ ಗಂಧನವಾ^೫ಯ್ತು ಪಯದಳವೆಂಟು ಸಾವಿರದ|
ಬರಹ ತೊಡೆದುದು ನೂಟು ರಥ ರಿಪು
ಶರದೊಳಕ್ಕಾಡಿತು ವಿಡಂಬದ
ಕುರುಬಲಾಂಬುಧಿ ಕೂಡೆ ಬಟತುದು ನೈಪತಿ ಕೇಳಿಂದ|| ೩೩

ಓಡಿದವರಲ್ಲಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವೆ
ಮಾಡಿ ಹಣಿಹಂಚಾದ ಸುಭಟರು
ಕೂಡಿಕೊಂಡುದು ನೂಟು ಮದದಾನೆಯಲಿ ಕುರುಪತಿಯ|
ಓಡಲೇಕಿನ್ನೊಂದು ಹಲಗೆಯ
ನಾಡಿ ನೋಡುವೆನೆಂಬವೊಲು ಕೈ
ಮಾಡಿದನು ಕುರುರಾಯನಾ ಸಹದೇವನಿಧಿನಲಿ|| ೩೪

^೧ ಜ (ಘ). ^೨ ಸವನಿದನು ಮತ್ತಾ (ಕ). ^೩ ಬಂಡನವಾ (ಕ), ಗಂಭ
ನವೋ (ಬ.ಘ).

ಧರಣಪನ ಥಟ್ಟಣಿಗೆ ನಿಲ್ಲದೆ
 ತೆರಳಿದನು ಸಹದೇವನಾತನ
 ಹಿರಿಯನಡ್ಡೈನಿದಡೆ ಕೊಟ್ಟನು ¹ ಬೋಳೆಯಂಬಿನಲಿ |
 ಶರಹತ್ತಿಗೆ ಸೆಡೆದಾ ನಕುಲ ಹೈ
 ಸರಿಸಿದನು ನೂಟ-ನೆಯಲಿ ಡಾ
 ವರಿಸಿದನು ಧರ್ಮಜನ ದಳದಲಿ ಧೀರ ಕುರುರಾಯ ||

೩೫

ಎಲೆ ನಪುಂಸಕ ಧರ್ಮನುತ ಫಡ
 ತೊಲಗು ಕರೆಯಾ ನಿನಗೆ ಭೀಮನ
 ಬಲುಹೆ ಬಲುಹರ್ಜುನನ ವಿಕ್ರಮ ವಿಕ್ರಮವು ನಿನಗೆ
 ಮಲೆತು ಮೆಹಿಯಾ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವ
 ನಳಿಕದಿರು ನೀ ನಿಲ್ಲೆನುತಲಿ
 ಟ್ಟಳಿನಿ ಬರಲೂಳಿಗದ ಬೊಬ್ಬೆಯ ಕೇಳಿದನು ಭೀಮ ||

೩೬

ತೂಳಿ ತುಳಿದವು ನೂಟು ಗಜ ಭೂ
 ಪಾಲಕನ ನೆಹಿಗಡಿತದಡವಿಗೆ
 ಬಾಳೆ ಹೆಮ್ಮರನಾಯ್ತು ಗಡ ಫಡ ನೂಕು ನೂ
 ಆಲಿ ಕಿಡಿಯಿಡೆ ಕುಣವೆ ಮೀಸೆ ಕ
 ರಾಳ ವದನದ ಬಗಿದ ಹುಬ್ಬಿನ
 ಮೇಲುಗೋಪದ ಭೀಮ ಬಂದನು ಬಿಟ್ಟ ನೂರಿಯಲಿ ||

೩೭

ನೆತ್ತಿಯಗತೆಯೊಳೂಜುದಂಕುಶ
 ವೆತ್ತಿ ದಡೆ ತಲೆಗೊಡಹಿದವು ಬೆರ
 ಳೊತ್ತುಗಿವಿಗಳ ಡಾವರಪ ಡಾವರದ ಡಬ್ಬುಕದ |
 ಕುತ್ತುವಾರೆಯ ಬಗೆಯದಾನೆಗ
 ಳಿತ್ತ ಮುರಿದವು ನಿಂಕನಾದಕೆ
 ಮತ್ತಗಜ ಮೊಗದಿರುಹಿದವು ದಳವುಳಿಸಿದನು ಭೀಮ ||

೩೮

ಮೆಟ್ಟಿದನು ಬಲವಂಕವನು ಹೊಟ
 ಗಟ್ಟಿದನು ವಾಮದ ಗಜಂಗಳ
 ನಿಟ್ಟಿನೊಂದಟ್ಟೊಳೊಂದನಪ್ಪಳಿಸಿದನು ಪರಿಘದಲಿ |

ಘಟ್ಟಿಸಿದನೊಗ್ಗಿನ ಗಜಂಗಳ
 ಘಟ್ಟುಗೆಡಹಿದನಮಮ ಹೆಣನಾ
 ಲಿಟ್ಟು ಹೈ ಕುರುನ್ಯಪನ ನೂತನಗಳು ನಿಮಿಷದಲಿ ||

೩೯

ಉಳಿದುದಿದಿರಲಿ ಭತ್ಯ ಚಮರಾ
 ವಳಿಯವರು ಹಡಕಿಗರು ಬಿರುದಾ
 ವಳಿಯವರು ಪಾಠಕರು ವಾದ್ಯದ ಮಲ್ಲಗಾಯಕರು |
 ನೆಲಿಲಿ ಭಕ್ತವಿದಾನಗಜಹಯ
 ಕುಲದ ರಕ್ಷವ್ರಣಚಿಕಿತ್ಸಕ
 ರಾಳಿತ ರಥಪಾಠಕರು ಕಾರ್ಯ ಕಬಾಣದಾಯಕರು ||*

೪೦

ಕುದುರೆ ರಾವ್ದರು ಜೋಡನಂತಿ
 ಮದಗಜವ್ರಜವತಿರಥಾವಳಿ
 ಪದಚರರು ಚತುರಂಗಬಲವೈಂದುಳಿಯದಿದಪೋಳಗ |
 ಪದದಲೇ ಕೌರವನ್ಯಪತಿ ಜಾ
 ಹಿದನು ಕುಂತೀನುತರು ಬಹಳಾ
 ಭೃದಯರಾದರು ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರಣದಲಿ ||

೪೧

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು

ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ|| ರಾಯದಳ ಸಲೆ ಸವೆಯೆ ಸಮರದ
ನಾಯಕರು ನೆಹು ಮುಖಿಯರಾ ದ್ವೈತ
ಪಾಯನ ಸರೋವರವ ಹೊಕ್ಕನು ಕೌರವರ ರಾಯ ||

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಧರಿತ್ರಿ
ಪಾಲ ಕುರುಪತಿ ಹೆಗಲ ಗದೆಯಲಿ
ಕಾಲುನಡೆಯಲಿ ಹಾಯ್ದು ನೇಕಾಂಗದಲಿ ಕಳನೊಳಗೆ |
ಅಳ ಕಾಣನು ಭತ್ತ ಚಮದ
ವೀಳೆಯದ ವಿನತ್ತರವಿಭವವ *ಪ್ರಸಂಗ*
ಬೀಳುಕೊಟ್ಟನು ನಡೆದನಿಂದ್ರದಿಶಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ||

(೧)

ಅಕಟ ನಮ್ಮಯ ಪೂರ್ವರಾಜ
ಪ್ರಕರಕೀ ವಿಧಿಯಾಯ್ತಲಾ ಕಂ
ಟಕನಲಾ ಧರ್ಮಪ್ರಭಾವಕೆ ಕೌರವೇಶ್ವರನು |
ಶಕುನಿಮತ ವಿಷಬೀಜವೇ ಬಾ
ಧಕವ ತಂದುದಲಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಸಕಲಬಲಪರಿಶೇಷವೇನೆಂದರನ ಬೆಸಗೊಂಡ ||

೨

ಧರಣಪತಿ ಕೇಳು ಧರ್ಮಜನ ಮೋ
ಹರದೊಳುಳಿದುದು ತೇರು ನಾ
ವಿರವೆರಡು ಗಜವೇಳೊಡು ಮಿಕ್ಕುದು ಲಕ್ಕ ಪಾಯದಳ |
ತುರಗ ನಾವಿರವೈದು ನಾತ್ಯಕಿ
ವರ ಯುಧಾಮನ್ಯೂತ್ತಮೌಜನ
ರುರು ಶಿಖಂಡಿ ದ್ರುಪದನೂನು ದ್ರೌಪದೀಸುತರು ||

೩

ಆ ಸುಯೋಧನ ಸೇನೆಯಲಿ ಧರ
ಣೀಶ ಕೃಪ ಕೃತವರ್ಮ ಗುರುಸುತ
ಧೃತಸುಬಲದಲಿ ನಾಲ್ವರುಳಿದರು ಹೇಳಲೇನದನು |

ಏನು ಬಲವೆನಿತ್ಯತ್ಪರಿಯವಿ
 ದ್ವೇನು ಭಟರೆನಿತಗ್ಗಲೆಯರಿ
 ದ್ವೇನಱಲಿ ಫಲವೇನು ದೈವವಿಹೀನರಿವರೆಂದ ||

೪

ಇತ್ತಲೇ ಸಂಜಯನ ತಂದುದು
 ಮೃತ್ಯು ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನೀತನ
 ಕೃತ್ತಿ ಕೆಡಹಿದಡಾಗದೇ ಕುರುಡಂಗೆ ರಣರಸವ |
 ಬಿತ್ತರಿಸುವನು ಕೌರವನ ಜಯ
 ದತ್ತಲೆಹಕ ದುರಾತ್ಮನನು ಕೈ
 ವರ್ತಿಸಾ ಯಮನಗರಿಗಂದನು ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಕರದು ||

೫

ಸೆಳೆದಡಾಯ್ದವ ಸಂಜಯನ ಹೆಡ
 ತಲೆಗೆ ಹೂಡಿದನರಿವ ಸಮಯಕೆ
 ಸುಳಿದನಗ್ಗದ ಬಾದರಾಯಣನವನ ಪುಣ್ಯದಲಿ |
 ಎಲೆಲೆ ಸಾತ್ಯಕಿ ಲೇಸುಮಾಡಿದೆ
 ಬಳನೆ ಸಂಜಯನಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನ
 ಕೊಲುವುದೇ ನೀನನುತ ಕೊಂಡನು ¹ಕೊರಳಿಡಾಯುದವ ||

೬

ದೇವ ನಿಮ್ಮಯ ಶಿಷ್ಯನೇ ಪರಿ
 ಭಾವಿಸನು ತಾನಱಿದನಾದಡೆ
 ದೇವಕಿಸುತನಾಣಿ ಬಿಟ್ಟನು ಸಂಜಯನ ವಧೆಯ ||
 ನೀವು ಬಿಜಯಂಗೈವುದನೆ ಬದ
 ರಾವಳಿಮಂದಿರಕೆ ತಿರುಗಿದ
 ನಾ ಪಿಗಡಮುನಿ ಖೇದಕಲುಷಿತ ಸಂಜಯನ ತಿಳುಹಿ ||

೭

ಆರನ ಕೇಳೈ ಸಂಜಯನು ಬರ
 ಬರಲು ಕಂಡನು ದೂರದಲಿ ನಿಱು
 ಗರುಳ ಕಾಲ್ಕೊಡಕುಗಳ ಖಂಡದ ಜಿಗಿಯ ಜಾಱುಗಳ |
 ಕರಿಗಳೊಟ್ಟಿಲನೇಱುಳಿದು ಪೈ
 ಸರಿಸಿ ಮಿದುಳಿನ ಜೋಱು ಜೊಂಡಿನ
 ತೊರಳೆಯಲಿ ದಡದಡಿನಿ ಜಾಱುತ ಬೀಳುತೇಳುವನ ||

೮

ಎಡಹುದಲೆಗಳ ದಾಂಟಿ ರಕ್ಕತದ
ಮಡುವಿನಲಿ ಗದೆಯೂಟಿ ನೆಲೆಗಳ
ಪಡೆದು ಕಂಪಿಸಿ ಕುಣುವ ಮುಂಡವ ಗದೆಯಲಪ್ಪಳಿಸಿ |
ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಹೇರಾನೆಗಳ ಕೇ
ರೊಡಲ ಹತ್ತಿಳಿದೇಟಿ ಯೊಂಪಿಸಿ
ಮಿಡುಕಿ ನಿಲುವನು ಬಳಲಿದೂರ್ಧ್ವಶ್ವಾನಲಹರಿಯಲಿ || ೪

ಓಡದಿಹ ನು ಹದ್ದು ಕಾಗೆಗೆ
ಕೂಡ ಗದೆಯನು ಬೀಸುವನು ಬಡೆ
ನೋಡುವನು ಹೆಣದಿ^೧ನಿ^೨ಹಿಗಳ ಹೇರಾಳ ರಕ್ಕಸರ |
ತೋಡುಗೈಗಳ ಮಿದುಳ ಬಾಯ್ಗಳ
ಬಾಡುಗರುಳಿನ ಚಿತ್ಕೃತಿಯ ತಲೆ
ಯೋಡುಗಳ ತನಿರಕುತಪಾನದ ಶಾಕಿನೀಜನವ || ೧೦

^೨ಕಂ^೨ದ ಪಬ್ಬಲೆಗಳಲಿ ತೀವಿದ
ಮಂದರಕುತದ ತೋ^೩ದ^೩ ತಲೆಗಳ
ತಂದು ಬಿಡುವ ನೆಣನ ಕಾಟುವ ಬಸೆಯ ಬಾಡಿಸುವ |
ನಂದಣಿಸಿ ಹಟಿದೇಟಿ ಬಾಯ್ಗಳೊ
ಳೊಂದಿ ಬಾಯ್ಗಳನಿಡುವ ಪೂತನಿ
ವೃಂದವನು ಕಂಡೋಸರಿನುವನೊಂದು ದೆಸೆಗಾಗಿ || ೧೧

ಕುಣುವ ಕರಿಗಳ ತಲೆಯ ಮಡುಹಿನ
ಲಣದು ^೪ಹಜ್ಜೆಯನಿಡುತ^೪ ಭೂತದ
ಹೆಣನ ^೫ತೀ[ನಿ]ಗೆ^೫ ತವಕಿಸುವ ವೇತಾಳಸಂತತಿಯ |
ರಣದೊಳಂಜಿಸಿ ಸೆರೆನರದ ಕಾ
ವಣದೊಳಗೆ ಕೈಯೂಟಿ ಮಿಗೆ ಹಳ
ವೆಣನ ಹೊಲಸಿ^೬ಗೆ ಹೇನಿ^೬ ಹರಿದಡಿಗಡಿಗೆ ಸು^೭ಯ್ವ^೭ವನ || ೧೨

ಕಡಿವಡೆದ ಹಕ್ಕರಿಕೆ ಟುಂಚೆಯ
^೮ತಡಿಗಳಲಿ^೮ ಕುಳ್ಳಿದು^೮ ಮೊಣಕಾ
ಲ್ಗಡಿಯ ಗಾಢವೃಣದ ನೆಣವಸೆಗೆನಟಿ ಬಳಿಬಳಿದು |

^೧ ನು (ತ). ^೨ ತಂ (ಗ.ತ). ^೩ ದಿ (ಕ), ಡು (ತ.ದ). ^೪ ಮಜ್ಜೆಯ
ಚಿಗಿಯ (ತ). ^೫ ತಿತ್ತಿಗೆ (ಕ), ತೀನೆಗೆ (ಘ.ತ), ನಿತಿಗೆ (ಗ). ^೬ ರೆ ಹತ್ತಿಗೆ (ಕ).
^೭ ಯ್ವ (ಕ). ^೮ ನಡೆದು ನಲ (ತ)

¹ಗಡಣಹೆಣ್ಣಿದೊಹುಗಳೊಳಗೆ ಕಾ
ಲಡುತ ನೋಡಿನಿ ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆಯ
ನಿಡುತ ಪೈಸರವೋಗಿ ಮಾರ್ಗಶ್ರಮಕೆ ಬೆಮರುವನ ||

೧೩

ಕಡಿದ ಕೈದುಗ¹ಳೊಟ್ಟಲಿಲಿ ತನಿ
ಗೆಡೆದ ಗಾಲಿಯ ಹುಯ್ಯಿ ಮಲ್ಲಡಿ
ಯಿಡುತ ಹಜ್ಜೆಯ ನೆಣದ ಕೆನಹಿಗೆ ಭತ್ತಚಮರಿಗಳ |
ಅಡರಿ ಹಜ್ಜೆಯನಿಡುತ ರಕುತದ
ಮಡುವನೆಡಬಲಕ್ಕಿ ಮೆಲ್ಲನೆ
ನಡೆದು ದೈವವ ಬಯ್ದು ಬಯ್ದು ಡಿಗಡಿಗೆ ನುಯ್ಯುವನ ||

೧೪

ಧೂತರವ ಭೇತಾಳಕಲಹ ನಿ
ಧೂತ ಜಂಬುಕ ಘೂಕ ಕಾಕ
ವ್ರಾತ ರಭಸಕೆ ಬೆಚ್ಚುವನು ಪಾಂಡವರ ಬಲವೆಂದು |
ಅತು ಮರಳಿದು ಹಿಂದೆ ನೋಡಿ ಪ. ಸ್ವರ್ಣ
ರೇತ ವಿಭವವಲಾ ಏನುತ ಧಲ
ಚೇತನನು ಸಲೆ ಚಂಡಿಯಾದನು ಕಳನ ಚೌಕದಲಿ ||

೧೫

³ಹೇಳು³ವಡೆ ಕುರುಪತಿಯನೇ ನೆಹಿ
ಹೋಲುವನು ಗಡೆ ಹಗಲಲದೆ ಮೇ
ಲಾಳ ಕಾಣೆನು ಚಮರ ಚಾಹಿಯ ಗಜಹಯಾವಳಿಯ |
ಹೋಲುವುದು ಜನವೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರ
ನಾಳೊಳೊಬ್ಬನೊ ಮೇಣು ಕುರುಭೂ
ಪಾಲಕನೊ ನೋಡುವೆನುತಸಂಜಯನು ನಡೆತಂದ ||

೧೬

ಬಂದು ಕಂಡನು ರಾಜಪನಮಾ
ಕಂದನನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಾಯನ
ಕಂದನನು ⁴ದೌರ್ಜನ್ಯವಲ್ಲವಿಪುಳಕಂದನನು⁴ |
ಮುಂದುವರಿವ ವಿಲೋಚನಾಂಬುಗ
ಳಿಂದ ಸೈರಣ್ ಮಿಗದೆ ಸಂಜಯ
ನಂದು ಹೊಪ್ಪನೆ ಕೆಡೆದು ಹೊರಳಿದನರಸನಂಪ್ರಿಯಲಿ ||

೧೭

¹ ರಾಗಿನಿ (ಕ). ² ಲೊಳಿಯ (ಕ). ³ ಹೋಲು (ಕ). ⁴ ಸೌಜನ್ಯ
ವಲ್ಲವಿಪುಳಕಂಧರನ (ಗ), ದೌರ್ಜನ್ಯವಲ್ಲವಿಪುಳಕಂದರನಾ (ಛ.ದ), ಸೌಜನ್ಯ
ವರ್ಜಿತ ವಿಪುಳಕಂಧರನ (ತ).

ಕಡಲತಡಿ ಪರಿಯಂತ ರಾಯರ
 ಗಡಣದಲಿ ನೀನೊಬ್ಬನೆಂಬೀ
 ನುಡಿಗೆ ನಿಶ್ಚಯವೀಗಲಾಯಿತು ತಂದೆ ಕುರುರಾಯ |
 ಬಿಡದೆ ಬಾಗುವ ನೈಪರ ಮಕುಟದೊ
 ಳಡುವ ಕೋವಲಚರಣವಿದಮೊಳು
 ನಡೆಯಲೆಂತೈ ಕಲಿತೆ ಎಂದನು ನಂಜಯನು ನೈಪನ || ೧೮

ರಣಮುಖದೊಳೇಕಾದ[ಶಾ]ಕ್ಷೋ
 ಹಿಣಿಗೆ ಹಣುವಾಯ್ತೀ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ನುಣಲಿ ಧರೆಯನು ಗೋತ್ರವಧವಿನ್ಯಸ್ತಕ್ಕಿಲ್ಲಪವ |
 ಸೇನನ ಮಾಡಿದೆ ದೈವದಲಿ ಧಾ
 ರುಣಯ ಹುದುವಿನ ನಿರಿಗೆ ಸೇರದೆ
 ಹಣದವಾಡಿದೆ ರಾಜವಂಶದ ಕಲ್ಪತರುವನವ || ೧೯

ಶಶಿರುಚಿಗೆ ಸೈರಿಸದ ನಿರಿಮುಡಿ
 ಬಿಸಿಲ ಸೆಕೆಗಾಂತುದೆ ಸುಗಂಧ
 ಪ್ರಸರಪೂರ್ಣಪ್ರಾಣವೀ ಹಳೆವೇಣನ ಹೊಲಿಸಿನಲಿ |
 ಉಸುರುದೆಗಹಾದುದೆ ಸುಗೀತದ
 ರಸದ ಮಧುವಿಂಗಾಂತ ಕಿವಿ ವಾ
 ಯನ ನೈಗಾಲಧ್ಯನಿಗೆ ಸೊಗಸಿತೆ ತಂದೆ ಕುರುರಾಯ || ೨೦

ಲಲಿತ ವೈದುತರ ಹಂಸತೂಳದ
 ಲಾಳಿತ ಕೋಮಲ ಕಾಯ ಕೈದುಗ
 ಳೆಲುಗಳೊಟ್ಟಲ ಹಾನಿನಲಿ ಜೈನರಿಸಿ ಮಲಗಿತರಾ |
 ಸುಳಿಯೆ ಕೈಗೊಡುವರನುಗಳ ಕೆಲ
 ಬಲದ ಪಾಯವಧಾರಿನವರನು
 ಕಳುಹಿ ಬಂದೈ ಸಾರ್ವಭೌಮರ ಚಿಹ್ನವಿದೆಯೆಂದ || * ೨೧

ಎತ್ತಣೀಕಾದಶ ಚಮೂಪತಿ
 ಯೆತ್ತಣೀಯೀಕಾಕಿತನ ತಾ
 ನೆತ್ತ ಗಜಹಯ ರಥ ಸುಖಾಸನದತಿಶಯದ ಸುಳಿವು |

ಎತ್ತಣ್ಣ ಕೊಳುಗುಳದ ಕಾಲ್ಕಡೆ
ಯೆತ್ತಣ್ಣಾಹವದಭಿಮುಖತೆ ಬಳಿ
ಕೆತ್ತಣಪಜಯವಿಧಿಯ ಘಟನೆ ನೃಪಾಲ ನಿನಗೆಂದ || ೨೨

ಮುಳಿದಡಗ್ಗದ ಪರಶುರಾಮನ
ಗೆಲಿದನೊಬ್ಬನೆ ಭೀಷ್ಮ ಪಾಂಡವ
ಬಲದ ಸಕಲ ಮಹಾರಥರ ಸಂಹರಿಸಿದನು ದ್ರೋಣ |
ದಳಪತಿಯ ಮಾಡಿದಡೆ ಪಾರ್ಥನ
ತಲೆಗೆ ತಂದನು ಕರ್ಣನೀಯ
ಗ್ಗಲೆಯರಗ್ಗಿತು ಕಡೆಯಲೊಬ್ಬನೆ ಕೆಟ್ಟ ನೀನೆಂದ || ೨೩

ಅವರು ಬದುಕಿದರೈವರೂ ನಿ
ನ್ನವರೊಳಗೆ ನೀನುಳಿಯೆ ನೂರ್ವರು
ನವಜುತವರೈವರು ಕುಮಾರರು ಸೌಖ್ಯ ಜೀವಿಗಳು |
ಜವನ ಸಿವಡಿಗೆ ಹತ್ತಿದರು ನಿ
ನ್ನವರು ಮಕ್ಕಳು ನೂಲು ದೈವವ
ನವಗಡಿಸಿ ದುಃಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದೈ ತಂದೆ ಕುರುರಾಯ || ೨೪

ಗೆಲಿದನರಸನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರ
ದೊಳಗೆ ಕಟ್ಟಿಸು ಗುಡಿಯನೆಂಬೆನೊ
ತಲೆಬಳಿ¹ ತಾನೋಡಿ ಬದುಕಿದನೆಂಬೆನೋ ಮೇಣು |
ಲಲನೆಯರಿಗೇನೊಸಗೆ ಕುರುಡನ
ನಳಿಸುವೆನೊ ನಗಿಸುವೆನೊ ತಾಯಿಗೆ
ಕಲಿಸು ಬುದ್ಧಿಯನೇನನೆಂಬೆನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || * ೨೫

ಏನು ಸಂಜಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ
ನೇನ ಮಾಡಿದನಲ್ಲ ಕೊಂತೀ
ಸೊನುಗಳೊಳಾರಳಿದರು ನಮ್ಮ ಥಟ್ಟಿನಲಿ |
ಏನು ಹದನೈ ಶಕುನಿ ರಣದೊಳ
ಗೇನ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಬೆಸಗೊಳ
ಲೇನನೆಂಬೆನು ತಾಯಿ ಗಾಂಧಾರಿಗೆ ರಣೋತ್ಸವವ || ೨೬

¹ ಬೆರಸಿ (ಕ). * ಈ ಪದ್ಯ (ಘ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಲ್ಲ.

ಹಿಂದೆ ರಾಯನ ಪಟ್ಟದರನಿಯ
ತಂದು ¹ಭಾರಿಯ¹ ಭಂಗಬಡಿಸಿದೆ
ಬಂದು ಹರಿಯ್ಯುದೂರ ಬೇಡಿದರವರ ಚಿತ್ತದಲಿ |
ಕಂದ ಬಿತ್ತಿವೆ ಕದನದಲಿ ನೀ
ನೊಂದು ನೆಳಲುಳಿಯಲು ಸಹೋದರ
ವೃಂದ ತನುಜಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವರಳಿದರದಲುಂದ || ೨೭

ಕೇಳು ಸಂಜಯ ಪೂರ್ವ ಸುಕೃತದ
ಶಾಳಿವನವೋಗಿದೊಡೆ ಭಾರಿಯ
ತೋಳುಗುತ್ತಿನ ಜಯ²ಲಕುಮಿ² ಜಂಗ³ಳ³ವ ⁴ಜಾಹ್ನ⁴ದಡೆ |
ಭಾಳಲಿಪಿಗಳ ಲೆಕ್ಕವನು ಪ್ರತಿ
ಕೂಲವಿಧಿ ಪಲ್ಲಟಿಸಿ ಬರದಡೆ
ಹೇಳಿ ಫಲವೇನೆನುತ ತುಂಬಿದನರಸ ಕಂಬನಿಯ || ೨೮

ಕದಡಿತಂತಃಕರಣ ವಿಕ್ರಮ
ದುದದಿ ನೆಲೆಯಾಯಿತು ನಿರರ್ಥಕೆ
ಬದಲುಡಡೆ ⁵ಫಲವೇನು⁵ ಸಂಜಯ ಹಿಂದನೆಣಿಸಿದರು |
ಕದನದಲಿ ದುಶ್ಯಾಸನನ ತೇ
ಗಿದನಲಾ ಬಕವೈರಿ ತಮ್ಮನ
ನುದರದಲಿ ತೆಗೆವನು ವಿಚಿತ್ರವ ನೋಡು ನೀನೆಂದ || ೨೯

ನರನ ಬಸುರಲಿ ಕರ್ಣನನು ⁶ಭೂ
ವರನ⁶ ನೀಳಿದು ಶಲ್ಯನನು ಕಾ
ತರಿಸಿದರು ಶಕುನಿಯನುಳೂಕನ ಯಮಳರಿಬ್ಬರಲಿ |
ಹರಿಬ⁷ಕಿ⁷ದಿರಾಗಲಿ⁷ ಮುರಾಂತಕ
ಹರಹಿಕೊಳಲಿ ಮದೀಯಬಾಹು
ಸ್ವರಣಶಕ್ತಿಗೆ ಭಂಗಬಾರದು ನೋಡು ನೀನೆಂದ || * ೩೦

ಕಾನನಕೆ ಕೈಯಿಕ್ಕುವರೆ ಪವ
ಮಾನ⁸ನನು ಪಾವಕನು ಬಯಸುವ
ಧಾನು ಭಾರಿಯ ತಮವ ತಿವಿನದಾರ ನೆರವಿಯಲಿ* |

¹ ಸಭೆಯಲಿ (ಕ). ² ವಧುವ (ಕ). ³ ಣ (ಗ.ಟ). ⁴ ದಾಂಟಿ (ಘ.ತ). ⁵ ಬೆದಲುಡಡೆ (ಕ). ⁶ ನೈಪನರನ (ಕ). ⁷ ದೆರಾಗಡೆ (ಘ.ತ).
* (ಘ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ೩೦-೩೧ನೆಯ ಪದ್ಯಗಳು ಹಿಂದುಮುಂದಾಗಿವೆ. ⁸ ಸುಖಗಾ
ರೊಲವು ತಿವಿರವ ಧಾನು ತೊಲಗಿಸಿ ಕಳೆವ ನೋಡಲದಾರನೆರವಿನಲಿ (ತ).

ಈ ನಿಭೃತ ಗದೆಯಿರಲು ಕುಂತೀ
ನೂನುಗಳ ಕೈಕೊಂಬೆನೇ ಮನ
ಪೀನ^೧ನೈ ನಿ^೨ನಕಟ ಸಂಜಯ ಎಂದನಾ ಭೂಪ ||

೩೧

ಅಳು ಬಿದ್ದುದು ಬೇಹ ನಾಯಕ
ರೋಲ^೩ಗಿ^೩ನಿತಮರಿಯರನೀ ರಣ
ದೂಳಿಗಕ ನಾನೊಬ್ಬನೆಂದೇ ನಿನಗೆ ತೋ^೪ಱಿತಲಾ^೪ |
ಅಳ ಹಂ^೫ಗನು^೫ ನಾಯಕರ ಬಿಲು
ಗೋಲ ಜೋಡಿನ ಬಲವ ಚಿತ ಡೊ
ಳಾಳಿದೊಡೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಾಯನ ಕಂದನಲ್ಲೆಂದ ||

೩೨

ಖಾತಿ ಕಂದದು ಮನದ ಧೈರ್ಯದ
ಧಾತು ಕುಂದನು ಲಜ್ಜೆಯಭಿಮತ
ಜಾತಿಗೆಡದು ವಿರೋಧ ಬಿಡದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾಧ್ಯರಲಿ |
ಏತಕಿದು ನಿನ್ನೀ ಪ್ರಳಾಪ ವಿ
ಧಾತರಿಪು ಕುರುರಾಯನೆಂಬೀ
ಖ್ಯಾತಿಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯವನೊಲ್ಲೆ ನಾನೆಂದ ||

೩೩

ಜೀಯ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಿಗೆ ಗುರುಗಾಂ
ಗೇಯ ವಿದುರಾದಿಗಳು ಹೇಳಿದ
ಜೋಯಿಸವ ಕೈಕೊಂಡಿರೇ ^೧ನೋಮ್ಮೀ ಪ್ರಳಾಪದಲಿ |
ರಾಯ ಫಲವೇನೈ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ರಾಯನೊಲಿದಂತಿರಲಿ ನಿಮ್ಮಯ
ತಾಯಿತಂದೆಗೆ ಹೇಳ್ವೆನೇನನು ಬುದ್ಧಿಗಲನೆಂದ ||

೩೪

ಇದೆ ಸರೋವರವೊಂದು ಹರಿದೂ
ರದಲಿ ಭುವನಖ್ಯಾ^೬ತ ತನ್ನ
ಧೈದಲಿ^೭ ಮುಳುಗಿಹೆನೊಂದುದಿನ ಪರಿಯಂತ ಸಲಿಲದಲಿ |
ಕದನದಲಿ ಕೌಂತೇಯರನು ಯಮ
ಸದನದಲಿ ತೋಱುವೆನು ತಾನೆಂ
ಬುದು ರಹಸ್ಯವು ಜನನಿ ಜನಕಂಗುಹು ನೀನೆಂದ ||

೩೫

^೧ ನೇತಾ (ಬ). ^೨ ಯ (ಬ.ಗ.ತ). ^೩ ಉವೆನು (ಬ). ^೪ ಗವ (ಕ).
^೫ ನಿ (ಪ್ರ.ಖ.ದ.ತ). ^೬ ತಿಯೊಳು ಧ್ಯಾನದಲಿ (ಕ).

ತೆಗೆಸು ಪಾಳೆಯವೆಲ್ಲವನು ಗಜ
ನಗರಿಗೈದಿಸು ರಾಣಿಯರ ದಂ
ಡಿಗೆಯ ಕಳುಹಿಸು ಸೂತಸುತ ದುಶ್ಯಾಸನಾದಿಗಳ |
ಹಗೆಯ ವಿಜಯವ ಹರಹದಿರು ನಂ
ಬುಗೆಯ ನುಡಿಯಲಿ ಭಾನುಮತಿಯರ
ಬಗೆಯ ಸಂತ್ಯಜೆಂದು ಬೇಳ್ಳೆನ್ನಿದನು ಸಂಜಯನ ||

೩೩

ಎನುತ ಸಂಜಯಸಹಿತ ಕೌರವ
ಜನಪ ಬಂದನು ತತ್ಸರೋವರ
ಕನಿಲನಿದಿರಾದನು ಸುಗಂಧದ ಶೈತ್ಯಪೂರದಲಿ |
ತನುವಿಗಾಪ್ಯಾಯನದಿನಂತ
ರ್ಮನಕೆ ಪಲ್ಲಟವಾಯ್ತು ಭೀಮನ
ಜನಕನಿವನು ತನ್ನ ಗುಪ್ತಸ್ಥಾನಸಂಗತಿಯ ||

೩೪

ಉಲಿವ ಕೋಕಿಲ ಪಾಠಕರ ಮೊರೆ
ವಳಿಕುಳದ ಗಾಯಕರ ಹಂಸಾ
ವಳಿಯ ಸುಭಟರ ಜಡಿವ ಕೊಳರೈಕ್ಕಿಗಳ ಪಡಿಯುರ |
ಅಲರ್ಧ ಹೊಂದಾವರೆಯ ನವಪರಿ
ಮಳದ ಸಿಂಹಾಸನದಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲಲನೆಯೊಲಗಶಾಲೆಯಂತಿರೆ ಮುಖದುದಾ ಸರಸಿ ||

೩೫

¹ಬಂದಿ ತಡಿಯಲಿ ಸಂಜಯನ ಕರೆ
ಬಂದನೀ ಸರಸಿಯಲಿ ತಾನಿಹೆ
ನಿಂದಿನೀ ದಿವಸವನು ಕಳೆವನು ಕೊಳನ ಮಧ್ಯದಲಿ |
ಮುಂದೆ ಪಾಂಡವರೈವರನು ಗೆಲಿ
ದಂದು ಹೊಗುವನು ಗಜಪುರವನಿಂ
ತೆಂದು ಜನನಿಗೆ ಜನಕವಿದುರರಿಗಿಹುಹಾ ನೀನೆಂದ ||

೩೬

ಚಾರು ಚಂದ್ರೋಪಲದ ರಮ್ಯಾ
ಗಾರದಲಿ ಪುಣಿಮೆಯದ ಬಹುವಿ
ಗ್ಧಾರ ಭದ್ರೋಪರಿಯ ಭವನದ ಚಿತ್ರಶಾಲೆಯಲಿ |

ಸಾರಮಣಿ ಪರಿಯಂಕ¹ ಪರಿಸಂ
 ಸ್ವಾ¹ರದಲಿ ಮಲಗುವ ಮಹೀಪತಿ
 ನೀರೊಳೊಳಗುವನೆಂದು ಸಂಜಯನೊಲಿದನು ಹೊರಳಿ || ೪೦

ಒಲಿದಿರು ಸಂಜಯ ವಿರೋಧಿಗ
 ಳವ²ರಾನಿ²ದ್ದೆಡೆಯನಿಲ್ಲಯೆ
 ಮಹಿದು ಕಳಿ ಪಾಳೆಯವ ತೆಗಸಬುಜಾಕ್ಷಿಯರ ಕಳುಹು |
 ತೆಹಿಹುಗೊಡು ನೀ ಹೋಗೇನುತ ಮುಂ
 ಜೆಹಿಗನಳವಡೆ ಸೆಕ್ಕಿ ಪೂರ್ವದ
 ಲಹಿದ ಸಲಿಸ್ತಂಭ³ವಿದ್ಯೆಯನರಸ ಚಿಂತಿನಿದ³ || ೪೧

ಚರಣವದನ¹ಕ್ಷಾಲನಾಂತಃ
 ಕರಣಶುದ್ಧಿಯಲಾ⁴ಚಮನವಿ
 ನ²ರಣದಲಿ ಸತ್ಪಣವವಂಗನ್ಯಾಸವಿಧಿಗಳಲಿ |
 ವರುಣ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷರದ ಜಪ³ಪರಿ
 ಕರಣದಲಿ ನಿರ್ಣಾಕ್ತ ಚೇತಃ
 ಸ್ವ²ರಣಸಲಿಲ್⁵ಸ್ತಂಭನವನವನೀಶ ಮಂತ್ರಿಸಿದ || ೪೨

ದ್ವೈಮಣಿ ಮೊದಲಾದಖಳ ಸುರರಿಗೆ
 ನಮಿಸಿ ವರುಣಧ್ಯಾನವನು ಹೃ
 ತ್ಯಮಲದಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ನಾಲುಕು ದೆಸೆಯನಾರೈದು |
 ಕುಮತಿಯಿಳಿದನು ಜಾನು ಕಟಿ ಹೃ
⁶ತ್ಯಮಲಗಳ ಮುಖ⁶ ಮೂರ್ಧ ಪರಿಯಂ
 ತಮರಿದುದು ಜಲ ಕೊಳನ ಮಧ್ಯದಲರಸ ಪವಡಿಸಿದ || ೪೩

ಕುರುಪತಿಯ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಸಂಜಯ
 ಮರಳಿದನು ತನಗಾದ ಹಿಂದಣ
 ಪರಿಭವವ ನೆನೆದಡಿಗಡಿಗೆ ಕಂಪಿಸುತ ಮನದೊಳಗೆ |
 ಧುರದ ಮಧ್ಯದೊಳೊಬ್ಬನೇ ನಡೆ
 ತರುತ ಭೂತಾವಳಿಯನೀಕ್ಷಿಸಿ
 ಗುರುವ ನೆನೆದನು ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಮಹೀಪಾಲ || * ೪೪

¹ ಬಹುವಿ (ಘ.ತ). ² ರೆನ್ನಿ (ಟ.ದ). ³ ಮಂತ್ರವನರಸ ಜಪಿಸಿದನು (ಬ.ಪ). ⁴ ಕ್ಷಾಲನಾದಂತರ ಪದತ್ರಯದಾ (ಕ), ವ ತೊಳೆದು ತದನಂತರ ಪದತ್ರಯದಾ (ಬ). ⁵ ವಿಶ್ವರಣದಂಗೀಕೃತದ ಬೇತಃಸ್ವರಣನಾದಿಪಯೋಧಿ (ಗ.ತ). ⁶ ಧ್ವಮಗಳಾನನ (ಘ.ತ). * ಈ ಪದ್ಯ (ಬ.ಘ.ತ.) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲ.

ಬರುತ ನಂಜಯ ದೂರದಲಿ ಕೃಪ
 ಗುರುಸುತರ ಕೃತವರ್ಮಕನ ಕಂ
 ಡರಿರಥಿಗಳವರಲ್ಲಲೇ ಶಿವಶಿವ ಮಹಾದೇವ |
 ಭರತಕುಲ ಮೊದಲೊಂದು ಬಳಿಕಾ
 ಯೈರಡುಕವಲೊಬ್ಬರಿಗೆ ಜಯವಿ
 ಸ್ತರಣ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ||

೪೫

ಮೂಞನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ|| ರಾಯಧರ್ಮಜ ಯಮಳ ಫಲಗುಣ
ವಾಯುಸುತರಹಿಸಿದರು ಕೌರವ
ರಾಯನನು ಕಳನೊಳಗೆ ಕಾಣದೆ ಮುತ್ತಿದರು ಕೊಳನ ||

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ಸಂಜಯ ಬರುತ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲನಹಿಕೆಯ ಭೀಮನವರಿವರಲ್ಲಲೇ ಎನುತ |
ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿರ ಬರಬರಲು ನಮ
ಪಾಳಿಯಲಿ ರಥ ಮೂಡಿಸಿಲಿ ಕೃಪ
ಕೋಲಿ ಗುರುನ ಮಗನಲಾ ಎನುತಲ್ಲಗೈತಂದ || ೧

ಇಳಿದು ರಥವನು ಸಂಜಯನ ಬರ
ಸೆಳೆದು ತಕ್ಕೈಸಿದರು ಹಗೆಯಲಿ
ನಿಲುಕಿ ಬಂದೈ ಭಾಗ್ಯದಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೂಪತಿಯ |
ಕಲಹಗತಿಯೇನಾಯು ಶಕುನಿಯ
ದಳದೊಳದ್ದನು ಕೌರವೇಶ್ವರ
ನುಳಿದನೇ ಹದನಾವುದೆಂದರು ಭಟರು ಸಂಜಯನ || ೨

ಅಹಿದುದಿಲ್ಲಾ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ನಹಿಸಿ ಶಕುನಿಯ ದಳವ ಮುತಿ¹ದ
ರಿಹಿದರವರ ತ್ರಿಗರ್ತರನು² ಸೌಬಲ³ ಸುಶರ್ಮಕರ |
ಮಹಿದ³ ಬವರವ³ ಬಲಿದು ಗಜ ನೂ
ಹಿಸಲಿ ಹೊಕ್ಕನು ರಾಯನಹಿತ⁴ರ⁴
ಜಹಿದು⁵ ರ್ಭೂ⁵ಡಿಸಿ ಬೀದಿವರಿದನು ರಾಯದಳದೊಳಗೆ || ೩

ಬಳಿಕ ಭೀಮನ ಗದೆಯಲಿಭತತ
ವಳಿದರೊಬ್ಬನೆ ತಿರುಗಿ ಹಾಯ್ದನು
ಕೊಳುಗುಳದ ಕೋಳು ದಿಯ ಕೋಲಾಹಲದ ಕೆನಹಿನಲ |

¹ ದುತಹಿ (ಬ). ² ಶಕುನಿಯ (ಘ.ತ) ³ ಬಲವನು (ಬ). ⁴ ನ (ಕ).
⁵ ಬೋ (ತ).

ತಲೆಗೆ ಬಂದುದು ತನಗೆಯಾಕ್ಷಣ
ಸುಳಿದರೆವ್ಯಾರಾಧ್ಯ¹ವರ¹ ಮುನಿ
ತಿಲಕ ವೇದವ್ಯಾಸದೇವರು ಕೃಪೆಯ ಭಾರದಲಿ ||

೪

ಸೆಳೆದುಕೊಂಡನು ಮೃತ್ಯುವಿನ ಹೆಡ
ತಲೆಯನೊಡೆದು ಕೃಪಾಳು ತನ್ನನು
ತಲೆಬಳಿಚಿ ಕಳುಹಿದರೆ ಬಂದೆನು ರಾಯನಟಕೆಯಲಿ
ಬಳಲಿ ಬೀಳುತ್ತೇಳಿತೊಬ್ಬನೆ
ತಲೆಮುಸುಕಿನಲಿ ನಡೆಯೆ ಕಂಡೆನು
ನೆಲನೊಡೆಯನಹುದಲ್ಲೆನುತ ಸುಳಿದೆನು ಸಮೀಪದಲಿ ||

೫

ಕಂಡೆನರಸನ² ನಿಬ್ಬರವ ಬಳಿ
ಕಂಡಲೆದುದತಿಶೋಕಶಿಖೆ ಕೈ²
ಗೊಂಡುದಿಲ್ಲರೆಫುಳಿಗೆ ಬಳಿಕೆಚ್ಚತ್ತು ಕಂದೆಹಿದು |
ಬಂಡಿಸಿದನೆನ್ನೆಬ್ಬೆಯನು ಹುರಿ
ಗೊಂಡುದಾತನ ಸತ್ಪವಾತನ
ದಂಡಿಯಲಿ ಬಹರಾರು ಸುರ ನರ ನಾಗಲೋಕದಲಿ ||

೬

ಬಂದನೆನ್ನನು ಸಂತವಿಡುತಲ
ದೊಂದು ಸರಸಿಯ ತಡಿಯಲಳವಡೆ
ನಿಂದು ನಂವರಿಸಿದನು ಗದೆಯನು ಬಾಹುಮೂಲದಲಿ |
ತಂದೆಗಟುಹಂದೆನೆಗೆ ಹೇಳಿದು
ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆಡಬಲನನಾರೈ
ದಂದವಳಿಯದೆ ನೀರ ಹೊಕ್ಕನು ಕಾಣಿನವನಿಪನ ||

೭

ಅವರು ಕಂಬನಿದುಂಬಿದರು ಕೌ
ರವ ಮಹಾವಂಶಾಭಿಚಾರ
ವೈಷ್ಣವತಕೆ ಫಲವಾಯ್ತಲಾ ಯಮನೆಂದನಾದಿಗಳ |
ಶಿವಶಿವಾ ಪವಡಿಸಿತೆ ಚತು³ರ³
ರ್ಣವ⁴ ಪಿಪರಿ⁴ ಪರಿಧಾನ ಪೃಥ್ವೀ
⁵ಧವನ⁵ ಬಾಳಿಕೆ ನೀರೊಳಿಂದಳಲಿದನು ಗುರುಸೂನು ||

೮

¹ ಪದ (ಘ.ತ). ² ಬರಬರಲು ಬಳಿಕಂಡಲೆದುದತಿಶೋಕರಸವಲಿ
(ಬ.ಘ.ತ). ³ ರಾ (ಸ). ⁴ ವಿಧಿಯ (ಘ.ತ). ⁵ ಯುವತಿ (ಕ).

ಅಳಲದಿರಿ ಗಜಪುರಿಗೆ ಸತಿಯರ
 ಕಳುಹುವೆನು ನೀವವನಿಪಾಲನ
 ತಿಳುಹಲಾಪಡೆ ಸಂಧಿಗೊಡಬಡಿಸುವದು ಕುರುಪತಿಯ|
 ಕೊಳನ ತಡಿಯಲಿ ಕಾಣದಂತಿರೆ
 ಬಳಸಿ ನೀವೆಂದವರನತ್ತಲು
 ಕಳುಹಿ ಸಂಜಯ ಬಂದು ಹೊಕ್ಕನು ನೃಪನ ಪಾಳೆಯವ|| ೬

ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದಖಳ ಸಚಿವರ
 ಕರನಿದನು ¹ನರಾಹಸ್ಯವನು ವಿ
 ಸ್ತರಿಸಿದನು ಸರ್ವಾಪಹಾರವ ನೃಪಪಲಾಯನವ|
 ಅರಸಿಯುಡಿದಳು ಭಾನುಮತಿ ಮಿ
 ಕ್ಕರನಿಯರಿಗುಹಿಸಿದಳಂತೆ
 ಪುರದೊಳಲ್ಲಿಂದಲ್ಲ ಹರೆದುದು ಕೂಡೆ ರಣಭೀತಿ|| ೧೦

ಕೂಡೆ ಗಜಬಜವಾಯ್ತು ಪಾಳೆಯ
 ವೋಡಿತಲ್ಲಿಯದಲ್ಲ ಜವ
 ಳ್ಲಾಡಿದುದು ²ಕ್ರಿಯವಿಕ್ರಯದ ವಾಣಿಜ್ಯವೀಧಿಯಲಿ² |
 ಹೂಡಿದವು ಬಂಡಿಗಳು ಹರಿದೆಡೆ
 ಯಾಡಿದವು ಕೊಲ್ಲಾರಿಗಳು ರಥ
³ಗೂ³ಡಿದವು ಬದ್ಧರದ ದಂಡಿಗೆ ಬಂದವರಮನೆಗೆ|| ೧೧

ಭಾನುಮತಿ ಹೊಟವಂಟಳರಸನ
 ಮಾನಿನಿಯರು ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯೆಯೊ
 ಳಾನನೇಂದುಪ್ರಭೆ ವಿಭಾಡಿಸೆ ಬಿನಿಲ ಬೇಗೆಗಳ|
 ಭಾನುದತ್ತನ ಸೈಂಧವನ ರವಿ
 ಸೂನುವಿನ ದುಶ್ಯಾಸನನ ಜಲ
 ಜಾನನೆಯರೊಗ್ಗಿನಲಿ ರಥವೇಡಿದರು ದುಗುಡದಲಿ|| ೧೨

ಸರಕಹಿಡಿದವು ಬಂಡಿ ಶತನಾ
 ವಿರ ನೃಪಾಲಯದಿಂದ ವಿವಿಧಾ
 ಭರಣಭರಿತದ ಭೂರಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ⁴ಘಾಡಿಸಿತು⁴ ರಥವ|

¹ ರಾ (ಟ.ದ). ² ವಿಕ್ರಯಪ ವಿಪಣಿಪ್ರಾಧಿಗಳ ವೀಧಿಗಳ (ತ). ³ ಹೂ (ಕ.ಬ). ⁴ ಪೂರಿಸಿತು (ಕ).

ವರದುಕೂಲದ ಪಟ್ಟ ಕರ್ಮದ

¹ಧರದದಿಂ¹ದೊತ್ತಿ ದೆವು ²ಚಾಮೀ

ಕರಮಯದ ಬಹುವಿಧದ ಛಾಂಡದ ಬಂಡಿ ನೂಕಿದವು²|| ೧೩

³ಬ³ಳಿಯ ಚೌರಿಯ ಹೊಪ್ಪೆಯ ಚಿತ್ರಾ

ವಳಿ ವಿಧಾನದ ಹಾಸುಗಳ ಹೊಂ

ಬಳಿಯ ತೆರೆನೀರೆಗಳ ಭತ್ತ ವ್ಯಜನ ನೀಗುರಿಯ|

ಹೊಳೆವ ⁴ಪಟ್ಟಿಯಲೋಡಿಗೆಯ⁴ ಹೊಂ

ಗೆಲನಡೊಳುರುಗಳ ಸುವರ್ಣಾ

ವಳಿಯ ದಿಂಡುಗಳೊಟ್ಟಿದವು ಬಂಡಿಗಳ ಜವ ಜಡಿಯೆ||* ೧೪

ಕರವತಿಗೆ ಹೊಂಗಳನ ಹೊಂಗೊ

ಪರಿಗೆ ದೀಪಸ್ತಂಭ ಹೇಮದ

ಸರಪಣೆಯ ಮಣಮಯದ ಜಂತ್ರದ ಜೀವಪುತ್ರ⁵ಗಳ⁵।

ಮರಕತದ ಮ⁶ಧು⁶ಪಾತ್ರೈ ನೀಲದ

ಕರಗ ವೈಡೂರಿಯದ ಪಡಿಗವ

ಚರರು ತಂದೊಟ್ಟಿದರು ಬಂಡಿಗೆ ಭಾರನಂಪೈಯಲಿ||* ೧೫

ಮೆಪ್ಪೆವ ಗಜ ಹಯಶಾಲೆಯಲಿ ಮೈ

ಮುಪ್ಪಿಕ ವೃದ್ಧ ವ್ಯಾಧಿತಾವಳಿ

ಮುಪ್ಪಿಗುದುರೆ ಮುಪ್ಪಿಯಾನೆ ತೆಗೆದವು ಲಕ್ಕ ನಂಪೈಯಲಿ|

ಉಪ್ಪುವ ಭಂಡಾರದ ಮಹಾರ್ಘದ⁷

ನೆಲವಣಿಗೆ ಗಾಢಿಸಿತು ಬೀದಿಯ

ತೆಪ್ಪು ಕೆತ್ತವು ಹೊತ್ತ ಸರಕಿನ ಬಹಳ ಬಂಡಿಗಳ||* ೧೬

¹ ಧರದಲಂ (ಘ), ಧರಗಳಿಂ (ತ), ² ಪರಿಪರಿಯ ಹೇಮದಬಂಡಿ ಬಹು
ವಿಧದಿಂದ ಜೋಡಿಸಿತು (ಬ), ³ ಬಿ (ಬ.ಟ.ದ) . ⁴ ಹೇಮದ ತೊಡಿಗೆಯನು (ಕ),
⁵ ಕೆಯ (ಟ.ದ). ⁶ ಣೆ (ಟ.ದ).

*೧೪-೧೫ ನೆಯ ಪದ್ಯಗಳು (ತ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಮುಂದಾಗಿವೆ.
೧೫-೧೬ ನೆಯ ಪದ್ಯಗಳು (ಘ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ೧೫ ನೆಯ ಪದ್ಯವಾದ ಮೇರೆ
(ಗ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ :

ವರತನುನಕೇವಣದ ಹೋಮದ! ಹರಿಯಹರಿಯಣಗಳಂತರತರ

ವರಿದುಮೆರೆದಿಹ ಕೆಲದ ತಟ್ಟೆಯ ಪರಿಯ ತಟ್ಟೆಗಳ|

ಧರದರೊಟ್ಟಿದ ಕೋಟನಂಪೈಯ| ನಿರದಕಾಂಚನ ರಚಿತನಾನಾ

ಪರಿತ್ರಮೋಹದ ಭಾಜನಂಗಳ ರಥದ ಮಧ್ಯದಲಿ||

⁷ ನ೯ವ (ಕ), ಧ೯ದ (ಬ.ಟ.ಪ),

ರಾಯನರಮನೆ ಮಂಡವಿಗೆ ಗುಡಿ
 ಲಾಯ ಚವುಕಿಗೆ ನಿಖಳ ಭವನನಿ
 ಕಾಯವನು ತೆಗೆದೊಟ್ಟಿ ದರು ಬಂಡಿಗಳ ಹಂತಿಯಲಿ
 ರಾಯನನುಜರ ದ್ರೋಣ ಕೃಪ ರಾ
 ಧೇಯ ಸೈಂಧವ ಶಕುನಿ ರಾಜಪ
 ಸಾಯಿತರ 'ಗುಡಿಗೂಢ' ಚಂಪಯವೇಷಿದವು ರಥವ ||

೧೭

ಪಾಳೆಯಕೆ ಗಜಪುರದ ವಂಕಕೆ
 ಕೀಲಿಸಿತು ದಂಡಿಗೆಯ ಸಂದಣ
 ಮೇಲುಸರಕಿನ ಬಂಡಿ ತಲೆವೊಡೆಯೆತ್ತು ಕಂಬಿಗಳ
 ಹೇಳಲೇನು ಸಮುದ್ರ ವಿಭವವ
 ನೇಳಿಸುವ ಪಾಳೆಯದ ನಿರಿ ಶೂ
 ನ್ಯಾಲಯಕೆ ಜೋಡಿಸಿತಲೈ ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತವ ||

೧೮

ತುಂಬಿತಿದು ಗಜಪುರವನಲ್ಲಯ
 ಕಂಬನಿಯ ಕಾಲುವೆಯನದನೇ
 ನೆಂಬೆನ್ನೆ ಗಜಬಜಿಕೆ ಮೊಳೆತುದು ಕೇರಿಕೇರಿಯಲಿ
 ಲಂಬಿಸಿತು ಭಯತಿಮಿರ ಶೋಕಾ
 ಡಂಬರದ ಡಾವರ ವಿವೇಕವ
 ಝೊಂಬಿಸಿತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಿದುರರ ಪೌರಪರಿಜನದ ||

೧೯

ಬಂದು ಸಂಜಯನಂಧನೃಪತಿಯ
 ಮಂದಿರವ ಹೊಕ್ಕು ಬಿಳ ನಾರೀ
 ವೃಂದವನು ಕಳುಹಿದನು ದಂಡಿಗೆಗಳಲಿ ಮನೆಮನೆಗೆ |
 ಬಂದರಾರನೆ ಸಂಜಯನು ಜೀ
 ಯೆಂದಡುತ್ತಾಹದಲಿ ಬಂದೈ
 ತಂದೆ ಸಂಜಯ ಬಾಯನುತ ತಡವಿದನು ಬೋಳೈಸಿ ||

✓ ೨೦

ಹೋಗಿ ತಳುವಿದ ಕಾರವೇಂದ್ರನ
 ನೀಗಿದಳೆ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪಾಂಡವ
 ರಾಗುಹೋಗೇನಾಯ್ತು ಶಕುನಿಯ ಹಯದ ಮೋಹರವ |

ತಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿದನೆ ಭೀಮ¹ನೀ ಮೇ
 ಲ್ಲೋಗಿನಾಹವ² ಪೇನು ರಾಯನ
 ತಾಗು ಧಟ್ಟೀನಾಯ್ತು ಸಂಜಯ ತಿಳಿಯಹೇಳೆಂದ||

೨೧೬

ಶಕುನಿ ಬಿದ್ದನು ಜೀಯ ಸಹದೇ
 ವಕನ ಕೈಯಲ್ಲೊಳೂಕ ಮಡಿದನು
 ನಕುಲನಂಬಿನಲಾ ತ್ರಿಗರ್ತ ಸುಶರ್ಮಕಾದಿಗಳು |
 ಸಕಲ ಗಜಹಯಸೇನೆ³ ಸಮ⁴ಸ
 ಪ್ರಕರು ಪಾರ್ಥನ ಶರದಲಮರೀ
 ನಿಕರವನು ಸೇರಿದರು ಹೇಳುವುದೇನು ರಣರಸವ||

೨೨೬

ಬಳಿಕ ನೂತನೆಯಲಿ ನಿನ್ನವ
 ನಳವಿಗೊಟ್ಟನು ಭೀಮಸೇನನ
 ಚಲಗತಿಯ³ ಚಾತುರ ಚಪೇಟ ಪದ³ಪ್ರಹಾರದಲಿ||
 ಕಳನೊಳಗೆ ಕೋಡೂಷಿ ಮಗ್ಗುಲ
 ನೆಲಕೆ ಕೀಲಿಸಲಾನೆಯಿಂದಿಳೆ
 ಗಿಳಿದು ಹಾಯ್ದು ನು ಭಯದಿನೇಕಾಂಗದಲಿ ಕುರುರಾಯ||

೨೩೬

ಕುರುಪತಿಯನುತು ತಾನ್ಯೈ ಗಿಸು
 ತರಲು ಸಾತ್ಯಕಿ ಕಂಡು ಸೂರಿಯ
 ಲುರವಣಿಸಿ ಹರಿತಂದು ಹಿಡಿದನು ಹೊಯ್ದು ಕೆಲಬಲನ |
 ಕರೆದು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ತನ್ನಯ
 ಶಿರವನರಿಯನೆ ಬಳಿಕ ಸಾತ್ಯಕಿ
 ಕರದ ಖಡುಗವನುಗಿದು ಹೂಡಿದನೆನ್ನ ಗಂಟಲಲಿ||

೨೪೬

ಜಲಧಿಯಲಿ ಫಣಿವದನದಲಿ ರಿಪು
 ಬಲದ ಮುಖದಲಿ ನಿಡಲಿ ಹೂಯ್ದಲಿ
 ಹಳುವದಲಿ ಗಿರಿಶಿಖರದಲಿ ದಾವಾಗ್ನಿ ಮಧ್ಯದಲಿ
 ನಿಲುಕದಡೆ ಬಿಡಿಸುವವಲೇ ಪ್ರತಿ
 ಫಲಿತ⁴ ಪೂರ್ವಾದತ್ತ⁴ ಪುಣ್ಯಾ
 ವಳಿಗಳೆಂಬುದು ತನ್ನೊಳಾದುದು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ||

೨೫೬

¹ ನೀ ಮೇಲ್ಪಾಂಗಿನಾಹವ (ಕ), ನೀಗಿನಮೇಗಣಾಹವ (ಬ), ಮೇಲಣ
 ರಾಗಿನಾಹವ (ಘ). ² ಶಂ (ಟ). ³ ಚಾಪಳಚಪೇಟಪದ (ಕ), ಕೈಚಳಕದಲಿ
 ಸೇನಾ (ಗ), ಚಾತುರ್ಯಪೀಠಪದ (ಘ.ತ), ಚತುರೋಪಪವಮಾನ (ಟ).
⁴ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತದ (ಗ ಘ.ಟ).

ಆವ ವಹಿಲದೊಳಾದು¹ದಾವಿ
 ಭಾವ²ವೆಂದಾನಪಿಯನಾಗಳೆ
 ದೇವಮುನಿಯಡ್ಡೈನಿ ಹಿಡಿದನು ಕೊರಳಡಾಯುಧವ |
 ನಾವು ತಪ್ಪಿತು ಬಾದರಾಯಣ
 ನೋವಿ ಕೃಪೆಯಲಿ ಮೈದಡವಿ ನಂ
 ಭಾವಿಸುತ ಕುರುಪತಿಯನಪಿಸೆಂದೆನಗೆ ನೇಮಿಸಿದ ||

೨೬

ಬೀಳುಕೊಂಡೆನು ಮುನಿಯನವನೀ
 ಪಾಲಕನನಿಡಿದೆನು ಕಳನೊಳು
 ನಾಲ ಹೆಣನೊಟ್ಟಿಲ ಕಬಂಧದ ರುಧಿರಪೂರದಲಿ
 ಬೀಳುತೇಳುತ ನಿಲುತ ಬಳಲಿದು
 ಕಾಲನಡೆಯಲಿ ಸುಳಿವ ಕುರುಭೂ
 ಪಾಲಕನ ಕಂಡೊಡನೆ ಬಂದೆನು ಕೊಳನ ತಡಿಗಾಗಿ ||

೨೭

ಇಳಿದು ನರನಿಯ ಮಧ್ಯದಲಿ ನೃಪ
 ತಿಲಕ²ನಿಂದನು² ಪಾಳೆಯವ ನೀ
 ಕಳುಹು ಗಜಫುರಿಗೆನಲು ಬಂದೆನು ಪಥದ ಮಧ್ಯದಲಿ
 ಸುಳಿವ ಕಂಡೆನು ಕೃಪನನಾ ಗುರು
 ಗಳ ಮಗನ ಕೃತವರ್ಮಕನನಂ
 ದುಳಿದ ಮೂವರ ಕಳುಹಿದೆನು ಕುರುಪತಿಯ ಹೊರಗಾಗಿ ||

೨೮

ತಂದೆನಿಲ್ಲಗೆ ನಕಲ ನಾರೀ
 ವೃಂದವನು ಕುರುಪತಿಯ ನೇಮದ
 ಲಿಂದಿನೀ ವೃತ್ತಾಂತ³ವರ್ತಿಸಿ³ತಿಲ್ಲ ಪರಿಯಂತ |
 ಮುಂದೆ ಹೇಳುವುದೇನು ನೀ ಬೆನ
 ಸೆಂದಡವನೀಪತಿಯ ಹೊರಗೈ
 ತಂದನೇ ಗುರುನೂನು ಮೇಲಣ ಕದನ ಹೇಳಿಂದ ||

೨೯

ಅರಸ ಕೇಳ ಕೃಪ ಗುರುಜ ಕೃತವ
 ರ್ಮರು ರಥಾಶ್ವಂಗಳನು ದೂರದ
 ಲಿರಿಸಿ ತಲೆಮುಸುಕಿನಲಿ ಬಂದರು ಕೊಳನ ತಡಿಗಾಗಿ |

¹ ದೋನಿರ್ವಾಹ (ಘ). ² ನುಡಿದನು (ಬ್ರ,ತ). ³ ಪನರಿಸಿ (ಕ).

ತರುಲತೆಗಳಿಲುಬಿನಲಿ ¹ಕಂಜಾ
ಕರದ ತಡಿಯಲಿ ¹ನಿಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ
ಕರೆದು ಕೇಳಿಸಿ ಹೇಳಿದರ ತಂತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳ||

೩೦

ಬದುಕಿ ಬಂದಿರೆ ಭೀಮ ನಿಮ್ಮನು
ಗದೆಯ ಸವಿಗಾಣಾನನಲಾ ನಾ
ಕಿದನ ಸಮಯಕೆ ಸುಳಿದಿರೈ ²ಸಾಹಿತ್ಯ³ರೇಪೆಯಲಿ |
ಕದನದಲಿ ನಾಬಲ ಸುಶರ್ಮರ
ಹೊದಟ ಹಸೆಗಡಿವಲ್ಲಿ ನೀವ್ ಮಾ
ಡಿದ ಪರಾಕ್ರಮವಾವುದೆಂದನು ನೃಪತಿ ಪಾತಿಯಲಿ||

೩೧

ಜೀಯ ಖತೆಯೇಕೆಮ್ಮೊಡನೆ ಚ
ಕ್ರಾಯುಧನ ಚಾತುರ್ಯದಲಿ ರಣ
ದಾಯತಪ್ಪಿ ತು ಭಟರು ³ಬೀತುದು³ ಹೇಳಲೇನದನು |
ಕಾಯಿದರೊ ಕಾದಿದರೊ ಗುರು ಗಾಂ
ಗೇಯ ಸೈಂಧವ ಮಾದ್ರಪತಿ ರಾ
ಥೇಯರನುಗತವಾಗದಿಹುದಪರಾಧ ⁴ನಮಗೆಂದ⁴ ||

೩೨

ಅರಸ ಹೊಟವಡು ಭೀಮಪಾರ್ಥರ
ಕರುಳ ಬೀಯವ ಭೂತ್⁵ನಿಕರಕೆ⁵
ಬರಿಸುವೆವು ನೀ ನೋಡಲೊಡ್ಡು ವೆವಸ್ತ್ರಸಂತತಿಯ |
ಗರುವರಿಹರೇ ನೀರೊಳಾ ಹಿಮ
ಕರ ಮಹಾನ್ವಯ ಕೀರ್ತಿ ಜಲದೊಳು
ಕರಗದಿಹುದೇ ಕಷ್ಟವೃತ್ತಿಯದೆಂದರವನಿಪನ||

೩೩

ಏಳು ಕುರುಪತಿ ಪಾಂಡುತನಯ
ವ್ಯಾಳಸೇನೆಗೆ ನಿಂಹವಿದೆ ನಿ
ನ್ನಾಳ ಬಿಡು ನೀ ನೋಡುತಿರು ಕರ್ಣಾದಿ ಸುಭಟರಲಿ |
ಜಾಳಿಸಿದ ಜಯಕಾಮಿನಿಯ ಜಂ
ಘಾಳತನವನು ನಿಲಿಸಿ ನಿನ್ನಯ
ತೋಳಿನಲಿ ತೋಟುವೆವು ಮೈದೋಷಿಂಧರವನಿಪನ||

೩೪

¹ ಕುಂಜಾಕರದಳಿಯನೆ (ಕ). ² ಸಾಹಸಿಗ (ಖ). ³ ಬಿದ್ದರು (ಕ.ಖ.ಟ). ⁴ ಪುಂಟಿಂದ (ಕ). ⁵ ಬಳಗಕೆ (ಟ.ದ).

ಒಪ್ಪದಿದು ಭೀಷ್ಮಾದಿಯವನ
 ದರ್ಪದಲಿ ಜಾಹುದ ಜಯಾಂಗನೆ
 ಮುಪ್ಪಿನಲಿ ನಮಗೊಲಿವುದರಿದೇಕಾಕಿಯಾದೆವಲೆ |
 ತಪ್ಪಿದುದನೀ ಸಲಿಲವಾಸದೊ
 ಳೊಪ್ಪವಿಡುವೆನು ನಾಳೆ ನೀವ್ ತೊಲ
 ಗಿಪ್ಪದಿಂದಿನೊಳೆಂದನವನಿಪನಾ ಕೃಪಾದಿಗಳ ||

೩೫

ಇವೆ ಮಹಾಮಂತ್ರಾಸ್ತ್ರಸಂತತಿ
 ಯಿವೆ ಮಹಾಧನುರಾ^೧ಜ್ಞ^೨ಸತ್ಕೃತಿ
 ಸಪನ ಸಾಪೇಕ್ಷಂಗಳಿವೆ ತೈ^೩ರಥಿಕರೊಬ್ಬರಲಿ |
 ಅವನಿಪತಿ ನೀ ಸೇಸೆದಳಿ ಮಿ
 ಕೃವರು ಸೇನೆ ಪಿರೋಧಿವರ್ಗಕೆ
 ದಿವವೊ ಧರೆಯೋ ನೋಡಲಹುದೇಳೆಂದನಾ ದ್ರೌಣ ||

೩೬

ಸೇಸೆದಳಿದೆನು ಭೀಷ್ಮಗಗ್ಗದ
 ಭಾಷೆ ನಿಮ್ಮಯ್ಯನಲಿ ಗತವಾ
 ಯ್ನೇನ ಪತಿಕರಿಸಿದೆನು ಕರ್ಣನ^೨ನಂದು ನೀನಜಿಯ^೩
 ಓಸರಿಸಿದನೆ ಮಾದ್ರಪತಿ ಬಳಿ
 ಕೀನು ಬಂದುದು ದೈವದೊಲಹಿನ
 ಪೈಸರಕೆ ನೀವೇನ ಮಾಡುವಿರೆಂದನಾ ಭೂಷ ||

೩೭

ರಣದೊಳಾ ಗಾಂಗೆಯಗಿಮ್ಮಡಿ
 ಗುಣವ ತೋಟುವೆನಪ್ಪನವರಿಂ
 ದೆಣಿಸಿಕೊಳು ಮೂವಡಿಯನಗ್ಗದ ಸೂತನಂದನನ |
 ರಣಕೆ ನಾಲ್ವಡಿ ಮಾದ್ರರಾಜನೆ
 ಹೊಣಕೆಗೈದು ಸುಶರ್ಮ^೩ಶಕುನಿಗ
 ಳೆಣಿಸುವಡೆ ಪಾಡಲ್ಲ^೩ ನೋಡೇಳೆಂದನಾ ದ್ರೌಣ ||

೩೮

ಬರೆಯರೈ ನೀವುಭಯ ರಾಯರ
 ಗುರುಗಳೆದು ಕುಂದಿಲ್ಲ ಕೃಪನೇ
 ಹಿರಿಯನಾಚಾರಿಯನು ಯಾದವರೊಳಗೆ ಕೃತವರ್ಮ |

^೧ ಜ (ಸ.ಬ). ^೨ ನಿಮ್ಮ ಮನವಜಿಯೆ (ಕ). ^೩ ಶಕುನಿಯ ಬಣಗುಗಳ
 ಸಮವಲ್ಲ (ಘ.ತ.)

ಗರುವಾಕ್ಯೈ¹ ನೀವಿಲ್ಲ ರಣಬಾ
ಹಿರರೆ ನಾಕಂತಿರಲಿ ಸುಕೃತದೊ
ಳರಗೆಲಸಿಗಳು ನಾವೆ ನಿಮ್ಮಲಿ ಕೊಱತೆಯಿಲ್ಲೆಂದ||

೩೯

ಅರಸ ಕೇಳೈ² ಸುಕೃತವನು ವಿ
ಸ್ತರಿಸುವೆನು ಪೂರಾಯವೆನೆ ಕಾ
ಹುರದ ನುಡಿ ಬೇಡೇಳು ನಡೆವುದು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಿಗೆ |
ಅರಿಗಳ್ಳೈತಂದಾಕಿದಡೆ ಗಜ
ಪುರದ ದುರ್ಗವ ಬಲಿದು ನಿಲುವುದು
ಪರಮಮಂತ್ರವಿದೆಂದನಶ್ವತ್ಥಾಮನವನಿಪನ||

೪೦

ಸಲಿಲಮಧ್ಯದೊಳಿಂದಿ ನಿರುಳನು
ಕಳೆದನಾದಡೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ಗೆಲುವೆನುದಯದೊಳಿದುವೆ ನಿಶ್ಚಯವೆನ್ನ ಚಿತ್ತದಲಿ
ಅಳುಕಿ ಕದನದೊಳೊಡಿ ನಗರಿಯು
ಲಲನೆಯರ ಮಹಿಗೊಂಬೆನೇ ನೀವ್
ತೊಲಗಿ ಭೀಮನ ಬೇಹು ಬಹುದಿರಬೇಡ ನೀವೆಂದ||

೪೧

ಅರಸ ಕೇಳೈ ದೈವಯೋಗವ
ಪರಿಹರಿಸಲಾರಳವು ಪವನಜ
ನರಮನೆಯ ಮೃಗವೇಂಟೆಕಾಟರು ಮಾಂಸಧಾರದಲಿ |
ಬರುತ ನೀರಡಿಸಿದರು ಕಂಡರು
ಸರಸಿಯನು ನೀರ್ಗುಡಿಯಲ್ಲೈತಂ
ದಿರಿಸಿದರು ತೀರದಲಿ ಬಹಳಾಮಿಷದ ಕಂಬಿಗಳ||

೪೨

ಚರಣ ವದನವ ತೊಳೆದು ನಿರ್ದಳ
ತರವರಾಂಬುವನೀಂಟಿದರು ಕೃಪ
ಗುರುಸುತರ ನುಡಿಗಳನು ನಡುನೀರಲಿ ನೃಪಧ್ವನಿಯ |
ಅಹುದರಿವರಾಲಿಸಿದರೇನಿದು
ಕುರುಪತಿಯ ತತ್ಸುಭಟವಾದೋ
ತ್ತರವರಾ ಲೇನಾಯ್ತೆನುತ ಕೇಳಿದರ ಮಹಿವಿಡಿದು||

೪೩

¹ ರಹ (ಕ).² ಕೇಳೈರೆ (ಪು.ತ).

ಆಯಿತಿದು ನೃಪರಾಜಕಾರ್ಯದ
 ದಾಯಕಿದು ಧುರ^೧ಪಥ^೧ವಲಾ ಕುರು
 ರಾಯಗುಸ್ತನಿವಾಸವರ್ಧಪ್ರದವಲಾ ನಮಗೆ |
 ಕಾಯಿದಿರು ಕಂಡೌ ಸರೋಜದ
 ತಾಯಿ ಸರಸಿಯೆನುತ್ತ ಹೋದರು
 ವಾಯುತನುಜನ ಬೇಂಟಿಕಾಟರು ನಗುತ ಪಾಳೆಯಕೆ ||

೪೪

ಅರಸ ಕೇಳ್ ಸಮಸಪ ಕರ ಸಂ
 ಹರಿಸಿ ಶಕುನಿಯ ಮುಖಿದು ^೨ಕಳ^೨ನಲಿ
 ದೊರೆಯ ಕಾಣದೆ ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನರು ದುಗುಡದಲಿ |
 ಹರಿಸಿದರು ದೂತರನು ಕೌರವ
 ಧರಣಿಪನ ಪಾಳೆಯಕೆ ಹಸ್ತಿನ
 ಪುರಿಗೆ ಕೂಡೆ ದಿಗಂತದಲಿ ಚರರಟಿಸಿದರು ನೃಪನ ||

೪೫

ಹರಿದು ದೂತರು ನೃಪನ ಕಾಣದೆ
 ಮರಳಿದರು ಯಮನೂನು ದುಗುಡದ
 ಭರದ ^೩ಭಾರವಣಿ^೩ಯಲಿ ಹೊಕ್ಕನು ತನ್ನ ಪಾಳೆಯವ |
 ಕುರುನೃಪತಿ ತಪ್ಪಿದನು ಭೀ^೪ಶ್ಮಾ^೪
 ದೈರ ವಿಜಯ ವೃಥೆಯಾಯ್ತು ಹಸ್ತಿನ
 ಪುರದ ನಿರಿ ಜಾಣಿದಳು ತನಗೆಂದರಸ ಬಿಸುಸುಯ್ದು ||

೪೬

ಹೆಣನ ಬಗಿದಟಿಸಿದರು ಕರಿಗಳ
 ಹಣಿದದಲಿ ನೋಡಿದರು ರಥನಂ
 ದಣಿಗಳೊಟ್ಟಲ ಕೆದಕಿ ಭೀಷ್ಮನ ಸರಳ ಮಂಚದಲಿ |
 ಹಣುಗಿದರು ಭಗದತ್ತ ನಾನೆಯ
 ನಣಿದುನೋಡಿದರರಣವಾರಿಯ
 ಕೆಣಕಿ ಕೂಡಟಿಸಿದರು ಚಾರರು ಕಳನ ಚೌಕದಲಿ ||

೪೭

ಹರಿಹರಿದು ಕೂಡಟಿಸಿ ದೂತರು
 ಮರಳಿ ಬಂದರು ದುಗುಡಭರದಲಿ
 ಬೆರಳ ಮೂಗಿನಲಿದ್ದು ದವನಿಪನಕಿತ ಪರಿವಾರ |

^೧ ಫಲ (ಕ), ಪದ (ಘ.ತ). ^೨ ದಳ (ಖ.ಘ.ತ). ^೩ ಭರವಣಿಗೆ (ಕ).
^೪ ಮಾ (ಕ).

ಇರುಳು ಬೇಗೆಯ ಚಕ್ರವಾಕಕೆ
ತರಣ ತಲೆದೋಪುದವೊಲ^೧ ಟವೀ
ಚರರಿಗರಸಗೆ ಭಾವಭಾವ ವ್ಯಕ್ತವಾಯ್ತೆಂದ^೧ ||

೪೮೬

ತಂದ ಮಾಂಸದ ಕಂಬಿಗಳನು ಪು
ಳಿಂದರೊಪ್ಪಿ ನಿ ಭೀಮಸೇನನ
ಮಂದಿರವ ಸಾರಿದರು ಕಂಡರು ಜನದ ಕಳಕಳವ |
ಇಂದಿನೀ ಸಂಗ್ರಾಮಜಯದಲಿ
ಬಂದ ಜಾಡ್ಯವಿದೇನು ಬಿನ್ನಹ
ವೆಂದು ಸಲಿಗೆಯ ಶಬರಪತಿ ನುಡಿಸಿದನು ಪವನಜನ ||

೪೮೭

ರಣಮುಖದೊಳೇಕಾದ^೨ [ಶಾ]^೨ ಕ್ಷೋ
ಹಿಣಿಯ ಗೆಲಿದುದು ವಿಫಲವಾದುದು
ಜುಣುಗಿದರಿನ್ಯ ಪನಾವ ಜವನಿಕೆ ಮುಖ್ಯೋಳಡಗಿದನೊ |
ತೃಣವನದೊಳಿಬಿನಲಿ ಮೆಳೆಸಂ
ದಣಗಳಲಿ ಮರಗಾಡಿನಲಿ ಮೃಗ
ಗಣದ ನೆಲೆಯಲಿ ಕಾಣರಲೆ ನೀವೆಂದನಾ ಭೀಮ ||

೫೦

ಆದರೆಕ್ಕಟ ಬಿನ್ನಹವ ನೀ
ವಾದರಿಪುದನೆ ತುಷ್ಟನಾಗಿ ವ್ಯ
ಕೋದರನು ಕರಸಿದನು ಪರಿಮಿತಕಾ ಪುಳಿಂದಕರ |
ಆದುದೇ ನೆಲೆ ಕುರುಪತಿಗೆ ದು
ರ್ಭೇದ^೩ವಿದು ಮೆಚ್ಚುಂಟು^೩ ನಿಮಗಿನ
ಊ ದುರಾತ್ಮಕರಹುಹಿದರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳಿಂದ ||

೫೧

ಜೀಯ ಕುರುಪತಿ ಗುಪ್ತದಲಿ ದ್ವೈತಿ
ಪಾಯನನ ಸರಸಿಯಲಿ ಸಮರವಿ
ಧಾಯಕದ ವಾರ್ತೆಯನು ತನ್ನ ವರೋಡನೆ ತೀರದಲಿ
ಬಾಯಿಗೇಳಿಸು^೪ ತಿರ್ದ ನಾವ್ ತ
ತ್ತೋ^೪ಯಪಾನಕೆ ತಿರುಗಿ ಕಂಡೆವು
ರಾಯನೆಂಘ್ರಗಳಾಣೆಯೆಂದರು ಶಬರರನಿಲಜಗೆ ||

೫೨

1 ಡವೀಚರರು ಬಂದರು ಭೀಮಸೇನನ ಶಿಬಿರವಂದಿರಕೆ (ಖ), ಟವೀರರಭ
ಸದ ಭಂಗಿ ಭಾವನೆ ಚಿತ್ರವಾಯ್ತೆಂದ (ಟ.ದ). 2 ಶ (ಸ). 3 ವಿದಮಚ್ಚುಹುಕೆ
(ಕ), ವಿಧಿವಶನಮಗೆ (ಬ.ಟ). 4 ತಿರ್ದಡಾನಾವೋ (ಘ.ತ), ತಿರಲಿನಾ
ವಾತೋ (ಬ).

ಇತ್ತ ನವದಿರಿಗಂಗಳಿತ್ತ ವ
 ನುತ್ತ ಮಾಂಬರ¹ವೀರನೊಪ್ಪರ
 ಮುತ್ತಿ ನೇಕಾವಳಿಯ ಕರ್ಣಾಭರಣ ಮುದ್ರಿಕೆಯ
 ಹೊತ್ತ ಹರುಷದ ಹೊಳೆವ ಕಂಗಳ
 ತೆತಿಸಿದ ಪುಳಕದ ಸಫಾಡಿಕೆ
 ಪೊತ್ತ² ಸುಮ್ಮಾನದಲಿ ಬಂದನು ರಾಯನರಮನೆಗೆ ||

೫೩

ಗುಡಿಯ ಕಟ್ಟಿಸು ಜೀಯ ಚರರಿಗೆ
 ಕೊಡು ಪಸಾಯವನರಿನ್ಯಪನ ತಲೆ
 ವಿಡಿದರಾ ದೈವಪಾಯನೆ ಸರೋವರದ ಮಧ್ಯದಲಿ
 ಅಡಗಿದನು ತಡಿವಿಡಿದು³ನಿಂದ⁴ವ
 ರೊಡನೆ ಮಾತಾಡಿದನು ಗಡ ನಿ
 ಮೈಡಿಯೆ ಬಲ್ಲರಿ ರಾಜಕಾರ್ಯವನೆಂದನಾ ಭೀಮ ||

೫೪

ಕರೆ ಮುಕುಂದನನರ್ಜುನನ ಸಂ
 ವರಣಿ ಬರಲಿ ಶಿಖಂಡಿ ಪಾಂಚಾ
 ಲರಿಗೆ ನೇಮಿಸು ಕರನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಸೃಂಜಯರ
 ಕರಿ ತುರಗ ರಥವಿಶ್ರಮವನಿಂ
 ದಿರು⁴ಳಿನಲಿ ನೂಕುವುದು⁴ ಹೊಲವಡಿ
 ಹೊಲವಡೆನೆ ನಿನ್ನಾಳ ಸೊಳವಿಸಿದವು ಲಗ್ನೆಯಲಿ ||

೫೫

ಅವರ ಸುಮ್ಮಾನವನು ಸೇನಾ
 ನಿವಹ ರಭಸದ ಭೂರಿಭೇರಿಯ
 ವಿವಿಧ ವಾದ್ಯಧ್ವನಿಯ ರಥಗಜಹಯದ ಗರ್ಜನೆಯ
 ಇವರು ಕೇಳಿದರಕಟಕಟ ಕೌ
 ರವನ ಗುಪ್ತ ಪ್ರಕಟವಾದುದೆ
 ಶಿವಶಿವಾ ಹರಿನರ್ಮಗತನ⁵ಹುದೊಂದನಾ ದ್ರೋಣ ||

೫೬

ಏಳು ಕುರುಪತಿ ಪಾಂಡುನಂದನ
 ರಾಳು ಬರುತಿದೆ⁶ನಾವು⁶ ನಾಲ್ವರು
 ಕಾಳೆಗದೊಳಂಘ್ರಿಸುವೆವು ಬಿಡುಬಿಡು ಸರೋವರವ

¹ ವಿವಿಧ ವಸ್ತುವ (ಕ). ² ತು (ಪ). ³ ತನ್ನ (ಕ). ⁴ ಉಮಾಡಲಿ
 ಬೇಗ (ಗ.ಟ.ಪ). ⁵ ಹನೆಂ (ಕ). ⁶ ನಮ್ಮ (ಕ).

ಹೇಳು ಮನವೇನೆನಲು ನೀವಿ
ನ್ನೇಳಿ ದೂರದಲರಿ ವಿರೋಧಿಗಿ
ಳಾಳು ಮಾಡುವುದೇನು ಸಲಿಲದೊಳೆಂದನಾ ಭೂಪ || ೮ ೫೭

ಅನಿಮಿಷರು ಗಂಧರ್ವ ಯಕ್ಷರು
ಮುನಿದು ಮಾಡುವುದೇನು ಮಾಯದ
ಮನುಜರಿಗೆ ತಾ ಸಾಧ್ಯವಹೆನ್ನೇ ತನ್ನನಜಿಯಿರಲಾ |
ವಿನುತ ಸಲಿಲಸ್ತಂಭವಿದೈಯೊ
ಳೆನಗಿರವು ಪಾತಾಳದಲಿ ಯಮ
ತನುಜನೇಗುವ ರೂಪದೊ¹ಱದೆ¹ ಹೋಗಿ ನೀವೆಂದ ' ೫೮

ಉರವಣಿಸಿತರಿಸೇನೆ ಮುತ್ತಿತು
ಸರಸಿಯನು ವೇಡೆಯಲಿ ಗಿಡು ಮೆಳೆ
ತರುಲತೆಯಲೊಳಕೊಂಡು ನಿಂದುದು ಚತುರಚತುರಂಗ |
ನರರ ಗರ್ಜನೆ ವಾದ್ಯರವ ಕರಿ
ತುರಗ ರಥ ನಿರ್ಘೋಷ ಪರ್ವತ
ಬಿರಿಯೆ ಪೊಳಗಿತು ನಿಲುಕಿದನು ನಿಲುಕಿದನು ಹಗೆಯೆನುತ || ೫೯

ಇವರು ತಿರುಗಿದರಿನ್ನು ದೈವ
ವ್ಯವಸಿತವೆ ಫಲಿಸುವುದಲಾ ಕಾ
ರವನ ಸಿರಿ ಪಣ್ಯಾಂಗನಾವಿಭ್ರಮವ ವರಿಸಿತಲಾ |
ಅವರಿಗಿದನಾರಱುಹಿದರೊ ಪಾಂ
ಡವರಿಗಾವುದು ಕೊಱಿತೆ ಪುಣ್ಯ
ಪ್ರವರ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ || ೬೦

ಫಲ ಸಮವನ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ

ಮೂವತ್ತೆ
ಮೂವತ್ತೆ

ಮೂವತ್ತೆ ಮೂವತ್ತೆ ಮೂವತ್ತೆ ಮೂವತ್ತೆ ಕುರುರಾ
ಜೋತ್ತಮನನುದಕದಲಿ ಹೊಳವಡಿ
ಸುತ್ತು ಕಂಡರು ಪಾಂಡುತನುಜರು ರೋಹಿಣೀಸುತನ ||

ಕೇಳು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನಿಪ ರಿಪು
ಜಾಲ ಜಡಿದುದು ಕೊಳನ ತಡಿಯಲಿ
ತೂಳಿದುದು ಬಲುಬೊಬ್ಬೆಯಬ್ಬರವಧ್ರಮಂಡಲವ |
ನೂಳವಿಸಿದವು ಲಗ್ನೆಯಲಿ ನಿ
ಸ್ಸಾಳ ಬಹುವಿಧ ವಾದ್ಯರವ ಹೆ
ಗಾಳಿಗಳು ಚೀಡಿದವು ಬೈಸಿಕೆ ಬಿಡೆ ಕುಲಾದ್ರಿಗಳ || ೧

ತಳಮಳಲ ಮೊಗೆಮೊಗೆದು ಕದಡಿತು
ಕೊಳನ ಜಲಚರನಿಚಯವೀ ಬೊ
ಬ್ಬಳಿಕೆ ಮಿಗಲೊಬ್ಬಳಿಕೆ ನೆಗೆದವು ವಿಗತವೈರದಲಿ¹ |
ದಳವ ಬಿಗಿದಂಬುಜದೊಳಡಗಿದ²
ವಳಿನಿಕರ ಹಾಡಿದವು ಹಂಸಾ
ವಳಿ ಜವಾಯಿಲತನದಿ ಜಗುಳ್ಳವು ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಗಳು || ೨

ಬಂದುದರಿಬಲ ಕೊಳನ ತೀರದ
ಲಂದು ವೇಡೈಸಿದರು ಸರಸಿಯ
ಬಂದಿಕಾಱರು ಬೊಬ್ಬಿಡಿದರಬ್ಬರಕೆ ಧರೆ ಬಿರಿಯೆ |
ಅಂದಣದಲೈತಂದು ದರ್ಮಜ
ನಿಂದನರ್ಜುನ ಭೀಮ ಯಮಳ ಮು
ಕುಂದ ಸಾತ್ಯಕಿ ದ್ರುಪದನೊನು ಶಿಖಂಡಿಗಳು ಸಹಿತ || ೩

¹ ದಲಿ ಬೊಬ್ಬಳಿಕೆ ನೆಗೆದವು ಘಳುಘಳಿಸಿದವು ವಿಗತವೈರದಲಿ (ಕ), ಚರ
ದೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಸಾರಿತು ಬಹಳ ವಾದ್ಯದ ವಿಗತ ವೈರದಲಿ (ಖ), ಲೀ ಬೊಬ್ಬಳಿಕೆ
ನೆಗೆದುದು ವಿಗತವೈರದಲಿ (ಘ), ದಲಿ ಬೊಬ್ಬಳಿಕೆ ಮಿಗಲೊಬ್ಬಳಿಗೆ ನೆಗೆದವು
ಮೂಳದ ಹೊಯ್ಸನಲಿ (ಙ.ದ), ದಲಿ ಬೊಬ್ಬಳಿಕೆ ನೆಗೆದವು ಘಳುಘಳಿಸಿದವು ಬಿದಿರಿ
ಹೊಯ್ಸನಲಿ (ಪ). ² ಳಾಕುವ (ಕ).

ವರ ಯುಧಾಮನ್ಯೂತ್ಸಮಾಂಜನ
ರಿರಲು ಪಂಚದ್ರೌಪದೀಸುತ
ರರಸ ನಿಮ್ಮ ಯುಯುತ್ಸು ಸೃಂಜಯ ಸೋಮಕಾದಿಗಳು|
ಕರಿಗಳೈನೂಱೈದು ಸಾವಿರ
ತುರಗಪಯದಳವೆಂಟು. ಸಾವಿರ
ವೆರಡು ಸಾವಿರ ರಥವಿದರಿಮೋಹರದ ಪರಿಶ್ರೇಷ||

೪

ದೇವ ಕಂಡಿರೆ ಕುರುಪತಿಯ ಮಾ
ಯಾವಿಡಂಬನವಿದೈಯನು ^೧ವಿ ^೨ನಾ ೩ ೪ ೫
ಪ್ಪಿ^೧ವನಾ^೨ವಿಭೂತ ಸಲಿಲಸ್ತಂಭ ಡಂಬರವ|
ಅವುಡ್ಲಿಯ ವಿಧಿಯ ಸಮರ
ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ವಿಷಯ ತಪ್ಪದೆ
ನೀವು ಬೆಸಸುವುದೆಂದನರಸನು ದೇವಕೀಸುತನ||

೫

ಭರತವಂಶಲಲಾಮ ಕೇಳೆ ನೃಪ
ವರರ ಪದ್ಧತಿ ಕ್ರಂಟಕದಿನ್ನು ^೧ನು ^೨ನು ^೩ನು ^೪ನು ^೫ನು
ತ್ತರಿಸುವುದು ಕಂಟಕವಪ್ರಾಯಾವಿಗಳ ವಿಧ್ಯಗಳ|
ಪರಿಹರಿಸುವುದು ಮಾಯೆಯಿಂ^೩ ಪ್ರತಿ
ಗರಳದಲಿ ಗರಳವನು ಮಾಯಾ
ಪರರು ಮಾಯೋಪಾಯವಧ್ಯರು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ||

೬

ಮರಣವೆಂದಿಂಗಾಗದಂತಿರೆ
ವರವ ಕೊಂಡು ಹಿರಣ್ಯಕಾ^೪ನುರ^೪,
ಸುರನರೋರಗರನು ವಿಭಾಡಿಸಿ ಧರ್ಮಪದ್ಧತಿ^೫ಗೆ^೫ |
ಧರಧುರವ ಮಾಡಿದಡೆ ನರಕೇ
ಸರಿಯ ರೂಪಿನೊಳಾದಿವಿಶ್ವಂ
ಭರನು ಗಲಿದನು ಮಾಯೆಯನು ಮಾಯಾಭಿಯೋಗದಲಿ||

೭

ಲಲಿತ ಮೈದಿಕ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗವ
ನಳಿದು ಹೆಚ್ಚಿದ ಕಾಲನೇಮಿಯ
ತಲೆಯ ಕೊಂಡನು ಚಕ್ರದಲಿ ದೈತ್ಯಾರಿ ಪೂರ್ವದಲಿ|

^೧ ವಿಶ್ವಾ (ಪು). ^೨ ನಿ (ಕ). ^೩ ಯಲಿ (ಕ). ^೪ ಕ್ಷನು (ಖ ಗ.ತ).

^೫ ಯ (ಕ).

ಬಲನ ಜಂಭನ ವೃತ್ತನನು ಶೃಂ
 ಬಳಿತ ಮಾಯರ ಮಾಯೆಯಿಂದವೆ
 ಬಲವಿರೋಧಿ ವಿಭಾಡಿಸಿದನವನೀತ ಕೇಳೆಂದ ||

೮

ಹರನ ವರದಲಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಭಸ್ಮಾ
 ಸುರನು ಶಿವನ ¹ವಿರೋಧಿಸಿದ²ನು
 ಬ್ಬರದವನ³ನುರುಹಿದನು ಹರಿ ಮಾಯಾಪ್ರಯೋಗದಲಿ |
 ಸುರರನಟುಯಾಳಿದನು ಭುವನವ
 ನೊಲಲಿಸಿದ ರಾವಣನ ರೂಢಿಯು
 ಶಿರವ ನೆರರೂಪಿನಲಿ ಖತಿಯಲಿ ರಾಮ ಖಂಡಿಸಿದ ||

೯

ಎಮಗೆ ತಾಯೊಡಹುಟ್ಟಿದನು ನಿ
 ಮೃಮತೆಯಲಿ ನಿರ್ದಾಟಿಸಿದನಾ
 ಕ್ರಮದಲೇ ಕಂಸಂಗೆ ಹಿಂಸಾಕೃತಿಯ ರಚಿಸಿದೆವು |
 ಸಮರದೊಳಗೆ ಸೃಗಾಲನೃಪನಾ
 ಕ್ರಮಿಸಿದನು ರಕ್ಕಿನಲಿ ಮಾಯಾ
 ತಿಮಿರವನು ಮಾಯೆಯಲಿ ಗೆಲಿದೆವು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ||

೧೦

ಕಾಲಯವನನ ದಂತವಕ್ರನ
 ಸಾಲುವನ ಮಾಗಧನ ನರಕನ
 ಸೀಳಿದೆವು ಕೃತಮಾಯುರನು ಮಾಯಾ³ಪ್ರಪಂಚ³ದಲಿ |
 ಧಾಳರನು ಧವಳರನು ರಕ್ಕಿನ
 ರೌಳಿಕಾಟರನವರ ವಿದ್ಯೆ⁴ಯ⁴
 ಲಾಳಿಗೊಂಡಡೆ ದೋಷವಿಲ್ಲವನೀತ ಕೇಳೆಂದ ||

೧೧

ದ್ಯೂತ ಮೃಗಯಾವ್ಯಸನವಿವು ನೃಪ
 ಜಾತಿಗಾದ ವಿನೋದ ಕಪಟ
 ದ್ಯೂತವಿದು ನೃಪಧರ್ಮವೇ ಮಾಯಾ⁵ಭಯೋಗ⁶ದಲಿ⁶ |
 ಸೋತಿರಿಳೆಯನದಂತಿರಲಿ ನಿ
 ಭೀತಿಯಲಿ ನಿಮ್ಮ ರನಿಯುಟ್ಟಿದ
 ನೀತ ಸುಲಿಸಿದನಿವನು ಸುಜನನೆ ಭೂಪ ಹೇಳೆಂದ ||

೧೨

¹ ವಿಭಾಡಿಸಿದ (ಖ). ² ಮಡುಹಿ (ಖ.ಘ.ತ). ³ ವಿರೂಪ (ಘ.ತ).
 ಪ್ರಯೋಗ (ಟ.ಪ). ⁴ ವ (ಟ.ದ). ⁵ ಪ್ರ (ಕ). ⁶ ವರಾ (ಕ.ತ).

ಐಹಿಕದ ಸಂಭಾವನೆಯ ಸ
 ಮೋಹನಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಸುಕೃತ
¹ಮೋಕ್ಷವಾಗದಲೇ ಸುಯೋಧನವಧೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ¹ |
 ಈ ಹದನ ಬಿನ್ನೈಸಿದೆವು ನೀ
 ವಾಹವಕೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವ
 ನೂಹಿಸಿದಿರೆಂದರನ ನುಡಿಸಿದನಿತ್ತ ಕುರುಪತಿಯಾ ||

ಏಳು ಕೌರವರಾಯ ಸಲಿಲ
 ವ್ಯಾಳನೇ ನೀನಕಟ ಜಲದೊಳ
 ಗಾಳುವರೆ ²ಕಾಳಾಯ್ತು ನಿನ್ನಲಿ ಗರುವ ಶಶಿವಂಶ |
 ಕಾಳಗದೊಳದ್ದಿದೆ ಸಹೋದರ
 ಜಾಲ ಪುತ್ರಜ್ಞಾತಿ ಬಂಧು ನೃ
 ಪಾಲರನು ನೀ ನೀರೊಳಡಗಿದೆ ಕಷ್ಟ³ವಾಯ್ತಂದ³ || ೧೪

ಜಾತಿಮಾತ್ರದಮೇಲೆ ಬಂದ
 ಖ್ಯಾತಿವಿಖ್ಯಾತಿಗಳು ನಮಗೆ⁴ನೆ
 ಜಾತರಾದೆವು ನಾವು ನಿರ್ಮಳ⁴ಸೋಮವಂಶದಲಿ |
 ಭೀತಿಯಲಿ ನೀ ನೀರ ಕೊಕ್ಕಡೆ
 ಮಾತು ತಾಗದೆ ತಪ್ಪುನಕಟಾ
 ಬೂತುಗಳ ಕೈಬಾಯ್ಗೆ ಬಂದೈ ತಂದೆ ಕುರುರಾಯ || ೧೫

ನಾಡೊಳರ್ಥವ ಕೊಡದೆ ಹೋದಡೆ
 ಬೇಡಿದೈದೂರುಗಳ ಕೊಡುಯೆನ
 ಲೇಡಿಸಿದಲೈ ಸೂಚಿಯಗ್ರಪ್ರಮಿತಧಾರುಣಿಯ |
 ಕೂಡೆ ನೀ ಕೊಡೆನೆಂದು ದರ್ಪವ
 ಮಾಡಿ ಸಕಲ ಮಹೀತಳವ ಹೋ
 ಗಾಡಿ ಕೊಕ್ಕೈ ಜಲವನಾವೆತೆ ನಿನ್ನ ಭಲವೆಂದ || ೧೬

¹ ಮೋಹವನು ಮಾಡುವರೆಯಲ್ಲಿ ಸುಯೋಧನನ ವಧೆಗೆ (ಖ), ದಹಿಸವೇ ಮುರವೈರಿ ಸುಯೋಧನನ ವಧೆಯೊಳಗೆ (ಘ). ² ಗಾ (ಕ). ³ ಹೋಗಿಂದ (ಕ). ⁴ ನಿಜಾತವಾದೆವು ನಾವು ನೀನೀ (ಖ), ನಿಜಾತರಾದೆವು ನಾವು ನಿರ್ಮಲ (ಛ.ದ), ನಿಜಾತಿರೋದರೆ ನಾವು ನಿರ್ಮಲ (ತ).

ಹೇಳಿದರಲಾ ಭೀಷ್ಮವಿದುರರು
ಮೇಲು^೧ದಾಯದ ತಾಗುಫಟ್ಟ^೨ನು
ಕೇಳದಖಿ^೩[೪]^೩ಕ್ಷೋಹಿಣಿಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ತಡೆಗಡಿಸಿ |
ಕಾಳೆಗದೊಳೊಟ್ಟಿನಿ ನೀರೊಳು
ಬೀಳುವುದ ನಿನಗಾರು ಬುದ್ಧಿಯ
ಹೇಳಿದರು ನುಡಿ ನುಡಿ ಸುಯೋಧನ ಎಂದನಾ ಭೂಪ || ೧೭

ಕಂಡೆವಂದೊಬ್ಬನ ಪಲಾಯನ
ಪಂಡಿತನನುತ್ತರನನಾತನ
ಗಂಡ ನೀನಾಡ್ಯ ಪಲಾಯನನಿರಿಯ ಸೂಷೆಯಲಿ |
ಭಂಡಬರ್ದಿರು ಭೂಮಿಪರೊಳಾ
ಭಂಡನಿಗೆ ನೀ ಮಿಗಿಲು ಸಲಿಲದ
ಕೊಂಡದಲಿ ಹೊಕ್ಕನೆ ಪಿರಾಟಜನೆಂದನಾ ಭೂಪ || ೧೮

ಅಡವಿಯೇ ನೆರೆ ಪಾಂಡುಸುತರಿಗೆ
ಕೊಡೆನು ಧರಣಿಯನೆಂದು ಬಡುಗವ
ಜಡಿಲೆಲಾ ನಿನ್ನೋಲಗದ ನಾರಿಯರ ಸಮ್ಮುಖದಿ |
^೧ಬಡುಗವನು ಕಳನೊಳಗೆ ಹಾಯಿಕಿ^೩
ನಡುಗೊಳನ ನೀನೋಡಿ ಹೊಕ್ಕಡೆ
ಮಡದಿಯರು ತಮತಮಗೆ ನಗರೇ ಹೊಯ್ದು ಕರತಳವ || ೧೯

ಜೀವಸಖ ರಾಧೇಯನಾತನ
ಸಾವಿನಲಿ ನೀನಾಳದೆ ಸೋದರ
ಮಾವ ಶಕುನಿಯ ಸೈಂಧವನ ದುಶ್ಮಾನನಾದಿಗಳ |
ಸಾವಿನಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಜೀವನ
ಜೀವನವೆ ಜೀವನನಿವಾಸವಿ
ದಾವ ಗರುವಿಕೆ ಕೊಳನ ಹೊಟವಡು ಕೈದುಗೊಳ್ಳೆಂದ ||* ೨೦

ಓಡಿ ಕೈದುವ ಹಾಯ್ದು ಕಳನೊಳು
ಹೇಡಿಗರ ಹಿಡಿದಳುಕಿ ಬದುಕಿದ
ಗೂಡಿಹುದೆ ಗರುವಾಯಿಯಲಿ ಕಲ್ಪಾಂತಪರಿಯಂತ |

^೧ ದಾಗಿನ ತಾಗು:ಬಾಗ (ಘ.ಟ) ^೨ ಫ (ಸ). ^೩ ನುಡಿದ ಧಾಸೆಯಲಂಘ್ಯ ವಾಗದೆ (ಬ). * ಈ ಪದ್ಯ (ಘ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ.

ಓಡಿ ಪಾತಾಳವನು ಹೊಕ್ಕಡೆ
ಕೂಡೆ ಸಂಧಿಸಿ ನಿನ್ನ ಬೇಂಟೆಯ
ನಾಡದಿಹೆ 'ರಾಘುಂಟೆ' ಕುರುಪತಿ ಕೈದುಗೊಳೆಂದ|| ೨೧

ಭರತ ನಹ ಪ ಯಯಾತಿ ನಳ ಸಂ
ವಿವರಣ ಸಗರ ದಿಳಿಪ ನೈಗ^೨ ರಘು
ವರ ಪುರೂರವ ದುಂದುಮಾರ ಭಗೀರಥಾದಿಗಳು|
ಧರಣಿಪಾಲರನಂತನಮರದೊ
ಳಿ^೩ಬಲವ^೪ ನವಟಿದರು ನಿನ್ನವೊ
ಲುರುಳಿದವಂ^೫ಲ್ಲ^೬ದಕದಲೆ ನೈಪ ಕೈದುಗೊಳೆಂದ|| ೨೨

ಕೊಳನ ಬಿಡು ಕಾದೇಳು ಹಿಂದಣ
ಹಳವ ತೊಳೆ ಹೇರಾಳ ಬಾಂಧವ
ಬಳಗ ಭೂಮಿಾತ್ಮರರ ಬಹ^೭ಳಾ^೮ಕ್ಷೋಹಿಣೀದಳವ|
ಅಳಿದ ಕೀರ್ತಿಯ ಕೆನಟಿ ತೊಳೆ ಭೂ
ವಳಯವಾನ್ಯನು ದೈನ್ಯವೃತ್ತಿಯ
ಬಳಸುವರೆ ಸುಡು ಮರುಳೆ ಕುರುಪತಿ ಕೈದುಗೊಳೆಂದ|| ೨೩

ವಿಪವನಿಕ್ಕಿದೆ ಹಾವಿನಲಿ ಬಂ
ಧಿಸಿದೆ ಮದುವಿನೊಳಿಕ್ಕಿ ಬಳಕು
ಬ್ಬನವ ಮಾಡಿದೆ ಹಿಂದೆ ಮನಮುನಿಸಾಗಿ ಬಾಲ್ಯದಲಿ|
ವಸತಿಯಲಿ ಬಳಕಗ್ನಿ ದೇವರ
ಪಸರಿಸಿದೆ ಪುಣ್ಯದಲಿ ನಾವ^೯ ಜೀ
ವಿಸಿದೆವಡಗಿದಡನ್ನು ಬಿಡುವೆನೆ ಯೆಂದನಾ ಭೀಮ|| ೨೪

ಎಲವೊ ರಾಯನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯ
ಸುಲಿಸಿದಾ ಭಲವೆಲ್ಲ ಹಗೆಗಳ
ಹಳುವದಲಿ ಹೊಗಿಸಿದೆನೆನಿಪ ಸುಮ್ಮಾನ ತಾನೆಲ್ಲ|
ಖಳ ಶಿರೋಮಣಿ ನಿನ್ನ ತಲೆಗೂ
ದಲಲಿ ಕೈಗಳ ಕಟ್ಟಿ ಖೇಚರ
ನೆಳೆಯೆ ಬಿಡಿಸಿದರಾರು ಕೌರವ ಎಂದನಾ ಭೀಮ|| ೨೫

^೧ ರಾರುಂಟು (ಬ), ವೇ ನಾಪು (ಟ.ದ). ^೨ ಹ (ಘ.ತ). ^೩ ಪ (ಕ.ಪ).

^೪ ನೈಪರ (ಘ.ತ). ^೫ ರಾರು (ಬ.ಘ.ತ). ^೬ ಇ (ಸ).

ಭೀಮನೆನೆ ಭುಗಿಲೆಂಬ ರೋಷದ
ತಾಮಸವ ಬೀಳಿಕೊಟ್ಟೆಲಾ, ನಿ
ನಾರ್ಮಮವಾದುದೆ ಬಿರುದು ಪಾಂಡವತೀಮಿರರವಿಯೆಂಬ |
ಭೀಮವನದಾವಾಗ್ನಿ ಹೊಲವಡು
ಭೀಮಭಾಸ್ಕರರಾಹು ಕೊಟವಡು
ಭೀಮಗರ್ಜನೆ ಮಧುರಗೀತವೆ ನೃಪತೀರ್ಯೇಂದ || ೨೬

ಕಡಹಿ ದುಶ್ಯಾಸನನ ರಕುತವ
ಕುಡಿದವನು ತಾನ್ವಲ್ಲೇ ನಿ
ನ್ನೊಡನೆ ಹುಟ್ಟಿದ ನೂಟಿ ನುಂಗಿದ ಕಾಲಯಮನೆಲ್ಲಾ |
ಅಡಗಿದಡೆ ಬಿಡುವೆನೆ ಭಯ ಜ್ವರ
ಹಿಡಿದ ನಿನ್ನನು ಸೆಳೆದು ರಣದಲಿ
ತೊಡೆಯ ಕಳಚುವ ಮೃತ್ಯು ಭೀಮನ ಕಯ್ಯ ನೋಡೆಂದ || ೨೭

ಜಲವ ಹೊಕ್ಕನ ಹುಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿದ
ವಳನ ತರುಗಿರಿತಿಖರದಲಿ ಕಾ
ಲ್ದೊಳಸಿದನ ವಲ್ಮೀಕಿಸಂಗತನನು ನಿರಾಯುಧನ |
ಕೊಲುಪುದನುಚಿತವೆಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವ
ತಿಳಿದು ನಂಬಿದೆ¹ ನಿನ್ನನೊಬ್ಬನ
ಕೊಲುಪುದಕೆ ಶ್ರುತಶಾಸ್ತ್ರ² ರಾವಲ್ಲೆಂದನಾ³ ಭೀಮ || ೨೮

ಅರಸನಲಿ ಹಗೆಯಿಲ್ಲ ಯಮಳರು
ತರಳರಲಿ ಮುನಿಸಿಲ್ಲ ಫಲುಗುಣ
ನರೆವಿರೋಧಿ ಸರ್ಗರ್ವಿ ಭೀಮನ ಬಾಡ ಕೊಯ್ಕೊಯ್ದು |
ಮರುಳ ಬಳಗವ ತಣಿಸಿದಡೆ
ಹಿರಿಯರಸರಲಿ ಸಂಧಾನವೆಂಬೈ
ಕರುಪತಿಯೆ⁴ ನೆಹು ಮೈರಿ ಭೀಮನ⁵ ನೀಳಲೇಳೆಂದ || ೨೯

ತನತನಗೆ ಸಾತ್ಯಕಿ ಯಮಳ ಫಲು
ಗುಣರು ಪಂಚದ್ರೋಪದೀನಂ
ದನರು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಸೃಂಜಯ ಪೋಮಕಾದಿಗಳು |

¹ ಹೆ (ಛದ). ² ರಾವಿಲ್ಲೆಂದನಾ (ಘ), ವನಗಿಲ್ಲೆಂದನಾ (ಗ.ಪ), ತನ
ಗಿಲ್ಲೆಂದನಾ (ತ) ³ ನೆರೆವಿರ ಭೀಮನ (ಘ), ಕಲಭೀಮಸೇನನ (ಛದ), ನೆರೆ
ಧೀರ ಭೀಮನ (ತ).

ಅನುಚಿತವು ಸಲಿಲಪ್ರವೇಶವು
ಜನಪತಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂಬುದು¹
ಜನಜನಿತವೆಂದಲಿದುದೈದೆ ಸಮುದ್ರಘೋಷದಲಿ || ೩೦

ಅರಸ ಕೇಳೈ ನಿನ್ನ ಮಗನು
ಬ್ಬರಿಸಿದನು ರೋಮಾಂಚದಲಿ ಗ
ಬ್ಬರಿಸುತಧಿಕಕ್ರೋಧಶಿಖೆ ಕರಣೀಂಭ್ರಯಾದಿಗಳ |
ತುಲುಗಿದಂತಃಪ್ರೀತ ಮಂತ್ರಾ,
ಕ್ಷರಕೆ ಜವನಿಕೆಯಾದುದೈ ನಿ
ರ್ಧರದ ವೀರಾವೇಶದಲಿ ಪಲ್ಲಟಿಸಿದನು ಭೂಪ || ೩೧

ಮುಖದುದುಡಕನಂಭ ಸಲಿಲದ
ಹೊಡಿಗೆ ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆಗಳ ತೆರೆ ನೊರೆ
ದುಹು²ಗಿದವು² ಘುಳುಘುಳಿಸಿ ಜಲಬುದ್ಬದದ ಚೂಣಯಲಿ |
ದುಹುದುಹುಪ ಬಿಸುಸುಯ್ಯ ಸೆಕೆಯಲಿ
ಮುಗಿ ಕುದಿದುದು ನೀರು ಭೀಮನ
ಬಿಹುನುಡಿಯ ಬೇಳೆಂಬದಲಿ ಬಂಡಾದನಾ ಭೂಪ || ೩೨

³ಜ್ಞಾನವಳಿದುದು ವೀರಪಣದಭಿ
ಮಾನ ಮಸೆದುದು ಮಂತ್ರನಿಷ್ಠೆಯ
⁴ಮಾ⁴ನ ಹಿಂಬೆಳೆಯಾಯ್ತು ವೋಹಿದುದಾಹವವ್ಯಸನ |
⁵ದೀನಮನ ಹೊರೆಗಳೆದುದುಡಕ
ಸ್ಥಾನಭಾವಕ⁵ ನಾಚಿದನು ತವ
ನೂನು ತಳವೆಳಗಾದನಹಿತವಚೋವಿಘಾತದಲಿ || ೩೩

ಜಲಧಿ ಮಧ್ಯದೊಳೆಳ್ಳ ವಡವಾ
ನಲನವೊಲು ತವಕದಲಿ ತಡಿಗ
ವ್ವಳಿಸಿದನು ತತ್ಕ್ರೋಧಶಿಖೆ ಕಿಡಿಮನಗೆ ಕಂಗಳಲಿ |
ಹೊಳೆವ ಭಾರಿಯ ಹೆಗಲ ಗದೆ ಕರ
ತಳದ ವಿಪುಳ ಸಘಾಡಗದ್ದದ
ಚಳನಯನದ ಭರಾಳಭಲದ ನೃಪಾಲ ಹೊಡೆವಂಟ || ೩೪

¹ ವೇಯಿದು (ಕ). ² ಗಲಲಿ (ಕ). ³ ಮಾ (ತ). ⁴ ಧ್ಯಾ (ತ). ⁵ ದೀನ
ಮನವನು ಹರೆಗಳೆದು ತಥ್ಯಾನಭಾವಕಿ (ಖ), ದೀನಮನ ಹರೆಗಳೆದು ರಣದ ಸ್ನೇಹ
ಧಾರಕೆ (ಘ.ತ), ಹೀನಮನ ಹರೆಗಳೆದುಡಕಸ್ಥಾನಭಾವನೆ (ಛ.ದ).

ಅರಳಿತರನನ ವದನ ಭೀಮನ
ಹರುಷವುಕ್ಕಿತು ಪಾರ್ಥನುಬ್ಬಿದ
ನುರುಮುದದಿನುಹಿ ನಕುಲನುಬ್ಬರಿಸಿದನು ಸಹದೇವ |
ಹರಕೆಯಲಿ ಹೈವಂಗಳತ್ತವು
ವರವನೆಂದರು ದ್ರೌಪದೀಸತ
ರುರು ಶಿಖಂಡಿ ದ್ರುಪದಸುತ ಸಾತ್ಯಕಿಗಳೊಲವಿನಲಿ ||

೩೫

ನಗೆ ಮನಗಿ ಕರತಳವ ಹೊಯ್‌ಹೊ
ಯ್ಬೊಗುಮಿಗೆಯ ಹರುಷವಲಿ ನಕುಲಾ
ದಿಗಳು ಬೊಬ್ಬಿಹುದಾರಿದರು ಬಹುವಾದ್ಯರವದೊಡನೆ |
ಅಗಿದು ಗುಡಿಗಿಟ್ಟದವು ಮುಂಗಾ
ಲುಗಳ ಹೊಯ್ಲಲಿ ತೇಜಿಗಳು ಕೈ
ನೆಗಹಿ ಜಯಸೂಚನೆ^೧ಯಲೊಲೆದವು^೨ ಪಟ್ಟದಾನೆಗಳು ||

೩೬

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಿ ಕೊಳನ ತಡಿಯಲಿ
ಕುರುಕುರಾಗ್ರಣೆ ಸಿಂದು ನೋಡಿದ
ನರಿಧಟರ ಸುಮ್ಮಾನವನು ಸಂಭ್ರಾಂತಚೇತನವ |
ಉರಿದುದಾ ಮಸ್ತಕದ ರೋಷೋ
ತ್ಕರದ ಝಳಝಾಡಿಸಿತು^೨ ಶುಭ್ರ^೩
ಸ್ಫುರಣದಂತನಿಪೀಡಿತಾಧರನಾದನಾ ಭೂಪ ||

೩೭

ಪೂತು ಮರು ಕುರುಪತಿಯ ಘನನ
ತ್ವಾತಿಶಯವೈ ಕೌರವಾನ್ವಯ
ಜಾತನಲ್ಲಾ ಬುಧ ಪುರೂರವ^೩ಶಕ್ರಮಾಗತರ^೩ |
ಖ್ಯಾತನಲ್ಲಾ ಬಂದುದೊಂದ
ಖ್ಯಾತಿ ಸಲಿ^೪ದ ಗಾಹವಳಿದಂ
ತೀತನೊಳು ದೊರೆಯಾರು ಸರಿಯೆಂದನು ಮಹೀಪಾಲ ||

೩೮

ಅರನೆ ತೊಡು ಕವಚವನು ಚಾಮೀ
ಕರ ಪರಿಷ್ಕೃತ ವಜ್ರಮಯ ಬಂ
ವಾರದ ನೀನಕವಿದೆ ದುಕ್ಕೂಲವರಾನುಲೇಪನವ |

^೧ ಯೋಧವು (ಕ). ^೨ ಸದೃಶ (ತ), ಶಬ್ದ (ಪ). ^೩ ವಿಕ್ರಮಾಗತದ
(ಖ), ಸತ್ಯಮಾಗತರ (ಘ), ನಹಃಷನಾಯಕನ (ಟ), ಸತ್ಯಮಾಗತದ (ತ).
^೪ ವಿಗಾ (ತ).

ಪರಿಹರಿಸಬೇಡೊಲವಿನಲಿ ಪತಿ
ಕರಿಸೆನುತ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮುಚ್ಚಳ
ತೆಪ್ಪೆದು ಮುಂದಿರಿಸಿದನು ¹ನೌಹಾದ್²ದಲಿ ಯಮನೂನು || ೩ ||

ಪೂರವಿಸಿದನು ಗಂಧವನು ನರ
ಳೋರೆಪೋರೆಯ ಮೈಯ ಘಾಯದ
ಹೇರುಗಳ ³ಹೂಳಿದನು ವರಕನ್ನುರಿಯ ಸಾರದಲಿ⁴ |
ಸಾರತರ ಸಾಧಿನ ಜವಾಜಿಯ
ಭೂರಿ ಪರಿಮಳದಿಂದ ನವಕ
ಸ್ತೂರಿ ತಿಲಕವ ರಚಿಸಿ ಗೆಲಿದನು ತಿಗುರ ತವಕದಲಿ* ೪೦

ತೆಗೆದು ವಜ್ರಾಂಗಿಯನು ಮೈಯಲಿ
ಬಿಗಿದು ಹೊಂಬರಹದ ಸುರತ್ನಾ
ಳಗಳ ಬಲುಸೀಸಕವನಳವಡಿಸಿದನು ನಿರಮುಡಿಗೇ |
ಝಗಝಗಿಪ ಬೆಳುದಿಂಗಳಿನ ತೆಳು
ದಗಡೆನಲು ತೊಳಗುವ ದುಕ್ಕೂಲವ
ಬಿಗಿದು ಮೊನೆಮುಂಜೆಟಿಗನಳವಡಿಸಿದನು ದೇನಿಯಲಿ || ೪೧ ||

ಘೋಳಿನಿದ ಕರ್ಪೂರ ಕನ್ನುರಿ
ವೀಳೆಯವ ಕೊಂಡೆದ್ದು ನಮರಾ
ಭೀಳಗವೆಯನು ತಿರುಹಿದನು ಪಯಪಾಡನಾರೈದು |
ಆಳು ಕವಿಯಲಿ ರಾವುತರ ಸಮ
ಪಾಳಿಯಲಿ ಬಿಡಿ ಜೋದರಾನೆಯ
ತೂಳಿನಲಿ ಸಮರಧರು ಸರಳಿನಿಯೆಂದನಾ ಭೂಪ || ೪೨ ||

ಹಿಡಿ ಧನುವನೆಲೆ ಭೂಪ ಪವನಜ
ತುಡುಕು ಗದೆಯನು ಪಾರ್ಥ ನಮರಕೆ
ತಡೆಯದಿರು ಮಾದ್ರಿಕುಮಾರಕರೇಳಿ ಕಾಳಗಕೆ |
ಮಿಡುಕು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಸಾತ್ಯಕಿ
ಹೊಡಕರಿನು ಪಾಂಚಾಲ ನೀ ವಂ
ಗಡದೊಳೆಮ್ಮೊಡನೆಳ್ಳುದೊಬ್ಬನೆ ನಿಲುವೆ ತಾನೆಂದ || ೪೩ ||

¹ ನೌಭರಿಯ (ಕ), ನೌಹದ್ಯ (ಘ), ನಹದಯ (ತ). ² ಮತ್ತಿದನು ಪುಟ್ಟಯ
ಗಂಧಸಾರದಲಿ (ಛ). * ಈ ಪದ್ಯವು (ಘ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ; (ತ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ
ಪೂರ್ವೋತ್ತರಾರ್ಥಗಳು ಹಿಂದುಮುಂದಾಗಿವೆ.

ದಿಟ್ಟನೈ ನೃಪರಾವು ಮೆರು ಜಗ
ಜಟ್ಟಿಯಲ್ಲಾ ದೊರೆಗಳೊಡನೀ
ಛಟ್ಟಿಗೊಬ್ಬನೆ ನಿಲುವೆನೆಂದನದಾವ ಸತ್ವನಿಧಿ¹ |
ಹುಟ್ಟಿದವರಿಗೆ ಸಾವು ಹಣೆಯಲಿ
ಕಟ್ಟಹುದು ವಿಧಿಯೆಂದಡೀ ಪರಿ
²ಮುಟ್ಟಿ ಧೀವನ್ನಿ³ಯಾವನೆಂದುದು ನಿಖಳ ಪರಿವಾರ || ✓ ೪೪

ಮೆಚ್ಚಿದನು ಯಮನೊನು ಛಲ ನಿನ
ಗೊಚ್ಚತವಲೈ ಮೈರಿಛರಲಿ
ಬೆಚ್ಚಿದಾಡಿದಯಾದಡೇನದ ನಮ್ಮೊಳ್ಳೈ⁴ರಲಿ |
ಮೆಚ್ಚಿದರ ನೀ ವರಿಸಿ ಕಾದುವು
ದಚ್ಚರಿಯ ಮಾತೇನು ಗೆಲವಿನ
ನಿಚ್ಚಿನೆ ನೆಲಕೊಡೆಯನಹುದಿದು ಸಮಯಕ್ಕತವೆಂದ || ✓ ೪೫

ನಿನಗೆ ಸೋಲಿ⁵ಲವೆ⁶ ನಾವು ಭೂಕಾ
ಮಿನಿಯನಾಳ್ವೆವು ನಮ್ಮೊಳ್ಳೊಬ್ಬರು
ನಿನಗೆ ಸೋತಡೆ ಮಿಕ್ಕ ನಾಲ್ವರು ನಿನಗೆ ಕಿಂಕರರು |
ನಿನಗೆ ಹಸ್ತಿನಪುರದ ನಿರಿ ಸಂ
ಜನಿತವೀ ಸಂಕೇತವೇ ಸಾ
ಧನ ನಿನಗೆ ನಮಗೆಂದು ನುಡಿದನು ಧರ್ಮಸುತ ನಗುತ || ೪೬

ಹಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ನಿಮ್ಮ ಕೂಡೆಮ
ಗಾ¹[ಯ]²ಛಲವಿಲ್ಲಜುನನು ಮಗು
ವೀ ಯಮಳರಿಗೆ ಕೈದುಗೊಳ್ಳೆನು ಹೊಯ್ದು ಕೆಣಕಿದಡೆ |
ಬಾಯಿಬಡಿಕನು ಸತ್ವದಲಿ ನಾ
ಗಾಯುತದ ಬಲವೆಂಬ ಡೊಂಬಿನ
ವಾಯುವಿನ ಮಗನೆನ್ನೊಡನೆ ಮಾಱಾಂತಡಹುದೆಂದ || ✓ ೪೭

ವರಿಸಿದನು ಭೀಮನನು ನೀವಾ
ದರಿಸುವಡೆ ಧರ್ಮವನು ದುರ್ಜನ
ಸರಣಿಯಲಿ ನೀವ್ ಒಹಡೆ ದಳನಹಿ³ತೈವರಿದಿರಹುದು⁴ |

¹ ದೆಯಿದಾವಸತ್ವದಲಿ (ಬ.ಪು.ತ), ದನದಾವನಾಹನವೊ (ಗ.ಟ.ದ),
² ಮುಟ್ಟಿದವನೀ (ಕ). ³ ಲವು (ಕ). ⁴ ವ (ನ). ⁵ ತೇಳಿ ಕಾಳಿಗಕಿ (ಕ).

ತೆರಳುವವರಾವಲ್ಲ ನೀವ' ಪತಿ
ಕರಿಸಿದುದೆ ನಮ್ಮಿಷ್ಟವೆನೆ ಮುರ
ಹರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೈಪನನಕ್ಕಟಗರೆದ. ಗರ್ಜಿಸಿದ॥

೪೮

ಮರುಳೆ ನೀ ಹೆಚ್ಚಾಳುತನಕು
ಬ್ಬರಿಸಿ ನುಡಿದೆ ಸುಯೋಧನನ ನೀ
ನಣುಯಲಾಗದೆ ಕೈಗೆ ಬಂದರೆ ಕದನಭೂಮಿಯಲಿ
ಸರಿಸದಲಿ ಮಲೆತವನು ಜೀವಿಸಿ
ಮರಳಲಣುವನೆ ನಮ್ಮೊಳೊಬ್ಬನ
ವರಿಸು ವಿಗ್ರಹಕೆಂದು ನಮ್ಮನು ಕೊಂಡೆ ನೀನೆಂದ್ಲ॥

೪೯

ಗೆಲಿದಡೈವರೊಳೊಬ್ಬನನು ಮಿ
ಕ್ಕುಳಿದವರು ಕಿಂಕರರು ಗಡ ನೀ
ತಿಳಿದು ನುಡಿದಾ ನಿನ್ನನಾಹವಮುಖಕೆ ವರಿಸಿದೆಡೆ
ಗೆಲಲು ಬಲ್ಲಾ ನೀನು ಫಲುಗುಣ
ಗೆಲುವನೇ ನಿನ್ನಳಿದರಿಬ್ಬರು
ನಿಲುವರೇ ಕುರುಪತಿಯಘಾಟದ ಗದೆಯ ಘಾಯದಲಿ॥

೫೦

ಇಂದು ನಮ್ಮಯ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ
ಕಂಡೆಹಿವೆಯಲಿ ಭೀಮ ಕಾದುವು
ದೆಂದು ಜಾಣಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಬಿಟ್ಟನು ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯದಲಿ
ಇಂದಿನೀ ಸಮರದಲಿ ಪವನಜ
ನಿಂದಡೇನಹುದೆಂಬ ಚಿತ್ತದ
ಸಂದೆಯವು ನಮಗುಂಟು ಕೌರವನೈಸು ಬಲುಹೆಂದ॥

೫೧

ಎಲೆ ಮುರಾಂತಕ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದ
ಗ್ಗಲೆಯತನವೆಮಗಿಲ್ಲ ನಿಮ್ಮಡಿ
'ಗೆಳ ಸುಧಾ'ಕರುಣಾವ'ಧಾನವೆ' ವಜ್ರಕವಚವಲಾ
ಮಲೆತ ಹಗೆವನ ಪಡಿಸುಖದ ಬಲು
ವಲಗೆಯಲಿ ಗದೆಯಿಂದ ರಾಯನ
ಬಲಹ ಬಿರುದಾವಳಿಯ ಬರೆವೆನು ಕೃಷ್ಣ ಕೇಳೆಂದ॥

೫೨

¹ ಗೆಲವಿನ (ಘ). ² ಗಳಿಸಿದಾ (ತ). ³ ರೋಕನ (ಗ.ಟ.ಪ).

ಪೂತು ಮರು ಭಟ ಎನುತ ಕಂಸಾ
 ರಾತಿ ಕೊಂಡಾಡಿದನು ಸಾತ್ಯಕಿ
 ಭೂತಳಾಧಿಪ ಪಾರ್ಥ ಯಮಳಾದಿಗಳು ನಲವಿನಲಿ |
 ವಾತಜನ ಹೊಗಳಿದರು ಸುಭಟ
 ವ್ರಾತ^೧ನೌಹಾದ^೧ದಲಿ ಶೌರ್ಯ
 ಖ್ಯಾತಿಯನು ಬಣ್ಣಿಸಿದುದವನೀಪಾಲ ಕೇಳಿಂದ || ✓

೫೩

ಗದೆಯ ಕೊಂಡನು ಕೌರವೇಂದ್ರನ
 ನಿಧಿರುಗೊಂಡನು ಭೀಮ ಬಲವಂ
 ಕದಲಿ ವಾಮಾಂಗದಲಿ ಬಳಸಿದರಗ್ರಜಾನುಜರು |
 ಕದನಭೂಮಿಯ ^೨ಬಿಡವ^೨ಹುದು ನಿಂ
 ದುದು ಚತುರ್ಬಲ ಸುತ್ತಿ ಗಗನದೊ
 ಳೊದಗಿದುದು ಸುರನಿಕರ ^೩ತೀವಿ^೩ ವಿಮಾನವೀಧಿಯಲಿ ||

೫೪

ಚಟುಳತರ ಭಾರಂಕದಂಕದ
 ಭಟರು ತಟುಬಿದರುಬ್ಬೆಯಲಿ ಲಟ
 ಕಟಿಸಿದವು ಕಣ್ಣಾಲಿ ಬದ್ಧ ಭುಕುಟಭಂಗದಲಿ |
 ಕಟುವಚನ ವಿಕ್ಷೇಪರೋಷ ^೪ಕಟುವಚನ^೪
 ನ್ನುಟನವೇಲ್ಲತವಾಕ್ಯಭಂಗೀ
 ಘಟನವಿಘಟನದಿಂದ ಮೂದಲಿಸಿದರು ಮುಳಿಸಿನಲಿ ||*

೫೫

ಅರಸ ಕೇಳಿವರಿಬ್ಬರುಬ್ಬಿನ
 ಧುರದ ಧೃಷ್ಟಾ^೫ವನರಿಸಿತು^೫ ಸುರ
 ನರರನಾ ಸಮಯದಲಿ ಪೂರ್ವೋತ್ತರದ ದೆಸೆಯಿಂದ |
 ವರ ಮುನಿಸ್ತೋಮದ ನಡುವೆ ಕಂ ^೬ಕಂ^೬
 ಧರದ ಮುಸಲದ ವಿಮಳ ನೀಲಾಂ
 ಬರದ ರಾಮನ ಸುಳಿವ ಕಂಡರು ಕೃಷ್ಣ ಪಾಂಡವರು ||

೫೬

ಆ ನಿಖಳ ಪರಿವಾರದನುಸಂ
 ಧಾನ ದೃಷ್ಟಿಗಳತ್ತ ತಿರುಗಿದ
 ವೇನನೆಂಬನು ಮುಸಲಧರನಾಗಮನ ಸಂಗತಿಯ |

ಸಂಹಾರ್ಥ (ಕ), ಸೌಹೃದ್ಯ (ಘ.ತ). ^೨ ಬಿಡೆಯ (ಬ.ಟ). ^೩ ವಿವಿಧ
 (ಕ). * ಈ ಪದ್ಯ (ಘ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ^೪ ಮುಸುಕಿತೈ (ಘ), ಮುಸುಕಿ
 ಸಿತು (ತ).

^೫ ವಿವಿಧ
 ಮುಸುಕಿ

¹ಈ¹ ನರೇಂದ್ರನ ಸುಮುಖತೆಯ ಸು
 ವ್ಯಾಸನ ಹೊಳೆದುದು ²ಭಯದಿ² ಕುಂತೀ
 ಸೂನುಗಳು ಮಹಿಗೊಳುತಲಿ³ರ್ದು³ ವಿರನರಯಣನ || ¹ ೫೭

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

¹ ಆ (ಕ.ತ).

² ಜೀಯ (ಫ.ತ).

³ ದರ್ರು (ಕ).

ಅರನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ|| ರಂಜಿಸಿತು ¹ತ್ಯಭುವನವನು ರಿಪು¹
 ಧಂಜನದ ಧಾರವಣಿ ಸುಭಟರ
 ನಂಜಿಸಿತು ಕಲಭೀಮದುರಿಯೋಧನರ ಸಂಗ್ರಾಮ||

ಕೇಳು ²ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನಿಪ² ನಿರಿ
 ಲೋಲ ಸಹಿತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾದಿ ನೈ
 ಪಾಲಕರು ಕಾಣಿಕೆಯನಿತ್ತರು ನಮಿಸಿ ಹಲಧರ³ಗೆ³ |
 ಮೇಲುದುಗುಡದ ಮುಖದ ನೀರೊಪ್ಪೆ
 ವಾಲಿಗಳ ಕಕ್ಷದ ಗದೆಯ ಭೂ
 ಪಾಲ ಬಂದನು ನೊಸಲ ಚಾಚಿದನವರ ಚರಣದಲಿ ||

೧

ಇಳಿದು ಗಜಹಯರಥವ ಸುಭಟಾ
 ವಳಿ ಕೃತಾಂಜಲಿ ನೊಸಲೊಳಿರೆ ಕೆಲ
 ಬಲಕೆ ಸಾರ್ಧರು ನೋಡಿದನು ಪಾಂಡವ ಪತಾಕಿನಿಯ |
 ಉಳಿದುದೀಚೆಯಲಿ ಸು ⁴ಬಲವಿವ⁴
 ನುಳಿದನೊಬ್ಬನೆ ದೈವಗತಿಗಾ
 ರಳಲಿ ಮಾಡುವುದೇನೆನುತ ನುಡಿಸಿದನು ಕುರುಪತಿಯ ||

೨

ಗುರುವೊ ಗಂಗಾಸುತನೊ ಮಾದ್ರೇ
 ಶ್ವರನೊ ಕರ್ಣನೊ ಸೈಂಧವನೊ ಸೋ
 ದರರ ಶತಕವೊ ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ಜ್ಞಾತಿ ಬಾಂಧವರೊ |
 ಹರಿಸಿ ಕುಣಿಗಳನಿಕ್ಕಿದಡೆ ಗೋ
 ಚರಿಸದೇ ರಣವಿಜಯ⁵ನಿಧಿ⁵ ಹರ
 ಹರ ಎನುತ ಕರಗಿದನು ಕಡು ಕರುಣದಲಿ ಬಲರಾಮ ||

೩

ಆಹವ⁶ದಿ⁶ ಪಾಂಡವ ಮಮ ಪ್ರಾ
 ಣಾ ಹಿ ಎಂಬೀ ನುಡಿಯ ಸಲಿಸಿದೆ
 ಬೇಹವರನುಳುಹಿದೆ ಕುಮಾರರ ನಿನ್ನ ಮೈದುನರ |

¹ ತ್ರಿಭುವನವ ರಿಪುಭಟ (ಟ.ತ.ದ) ² ಜನಮೇಜಯಧರಿತ್ರಿಪಾಲ (ಘ.ತ).
³ ನಾ (ಕ). ⁴ ವರಬಲ (ಕ). ⁵ ನಿರಿ (ಖ.ಘ.ತ), ವಿಧಿ (ಟ.ದ). ⁶ ಕೆ
 (ಕ.ಖ.ತ).

ಗಾಹುಗತಕದಲೆಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯಂ
ಗೀ ಹದನ ವಿರಚಿದೆ ನಿನ್ನಯ
ಮೋಹದವರೇ ಗೆಲಲಯೆಂದನು ಹರಿಗೆ ಬಲರಾಮ ||

೪

ತಿಳಿದು ನೋಡಿದರೆ ರಾಮ ಧರ್ಮ
ಸ್ಥಳಕೆ ನೀವು ಸಹಾಯ^೧ವಿ^೧ನಿಬರ
ಗೆಲವು ನಿರ್ಮಳ ಧರ್ಮಮೂಲವೋ ಧರ್ಮವಿರಹಿತವೋ |
ಫಲವ ಬಿಡಿದೇ ನಿಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನು
ಕಲವ್ಯಕೋದರನಲ್ಲ^೨ವೇ ತವ^೩
ಬಳನಬಹುದೇ ಪಕ್ಷಪಾತದೊಳೆಂದನನುರಾರಿ ||

೫

ನಿವಗೆ ಪಾಂಡವ ಪಕ್ಷಪಾತ
ವ್ಯವಹರಣೆ ಹುನಿ ನಾವಲೇ ಕೌ
ರವನ ಪಕ್ಷಾವೇಶಿಗಳು ಸಾಕಿನ್ನ ದಂತಿರಲಿ |
ಎವಗೆ ಸರಿಯಿಬ್ಬರು ಗದಾಭ್ಯಾ
ಸವನು ನಮ್ಮಲಿ^೪ಮಾಡಿದರು^೫ ತಾ
ವಿವರು ಕಾದಲಿ ನಾವು ನೋಡುವೆವೆಂದನಾ ರಾಮ ||

೬

ಎಲೆ ಮುನೀಶ್ವರ ಪೂರ್ವದಲಿ ಯದು
ಬಲ ವಿಧಾಗದಲಿವರ ದೆಸೆಯಲಿ
ಹಲಧರನು ಕೃತವರ್ಮನಾ ಪಾಂಡವರಿಗನುರಾರಿ |
ಬಳಿಕ ಸಾತ್ಯಕಿಯೇ ಹನುಗೆಯ
ಸ್ವಲಿತವಿದಲಿ ರಾಮನೀ ಕುರು
ಬಲವ ಬಿಟ್ಟನದೇಕೆನುತ ಜನಮೇಜಯನು ನುಡಿದ ||

೭

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ಸಂಧಿಯ ಮುಖಿದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ರೋಲ ಬಿಜಯಂಗೈ^೪ಯನೇ^೫ ಕುರುಪತಿಯನವಗಡಿಸಿ |
ತಾಳಹಳವಿಗೆಯವನು ಯಾದವ
ಜಾಲನಹಿತ್ಯತಂದು ಕಾರ್ಯದ
ಮೋಲುವಾಗಿನ ಹದನನ^೬ಖಿದನು ಕೃಷ್ಣ ನಭಿಮತವ^೭ ||

೮

^೧ ರ (ಘ.ತ). ^೨ ದುಳಿದರು (ಕ), ವೈರವ (ಘ.ತ). ^೩ ಕಲಿತವರು (ಘ.ತ.ಪ). ^೪ ದನೈ (ಕ). ^೫ ನೆಟ್ಟರಿಸಿದರಭಿಮತವ (ಘ.ತ).

ಎವಗೆ ಸರಿಯುತ್ತಂಡ ¹ನೀ¹ ಕಾ
 ರವನ ಮುಟ್ಟುವೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನಾ
 ಹವ²ವ² ಗೆಲಿಸುವೆ ನಾಕು ³ನೃಪ³ಬ್ಬರಲಿ ⁴ಸಂವಾದ⁴ |
 ಎವಗೆ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಯಾತ್ರಾ
 ವ್ಯವಸಿತಕೆ ಮನವಾದುದೆಂದು
 ತ್ವವದಿನಸುರಾರಿಯನು⁵ ಪಪ್ಲವ್ಯದಲಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ⁵ ||*

೯

ರಾಮ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಪ್ರ
 ಸೋಮನಹಿತ ಸಮಸ್ತ ಪುಷ್ಪಿಗಳು
 ರಾಮಣೀಯಕವಸ್ತು ದಾನವ್ಯಯದ ವೈಭವಕೆ |
⁶ನಾಮನಸ್ಯನು ರಾಗಹರದ ಮ
 ಹಾಮಹಿಮ ತೀರ್ಥಾಭಿರತಿಯಲಿ
 ಗೋ ಮಹಿಷ ಧನ ವಸ್ತ್ರದಿಂ ದ್ವಿಜವರರನರ್ಚಿಸಿದ⁶ || ೧೦

ಗಂಗೆ ಮೊದಲಾದ⁷ ಮಳತರ⁷ ತೀ
 ಥಂಗಳಲಿ ತ⁸ದ್ವಾ⁸ರಣಾಖ್ಯಾ
 ನಂಗಳಲಿ ತತ್ತದ್ವಿಶೇಷವಿಧಾನ ದಾನದಲಿ |
 ತುಂಗವಿಕ್ರಮನೀ ಸಮಸ್ತ ಜ
 ನಂಗಳೊಡನೆ ಸುತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾ
 ಸಂಗತಿಯಲೇ ಬಳಸಿದನು ಭೂಮಿಪ್ರದಕ್ಷಿಣವ || ೧೧

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳ⁹ ಪುಷ್ಯದಲಿ ಸಂ
 ಭವಿಸಿದುದು ನಿರ್ಗಮನ ಬಳಿಕಾ
 ಶ್ರವಣನಕ್ಷತ್ರದಲಿ ಕಂಡನು ಕೃಷ್ಣ ಪಾಂಡವರ |

¹ ನೀ (ಕ). ² ಕೆ (ಕ). ³ ನಮಗಿ (ಖ). ⁴ ಸೌಹಾರ್ದ (ಟ.ದ).
⁵ ಬಲನುಚಿತದಲಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ (ಘ.ತ), ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ನಾರಾಮ (ಪ). * ಈ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ
 ಮೊದಲು (ಗ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ :-

ಮನದೊಳರಿದನು ರಾಮ ತಾ ಹರಿ | ಘನತರವರಾ ಪಾಂಡುನುತರನು
 ಅನುಕರಿಸಿ ಸೋಲಿಸುವ ಕೌರವಬಲವನೆಲ್ಲವನು |
 ಮುನಿಯಲೀಯನು ಇಲ್ಲಿ ನಾವಿಹು | ದನುಚಿತವರೇಯನುತಮೆಲ್ಲನೆ
 ಮನುಮಥನ ಪಿತನಲ್ಲಗೊಡನ್ನೈತಂದನಾ ರಾಮ ||

⁶ ನಾಮನಸ್ಯನು ತರಾಗಹರುಷಮಹಾಮಹಿಮತೀರ್ಥಾಭಿರತಿಯಲಿ ಗೋಮಹಿಷ ಧನ
 ವಸ್ತ್ರದಿಂದಿ ದ್ವಿಜವರರ ನರ್ಚಿಸಿದ (ಕ), ನಾಮನಸ್ಯನಾಗಿ ಹರದ ಮಹಾಮಹಿ
 ಮ ತೀರ್ಥಾದಿ ತಡಿಯಲಿ ಗೋಮಹಿಷ ಧನವಸ್ತ್ರದಿಂ ದ್ವಿಜಜನವನರ್ಚಿಸಿದ (ಖ),
 ಸೋಮನದ್ವೈತರೋಗಹರದ ಮಹಾಮಹಿಮ ತೀರ್ಥಾಭಿರತಿಯಲಿ ಗೋಮಹಿಷ
 ಸುವರ್ಣದಾನದಿ ದ್ವಿಜರ ನರ್ಚಿಸಿದ (ಘ.ತ). ⁷ ಬಿಳವರ (ಕ). ⁸ ತ್ಯಾ (ತ).

ಅವರು ನೋಟಕರಾದರೀ ಕೌ
ರವ ವ್ಯಕ್ತೋದರರಂಕ ಮನೆದು
ತ್ಸವದಿ ಕಳನೇಣಿದರು ಹಾಯಿಕಿ ಹಿಡಿದು ನಿಜಗದೆಯ || ೧೨

ಧಾರುಣೀಪತಿ ಕುಳ್ಳಿರೈ ಪರಿ
ವಾರ ಕುಳ್ಳಿರಿ ಪಾರ್ಥ ಸಾತ್ಯಕಿ
ವೀರ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಯಮಳ ಶಿಖಂಡಿ ಸೃಂಜಯರು |
ವೀರ ಭಟರೆಮ್ಮಾಹವದ ವಿ
ಸ್ತಾರವನು ಸಮ ವಿಷಮ ಪಯಗತಿ
ಯೋರೆಪೋರೆಯನುಪುದೆಂದನು ನಗುತ ಕುರುರಾಯ || ೧೩

ಚತ್ತವನು ಬಲರಾಮ ರಿಪುಗಳ
ತೆತ್ತಿಗನೆ ಲೇನಾಗಿ ನೋಡು ನೃ
ಪೋತ್ತಮರು ಪಾಂಚಾಲ ಸೃಂಜಯ ಸೋಮಕಾದಿಗಳು |
ಇತ್ತಲಭಿಮುಖವಾಗಿ ರಥಿಕರು
ಮತ ಗಜದಾರೋಹಕರು ರಾ
ವುತ್ತರೇಕ್ಷಿ ನಮ್ಮ ಸಮರವನೆಂದನವನೀಶ || ೧೪

ಓಡಿ ಜಲದಲಿ ಮುಳುಗಿದವರಿಗೆ
ಬೋಡಿಯುಂಟೇ ರಥವಿಳಿದ ರಣ
ಬೇಡ ಕಾಲಾಳಿಗೆ ಪಯಗತಿಯೋರೆಪೋರೆಗಳ |
ನೋಡುತಿದೆ ಪರಿವಾರ ನೀ ಕೈ
ಮಾಡಿ ತೋಟಾ ಬಹಿಯ ಕಂಠದ
ಮೂಡಿಗೆಯ ಡಾವರದ ಲೇನಹುದೆಂದನಾ ಭೀಮ || ೧೫

ಅಟವಿಕ ಸಂಗದಲಿ ¹ಬಹುವಾ
ಚಾಟ¹ ನೀನಹೆ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದ
ತೋಟವನು ತುಡುಡೊಟ್ಟ ನಿಮ್ಮೈವರನು ಯಮಪುರದ |
ಗೋಟಿನಲಿ ಗುಣಿಮಾಡುವೆನು ಜೂ
ಜಾಟದಲಿ ²ನೀವಹಿಯಿರೇ² ಬೊ
ಬ್ಬಾಟವಂದೇನಾಯಿತೆಂದನು ಜಹಿದು ಕುರುರಾಯ || ೧೬

¹ ಬಹು ಬೊಬ್ಬಾಟ (ಘ.ತ). ² ನೀನುಡಿದಬಹು (ಕ)

ಶಕುನಿ ಕಲಿಸಿದ ಕಪಟದಲಿ ಕೌ
 ಏಕದಲುಬ್ಬಿ ದಿರಿದು ವಿನ್ಯಾ
 ರಕ¹ರ¹ಲೇ ನಾವಿಂದಿನಲಿ ದುಶ್ಯಾನನಾದಿಗಳ
 ರಕುತಪಾನ ಭವತ್ಯಹೋದರ
 ನಿಕರನಾಶನವಟುಹದೇ ಸು
 ಪ್ರಕಟವಿದು ಜಗಕೆಂದು ಗದೆಯನು ತೂಗಿದನು ಭೀಮ! ೧೭

ಸಾಯಲಾಗದೆ ಸುಭಟರಾಚಂ
 ದ್ರಾಯತವೆ ತನು ವಿಧಿಯ ಷ²ಪ್ಪ²ಣ
 ದಾಯುಷವು ತೀರಿದಡೆ ನಾವರು ³ನಿನ್ನಲೇನಹುದು³ |
 ಕಾಯಲಳವೇ ನಿನಗೆ ವಿನಿದಡೆ
 ನೋಯಿಸುವುಡಳವಲ್ಲ ಫಡ ದೈ
 ವಾಯತಕೆ ನೀನೇಕೆ ಬೆರೆತಿಹೆಯೆಂದನಾ ಭೂಪ|| ೧೮

ಎಲವೊ ದುರ್ಮತಿ ನಿನ್ನ ಕೌರವ
 ಕುಲದ ಶಿಕ್ಷಾರಕ್ಷೆಗಿನ್ನಾ
 ರೊಳರು ಹೊಟಿಬಿಗ ದೈವವುಂಟೇ ತಾನೆ ದೈವ ಕಣಾ |
 ಕಳಚಿದೆನಲಾ ಕೊಂದು ನೂರ್ವರ
 ತಲೆಯನಿನ್ನ ರೆಘಳಿಗೆಯಲಿ ಹೆಡ
 ತಲೆಯನೊದೆವೆನು ಹೋಗಿಂತ ಹೊಯ್ದನು ಸುಯೋಧನನ|| ೧೯

⁴ಬಿಡನಿದಡೆ⁴ ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಯ್ದು
 ತಡೆದು ತವಿದನು ನಿನ್ನ ಮಗನವ
 ಗಡದ ಘಾಯಕೆ ಗದೆಯನೊಡ್ಡಿ ⁵ಸ⁵ಗಾಢಕೋಪದಲಿ |
 ತುಡುಕಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ಹಜ್ಜೆಯೊ
 ಳೆಡೆಮುರಿದು ನಿನ್ನಾತನೊಕಿದ
 ರೊಡನೊಡನೆ ಗಾಹಿನಿದರುಚಿತದ ಗತಿಯ ಗಮ⁶ಕೆದಲ|| ೨೦

ಹೊಯ್ದು ಬಿಡಿಸಿದಡನಿಲಜನ ಮೇ
 ರ್ವಾಯ್ದು ನವನಿಪನೊಡ್ಡಿ ಗದೆಯಲಿ
 ಕಾಯ್ದು ತವಿದನು ಭೀಮಸೇನನ ನೃಪತಿ ವಂಚಿಸಿದ|

¹ ವ (ಕ.ಖ.ಛ.ದ). ² ಬ್ಬ (ಕ). ³ ನೋವರದಕೇನು (ತ). ⁴ ಬಿಡ
 ಸಿಗದೆ (ಕ), ಬಿಡಿಸಿದನು (ಖ), ಹೊಡೆದಡಾ (ಘ). ⁵ ದ (ಕ). ⁶ ನ (ಕ.ಖ).

ಮೆಯ್ಯೆಗೆದಡಿಟ್ಟಣಿಸಿ ಪವನಜ
ಹೊಯ್ದೊಲೆದನು ಭೂಪನಿಬ್ಬರ
ತಯ್ಯು ಕಾಕಿತನಕ್ಕೆ ಬೆಟಗಾದುದು ಸುರಸೋಮ ||

೨೧

ಸುಳಿದರೆಡಬಲ ಚಾರಿಯಲ ಚಾ
ಪಳದ ಪಯಪಾಡಿನಲ ಚತ್ರದ
ಚಳಗತಿಯ ¹ಚೇತನದ ಚಡ್ಡಣಿಗಳ ಚಡಾಳದಲಿ |
ಹೊಳೆದೊರಾವರ್ತದಲಿ ಪರಿಮಂ
ಡಳಿಸಿದರು ರಾಣದಲಿ ಜಂಘೆಯ
ಲುಳಿಯ ²ಲವರಾಣದಲಿ ³ಮೆಹಿದರು ಭೀಮ ಕೌರವರು ||

೨೨

ಬಳಹೊಗುವ ಹೆಣತೆಗೆವ ಘಾಯವ
ಕಳಚುವವಧಾನದಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯ
ಬಳಗೆ ಕೈಮಾಡುವ ³ವಿಘಾತಿಗೆ ⁴ಜಗುಳ್ಳ ರೂಪಿಸುವ |
ಸುಳಿವ ನಂತ್ಯೆಸುವ ಸುನಂಚದೊ
⁴ಳವಹುವ ⁵ವಂಚಿಸುವ ಗಮನಿಕೆ
ಯಳಬಳವನಾರೈವ ಭಟರೊದಗಿದರು ನಮರದಲಿ ||

೨೩

ಬಿಡುವ ಬಿಡಿಸುವ ಪರರ ಘಾಯವ
ತಡೆವ ಗೋವುತ್ರಕದ ಚತ್ರದ
ಝಡಪದವಧಾನದ ವಿಧಾನದ ಘಾಯಬಂಡಿಗಳ |
ತುಡುಕುವವ್ಯಳಿಸುವ ವಿಸಂಧಿಯ
ಹಿಡುವ ಬಿಚ್ಚುವ ಬಿಗಿವ ಸೆಳೆವವ
ಗಡಿಸುವೊಕುವ ಕುತಲದಲಿ ಕಾದಿದರು ನಮರದಲಿ ||

೨೪

ಬವರಿ ಮತ್ತೊಂದೈದ್ದಿತಿ ವಿಲಂಘನ
ವಿವಳಿತಾಂಗ ವರಾಹಮತ ನಂ
ಪ್ಲವನ ಪಾರಿಷ್ಟವ ಗದಾಪರಿರಂಭ ವಿಕ್ಷೇಪ |
ಲವಣ ಲಹರಿಯುದಂಚ ⁵ನವ ವಿ
ದ್ರ ⁶ವಣ ಲಘುವಿನ್ಯಸ್ತವೆಂಬೀ
ವಿವರದಲಿ ಕಾದಿದರು ಕೌತುಕವೆನಲು ಸುರನಿಕರ ||*

೨೫

¹ ಚಾತುರ್ಯಚಪಪದಪ್ರಹಾರದಲಿ (ತ). ² ಲಯ ಪಾಡಿನಲಿ (ಬ), ನವ
ಧಾನದಲಿ (ಗ. ಟ. ದ), ನವನಾನದಲಿ (ತ). ³ ವಿಧಾಡಿಸಿ (ಕ). ⁴ ಕೊಳಗಣುವ
(ತ). ⁵ ನವಚಿತ್ರ (ಕ), ನಸಿತ್ತ (ಬ), ನದಲದ್ರ (ಟ), ನನವಿದ್ರ (ತ). * ಕ
ಪದ್ಯ (ಘ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ.

ನೂಕಿದರೆ ಹೆಣತೆಗೆವ ಹೆಣತೆಗೆ
 ದೌಕುವಾಕಿದಡೊತ್ತು ವೊತ್ತಿದ
 ಡಾಕೆಯಲ ಪಂರಿಸುವ ಪಂಡಿ¹ ಕೂಡ¹ ನಂದಿಸುವ |
 ಆ ಕಠೋರದ ಕಯ್ಯು ಕಿಡಿಗಳ
 ನೋಕರಿಸೆ ಬಣಬಟಲ ರುಾಡಿಯ
 ಜೋಕೆಯಲ ಕಾದಿದರು ಸಮಬಲರಾಹವಾಗ್ಯದಲಿ ||*

೨೬

ಮಹಿಪ ಪಡೆಯರು ಘಾಯ ಬಂಡಿಗೆ
 ತೆಹುಗಾಣರು ಹೊಯ್ ಹೋರಟೆ
 ಹೊಣಿಗೆ ಬಿದ್ದವು ಕದ್ದವಿಬ್ಬರ ದೃಷ್ಟಿ ಮನ ಮನವ |
 ಇಣುವ ಗದೆ ನೆಗ್ಗಿದವು ರೋಷದಿ
 ಜಱುವ ನುಡಿ ತಾಗಿದವು ಹೊಗಳುವ
 ಡಣಿಯೆನಗ್ಗದ ಭೀಮ ದುರಿಯೋಧನರ ರಣರಸವ ||

೨೭

ಗಾಹಿನಲಿ ಗಾಢಿನಿದ ಗದೆ ಹೊಣಿ
 ಪಾಹೆಯಲ ಹಿಂಗಿದವು ರಾಣದ
 ಲೂಹಿನಿದ ಮನ ಮುಗ್ಗಿದುದು ಕಂದೊಳಲ ²ತೋ²ಹಿನಲಿ |
 ಕಾಹುರದ ಹೊಯ್ಯುಗಳು ನೋಟದ
 ಕಾಹಿನಲಿ ³ಕಿಡಿಗೇದಿ³ ಘಾಯದ
 ಸೋಹೆಯಣುವ ನುಜಾಣರೊದಗಿದರರಸ ಕೇಳೆಂದ ||

೨೮

ನೆನಹು ನೆಗ್ಗಿದುದುಪ್ಪರದ ಕೈ
 ಮನವ ಕಬಳಿನಿ ತೆಹು ಬಿಣುಬಿ
 ಮ್ಮಿನಲಿ ಬಿಗಿದುದು ತೆಗೆದವಿಬ್ಬರ ಘಾಯಘಾತಿಗಳು |
 ಕೊನರ್ವ ಕೋಪದ ಕುದಿವ ಕರಣದ
 ತನುವಿಗುತ್ತಿಯ ಜಯದ ತವಕದ
 ತನಿಮನದ ಕಡುತೋಟಕಾಣರು ಕಾದಿದರು ಕಡುಗಿ ||

೨೯

ಜಾಣು ಜಗುಳಿತು ಹೊಯ್ ಮೊನೆ ⁴ಮುಂ⁴
 ಗಾಣಿಕೆಗೆ ಲಟಕಟಿಸಿದುದು ಬಿಣು
 ರೇಣುಜನನದ ಜಾಡ್ಯವೇ ಪಡಪಾಯ್ತು ಪಯಗತಿಗೆ |

¹ ನೂಕಿ (ಘ.ತ). * ಈ ಪದ್ಯ (ಬ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಲ್ಲ. ² ಕೋ (ಕ).
³ ಕಿಡಿಗೇದಿ (ಖ.ದ). ⁴ ಮುಂ (ಕ), ಮೈ (ಬ.ಪ).

ತ್ಯಾಣ ತಳವೆಳಗಾಯ್ತು ಶ್ರವ ಬಿ
ನ್ನಾಣ ಮೇಲಾಯ್ತು ಕುಶಲದ
ಕೇಣದಲಿ ಕಾದಿದರು ಗದೆಗಳ ಕಿಡಿಯ ಕಿಡಿ ತಿಷಿಯ || ೩೦

ವಿಲಸದಪಸವ್ಯದಲಿ ¹ರಿಪು²ಮಂ
ಡಳಿಸಿ ಹೊಯ್ದ³ನು² ಸವ್ಯಮಂಡಲ
ವಲಯದಿಂದಾ ಭೀಮಸೇನನ ಹೊಯ್ದ ಹೊಯ್³ಬೀನಿ³ |
ಒಳಬಗಿದು ಕಿಬ್ಬರಿಯ ಕಂಡ
ಪ್ಪಳಿಸಿದನು ನಿನ್ನಾತನಾಚೆಯ
ದಳದ ಭಟತತಿ ಹಾಯೆನಲು ರೋಷಿಸಿದನಾ ಭೀಮ || ೩೧

ಆಗಳೇ ಸಂತೈಸಿ ರಿಪು ಕೈ
ದಾಗಿರಿದನರಸನನು ಘಾಯದ
ಬೇಗಡೆಯಲುಚ್ಚಳಿಸಿದುದು ಬಿಸಿರಕುತ ಹುಡಿ ನನೆಯೆ |
ಆ ಗರುವನದ ಬಗೆವನೇ ಸರಿ
ಭಾಗರಕುತವನನಿಲಸುತನಲಿ
ತೂಗಿ ತೆಗೆದವೊಲಾಯ್ತು ಹೊಯ್ದನು ಪವನನಂದನನ || ೩೨

ಸೈರಿಸಿದವೆರಡಂಕ ತೆಗೆದವು
ದೂರದಲಿ ದುಡುಡುಡುಪ ರಕುತದ
ಧಾರೆಗಳ ತೊಳೆದೊರಿಸಿದರು ನಿರಿಖಂಡ ಕರ್ದಮವ |
ವೀರಕೇಳೀಶ್ರಮವಡಗೆ ಕ
ಪೂರ್⁴ವೀಳೆಯ⁴ಗೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಮ
ಹಾರುಭಟೆಯಲಿ ಸುಭಟರೆದ್ದರು ತೂಗಿ ನಿಜಗಡೆಯ || ೩೩

ಮತ್ತೆ ಹೊಕ್ಕರು ದಿಗ್ಗಜಕೆ ಮದ
ಮತ್ತದಿಗ್ಗಜ ಮಲೆತವೊಲು ಮಿಗೆ
ಹತ್ತಿದರು ಶತಮನ್ಯು ಜಂಭನ ಜೋಡಿಯಂದದಲಿ |
ತತ್ತರಿಬ್ಬರು ಮೂಕದನುಜನ
ಕೃತ್ತಿಪಾಸನವೋಲು ರಣಧೀ
ರೋತ್ತಮರು ಕಯ್ಯಕ್ಕಿದರು ಕೌರವ ವ್ಯಕೋದರರು || ೩೪

¹ ಪರಿ (ಬ.ತ).² ರು (ಬ.ಘ.ತ).³ ಬಿನಲಿ (ತ).⁴ ಕವಳವ (ಕ).

ಏನನೆಂದೆನು ಜೀಯ ಕುರುಪತಿ
 ಯಾನುವನು ಕಲಭೀಮನುಬ್ಬಿಯ
 ನಾನುವನು ದುರಿಯೋಧನನ ಥಟ್ಟಣಿಯನಾ ಭೀಮ |
 ದಾನವರು ಮಾನವರೊಳಿನ್ನು ಸ
 ಘಾನರಾರಿವರಂತೆ ಪಾಂಡವ
 ಗೋನನಾಧ್ಯವು ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ||

೩೫

ಅಜನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ವಿಳನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ|| ರಾಯ ಭಾರತ¹ವೀರರಾಯ¹ನು
ರಾಯ²ವನದಾವಾನಳನು ಕಲ²
ವಾಯುತನುಜನ ಹಳಚಿ ಮಡಿದನು ಕೌರವರ ರಾಯ ||

ಕೇಳು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನಿವ ಕೈ
ಮೇಳವಿನಿದರು ವಿಷಮ ಸಮರಕ
ರಾಳರೋಷಶ್ವಾಸಧೂಮಳಮುಖಭಯಂಕರರು |
ಚಾಳನದ ಚೌಪಟರು ಶಸ್ತ್ರಾ
ಸ್ಥಾಳನದ ವಜ್ರಾಭಿಘಾತಾ
ಭೀಳನಿಷ್ಟುರರೊದಗಿದರು ಕೌರವ ವೈಕೋದರರು || ೧

ಹಳಚಿದರು ಸುಳಿ ಘಾಳಿಯಂತಿರೆ
ಸುಳಿದು ಬಗಪತಿಯಂತೆ ಹೊಯ್ದು
ಬಳಸಿ ಬಿಗಿದಹಗಿದರು ಬಿಡೆಯದೆ ಮತ್ತೆ ಗಜದಂತೆ |
³ಅಳುವಿದರು ಶಿಖಿಯಂತೆ ⁴ಚೂರಿ⁴ನಿ
ನಿಲುಕಿದರು ಫಣಿಯಂತೆ ಪಯಮೈ
ಲುಳಿಯಲೊಲಿದರು ಪಾದರಸದಂದದಲಿ ಪಟುಭಟರು || ೨

ಎಣಗಿದರು ನಿಡಿಲಂತೆ ಮಿಂಚಿನ
ಮಿಣುಗಿನಂತಿರೆ ಹೊಳೆದು ಹಜ್ಜೆಯ
ಹೆಣದೆಗೆದು ಹಾಯಿದರು ತಗರಂದದಲಿ ತವಕದಲಿ |
ಇಣುಕಿದರು ಗ್ರಹದಂತೆ ಮಿಗೆ ಮು
ಕ್ಕುಣುಕಿದರು ಮುಗಿಲಂತೆ ರೋಷಕೆ
ನೆಣೆಯದಿಬ್ಬರ ಮನವೆನಲು ಹೊಯ್ದಾಡಿದರು ಭಟರು || ೩

ಗದೆಗೆದೆಯ ಹೊಯ್ದು ಗಳ ಬಣಬಟ
ಲೊದಗಿತಿಬ್ಬರ ಬೊಬ್ಬೆ ಭುವನವ
ಬೆದಹುನಿತು ⁵ಪದಫಟ್ಟಣಿಯ ಘಟ್ಟಣಿಯ ಘಾತಿಯಲಿ⁵

¹ ಮಲ್ಲೀರ (ತ). ² ರಾಜನುದಾರತೇಜನು (ತ). ³ ಅಳುಕಿ (ತ),
ಅಳರಿ (ಬ.ತ.), ನಿಲುಕಿ (ಘ). ⁴ ಧೂರಿ (ಕ), ಚೂಣಿ (ಬ). ⁵ ಪದಫಟ್ಟಣಿಯ
ಫುಟ್ಟಣಿಯ ಘಾಯದಲಿ (ಬ), ಪದಫಟ್ಟಣಿಯ ಗಾಢದಲಿ ಪರ್ಜಿನಲು (ತ).

ಅದಿರಿತೆಳೆ ಮರು ಭಾಷು ಭಟರೆಂ
ಯೊದಲುತಾ ಪರಿವಾರದಬ್ಬರ
ತ್ರಿದಶನಿಕರದ ¹ನಾಥುರವವಂ¹ಜಿಸಿತು ಮೂಜಗವ|| ೪

ಬೆರಳ ತೂಗಿದನಡಿಗಡಿಗೆ ಹಲ
ಧರನುದಗ್ಗದಾ²ವಿಧಾನ²ಕೆ
ಶಿರವನೊಲೆದನು ಶೌರಿ ಮಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದನು ಯಮನೂನು |
ವರ ಗದಾಯುಧ ವಿವಿಧ ಸತ್ಯಕೆ
ಪರಮಜೀವವಿದೆಂದನರ್ಜುನ
ನರರೆ ಮರುರೇ ³ರಾವು³ ಜಾಗೆಂದುದು ಭಟವ್ರಾತ|| ೫

ತವಿದನವನಿಪನನಿಲತನುಜನ
ಕವಚ ಬಿರಿದುದು ಕಯ್ಯೊಡನೆ ರಣ
ದವಕಿ ಕೈದೋಡಿದನು ಕೌರವನೈಪನ ವಕ್ಷದಲ||
ಸವಗ ಸೀಳಿತು ಮರಳಿ ಹೊಯ್ದನು
ಪವನಜನ ಸೀಸಕದ ವರಮಣಿ
ನಿವಹ ನಿಡಿದವು ನಿಡಿಲು ಮೆಚ್ಚಿದ ಮೇರುಗಿರಿಯಂತೆ|| ೬

ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಕರ್ಪುರದ ಕವಳವ
ನಡನಿದರು ತಾಳಿಗೆಗೆ ಬಳಕಡಿ
ಗಡಿಗೆ ಹೆಟನಾರಿದರು ಸಮರತ್ರಮನಿವಾರಣಕೆ |
ಕಡುಹು ತಳಿತುದು ಪೂತು ಫಲವಾ
ಯ್ದಡಿಗಡಿಗೆ ಮೆಚ್ಚರದ ಮನಕದ
ತಡಿಕೆವಲೆ ನುಗ್ಗಾಯ್ತು ಮನ ಕುರುಪತಿಯ ಪವನಜನ|| ೭

ಶ್ವಾನದಲ ಕಿಡಿನಹಿತ ಕರ್ಪೋಗೆ
ನೊಸಿದವು ಕಣ್ಣಾಲಗಳು ಕ
ಚ್ಚಾಸುರದಿ ಕೆಂಪೇಡಿದವು ಬಿಗುಹೇಡು ಹುಬ್ಬುಗಳು |
ರೋಷ ಮಿಗಲೊಡೊತ್ತಿ ಬಹಳಾ
ಭ್ಯಾನಿಗಳು ಡಾವರಿಸಿದರು ಡೊ
ಳ್ಳಾನವೋ ರಿಪುನೇನೆ ಕಾಣದು ಚಿತ್ರಪಯಗತಿಯ|| ೮

¹ನಾಥುಕವರಂ (ಕ.ತ.ಪ), ಸಮರವಿನಲಂ (ಬ). ²ವಿಪಾತ (ಬ.ದ).
³ಜಾಗು (ಬ.ಪ).

ಹೊಕ್ಕು ಕುರುಪತಿ ಭೀಮಸೇನನ
 ನಿಕ್ಕಿದನು ಕಂದದಲಿ ಗದೆಯನು
 ಸೆಕ್ಕಿದನು ವಾಮಾಂಗದಲಿ ಪವಮಾನನಂದನನ |
 ಜಕ್ಕುಲಿಸಿದವೊಲಾಯ್ತು ಜಹಿದು ನ
 ಭಕ್ಕೆ ಪುಟನೆಗದನಿಲಜನೆ ¹ನೀ
 ಸಕ್ಕೆ ² ಹೊಯ್ದಾರಿದನು ಕೌರವನೃಪತಿ ಬಾತಿಯಲಿ ||

೯

ಬಾಯೊಳೊಕ್ಕು ದು ರುಧಿರ ಕಂಗಳ
 ದಾಯ ತಪ್ಪಿತು ಡೆಂಥಣಿಸಿ ಕಲಿ
 ವಾಯುನುತನಪ್ಪಳಿಸಿ ಬಿದ್ದನು ಕಯ್ಯ ಗದೆ ಕಳಚಿ |
 ಹಾಯನುತ ತನ್ನವರು ಭಯದಲಿ
 ಬಾಯ ಬಿಡೆ ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲಿ ನಿರ
 ಪಾಯನೆದ್ದನು ನೋಡಿದನು ಜೇತರಿಸಿ ಕೆಲಬಲನ ||

೧೦

ಹೆದಲು ಹಿಂಗಿತು ನೆಲಕೆ ಮಾಲು
 ದ್ವಿದನು ಕರವನು ಸೂಸಿ ಹಾಳಿದ
 ಗದೆಯ ಕೊಂಡನು ನೆಹಗಿನಲಿ ಸಂತೈಸಿ ಶೋಣಿತವ |
 ಅದರೆ ನೆಲನವ್ವಳಿಸಿ ಮೇಲ್ವಾ
 ಯಿದನು ಹೊಳಹಿನ ಹೊಯ್ಲೆ ಹೊದ
 ರೆದ್ದುದು ವಿಧಾಡಿಸಿ ಭೀಮ ಹೊಯ್ದನು ನೃಪನ ಮಸ್ತಕವ ||

೧೧

³ದೊಟ್ಟಿ ಬಿದ್ದವು ನೀನಕವು ³ಶತ³
 ಕೋಟಿ ಘಾಯದೆ ⁴ಘಟನೆ[ಯೊಳು]⁴ ⁵ಶತ
 ಕೋಟಿ ಘಾಯಕೆ ನಿಡಿದ⁵ ಹೇಮಾಚಲದ ತುದಿಯಂತೆ |
 ತಾಟತನು ಕಂಠದಲುನುರ ಪರಿ
 ಪಾಟಿ ತಪ್ಪಿತು ಮೃತ್ಯುವಿನ ⁶ತ⁶ರ
 ಚೀಟಿ⁷ ಹಿಡಿದನೊ ಹೇಳಿನಲು ಮಲಗಿದನು ಮೈಮುಹಿದು ||

೧೨

ಹಾಳಿತೊಂದೆನೆಗಾಗಿ ಗದೆ ಮುಲು
 ದೇಳಿದವು ಕಣ್ಣಾಲಿ ⁸ನೆತ್ತಿಯ⁸
 ಹೋಲು ಮುನುಕಿತು ಮುಖವನೊಂದು ವಿಘಳಗೆ ಮಾತ್ರದಲಿ |

¹ ದಣುಕಿಕ್ಕು (ಬ), ನಿರಸಕ್ಕ (ಟ.ದ), ನಿರಸಕ್ಕ (ತ). ² ತಾ (ಕ), ತೋ
 ಬ, ದಾ (ಟ.ದ). ³ ದಶ (ಕ). ⁴ ಘಟನೆವೊಲು (ಕ.ಬ.ತ), ಪುಟ್ಟಣಿಗೆ
 (ಗ.ಪ), ಪುಟ್ಟನೆಯೊಳ (ಟ.ದ). ⁵ ಘಾಯಕೆ ನಿಡಿದ ಕುರುನೃಪನಾಟನಿಂದುದು
 ಕೆಡೆಡ (ಘ.ತ). ⁶ ಧ (ಕ), ಧ (ಟ.ದ). ⁷ ಚ (ಕ.ಬ.ಗ.ಘ). ⁸ ತೆಕ್ಕಿಯ (ಕ).

ಜಾಹಿತಂತಸ್ತಮಿ^೧ತ^೨ಭಯ ಹುರಿ

ಯೇಜುತಧಿಕಕ್ರೋಧ ಕರಣದ

ತಾಹುಥಟ್ಟಡಗಿದು^೩ದ^೪ಪಸರಿಸಿತನು ನಿಜಾಂಗದಲ||

೧೩

ನಿಮಿಷದಲಿ ಕಂದೆಹಿದನಂತಃ

ಶ್ರಮದ ಝಳವಡಗಿತು ವಿಪಕ್ಷ

^೫ಧ್ವ^೬ಮಣಚೇತೋಭಾವ^೭ಧವನದ^೮ಮುಖವಿಕಾಸದಲಿ |

ತಮದ ತನಿಮನಕದಲಿ ಭುಜವಿ

ಕ್ರಮ ಛಡಾಳಿಸಲೆದ್ದು ಭೂಪೋ

ತ್ತಮನು ಕೊಂಡನು ಗದೆಯನನುವಾಗೆಂದನನಿಲಜನ |

೧೪

ಈಗ^೯ಳನುವಾದೆನೆ^{೧೦} ಧರಿತ್ರಿಯ

ಭಾಗವನು ಬೇಡಿದಡೆ ^{೧೧}ನೀ ಮುಖ^{೧೨}

ದಾಗಳನುವಾದುದು ಕಣಾ ಗದೆ ನಿನ್ನ ^{೧೩}ಕಿಹುದೊಡೆಗೆ^{೧೪} |

ತಾಗಿ ನೋಡಿನೊಮ್ಮೆನುತ ಮೈ

ಲಾಗಿನಲಿ ಹೊಳೆಹೊಳೆದು ಕೈದುಪ

ತೂಗಿ ತುಡುಕಿದನರಸನನು ದೊಬ್ಬಿಹುದು ಕಲಿ ಭೀಮ ||

೧೫

ಉಬ್ಬಬೇಡೆಲೆ ಭೀಮ ಗದೆಯೋ

ಬೊಬ್ಬೆಯೋ ಬಲುಗೈದು ನಿನ್ನಯ

ಗರ್ಭಗಿರಿಗಿದೆ ನಿದಿರೆನುತ ಹೊಯ್ದನು ವೃಕೋದರನ |

^{೧೫}ತುಬ್ಬಿದನು^{೧೬} ಗದೆಯಿಂದ ಘಾಡಿನಿ

ಹಬ್ಬಿದನು ಕೆಲಬಲಕೆ ಖತಿಯಲಿ

ಕೊಬ್ಬಿದಹವೊಯ್ಲುಗಳ ದನಿ ಕಿವಿಗೇಡಿನೆ ಮೂಜಗವ ||

೧೬

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಿ^{೧೭} ಭೀಮಸೇನನ

ಧರಧುರದ ಹೊಯ್ಲುಗಳ ಗದೆಯಲಿ

ಹೊರಳಿಗಿಡಿ ಝೂಂಪಿಸಿದುವುರು ಖದ್ಯೋತ^{೧೮}ಮಂಡಲವ^{೧೯} |

ಅರಸನೆಹಗಿದಡನಿಲಸುತ ಮೈ

ಸರಿಸಿ ಕಳಚಿದನಾ ಕ್ಷಣದೊಳ

ಬ್ಬರಿಸಿ ಹೊಯ್ದನು ಭೀಮ ಕಾರವನ್ಮಪನ ಕಂಧರವ ||

೧೭

^೧ ರ (ಘ.ಟ.ದ.ತ). ^೨ ದು (ಬ.ಘ.ತ). ^೩ ಕ್ರ (ಕ). ^೪ ಜೀವನ (ಕ).
^೫ ಛಾದನುವೆ (ಕ), ಳನುವಾದುದೇ (ಪ). ^೬ ಕೊಡೆನೆಂ (ಗ.ಟ.ಪ). ^೭ ತೊಡೆ
 ಗಳಿಗೆ (ಗ.ಟ). ^೮ ಎಬ್ಬಿದನು (ಕ). ತಬ್ಬಿದನು (ಗ.ತ.ಪ), ನಿಬ್ಬರದ (ಟ.ದ).
^೯ ದಂಧರವ (ಬ).

ನೋಡಿದನು ದಂಡೆ ಮಲಿ^೧ ರಾಗಿನಿ
 ಹೂಡಿದನು ನೃಪ ಭೀಮನಲಿ ಪಯ
 ಪಾಡಿನಲಿ ಪಲ್ಲಟಿಸಿದನು ಪಡಿತಳಕ ಕುರುರಾಯ |
 ಘಾಡಿಸಿದನುಪ್ಪರದ ಘಾಯಕೆ
 ಕೂಡೆ ತಗ್ಗಿ ದನನಿಲಸುತ ಖಯ
 ಬೋಡಿಯಿಲ್ಲದೆ ಭಟರು ಕೂಯ್ಯಾಡಿದರು ಖಾತಿಯಲಿ || ೧೮

ತೋಗಿ ನಿಂದರು ಮತ್ತೆ ಭಾರಿಯು
 ಬಳಲಿಕೆಯ ಬೇಳುವೆಯ ಚಿತ್ತ
 ಸ್ವಲತರಂಗೀಕರಿಸಿದರು ಕರ್ಪುರದ ವೀಳೆಯವ |
 ಘಳಿಲನೆದ್ದರು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರಕ್ಕೆ
 ಮರೆತು ನಿಂದರು ಘಾಯ.ಘಾತಿಯು
 ಸುಳಿವನವಧಾನಿಸುತ ತೋಗಿದರಾಯುಧದ್ವಯವ || ೧೯

ರಾಗಿಸುತ ಲಳಿಯೆದ್ದು ಭೀಮನ
 ತಾಗಿಸಿದನವನೀಶನಾತನ
 ಭಾಗಧೇಯ^೨ವನೀನನೆಂಬೆನು ಹೊಯ್ದು ಹೊಟಗಾಯ್ತು |
 ದೇಗುದಿಯಲಾಬ್ಬೆದ್ದು ನೃಪತಿ ವಿ
 ಭಾಗಿಸಿದನನಿಲಜನ ತನ ವನು
 ಬೇಗದಲಿ ಕಳಚಿದನು ಪವನಜ ಪಯದ ಬವರಿಯಲಿ || ೨೦

ತಪ್ಪಿಸಿದನೇ ಘಾಯವನು ಫಡ
 ತಪ್ಪಿಸಿನಾ ದಡೆಯನುತ ಕಡು
 ದರ್ಪದಲಿ ಹೊಯ್ದನು ಸಮಾರಾತ್ಮಜನನವನೀಶ |
 ತಪ್ಪಿತದು ಗದೆ^೩ ತನುವ ರಸುತದ
 ದರ್ಪಣದ ರಹಿಯಾಯ್ತು ಗದೆ ಮಾ
 ಟ್ಪಿತರಸನ^೪ನೆನಲು^೫ ಹೊಯ್ದನು ಭಾಳದಲಿ ಭೀಮ || ೨೧

^೬ವಟ್ಟಿ^೭ ಮುಟ್ಟುನುದು ನೀನಕದ ಗದೆ
 ನಟ್ಟುದರಸನ ನೊಸಲಿ ರುಧಿರದ
 ಕಟ್ಟಿಯೊಡೆದಂದದಲಿ ^೮ಕವಿ^೯ದುದು ನೃಪನ ತನು ನೆನೆಯ |

^೧ ಬಾ (ಘ.ತ). ^೨ ಭಾಗ್ಯದೈವ (ಕ), ರಾಗುವೇಗ (ಘ.ತ). ^೩ ತಪ್ಪಿ
 ನಿತು ಮಿಗೆ (ತ), ತಪ್ಪಿನಿತು ಗದೆ (ಬ.ಘ), ಅಪ್ಪಿದುದು ಗದೆ (ಟ.ದ). ^೪ ನೆಂದು
 (ಕ). ^೫ ಪೊಟ್ಟಿ (ಬ), ವಟ್ಟಿ (ಟ). ^೬ ಸುರಿ (ಘ.ತ).

ಕೊಟ್ಟ ಘಾಯಕೆ ಬಳಲಿ ಮಡಿವಗೆ
ಬಿಟ್ಟ ಮನವನು ನಿಮಿಷದಲಿ ಜಗ
ಜಟ್ಟಿ ಕೌರವರಾಯ ಕೊಂಡನು ನಿಜಗದಾಯುಧವ||

೨೨

ಘಾಯಗತಿ ಲೇನಾಯ್ತು ಪೂತುರೆ
ವಾಯುಸುತ ದಿಟ ಸೈರಿಸೆನ್ನಯ
ಘಾಯವನು ಘೋರಪ್ರಹಾರನಹಿಷ್ಟು ಗಡ ನಿನ್ನು |
ಕಾಯಲಾಪಡೆ ಫಲುಗುಣನನಬು
ಜಾಯತಾಕ್ಷನ ಕರೆಯೆನುತ ಕುರು
ರಾಯನೆಹಗಿದನನಿಲಜನ ಕರ್ಣಪ್ರದೇಶದಲಿ||

೨೩

ಎಡದ ದಂಡೆಯೊಳೊತ್ತಿ¹ ಹೊಯ್ಗುಳ
ಕಡುಹ ತಪ್ಪಿನಿ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ಮುಡುಹ ಹೊಯ್ದನು ಭೀಮ ಮರು ಭಾಪೆನೆ ಸುರಶೋಮ |
ತಡೆದನಾ ಘಾಯವನು ಗದೆಯಲಿ
ನಡುವನಪ್ಪಳಿಸಿದನು ಭೀಮನ
ಮಿಡುಕು ನಿಂದುದು ನಗುವ ಪಾಂಡವ ಬೃದ ತಲೆ ಮಣೆಯೆ|| ೨೪

ಒಲೆದು ಬಿದ್ದನು ಭೀಮ ಕುಲಗಿರಿ
ಮಲಗುವಂದದಲೇಹಿದಾಯಂ
ದಿಳಿವ ಶೋಣಿತಧಾರೆ ಮಗ್ಗುಲ ಮುಸುಕಿತವನಿಯಲಿ |
ಎಲೆ ಮಹಾಧೀವಾ ವೃಕೋದರ
ನಳಿದನೇ ಹಾ ಭೀಮ ಹಾಯೆಂ
ದಳಲಿದುದು ಪರಿವಾರ ಸಾತ್ಯಕಿ ಸೃಂಜಯಾದಿಗಳು||

೨೫

ಮೈಮುಟಿದನರೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರಕೆ
ಮೈಮನಸೈದ ಜಾಡ್ಯರೇಖೆಯ
ಸುಯ ಮಹಾದ್ಭುತವಾಯು ಪರಿಣತ ಪಾರವತ್ಯದಲಿ |
ಹಾ ಮಹಾಧೀವನುತ ಹಗೆವನೆ
ಕೈಮೆಯನು ಬಣ್ಣಿಸುತಲೆದ್ದನ
ರೈ ಮರುತ್ಸುತ ಸೊಸಿ ಹಾಳಿದ ಗದೆಯ ತಡವರಿಸಿ||

೨೬

¹ ಯನೆತ್ತಿ (ಕ), ಯನೊಡ್ಡಿ (ಬ.ಟ.ದ).

ಕಾದುಕೊಳು ಕೌರವ ಗದಾ^೧ನಂ
 ಭೇದ^೨ದ^೩ಭ್ಯಾ^೪ನಿಗಳಿಗಿದೆ ದು
 ಭೇದ ನೋಡಾ ಹೊ^೫ಯಿ ಗಿದು^೬ ಮಹಿವೇಗು ಮಹೇಶ್ವರನ |
 ಹೋದೆ ಹೋಗಿನ್ನೆನುತ ಜಡಿದು ವಿ
 ಪಾದಭರದಲಿ ಮುಂದುಗಾಣದೆ
 ಕೈದಣಿಯಲಪ್ಪಳಿಸಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ಕುರುಪತಿಯ ||

೨೭

ಹಾಱಿತೊಂದೆನೆಗಾಗಿ ಗದೆ ಮೈ
 ಹೇಳಿತುರು ಘಾಯವನು ಮೊಳಕಾ
 ಲೂಱಿ ಬಿದ್ದನು ವದನದಲಿ ವೆಂಠಣನೆ ರಣಧೂಳಿ |
 ಕಾಡಿದನು ರಕುತವನು ಕೌರವ
 ನೇಱು ಬಲುಹೋ ಹೋದನನುತವೆ
 ಚೀಱಿತಾ ಪರಿವಾರ ಸುಮ್ಮಾನದ ಸಘಾಡದಲಿ ||

೨೮

ಭಾಪು ಮರುರೇ ಭೀಮ ಕೌರವ
 ಭೂಪವಿಲಯಕೃತಾಂತ ಕುರುಕುಲ
 ದೀಪಚಂಡನಪಿರ ಕುರುನೃಪತಿಮಿರಮಾರ್ತಾಂಡ |
 ಕೋಪನಪ್ರತಿಪಕ್ಷಕುಲನಿ
 ವಾರ್ಪಣ್ಯಕನಮರ್ಥ ಏನುತಬಿ
 ರೂಪ^೪ನನು^೫ ಹೊಗಳಿದರು ವಂದಿಗಳಬುದಿ ಘೋಷದಲಿ ||

೨೯

ಜಾಳಿಸಿದ ವೇದನೆಯ ರೋಮ್ಭಿನ
 ಜಾಳಿಗೆಯ ಜವ ಹಣಿದುಡಚ್ಚ^೫ಱಿ^೬
 ಮೇಲುಮಹಿವೆಯ ಮುಸುಕು ಜಾಱಿತು ಹಾಱಿತತಿಭೀತಿ |
 ಬೇಳುವೆಯ ಕರಣೇಂದ್ರಿಯದ ಮೈ
 ಹಾಳಿ ನಿಂದುದು ಬಿಗಿದ ಬಳಲಕೆ
 ಯೂಳಿಗದ ಮೊನೆ ಮುಱಿಯೆ ಸಂತೈಸಿದನು ಕುರುರಾಯ ||

೩೦

ಒಟ್ಟವ ರಕುತವ ಧೂಳಿನಿಂದವೆ
 ಹೊಳಗ ತೊಡತೊಡದೊಕಿ ಕೋಪದ
 ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಝಳಿಸಿ ಕಂಗಳಲಿ ಹುಬ್ಬಿನಲಿ ಸುಯ್ಯನಲಿ |

^೧ ಶ್ರಮ (ಕ). ^೨ ವ (ಬ.ಘ.ಟ.ತ.ದ). ^೩ ಯಿಗಿದೆ (ಕ), ಯಿನಿದ (ಬ),
 ಯ್ಲನೀ (ಘ). ^೪ ವನು (ಕ), ದಲಿ (ಬ). ^೫ ಱು (ಘ.ತ).

ಮುಟುಕಿಸುವ ರಿಪುಭಟನನೋರೆಯೊ
ಳಿಟಗಿ ನೋಡುತ ಸಾರಸತ್ಯದ
ನೆಟವಣಿಗೆ ಕೈಗೂಡಲೆದ್ದನು ಗದಯ ಕೈನೀಡಿ || ೩೦

ಹಾನಿಯೆಮಗಾಯ್ತೆಂದು ಕಡುನು
ಮ್ಮಾನವುಕ್ಕಿತೆ ನಿಮಿಷದಲಿ ದು
ಮ್ಮಾನ ಶರಧಿಯೊಳದ್ದು ವೆನು ತಿದ್ದು ವೆನು ನಿನ್ನವರ |
ಈ ನೆಗೆಯನೀ ಬಗೆಯನೀ ಪಿಜ
ಯಾನುರಾಗವ ನಿಲಿಸುವೆನು ಯಮ
ನೊನು ಸೈರಿಸೆನುತ್ತ ಜಙ್ಗಿದನು ವಾಮಹಸ್ತದಲಿ || ೩೧

ಎಲವೊ ಭೀಮ ವಿಘಾತಗಳ ¹ಕೈ¹
ದೊಳ²ನಿನಲಿ ತೆಟಹಾಯ್ತು ನೀನಿ
ಟ್ಟಳಿಸುವಡೆ ನಿನಗಾದುದಾಕಸ್ಮಿಕವ್ರದಭ್ಯುದಯ |
ಥಲವ ಬಿಡಿಸುವಡೆಳು ನೀ ಮನ
ವಳಕುವಡೆ ನಿನ್ನವರ ಕರೆ ಕೊ
ಯ್ಲೊಳಗಿದೊಂದೇ ಹೊಯ್ಲೆನುತ ಹೊಕ್ಕನು ಮಹೀಪಾಲ || ೩೨

ಹೊಯ್ ತೋಟಾ ಬಂಜೆ ನುಡಿಯಲಿ
ಬಯ್ದದಧಿಕನೆ ಬಾಹುವಿಂ ಹೊಟಿ
ಹೊಯ್ದವನೊ ಮೇಣ್ ಮುಖದಲೋ ನೀನಾರು ಜಾತಿಯಲಿ |
ಕಯ್ದು ನಿನಗಿದೆ ಲಕ್ಷ್ಯಪಣ ನಮ
ಗೆಯ್ದವಡೆ³ ಗುಪ್ತಪ್ರತಾಪವ
ನೆಯ್ದೆ ಪ್ರಕಟಿಸೆನುತ್ತ ತಿಪಿದನು ಭೀಮ ಕುರುಪತಿಯ || ೩೪

ಅವನಿವತಿ ಕೇಳ ಭೀಮಸೇನನ
ತಿವಿಗುಳನು ತಪ್ಪಿನಿ ಸುಯೋಧನ
ಕವಿದು ನಾಭಿಗೆ ತೋಟಿ ಜಂಘೆಗೆ ಹೂಡಿ ಝಳಪದಲಿ |
ಲವಣಯಲಿ ಲಳಿಯದ್ದು ಹೊಯ್ದನು
ಪವನಜನ ಭುಜಶಿರವ ನೀನಕ
ಕವಚವಜಿಗಿಜಯಾಗೆ ಬೀಳೆನುತರನ ಬೊಬ್ಬಿಡಿದ || ೩೫

¹ ಕಂ (ಖ.ಘ.ಟ.ತ.ದ) ² ಲ (ಘ.ಟ.ದ.ತ). ³ ಗಿದು ಲಕ್ಷ್ಯಪಣವೆಮಗೈದು
ಮಡಿ (ಖ), ಗೀ ಸಮರಮುಖದಲಿ ಐದುವಡೆ (ಟ.ದ).

ಮತ್ತೆ ಕೊಯ್ದು ನು ಭೀಮಸೇನನ
 ನೆತ್ತಿಯನು ನಿವೃತ್ತರದಲಿ ^೧ಕಳೆ
 ಹತ್ತಿ ರೋಂಪಿಸಿ ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದನು ಬಿಗಿದ ಮೂರ್ಛೆಯಲಿ
 ಕೆತ್ತ ಕಂಗಳ ಸುಯ್ಯ ಲಹರಿಯ
 ಸುತ್ತಲೊಗುವರುಣಾಂಬುಗಳ ಕೆಲ
 ದತ್ತ ^೨ನಿಡಿದಿಹ ^೩ಗದೆಯ ಭಟನೊಡಗಿದನು ^೪ಮಹಿಮೆಯಲಿ || ೩೭

ಮಡಿದವನ ಹೊಯ್ಯನು ಧನಂಜಯ
 ತೊಡು ಮಹಾನ್ಯವನವನಿಪತಿ ಬಿಲು
 ದುಡುಕು ಯಮಳರು ಕೈದುಗೊಳಿ ನಾತ್ಯಕಿ ಶರಾಸನವೆ |
 ಹಿಡಿ ಶಿಖಂಡಿ ದ್ರುಪದಸುತರವ
 ಗಡಿನಿರೈ ನಿಮ್ಮವನ ಹರಿಬಕೆ
 ಮಿಡುಕುವಡೆ ಬಹುದೆನುತ ತೂಗಿದನವನಿಪತಿ ಗದೆಯ || ೩೮

ಮೇಲೆ ಕಳವಳಪಾಯ್ತು ದಿಕ್ಕಿನ
 ಮೂಲೆ ಬಿರಿಯೆ ವಿಶಾಚರಾಕ್ಷನ
 ಜಾಲ ವಿದ್ಯಾಧರ ಮಹೋರಗ ಯಕ್ಷ ಕಿನ್ನರರು |
 ಅಳು ನೀನಹೆ ನಳ ನಹುಷ ಭೂ
 ಪಾಲಕುಲದಲಭಂಗನಾದೆ ಕ
 ರಾಳಭುಜಬಲ ನೀನೆನುತ ಕೊಂಡಾಡಿತಮರಗಣ || ೩೯

ಅರಸ ಕೇಳಾಶ್ಚರಿಯವನು ನಿ
 ಮ್ಮರಸನಾಹವ ನೆಫಲ ಸುರಕುಲ
 ವರಳ ಮಳೆಗಟ್ಟಿದುದು ಕಣಾ ಕುರುಪತಿಯ ನಿರಿಮುಡಿಗೇ |
 ಅರಿನ್ಯಪರು ತಲೆಗುತ್ತಿದರು ಮುರ
 ಹರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಪಾರ್ಥ ಯಮಳರು
 ಬೆರಳ ಮೂಗಿನಲಿದ್ದು ಸುಯ್ಯರು ಬಯ್ಯು ದುಷ್ಯಂತವ || ೪೦

ಮಿಡಿದನರ್ಜುನ ಧನುವ ಯಮಳರು
 ತುಡುಕಿದರು ಕಯ್ಯುಗಳ ನಾತ್ಯಕಿ
 ಮಿಡುಕಿದನು ಮಹಿಗಿದರು ಪಂಚದ್ರೌಪದೀಸುತರು |

^೧ ಕಳ (ಕ), ತಲೆ (ಬ), ಬಳೆ (ತ). ^೨ ಸಡಲದ (ಕ), ನೀರಿದ (ಬ),
 ಜಾರಿದ (ಬ.ದ). ^೩ ಮೂರ್ಛೆ (ಕ).

ಒಡೆಯನಳವಿನಲೆಲ್ಲಯದು ನೃಪ
ನುಡಿದ ನುಡಿಯನುತನಿಲತನುಜನ
ಪಡೆ ಗಜಾಶ್ವವ ಬಿಗಿಯೆ ಗಜಬಜಿಸಿತು ಭಟಸ್ತೋಮ|| ೪೦

ದುಗುಡದಲಿ ಹರಿ ರೌಹಿಣೀಯಃನ
ಮೊಗವ ನೋಡಿದಡಾತನಿದು ಕಾ
ಳಿಗವರೇ ಕೃತನಮಯರಾದಿರಿ ಪೂರ್ವಕಾಲದಲಿ |
ಹಗೆಯ ಬಿಡಿ ಕುರುಪತಿಯ ನಂಧಿಗೆ
ಸೊಗಸಿ ನಿಲಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮಾ
ತುಗಳ ಕೆಡಿಸದಿರೆಂದನಾ ಕೃಷ್ಣಂಗೆ ಬಲರಾಮ|| ೪೧

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಬಿದ್ದ ಭೀಮನ
ಹೊರಗೆ ಬಂದಜುರ್ನನು ಮೋಯಿಗೆ
ಬೆರಳನೊಡ್ಡಿ ಸಮೀರನಂದನನುಸುರನಾರೈದು |
ಮರಳಿದನು ಮುರಹರನನಕ್ಕಟ
ಗರೆದು ಸಪ್ರಾಣನು ಗದಾನಿ
ರ್ಭರಪರಿಶ್ರಮ ಭೀಮ ಬಳಲಿದನೆಂದನಾ ಪಾರ್ಥ|| ೪೨

ದೇವ ಬೆಸನಿನ್ನ ನಿಲಸೂನು ನ
ಜೀವನಹಿತನಿಬ್ರಹ್ಮಣ ಪ್ರ
ಸ್ತಾವವನು¹ ಕರುಣಿಸುವುದಾ²ತನ³ ಧರ್ಮವಿಕ್ಕತಿಗಳ |
ನೀವು ಕಂಡಿರೆ ನಾಭಿ ಜಂಘೆಗೆ
ಡಾವರಿಸಿದನು ಹಲವು ಬಾರಿ ಜ
ಯಾವಲಂಬನವೆಂತು ಕೃಪೆಮಾಡೆಂದನಾ ಪಾರ್ಥ|| ೪೩

ನೀವು ಮೊದಲಲಿ ಬೆಸನಿದಿರಿ ಮಾ
ಯಾವಿಗಳ ಮಾಯೆಯಲಿ ಗೆಲುವುದು
ದೈವಕೃತಿಯದು ರಾಜ³ಮಂತ್ರ³ದ ಸಾರತರವೆಂದು |
ಈ ವಿರೋಧಿಯ ಧರ್ಮಗತಿ ಸಂ
ಭಾವ⁴ವ⁴ನು ಕರ್ತವ್ಯಭಾವವ
ನೀವು ಬಲ್ಲರಿಯೆಂದನಜುರ್ನದೇವ ವಿನಯದಲಿ|| ೪೪

¹ ಹೃ ಪ್ರಾಣಸ್ತಾವನವನು (ಬ), ನಿಜ ಪ್ರಬಹಳ ಸ್ತೋಮವನು (ಘ).

² ನತ (ಘ). ³ ಧರ್ಮ (ಛ.ದ). ⁴ ಕ (ಬ.ಛ.ದ).

ಧಾತುಗೆಟ್ಟನು ಭೀಮ ಮುನುಕಿತು
 ಭೀತಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ¹ರನು² ದೈವ
 ಪ್ರಾತವಾತನ ಕೊಂಡು ಕೂನರಿತು ಹೊಯ್ದು ಹೂಮಳೆಯು |
 ಪಾತಕಕೆ ಪಡವಾಗದಮಳ
 ಬ್ಯಾತಿ ನೋಯದೆ ವಿಜಯನಿರಿ ರಾ
 ಗಾತಿಶಯದಲಿ ನಮ್ಮ ರಮಿಸುವ ದೆಸೆಯ ಬೆಸನೆಂದ ||

೪೫

ಅನಿಲನುತ ಸಪ್ರಾಣಸಲಿ ರಿಪು
 ಜನಪನೂರುವಿಧಂಗವೇ ಮು
 ನ್ನಿನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಲಾ ಸಭಾಮಧ್ಯದಲಿ ಕುರುಪತಿಯು |
 ನೆನಸಿಕೊಡಿ ಸಾಕಿನ್ನು ಬೇಟುಂ
 ದನುನಯವು ತಾನೇನು ವಿಜಯಾಂ
 ಗನೆಗೆ ದ್ರುಪದಕುಮಾರಿ ತಪ್ಪದೆ ಸವತಿಯಹಳೆಂದ ||

೪೬

ಅರಸ ಕೇಳಾಕ್ಷಣದೊಳನಿಲ
 ಸ್ತುರಣಿಯನು ಹರಿ ಮಾಡಿದನು ²ಸಂ
 ಚರಿಸಿದನು ತತ್ತ ನುಜನಂ³ಗೋಪಾಂಗವೀಧಿಯಲಿ |
³ತರತರ³ದ ನಾಡಿಗಳೊಳಗೆ ವಿ
 ಸ್ತರಿಸಿ ಮೂರಾಧಾರದಲಿ ಚೇ
 ತರಿಸಿ ಸರ್ವಾಂಗದಲಿ ಜೀವನಪೀಠ ಪಸರಿಸಿದ ||

೪೭

ಶ್ರಾಣವಿಮ್ಮಡಿಯಾಯ್ತು ತಿರುಗಿದ
 ಗೋಣು ಮರಳಿತು ರೋಷವಹ್ನಿಗೆ
 ಸಾಣಿವಿಡಿದವೊಲಾಯ್ತು ಕಣ್ಣು ಗುಳಿದುವು ಕೇಸುರಿಯು |
 ಠಾಣವೆಡಹಿದ ಗದೆಯ ರಣಬಿ
 ನ್ನಾಣ ⁴ಮನುಳಿದ ಮಾನವುರ್ದನ⁴
 ದೂಣಿಯೆದ ಸವ್ಯಥೆಯ ಭಟ ಸಂತೈಸಿದನು ತನುವ ||

೪೮

ಕೊಡಹಿದನು ⁵ತನು⁵ಧೂಳಿಯನು ಧಾ
 ರಿಡುವ ರುಧಿರವ ಸೆಹಗಿನಲಿ ಸಲೆ
 ತೊಡೆತೊಡೆದು ಕರ್ಪುರದ ಕವಳವನಣಲೊಳವಡಿಸಿ |

¹ ರಿಗೆ (ಕ). ² ಪರಿಹರಿಸಿತ್ತೀತನ ಮೂರ್ಛೆಯಂ (ಬ). ³ ತರಹರ (ಬ).

⁴ ಮುಳಿದನು ಮಾನಗರ್ವದ (ಕ), ವನುವಿನ ಮಾನವುರ್ದನ (ತ). ⁵ ರಣ (ಕ).

ತೊಡೆಯ ಹೊಯ್ದಾರುವ ಮೂರಾರಿಯ
ನೆಡೆಯುಡುಗದೀಕ್ಷಿಸುತ ನೂರಕೆ
ನಿಡಿದ ಗದೆಯನು ತುಡುಕಿ ನೃಪತಿಯ ತೊಡೆಗೆ ಲಾಗಿನಿದ || ೪೯

ಭಾಷೆಗಳುಪರು ಪಾಂಡುಸುತರೆ
ಬಾಸೆಯಲಿ ನಿನ್ನಾತ ಮೈಮುಖಿ
ದೋಸರಿಸದಿದಿರಾವನೂರುದ್ವಯ¹ವ ವಂಚನದೆ¹ |
ಶ್ವಾಸ ಮರಳಿ ನಿನಗೆ ಯೋಗಾ
ಭ್ಯಾಸಿಯಕಯೋ ಭೀಮ ಸೈರಣಿ
ಲೇನು ಮೆಚ್ಚಿದೆನೆನುತ ನೃಪನಿಜಿದನು ಪವನಜನ || ೫೦

ಹೊಯ್ದು ಲಳಿಯಲಿ ಕರಣಗತಿಯಲಿ
ಹಾಯ್ದು ನಭಕುಪ್ಪರಿಸಿ ಮರಳಿದು
ಹೊಯ್ದು ಹಿಂಗುವ ನೃಪನ ತೊಡೆಗಳನಿಟ್ಟನಾ ಭೀಮ |
ಹಾಯ್ದು ಗದೆ ಹೆಡ್ತೊಡೆಗಳನು ಮುಖಿ
ದಯ್ಯ ತವನಿಯನರುಣಜಲದಲಿ
ತೊಯ್ದು ಧೊಪ್ಪನೆ ಕೆಡೆದನಿಳಿಯಲಿ ಕೌರವರ ರಾಯ || ೫೧

ಹಾರ ರುಖಿದುದು ಕರ್ಣಪೂರದ
ಚಾರು ಮೌಕಿಕಿ ಕನಿಕರ ನಿಡಿದವು
ಧಾರಿಡುವ ರಕ್ತ-ತಾಂಬು ಮಡುಗಟ್ಟಿದುದು ಮಗ್ಗುಲಲಿ |
ವೀರ ಭೀಮಾ ಮರು ಎನುತ ಬಲ
ವಾರಿದುದು ನಿನ್ನಾಳ ಸೂಳಿನ
ವೀರಪಣಹದ ಲಗ್ಗೆ ಮನಗಿತು ಪರರ ಧಟ್ಟಿನಲಿ || ೫೨

ಬಿದ್ದನ್ನೆ ನಿನ್ನಾತನಿನ್ನೇ
ನೆದ್ದರೈ ದಾಯಿಗರು ಜೂಜನು
ಗೆದ್ದದಕೆ ಫಲ ಬಂದುದೇ ಸಂಧಾನದಲಿ ಭಲವ |
ಹೊದ್ದಿತಕೆ ಹುಲಿಸಾಯ್ತೆ ಬಲುವಗೆ
ಬಿದ್ದನೆಂದುಳುಹಿದನೆ ಪವನಜ
ನುದ್ದುರುಟುತನಕೇನನೆಂಬೆನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೫೩

¹ ಕೆ ಚಿಂತನದೆ (ಕ).

ಏಕೆ ಸಂಜಯ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
 ಸಾಕಿತಕೆ ಫಲವಾಯ್ತು ನೀ ಬಹು
 ದೇಕೆ ಚುಚ್ಚುವೆ ಕಾಸಿ ಬಾದಣಗೊಪ್ಪಿದ ಘಾಯದಲಿ
 ನೂಕಿದರೆ ಬಲಭದ್ರನನು ¹ಮೇ
 ಲೇಕೆ¹ ಪವನಜ ಮುನಿದನವರ
 ವ್ಯಾಕುಳರಲೇ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ||

೫೪

ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

¹ ಬಳಿಕಲಿಕೆ (ಟ), ಸಲೆಯಾಕೆ (ಘ.ತ).

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ

ನೂಚನೆ|| ಕೆಡದ ಕೌರವನೃಪನ ನೇಮವ
ಪಡೆದು ಕೃಪ ಕೃತವರ್ಮ ಗುರುಷುತ
ರೊಡನೆ ಬಂದರು ನಾರಿದರು ಪಾಂಡವರ ಪಾಳೆಯವ|

ಕೇಳು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನೀತ ಕ
ರಾಳ ಲೋಹಗದಾಭಿಹತಿಗೆ ನೃ
ಪಾಲ ಬಿದ್ದನು ಭಾರತದ ¹ದುಸ್ಸಂಗಭಂಗದಲಿ |
ಮೇಲೆ ಚಾರಣ ಸೂತ ಮಾಗಧ
ಜಾಲ ಹೊಗಳಿತು ಗರುವ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲ ಗಂಡಿಗನಕಟಿನುತ ಕೊಂಡಾಡಿತಮರಗಣ||

೧

ಏನನೆಂಬೆನು ಜೀಯ ಮಹಿಯಲಿ
ಮಾನನಿಧಿ ಮಲಗಿದನಲೈ ತವ
ಸೂನು ರುಧಿರದ ತಿಲಕವಾದನಲೈ ಧರಾಂಗನೆಗೆ |
ಭಾನುಮತಿ ಮೈಥವ್ಯವಿಧಿಗಿ
ನ್ನೇನ ನೋಂತಲೊ ರಾಜರವಿಯವ
ನಾನೆನಮಯದೊಳಾದುದದ್ಭುತವರಸ ಕೇಳೆಂದ||

೨

ನಡುಗಿತಿಳಿ ನಿರ್ಘಾತ²ದಲಿ ಬಹಿ
ನಿಡಿಲು ಸುಳಿದುದು ನೆಣನ ಬಸೆಸಪಿ
ತಡಗು ಸುರಿದವು ಕದಡಿ ಹರಿದುದು ರಕುತದಪಿಪ್ಪೊನಲು |
ನಿಡಿದವಪಿಗಳು ಕೆಪಿಗಳುಕ್ಕಿದ
ವಡಿಗಡಿಗೆ ಹೆಮ್ಮರ ನಿವಾತದ
ಲುಡಿದು ಬಿದ್ದವು ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಪತನ ಕಾಲದಲಿ||

೩

ಬೀಸಿದುದು ಬಿಜುಗಾಳಿ ಕತ್ತಲೆ
ಸೂಸಿದುದು ದಿಗುವಳಯದಲಿ ಪರಿ
ವೇಷದಲಿ ಗೃಹ ನೆರೆದಮೈದಾಪಿಳು ರವಿಯೊಡನೆ|

¹ ದುಸ್ಸಂಗಿ ಭಂಗಿಯಲಿ (ಘ), ರಣರಂಗಮಧ್ಯದಲಿ (ಟ). ² ಮೇಘ (ಘ).

ಸೂಸಿದವು ಹಗಲುಳುಕು ಮೈಗಗಣ
ವಾಸುರದಲೊದಟುದವು ಕಂದಿತು
ವಾಸರಪ್ರಭೆ ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಪತನ ಕಾಲದಲಿ || ೪

ಒಬ್ಬ ಸಹಿತ ಕಯ್ಯುಗಳು ಕರದಿಂ
ಮುಖಿದು ಬಿದ್ದವು ಗಜಹಯದ ಕ
ಣ್ಣೊಟಿತೆಯೆದ್ದವು ಕಡಿದು ಬಿದ್ದವು ಧ್ವಜಪತಾಕೆಗಳು |
ತುಲುಗಿದಂತನಾಪದಲಿ ಮನ
ಮುಗಿತಾ ಪರಿವಾರ ಸುಭಟರಿ
ಗಜಹಿತಾಕಸ್ಮಿಕದ ಭಯವವನೀಶ¹ ಕೇಳೆಂದ || ೫

ದ್ರುಪದತನುಜ ಶಿಖಂಡಿ ಸೃಂಜಯ
ನೃಪ ಯುಧಾಮನ್ಯೂತ್ತಮೌಂಜನ
ಚಪಳಪಂಚದ್ರೌಪದೀಸುತ ಸೋಮಕಾದಿಗಳು |
ಅಪದಶಾವಿಭೂತಚೇತಃ
ಕೃಪಣರತಿಚಿಂತಿಸಿದರಂದಿರು
ಳುಪಹಿತಿಯ ಸೂಚಿಸುವ ವಾಮಭುಜಾಕ್ಷಿಕಂಪದಲಿ || ೬

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳೀಚೆಯಲಿ ಕೌ
ರವನ ಹೊರೆಗೈತಂದು ನಿಂದನು
ಸವಡಿಗೈಗದೆಯಣಸುಗಲ್ಲದ ಗಾಢಗರ್ವದಲಿ |
ಪವನಸುತ ನುಡಿಸಿದನಲ್ಯೆ ನಿ
ನ್ನವನನೇನೈ ಭೂಪ ಕೊಡುಮೈ
ನವಗೆ ನೆಲನರ್ಥವನು ನಾಚಿಕೆಯೇಕೆ ನುಡಿಯೆಂದ || ೭

ಊರ ಬೇಡಿದಡೈದ ನಾವೆರ
ಡೂರುಗಳನೇ ಕೊಂಡೆವೈನಿಜ
ಧಾರುಣಿಯ ಕೊಡೆನೆಂದಲ್ಯೆ ಸೂಚ್ಯಾಗ್ರಸಮ್ಮಿತವ |
ನಾರಿ ಭುತುಮತಿಯೆಂದಡೆಯು ಸುಲಿ
ನೀರೆಗಳನೆಂಬಗ್ಗಿಳಿಕೆ ಕಾ
ಸಾರದಲಿ ಕರಗಿತೆ ಸುಯೋಧನ ಎಂದನಾ ಭೀಮ || ೮

¹ ಭೂಪಾಲ (ಖ.ತ).

² ದೆವೈದನಿನ್ನೆರಡೂರುಗಳನೇ ಕೊಟ್ಟಿಯೈ

ಎತ್ತಿ ಕಳೆದೈ ಬನಕೆ ನಾವ್ ನಿ
 ಮೈತ್ತುಗಳಲೈ ಬೆರಳಲೇಡಿಸಿ
 ದತ್ತುಗಳ ಕೂಡೇಕೆ ಸರಿನುಡಿ ಸಾವಭಾಮರಿಗೆ |
 ಇತ್ತಲೇತಕೆ ಬಿಜಯಮಾಡಿದಿ
 ರೊತ್ತದೇ ಕಲುನೆಲನು ಪವಡಿಸಿ
 ಮತ್ತೆ ತೋಡೆಗಳ ತಿವಿಯಬೇಕೇ ಎಂದನಾ ಭೀಮ || ೯

²ಕೃತ್ರಿಮವ ನಿರ್ಮಿಸಿದ³ ಫಲ ಕೈ
 ವರ್ತಿಸಿತೆ ನೀವರಗುಮನೆಯಲಿ
 ಹೊತ್ತಿಸಿದ ಫಲ ಬಂದುದೇ ವ್ಯವಧಾನವಾದುದಲೆ |
 ಬಿತ್ತಿದಿರಿ ವಿಷಬೀಜವನು ನೆಹು
 ದತ್ತ ಫಲ ಕೈಸಾರ್ದುದಾದಡೆ
 ಕೆತ್ತುಕೊಂಡಿರಲೇಕೆ ನುಡಿ ತನ್ನಾಣಿ ನುಡಿಯೆಂದ || ೧೦

ನಂದುದೇ ³ನೀ ಮೆ[ಚ್ಚೆ]³ ಸಭೆಯಲಿ
 ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಭಾಷೆ ಕುರುಡನ
 ನಂದನರನಿಮ್ಮ ಡಿಸಿದೈವತ್ತನು ರಣಾಗ್ರದಲಿ |
 ಕೊಂದು ದುಶ್ಮಾನನನ ಬಂಡವ
 ತಿಂದು ರಕುತವ ಕುಡಿದು ಬಲುಗದೆ
 ಯಿಂದ ನಿನ್ನಯ ತೊಡೆಯನುಡಿದನೆ ಭೂಪ ಹೇಳೆಂದ || ೧೧

ರಾಯನಾಸ್ಥಾನದಲಿ ಬೂಳರ
 ರಾಯ ನೀನೇ ಭಂಗಪಡಿಸಿ ನ
 ವಾಯಿಯಲಿ ನಿಮ್ಮೊರಿಗೆಮ್ಮೈವರನು ನೀ ಕರಸಿ |
 ವಾಯದಲಿ ಜೂಜಾಡಿ ಕಪಟದ
 ದಾಯದಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ರಾಯನರನಿಯ ನುಲಿಸಿತಕೆ ಫಲವಾಯ್ತೆ ಹೇಳೆಂದ || ೧೨*

¹ ಬೇಕಿನ್ನಂ (ಕ), ಲೇಕಿನ್ನಂ (ಛ.ದ). ² ಕೃತ್ರಿಮವು ನಿರ್ಮಿಸಿದ (ಕ),
 ಕೃತ್ರಿಮವ ನೆಮ್ಮಿಸಿದ (ಬ), ಕೃತ್ರಿಮದಿ ವಿಷವಿಕ್ಕಿದಾ (ತ). ³ ನಿಂಮಿಥೆ (ಕ.ತ),
 ನಿಂಮಿಚ್ಚೆ (ಘ), ನೀಮೆಚ್ಚಿ (ಬ.ಟ). * ಈ ಪದ್ಯವಾದಮೇಲೆ (ಛ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ
 ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ :-

ಬಿರುದ ಬಿಡು ಕುರುಗಾಯ | ಹರಣವನು ಕಾಯ್ವನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ನರಪತಿಯ ಪದದಾಣಿಯೆಂದನು ಭೀಮ ಮೊಗ ನೆಗಹಿ |
 ಮರುಳ ಕೇಳಿ ಮದವಳಿತದಲಿ ತ | ತ್ವರಗದಾಮೃತವೆಂದು ವಿಧಿ ನಿ
 ಬ್ಬರದಿ ಬರೆದುದು ಬಿರುದ ಬಿಡುವುದ ಬರೆದುದಿಲ್ಲೆಂದ ||

ಹಳುವದಲಿ ನಾನಾಪ್ರಕಾರದ
 ಲಳಲಿಸಿದ ಫಲಭೋಗವನು ನೀ
 ತಲೆಯಲೇ ಧರಿಸೆನುತ ವಾಮಾಂಘ್ರಿಯನು ಮಕುಟದಲಿ |
 ಇಳುಹಿದನು ಗೌರ್ಗೌಪೆನುತ ಬಿಡ
 ದುಲಿದೆಲಾ ಎನುತೊದೆದು ಮಕುಟವ
 ಕಳಚಿದನು ಕೀಲಣದ ಮಣಿಗಳು ಕೆದಕಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ||

೧೩

ಹಿಂದಣಪರಾಧವನು ಲೆಕ್ಕಿಸು
 ತೊಂದೆರಡು ಮೂಱಾಯ್ತು ನಾಲ್ಕೈ
 ದೆಂದು ಮೆಟ್ಟಿದನವನಿಪಾಲನ ಮಕುಟಮಸ್ತಕವ |
 ಇಂದುಮುಖಿಯನು ಬೂತುಗೆಡೆದುದ
 ಕೊಂದು ಘಾಯವ ಕೊಳ್ಳೆನುತ ಮಡ
 ದಿಂದ ಪದನವನೊದೆದು ಹಲುಗಳ ಕಳಚಿದನು ಭೀಮ ||

೧೪

ಉಚಿತವೆಂದರು ಕೆಲರು ಕೆಲರಿದ
 ನುಚಿತವೆಂದರು ಪೂರ್ವಜನ್ಮೋ
 ಪಚಿತ ದುಷ್ಕೃತವೈನಲೇ ಶಿವ ಎಂದು ಕೆಲಕೆಲರು |
 ಖಚರ ಕಿನ್ನರ ಯಕ್ಷ ನಿರ್ಜರ
 ನಿಚಯ ಭೀಮನ ಬೈದು ಕುರುಪತಿ
 ಯಚಳ ಬಲವನು ಬಣ್ಣಿಸುತ ಹೊಕ್ಕರು ನಿಜಾಲಯವ ||

೧೫

ಭೀಮ ಹಾ ಹಾ ಕಷ್ಟವಿದು ಸಂ
 ಗ್ರಾಮಜಯವೇ ಸಾಲದೇ ಕುರು
 ಭೂಮಿಪತಿಯಶ್ಲಾಘ್ಯನೇ ಲೋಕೈಕವಾನ್ಮನಲಾ |
 ನೀ ಮರುಳಲಾ ಸಾರೆನುತ ತ
 ತ್ಸೀಮೆಗೈತಂದನಿಲತನುಜನ
 ನಾ ಮಹೀಪತಿ ಸೂಕಿ ಸಂತೈಸಿದನು ಕುರುಪತಿಯ ||

೧೬

ಗುಣನಿಧಿಯನೇಕಾದಶಾಕ್ಷೋ
 ಹಿಣಿಯ ಪತಿಯನಶೇಷ ಪಾರ್ಥಿವ
 ಮಣಿಮಕುಟ ಕಿರಣೋಪಲಾಲಿತ ಪಾದಪಲ್ಲವನ |
 ರಣದೊಳನ್ಯಾಯದಲಿ ತೊಡೆಗಳ
 ಹಣಿದುದಲ್ಲದೆ ಪಾದದಲಿ ನೀ
 ಕೆಣಕುವರೆ ಕುರುರಾಜಮೌಳಿಯನೆಂದನಾ ಭೂಪ ||

೧೭

ಅನುಜರಳಿದುದು ನೂಲು ರಣದಲಿ
ತನುಜರಳಿದುದು ಮಾವ ಗುರು ಮೈ
ದುನ ಪಿತಾಮಹ ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ಜ್ಞಾತಿ ಬಾಂಧವರು |
ಅನಿಬರವನೀಶ್ವರರು ನಮರಾ
ವನಿಯೊಳಡಗಿದುದೇಕದೇಶದ
ಜನಪತಿಯ ಮುಖಿದುದುವೆ ಸಾಲದೆ ಭೀಮ ನಮಗೆಂದ || ೧೮

ಅವ ಮೋಹಿಯೊಳಪ್ಪದೇವರ
ನಾವು ನೋಡುವೆವೆವೆಯರ ಸಂ
ಭಾವಿಸುವೆವಾವಂ^೧ಗದಲಿ ಗಾಂಧಾರಿ ಕಡುಗೋಪಿ |
ದೇವಿಯರುಗಳ ಶೋಕವಕ್ಷಿಯ
ನಾವ ವಿಧದಲಿ ನಿಲಿಸುವೆವು ಕಾಂ
ತಾವಳಿಗಳೇನೆಂದು ಬಯ್ಯರು ಭೀಮ ಹೇಳೆಂದ || ೧೯

^೨ಅಳಲಿದತಿಭಂಗಿಸಲು^೨ ಪರಮಂ
ಡಳಿಕರೇ ನಾವು ಪಾಂಡುವಿನ ಮ
ಕ್ಕಳುಗಳಾ ದೃತರಾಷ್ಟ್ರ ತನುಸಂಭವರು ಕೌರವರು |
ನೆಲನ ಹುದುವಿನ ದಾಯಭಾಗದ
ಕಳವಳದೊಳಾಯ್ತಲ್ಲದಳಿದಂ
ತೊಳಗು ಭಿನ್ನವೆ ಭೀಮ ಬಿಡು ಭಂಗಿಸದೆ ಸಾರೆಂದ || ೨೦

ಸ್ವೀರಿತೆಮ್ಮ ಪರಾಧ^೩ವನು ಕುರು
ವೀರ ಸಂಚಿತಪಾಪಕರ್ಮವಿ
ಕಾರವಿದು ^೪ಭೋಗಾದಿ ನಿನಗೆ^೪ದರನ ದುಗುಡದಲಿ |
ನೀರೊಪ್ಪಿವ ಕಣ್ಣುಗಳನೊರಸುತ
ನೀರೆಯಲಿ ಗದಗದಿತ ಗಳದಲಿ
ಸಾರಹೃದಯ ಮಹೀಶನದ್ವನು ಬೇದಪಂಕದಲಿ || ೨೧

ಕಂಡನೀವ್ಯ^೫ತ್ರಿ^೫ಕರವನರಸನ
ಮಂಡೆಯಂಫ್ರಿಯ ಭೀಮಸೇನನ
ದಂಡಿಯನು ದಟ್ಟಯಿಸೆ ಸುಯಿ ದಳ್ಳುರಿಯ ಚೂಣಿಯಲಿ |

^೧ ದ (ಘ.ತ). ^೨ ಅಳಲಿನಲಿ ಭಂಗಿಸಲು (ಬ), ಅಳಲಿನಲಿ ಭಂಗಿಸಲು (ಘ.ತ.ಪ). ^೩ ಕಾರ (ಕ). ^೪ ಭೋಕ್ತವ್ಯ ನಿನಗೆಂ (ಟ), ಭೋಗೈಕಪಂವಂ (ಪ). ^೫ ಧಿ (ಸ).

ಗಂಡುಗೆದಲು ರೋಷಶಿಖೆ ಹುರಿ
ಗೊಂಡುದಕ್ಕಿಗಳೆಲಿ ವ್ಯಕ್ತೋದರ
ಕೊಂಡನೇ ತಾಪ್ತೇನಿ^೧ನುತ ನಿಂದಿದ್ದನಾ ರಾಮ ||

೨೨

ಎಲವೆಲವೊ ಪಾಂಡವರಿರಾ ನೀ
ವಳುವಿದಿರಲಾ ^೨ನಾಭಿ^೩ಯಿಂದವೆ
ಕೆಳಗೆ ಕೈಮಾಡುವುದು ಸಲ್ಲದು ಗಡೆಯ ಕದನದಲಿ |
ಚಲಿಸಲಾಗದು ಧರ್ಮನಿರ್ಣಯ
ಮೊಳಗಿದೊಂದೇ ಭಾಷೆ ಮಾಡಿದಿ
^೩ರಳಿದಿರ^೩ನ್ಯಾಯದಲಿ ಕೊಂದಿರಿ ಕೌರವೇಶ್ವರನಾ ||

೨೩

ನೀವು ಮಾಡಿದ ನತ್ಯಭಾಷೆಗೆ
ನೀವಲಾ ತಪ್ಪಿದಿರಿ ನೋಟಕ
ರಾವು ಮಧ್ಯಸ್ಥಿತರಲೇ ಧರ್ಮಕರಕ್ಷಕರು |
ನಾವು ಸಾಕ್ಷಿಗಳೆಂಬಳ^೪ರೆಂದೇ
ನೀವು ನೃಪತಿಯ ತೊಡೆಯನುಡಿದಿರಿ
ಡಾವರವೆ ಸಾಕ್ಷಿಸೆ ಕಾಲಕ್ಕಿದಿರಿ ನಿರಿಮುಡಿ ||

೨೪

ಎಂದು ನೇಗಿಲ ತುಡುಕಿಯೆಡಗೈ
ಯಿಂದ ನೆಗಹಿ ಮಹೋಗ್ರ ಮುಸಲವ
ನೊಂದು ಕಯ್ಯಲಿ ತಿರುಹಿ ಕೊಬ್ಬಿದ ಖತಿಯ ಭಾರದಲಿ |
ಮುಂದೆ ನಡೆತರೆ ಸಕಲಸೇನಾ
ವೃಂದ ನಡುಗಿತು ಬಹಳ ಭೀತಿಯ
ಬಂದಿಯಲಿ ಜರುಗಿದವು ಜವಳಿಯ ಜಗದ ಜೋಡಿಗಳು ||

೨೫

ಬಿಲ್ಲ ಮಿಡಿದನು ಪಾರ್ಥ ಭಾರತ
ಮೆಲ್ಲ ಕೊಂಡನು ಗಡೆಯ ನೃಪ ನಿಂ
ದಲ್ಲ ಬೆಟಗಾದನು ರಣೋತ್ಸವವಾಯ್ತು ಯಮಳರಿಗೆ |
ತಲ್ಲಣಿಸಿತುಳಿದರಸುಮಕ್ಕಳು
ಚಲ್ಲತಾ ಸುಭಟೌಘ ವಿಜಯದ
ಭುಲ್ಲವಣಿ ಪಲ್ಲಟಿಸಿತವರಿಗೆ ಖೇ^೫ಡತನ^೫ದೊಡನೆ ||

೨೬

^೧ ಪುಲಿ (ಘ.ತ). ^೨ ಭಾಷೆ (ಘ.ತ). ^೩ ರಿಳೆಯೊಳ (ಘ.ತ). ^೪ ರಲ್ಪ (ಖ.ತ.ಪ), ಇಲ್ಲ (ಘ). ^೫ ದತಮ (ಖ.ದ).

ಹಲಧರನ ಖತಿ ಬಲುಹು ಕದನಕೆ
ಮಲಿತನಾದಡೆ ಹಾನಿ ತಪ್ಪದು
ಗೆಲವಿನಲಿ ಸೋಲದಲಿ ತಾನೊಚ್ಚಿವೇನಿದಕೆ |
ಒಳಗೆ ಬಿದ್ದ ವಿಘಾತಿ ಮುರರಿಪು
¹ತಿಳಿವನೋ¹ ತವಕಿಸುವನೋ ನಾ
ವಳಿದವಿನ್ನೇನೆನುತ ನಡುಗಿದನಂದು ಯಮಸೂನು ||

೨೭

ಹಲಧರನ ಮಸಕವನು ಪಾಂಡವ
ಬಲದ ದುಶ್ಚೇಷ್ಟೆಯನು ಭೀಮನ
ಫಲುಗುಣನ ಧರ್ಮಜರ ಯಮಳರ ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮವ |
ಬಲಿಮಥನನೀಕ್ಷಿಸುತ ರಜತಾ
ಚಲವ ತಲುಬುವ ನೀಲಗಿರಿಯವೊ
ಲಳುಕದಿರಲಿ ನಿಂದು ಹಿಡಿದನು ಬಲನ ಬಲಗಯ್ಯ ||

೨೮

ಚಿತ್ತವಿಸಿರೇ ಬಹುಯ ರೋಷಕೆ
ತೆತ್ತಡೇನಹುದಂತರಂಗವ
ನುತಮರ ಪದ್ಧತಿಗಳಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥನಿಶ್ಚಯವ |
ಬಿತ್ತರಿಸುವುದು ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ಮೋಕ್ಷ ಕಿತ್ತಡವ ನೀವಹಿಯಿರೇ ನಿಮ
ಗೆತ್ತಿದಾಗ್ರಹ ನಿಲಲಿ ತಿಳುಹುವೆನೆಂದನಸುರಾರಿ ||

೨೯

ಏನ ತಿಳುಹುವೆ ನೀನು ಶಾಸ್ತ್ರದೊ
ಳೇನ ನಡೆದರು ನಿನ್ನವರು ಯಮ
ಸೂನು ನುಡಿಯನೆ ಸಮಯವನು ಶಾಸ್ತ್ರಾಘನಂಗತಿಯ |
ಹೀನಗತಿ ಪಡಿತಳದ ಹೊಯ್ಯ
ತ್ತಾ ನಘಾಯದರೊದಗಬೇಕೆಂ
ಬೀ ನಿಬಂಧನವಾರಲಳಿದುದು ಕೃಷ್ಣ ಹೇಳೆಂದ ||

೩೦

ಅದಹಿನೀ ಕೌರವನ ತೊಡೆಗಳ
ಸದೆದನನ್ಯಾಯದಲಿ ನಿನ್ನವ
ನಿದಕೆ ಸೈರಿಸಬಹುದೆ ಹೇಳೈ ಧರ್ಮನಿರ್ಣಯವ ||

¹ ಮುಳಿದನೋ (ಕ), ತಿಳಿದನೋ (ಟ.ದ). ² ಹಿತೆ (ಘ.ತ). ³ ವಿಷ್ಣು
ಳಕೆ (ಕ), ವೀಪದಕೆ (ಘ.ಪ).

ಮದಮುಖನ ಭುಜಬಲವ ನೋಡು^೧ವ
 ವಿ^೨ದು ವಿಕಾರವಲಾ ಎನುತ ಮುರು
 ಚಿದನು ಬಲ ಬಲಗಯ್ಯನುರವಣಿಸಿದನು ಖಾತಿಯಲಿ॥ ೩೧

ಹರಿದು ಹಿಡಿದನು ಮತ್ತೆ ನೀಲಾಂ
 ಬರನ ಸೆರಗನು ನಿಮ್ಮ ಕುರುಪತಿ
 ಚರಿಸಿದನಲಾ ಧರ್ಮವಿಸ್ತರವನು ವಿ^೩ಭಾಡಿ^೩ನದೆ
 ಕರಸಿ ಕಪಟದ್ವ್ಯೂತದಲಿ ನೃಪ
 ವರನ ಸೋಲಿಸಿ ಪಟ್ಟದರನಿಯ
 ಕರಸಿ ಸುಲಿಸುವುದಾವೆ ಋಷಿಮತವೆಂದನನುರಾರಿ॥ ೩೨

ಎಣಿಸಬಹುದೇ ನಿಮ್ಮ ನೃಪನವ
 ಗುಣವನನ್ಯಾಯಪ್ರ^೪ಬಂಧಕೆ^೩
 ಗಣನೆಯುಂಟೇ ಭೀಮಗಡ ಖಂಡಿಸಿದ ತೊಡೆಗಳನು
 ಕೆಣಕಿದನು ಮೈತ್ರೇಯನನು ನೃಪ
 ನಣಕಿನಲು ಶಪಿಸಿದನು ತೊಡೆಗಳ
 ಹಣದವಾಡಲಯೆಂದನದು ತಪ್ಪುವುದೆ ಋಷಿವಚನ॥ ೩೩

ಆ ಪತಿವ್ರತೆ ಬಯ್ಯಳೀ ಕುರು
 ಭೂಪ ತೊಡೆಗಳ ತೋಟಿ ಜಙ್ಘೆಯಲು
 ದ್ರೌಪದಿಯ ನುಡಿ ತಪ್ಪುವುದೆ ಋಷಿವಚನದನುಗತಿಗೆ |
 ಕೋಪ ಕುಡಿಯಿಡಲೀ ವೈಕೋದರ
 ನಾಪನಿತುಡಿದನು ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ
 ಸ್ಥಾಪನಕೆ ಬಳಿಕೇನ ಮಾಡುವುದೆಂದನನುರಾರಿ॥ ೩೪

ಎಂದು ರಾಮನ ಮನವ ನಯನುಡಿ
 ಯಿಂದ ತಿಳುಹಿದನೈಸಲೇ ಬಳಿ
^೪ಕಂ^೪ದು ದುಗುಡದಲವರು ನಡೆದರು ದ್ವಾರಕಾಪುರಿಗೆ |
 ಬಂದ ಕಂಟಕ ಬಳಿಚಿತೇ ಸಾ
 ಕೆಂದು ಹರಿ ಕುರುಪತಿಯ ಹೊರಗೈ
 ತಂದು ಬೋಳಿಸಿದನು ಭೀಮಾರ್ಜುನ ಯುಧಿಷ್ಠಿರರ॥ ೩೫

^೧ ವೆವಿ (ಖ), ವಡಿ (ಘ.ತ), ವೆನಿ (ಟ.ದ). ^೨ ಚಾರಿ (ಕ). ^೩ ಪಂ
 ಚಕೆ (ಖ.ಟ.ಪ). ^೪ ಕೆಂ (ಕ.ಘ.ಟ.ತ.ದ)

ಈನುದಿನ ಪರಿಯಂತ ಧರ್ಮದ
ಮಾಸಲಳಿಯದೆ ಬಳಸಿ ಬಹಳಾ
ಯಾಸವನು ಸೈರಿಸಿದಿರಿಂದಿನ ಯುದ್ಧ ಕೇಳಿಯಲಿ |
ಘಾಸಿಯಾದುದು ಧರ್ಮಗತಿ ಬುದ್ಧ
ರೇನು ಮನಗಾಣರು ವೃಥಾಭಿನಿ
ವೇಶವಾದುದು ¹ಮಕ್ಕು¹ ಟಭಂಗದೊಳಿಂದ²ನಾ ಭೂಪ² ||

೩೬

ಅರಸ ತಲೆಗುತ್ತಿ ದನು ದೈಗುಜಲ
ಪುರವಣಿಸಿ ಮಾನದಲಿ ಫಲುಗುಣ
ನಿರೆ ಮುರಾರಿ ಸುಯೋಧನನ ಸರ್ವಾವಗುಣಗಣವ |
ಪರಿಪರಿಯಲೆಚ್ಚುಟಿಸಿ ದುಗುಡವ
ಪರಿಹರಿಸಿ ಸಂತೈಸಿದಡೆ ಮುರ
ಹರನ ಬೈದನು ನಿನ್ನ ಮಗ ನಾನಾವಿಡಂಬದಲಿ ||

೩೭

ಅರ ಬಸುರಲಿ ಬಂದು ಮೊಲೆಯುಂ
ಡಾರ ಮಡಲಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಳಿಕಿನೊ
ಳಾರ ಹೆಂಡಿರ ಕೊಂಡು ಕಟು ತುಟುಗಾದು ಕಳವಿನಲಿ |
ವೀರ ದೈತ್ಯನ ನದೆಬಡಿದು ಕುರು
ವೀರವಂಶದ ರಾಯರೆಮ್ಮೊಳು
ವೈರಬಂಧವ ಬಿತ್ತಿ ಕೊಂದವ ಕೃಷ್ಣ ನೀನೆಂದ ||

೩೮

ಬಣಗುಗಳು ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಕಾ
ರಣಕ ³ನೀ ನಡುವಾಯಿ³ ಧರ್ಮದ
ಕಣ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೆತ್ತ ಬಲ್ಲನು ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಗಳ |
ಸೆಣಸನಿಕ್ಕದೆ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಧಾ
ರುಣಿಯ ಭಾರವ ಬಿಡಿಸಲೋಸುಗ
ರಣವ ಹೊತ್ತಿ⁴ನಿ⁴ ನಮ್ಮ ಬೇಂಟೆಯನಾಡಿಸಿದೆಯೆಂದ ||

೩೯

ಪಾ⁵ಪ⁵ ನಿನಗೀ ಗೋತ್ರವಥೆಯ ವಿ
ಳಾಪ ನಿನ್ನನು ತಾಗಲಿ⁶ ಸ
ರ್ವಾಪರಾಧವು ನಿನ್ನದೀ ಕೌರವರ ಪಾಂಡವರ |

¹ ಕೂ (ಘ.ತ). ² ನಸುರಾರಿ (ಕ), ನವನೀಶ (ಟ.ದ). ³ ನಿನ್ನದು
ಪಾಯ (ಬ.ಘ.ತ), ನೀನಡುವಾಯ್ತೆ (ಟ.ದ). ⁴ ಕಿ (ಘ.ತ). ⁵ ವಿ (ಘ.ತ).
⁶ ನನ್ನನುತಾಗುವುದು (ಕ), ನನ್ನೆದ್ದಾಗಲೀ (ಬ).

ಕೋಪವನು ಕೊನರಿಸುವ ನೃಪರನು
ತಾಪವನು ¹ತೂಳುವ ¹ಕುಬುದ್ಧಿ
ವ್ಯಾಪಕನು ನೀ ವೈರಿಯಲ್ಲದೆ ಭೀಮನಲ್ಲೆಂದ|| ೪೦

ರಣಮುಖದೊಳೀ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮದ
ಕುಣಿಕೆ ತಪ್ಪದೆ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರದ
ಭಣತೆ ನೋಯದೆ ವೀರವೃತ್ತಿಯ ಪದದ ಪಾಡಜುದು |
ಸೇನನು ²ಸೋಂಕಿದ ²ಭಲದ ³ವಾಸಿಯೊ
ಳಣುವ ಹಿಂಗದೆ ಜೀವದಾಸೆಗೆ
ಮಣಿಯದಳಿದುದನೆಲ್ಲ ಬಲ್ಲರು ಕೃಷ್ಣ ಕೇಳೆಂದ|| ೪೧

ಮತೆ ಹೂವಿನ ಮಳೆಗಳಾತನ
ನೆತ್ತಿಯಲಿ ಸುರಿದವು ಮುರಾಂತಕ
ನತ್ತ ತಿರುಗಿದನವನಿಪತಿ ಕರತಳವ ತಳುಕಿಕ್ಕಿ |
ಮುತ್ತಿದರು ಮಾಗಧರು ವಂದಿಗ
ಳೆತ್ತಣದು ನಾನಜಿಯೆನರನ ವಿ
ಯತ್ತಳವನಳಿಹುದಾದಾ ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರ ರಥನ|| ೪೨

ಗರುವ ಸುಧಟರು ಘಾಸಿಯಾದಿರಿ
ತುರಗ ಗಜ ಬಳಲಿದವು ಸೂರ್ಯನ
ತುರಗ ಬಿಡು⁴ತದೆ ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿಯ ತಡಿಯ ತಪ್ಪಲಲಿ |
ತ್ವರಿತದಲಿ ಪಾಂಚಾಲ ಸೃಂಜಯ
ಧರಣಪರು ನೀವ್ ಹೋಗಿ ನಿದ್ರೆಯೊ
ಳಿರುಳ ನೂಕುವುದೆಂದು ನುಡಿದನು ದೈತ್ಯರಿಪು ನಗುತ|| ೪೩

ನಡೆಯ ಪಂಚದ್ರಿಪದೇಯರ
ಗಡಣ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ನಿಳಯಕೆ
ನಡೆ ಯುಧಾಮನ್ಯೂತ್ತಮೌಂಜನ ಕಲಿ ಶಿಖಂಡಿಗಳು |
ತಡೆಯಿದಿರಿ ಭಟರೇಳಿ ವಾದ್ಯದ
ಗಡೆಬಡಿಗರೀ ಸಕಲಜನ ನೀವ್
ಕಡು ಬಳಲಿದಿರಿ ಹೋಗಿ ಪಾಳೆಯಕೆಂದು ನೃಪ ನುಡಿದ|| ೪೪

¹ ಹೆಚ್ಚಿಪ (ಕ), ತಾಳುವ (ಘ.ತ). ² ಸೂಕ್ತಿದ (ಕ), ಸುಕ್ತಿದ (ಖ.ಘ).

³ ಬಾಳಿ (ಕ), ಬಾಸಿ (ಖ), ಬಾಲೆ (ಘ), ಬಾಪೆ (ಙ). ⁴ ತಿ ಖ.ಙ.ದ.

ಬೀಳುಕೊಂಡುದು ಸೆಕಲಬಲ ಪಾಂ
 ಚಾಲ ಪಂಚದ್ರಾಪದೇಯರು
 ಪಾಳೆಯವ ಹೊಕ್ಕರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೃಪನ ನೇಮದಲಿ |
 ಏಳಿ ನಾವೀ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
 ಪಾಳೆಯವ ನೋಡುವೆವೆನುತ ಪನ
 ಮಾಲಿ ರಥವೇಳಿದನಿವರು ತಂತಮ್ಮ ರಥವೇಳಿ ||

೪೫

ನೆರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಭೀಮ ಸಹದೇ
 ವರು ನಕುಲ ಸಾತ್ಯಕಿ ಸಹಿತ ಮುರ
 ಹರನು ಹೊಕ್ಕನು ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಶೂನ್ಯ ಚಿರವನು |
 ಅರಸ ಕರ್ಣ ದ್ರೋಣ ಮಾದ್ರೇ
 ಶ್ವರನ ಭಗದತ್ತನ ನದೀಜಾ
 ದ್ಯ¹ರ ನಿವಾಸಂಗಳನು¹ ಕಂ²ಡಳಲಿದನು ಯಮಸೂನು³ ||

೪೬

ಸೂತನಿಳಿದನು ಮುನ್ನ ರಥವನು
 ಭೂತಲಾಧಿಪನಿಳಿದನಶ್ವ
 ಪ್ರಾತವನು ಕಡಿಯಣದ ನೇಣಲಿ ತೆಗೆದು ಬಂಧಿಸಿದ |
 ವಾತಜನ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಯಮಳರ
 ಸೂತರಿಳಿದರು ಮುನ್ನ ತುರಗ³ವ
 ನಾತಗಳು³ ಸಂತೈಸಿದರು ಸಂಗರಪರಿತ್ರಮವ |

೪೭

ಇಳಿ ರಥವನೆಲೆ ಪಾರ್ಥ ಬಳಿಕಾ
 ನಿಳಿವೆನೆಂದನು ಶೌರಿ ನೀವ್ ಮು
 ನ್ನಿಳಿವುದೆಂದನು ಪಾರ್ಥನಾಯು ವಿವಾದವಿಬ್ಬರಿಗೆ |
 ಎಲೆ ಮರುಳೆ ನಾ ಮುನ್ನಿಳಿಯೆ ನೀ
 ನುಳಿವೆಲಾ ಸಾಕಿನ್ನು ಗರ್ವದ
 ಗಳಹತನವನು ಬಳಿಕ ತೋಟುವೆ ರಥವನಿಳಿಯೆಂ ||

೪೮

ಬಳಿಕ ಫಲುಗುಣ ರಥದ ಮೇಲಿಂ
 ದಿಳಿಗೆ ಹಾಯ್ದನು ಕೃಷ್ಣ ನೀನಿ
 ನ್ನಿಳಿಯೆನಲು ಚಮ್ಮಟಿಗೆ ವಾಘೆಯ ನೇಣ ರಥಮೊಳಗೆ |

¹ ರುಗಳಿಹನಿಳಿಯವನು (ಕ), ರನಿವಾಸನಿವಾಸಾಳಿಗಳನು (ಘ), ರನಿ
 ವಾಸ ನಿವಾಸಗಳನು (ತ). ² ಡಿಳಿದನಾನೃಪತಿ (ಘ.ತ). ³ ಪ್ರಾತವನು (ಕ).

ಇಳುಹಿ ನಗುತ ಮುಕುಂದ ರಥದಿಂ
ದಿಳಿಯೆ ಭಟಭಟಿಲೆಂದು ಕಿಡಿಯು
ಚ್ಚಳಿಸಲುರಿದ.ದು ತೇರು ಕೇಸುರಿ ನಭವನಪ್ಪಳಿಸೆ॥

೪೯

ಧ್ವಜದ ಹಲಗೆಯನೊದದು ಔಯ್ದನು
ನಿಜನಿವಾಸಕೆ ಹನುಮ ಧೂಮ
ಧ್ವಜನ¹ ಮಯ² ವಾದುದು ರಥಾತ್ಮರಥಾಂಗರಾಜಿಯಲಿ
ವಿಜಯ ಭೀಮಾದಿಗಳು ಕಂಡ
ಕೃಜದೊಳಾಕನ್ನಿಕದ ಕಿಚ್ಚಿನ
ಗಜಬಜವಿದೇನನುತ ನೆಹು ಬೆಚ್ಚಿದರು ಭೀತಿಯಲಿ॥

೫೦

ಹರಿಯಿದೇನಾಕನ್ನಿಕದ ದ
ಘುರಿಯೊಳದ್ದುದು ತೇರು ನಮ²ಗೀ
ಯು²ರಿಯ ಭಯ³ ಭಾರನಿ³ತಿದೇನು ನಿಮಿತ್ತವಿದಕೆನಲು |
ಉರಿವುದಂದೇ ತೇರು ಕರ್ಣನ
ಗುರುನದೀನಂದನನ ದೈವಿಕ
ಶರಹತಿಯೊಳಿಮ್ಮಿಂದ ನಿಂದುದು ಪಾರ್ಥ ಕೇಳಿಂದ॥

೫೧

ನಾವಿಳಿದ ಬಳಿಕೀ ರಥದೊಳಿರ
ಲಾವ ಹದನೋ ನಿನಗೆ ಕಂಞೈ
ದೈವಿಕಾಸ್ತ್ರದ ಮಹಿಮೆಗಳನೆನೆ ಪಾರ್ಥ ತಲೆವಾಗಿ |
ನೀ⁴ವು⁴ ಬಲ್ಲರಿ ದೇವ ನೀ ಮಾ
ಯಾವಿ ಮಾಯಾಪಾಶಬದ್ಧರು
ನಾವು ಬಲ್ಲೆವೆ ನಿಮ್ಮನೆಂದೆಹಿದನು ಚರಣದಲಿ॥

೫೨

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಿಚೆಯಲಿ ಕೃಪ
ಗುರುತನುಜ ಕೃತವರ್ಮ ಕರು ನ
ಮ್ಕರನನೇನಾದನೊ ವಿರೋಧಿಯ ದಳದ ವೇಧೆಯಲಿ |
ತರಣಿ ತಿಮಿರಕೆ ತೆಹಿಹ ಗೊಟ್ಟನು
ಭರತಖಂಡ⁵ವನಿ⁵ನ್ನು ರಾಯನೆ
ಪರಿಗತಿಯನಾರೈವೆನುತೇಹಿದರು ನಿಜರಥವ॥

೫೩

¹ ನಮ (ಘ.ತ). ² ಗಿಂದು (ಬ.ಟ), ಗಿನ್ನು (ಘ.ತ). ³ ಭಂಗಿನಿ (ಬ),
ಬಂಧಿನಿ (ತ). ⁴ ವೆ (ಬ.ತ). ⁵ ನಕೆ (ಬ).

ಭರದಲಿವರು ನೃಪಾಲನಡಗಿದ
 ನರಸಿಗೈತಂದಿಳಿದು ತಡಿಯಲಿ
 ತುರ.ಗವನು ಬಿಡಿಸಿದರು ಸಾರಥಿ ಹೊಗಿಸಿದನು ಕೊಳನ |
 ತ್ವರಿತದಲಿ ಶೌಚಾಚಮನವಿ
 ಸ್ತರಣ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿಯ
 ವಿರಚಿಸಿದರಹಿಸಿದರು ಕೊಳನಲಿ ಕೌರವೇಶ್ವರನ ||

೫೪

ಬಳಸಿ ಜಂಬುಕ ಘೂಕ ಕಾಕಾ
 ವಳಿಗಳೆದ್ದವು ಮೇಲುವಾಯ್ತು
 ವ್ಯಳಿಸಲಮ್ಮದೆ ಗಾಢತರ ಗರ್ಜನೆಗೆ ಕುರುಪತಿಯ |
 ಕಳಕಳವಿದೆತ್ತಣದೆನುತ ಕಳ
 ವಳಿಸಿ ಬಂದು ಮಹಾರಥರು ನೃಪ
 ತಲಕನಿರವನು ಕಂಡು ಧೊಪ್ಪನೆ ಕೆಡೆದರವನಿಯಲಿ ||

೫೫

ಉಡಿದ ತೊಡೆಗಳ ಮಗ್ಗುಲಲಿ ಹೊನ
 ಲಿಡುವ ರಕುತದ ಭೀಮಸೇನನ
 ಮಡದ ಹೊಯ್ತಲಿ ಕೆಲಕೆ ಸೂಸಿದ ಮಕುಟಮಣಿಮಯದ |
 1ಕೆಡೆದು1 ಮೈವೇಧನೆಗೆ ನರಳುವ
 ನಿಡುನರದ 2ಬಗೆ2 ಜಂಬುಕೌಘವ
 ನಿಡುವ ಕೈಗಲ್ಲುಗಳ ನೃಪತಿಯ ಕಂಡರಿವರಂದು ||

೫೬

ಒಹಲಿದರು ಧರೆ ಬಿರಿಯೆ ಹುಡಿಯಲಿ
 ಹೊರಳಿದರು ಬಾಯ್ಕಳನು ಹೊಯ್ ಹೊ
 ಯ್ದುಹಿಟ ಕೆಡೆದರು ಕುಂದಿದರು ಕಾತರಿಸಿ ಕಳವಳಿಸಿ |
 ಮಹಿಗಿದರು ಮನಗುಂದಿದರು ಮೈ
 ಮಹಿದರದ್ದರು ಶೋಕಜಲಧಿಯೊ
 3ಳಹಿಲು3ಗೊಂಡರು ತಳ್ಳೆಬಾರಿದರವರು ನಿಮಿಷದಲಿ ||

೫೭

ಹದುಳಿಸಿರೆ ಸಾಕೇಳಿ ಸಾಕಿ
 ನ್ನಿದಹಲಿನ್ನೇನಹುದು ದೈವದ
 ಕದಡು ಮನಗಾಣಿಸಿತು ನಮಗೀ ಕಂಟಕವ್ಯಥೆಯ |

ಉದಯದಲಿ ನಾವೀ ಶರೀರವ
ನೊದೆದು ಹಾಯ್ದೆವು ನೀವು ನಿಜಮಾ
ರ್ಗದಲಿ ಬಿಜಯಂಗೈವುದೆಂದನು ನಗುತ ಕುರುರಾಯ|| ೫೮

ಶೋಕವಡಗಿದುದವರಿಗಂತ
ವ್ಯಾಕುಳಿತೆ ಬೀಳ್ಕೊಂಡುದಹುದಿ
ನ್ನೇಕೆ ಸಂ^೧ವೇ^೨ಶಾ^೩ನುಭೂತಾನುಭವದುವ್ಯಸನ^೩ |
ಸಾಕದಂತಿರಲಿನ್ನು ಬಿಡು ನೀ
ಸಾಕಿತಕೆ ಫಲವೆನಿಸಿ ರಜನಿಯೊ
ಳಾ ಕುಠಾರರ ತಲೆಗಳನು ತಹೆನೆಂದನಾ ದ್ರೋಣ|| ೫೯

ಅಕಟ ಮರುಳೇ ಗುರುಸುತನ ಮತಿ
ವಿಕಳತನವನು ಕೃಪನು ಕೃತವ
ಮೌಕರು ಕಂಡಿರೆ ಪಾಂಡವರ ತಲೆ ತನಗೆ ಗೋಚರವೆ |
ಬಕನ ಧರ್ಮ^೩ಸ್ಥಿ^೩ತಿಯವೊಲು ದೇ
ವಕಿಯ ಮಗ ಕಾದಿಹನಲೇ ಕಾ
ಳಕದ ಸಿದ್ಧನ ಕೃತಿಯನಾರಿಗೆ ಮಿಾಟಬಹುದೆಂದ|| ೬೦

ಹರಿಹರಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವರು
ವೆರಸಿ ಕಾಯಲಿ ರಾತ್ರಿಯಲಿ ರಿಪು
ಶಿರವ ತಹೆನಿದಕೇಕೆ ಸಂಶಯವೆನ್ನ ಕಳುಕುವುದು |
ಇರಲಿ ಕೃಪಕೃತವಮೌಕರು ಹ
ತ್ತಿರೆ ರಣಾಧ್ಯಕ್ಷದಲಿ ಭಾಷಾ
ಚರಣ ಪೈಸರಿನಿಡದೆ ದ್ರೋಣನ ತನಯನಲ್ಲೆಂದ|| ೬೧

ಆಗಲಾ ಪಾಂಡವರ ವಧೆ ನಿನ
ಗಾಗಲಖಿಯದು ನಿನ್ನ ಭುಜಬಲ
ವಾಗುರಿಯ ವೇಡೆಯಲಿ ಬೀಳದು ಕೃಷ್ಣ ಬುದ್ಧಿಮೃಗ |
ಈಗಲೇ ನಿರ್ಬಂಧವಚನವಿ
ರಾಗಮೆವಗೇಕಾರಿಗಾವುದು
ಭಾಗಧೇಯವದಾಗಲೆಂದನು ಕೌರವರರಾಯ|| ೬೨ ✓

^೧ ದೇ (ಕ). ^೨ ನುಭೂತದವರಧರವ್ಯಸನ (ಬ), ನುಭಾವದುವ್ಯಸನ
ಘ.ತ), ನುಭೂತಾವೇಷ ದುವ್ಯಸನ (ಟ.ದ). ^೩ ಶ್ರು (ಬ.ಘ.ತ).

ವರ ಚಮೂಪತಿ ನೀನು ಬಳಿಕಿ
 ಬ್ಬರು ಚಮೂವಿನಾ ರವೆನೆ ವಿ
 ಸ್ತರಿಸಿ ರಚಿಸುವುದೆಂದು ರಥಿಕತ್ರಯಕೆ ನೇಮಿಸಿದ|
 ಗುರುಜ ಕೃಪ ಕೃತವರ್ಮರಿ ಮೂ
 ವರು ನರೇಂದ್ರನ ಬೀಳುಕೊಂಡರು
 ಕರೆದು ಸೂತರ ಸನ್ನೆಯಲಿ ಬಂದೇಳಿದರು ರಥವ||

೬೩

ಇವರು ಬಂದರು ದಕ್ಷಿಣದ ದೆಸೆ
 ಗವರ ಪಾಳೆಯಕಾಗಿ ಸುತ್ತಲು
 ನವಡಿಗತ್ತಲೆಯಾಯ್ತು ಘನರೋಷಾಂಧಕಾರದಲಿ|
 ಇವರು ಮನದಲಿ ¹[ಕುಡಿ]¹ದರಹಿತಾ
 ಣ್ಣವವಿರಿ²ವರಿಗೆ ಗೋಚರವೆ ಪಾಂ
 ಡವರು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ||

೬೪

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ|| ರಾಯಪರಬಲ ಮ¹ದ್ವನಹರ ರಿಪು
ರಾಯಕುವರರು ಸಹಿತ ಪಾಂಡವ
ರಾಯಕಟಕವ ಕೊಂದನಶ್ವತ್ತಾಮ ರಜನಿಯಲ ||

ಕೇಳು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನಿಪ ನಿ
ನ್ನಾಳ ಚಿತ್ತದ ಚಟುಳ ಪಣದ ²ಚ
ಡಾಳತನವನು ಸಂಗರದೊಳುದ್ದಾಮ ಸತ್ವದಲಿ³
ಪಾಳೆಯವ ಸಾರಿದರು ³ವಿಟಪಲ
ತಾಳಿವಿಶ್ವಮ³ತಿಮಿರಗಹನವಿ
ಶಾಲವಟಕುಜವಿರಲು ಕಂಡರು ನಿಲಿಸಿದರು ರಥವ ||

೧

ನಿಲುವೆವಿಲ್ಲಿ ವಿರೋಧಿಸಂತತಿ
ಯುಲುಹನಾಲಸಬಹುದು ಕೋಟಾ
ವಳಿಯವಿಡಿ ಹತ್ತಿರೆಯನುತ ಗುರುಸೂನು ರಥವಿಳಿಯೆ|
ಇಳಿದರಿಬ್ಬರು ಸೂತರಿಗೆ ಕೈ
ಕೊಳಿಸಿದರು ಕುದುರೆಗಳನಾ ಕಲು
ನೆಲದೊಳೊಳಿದರವರು ಸಮರತ್ರಮದ ಭಾರದಲಿ ||

೨

ಬಳಗೆ ತೊಳಲಿಕೆಯುಕ್ಕಡಕೆ ಕಳ
ವಳಿಸಿ ಹಾಯಿದರೊಮ್ಮೆ ಮತ್ತಂ
ತೆಲೆಮಿಡುಕದಾಲಿಸಿ ನಿಧಾನಿಸಿ ಸಾರಿದರು ಮರನ |
ಬಳಲಿಕೆಯ ಬೇಸಣಿನೊಳಾ ಕೃಪ
ಮಲಗಿದನು ಕೃತನರ್ಮನೊಲೆದಾ
ಗುಳಿಸಿ ತೂಕಡಿಸಿದನು ತೆಗೆದುದು ನಿದ್ರೆ ತನುಮನವ ||

೩

¹ ಥ(ಕ), ಥ(ಬ). ² ಚಡಾಳವನು ಕಳನೊಳಗೆ ಬಂದರು ಭಾವಕತ್ವದಲಿ (ಬ), ಛಡಾಳವನು ಸಂಗರಮಹಾರಂಭಾವತತ್ವದಲಿ (ಘ.ತ), ಛಡಾಳವನು ಸಂಗರ ದುರಂಧರ ಬಾಹುಸತ್ವದಲಿ (ಟ). ³ ವಿಟಪದವಾಳವಿಶ್ವಮ (ಬ), ನಿದ್ರಾಭೀಳ ವಿಶ್ವಮ (ಘ), ವಿಟಪಿತಾಳವಿಶ್ವತ (ಟ.ದ), ನಿದ್ರಾಭೀಳ ವಿಶ್ವತ (ತ).

ಕುಸಿದು ಜೊಮ್ಮಿನ ಜಾಡ್ಯದಲಿ ರೊಂ
 ವಿಸಿದರಿಬ್ಬರು ರಾಯಗರುಡಿಯ
¹ಜನದ ಜಹಿಯಲಿ¹ ಸ್ವಾಮಿ.ಕಾರ್ಯದ ಹೊತ್ತ ಹೊಣಿಗೆಯಲಿ|
 ಉಸುರು ಮಿಡುಕದೆ ನಿದ್ರೆನೆನಹಿನ
 ಮುಸುಕನುಗಿಯದೆ²ಯಿಷ್ಟನಿದ್ದಿಯ²
 ವಿಷಮ ಸಮಸಂಧಿಗಳ ಸರಿವಿನೊಳಿದನಾ ದ್ರೋಣ|| ೪

ಭಾಗ ಬೀತುದು ರಜನಿಯಲಿ ಸರಿ
 ಭಾಗವಿದ್ದುದು ಮೇಲೆ ತತ್ಕ್ಷಣ
 ಗೂಗ ಬಂದುದೊಂದು ವಟಕುಜದಗ್ರಭಾಗದಲಿ
 ಕಾಗೆಗಳ ಗೂಡುಗಳ ಹೊಯ್ದು ವಿ
 ಭಾಗಿಸಿತು ತುಂಡದಲಿ ಬಿದ್ದವು
 ಕಾಗೆ ಸುಭಟನ ಸಮ್ಮುಖದಲಿ ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ|| ೫

ಇದು ಮದೀಯ ಮನೋರಥದ ಸಂ
 ಹೃದಯದೊಲು ಸಂಕಲ್ಪಕಾರ್ಯ
 ಭೃದಯ ಸೂಚಕವಾಯ್ತು ನಿದ್ರಾಮುದ್ರಿತೇಕ್ಷಣರ|
 ಪದವ ಹಿಡಿದಲ್ಲಾಡಿದಡೆ ಮೈ
 ಬೆದಲುತೇನೇನುತ ನಿದ್ರಾ
 ಮದವಿಘೋರ್ನನವಡಗಿ ಕುಳಿದರು ಮಹಾರಥರು|| ೬

ಏನು ಗುರುಸುತ ಕಾರ್ಯದನುಸಂ
 ಧಾನಜೇನೆನೆ ವಾಯಸಂಗಳ
 ನಾ ಶಿಶುನಿನಿವಿವೃತದೆ ಗೂಡುಗಳನ್ನಬ್ಬರಿಸಿ|
 ಈ ನಿದರುತನದಿಂದ ಪಾಂಡವ
 ಸೇನೆಯನು ಕಗ್ಗೊಲೆಯೊಳಗೆ ಕೊಲ
 ಲೇನು ಹೊಲ್ಲೆಹ ಮಾವ ಎಂದನು ಗುರುಸುತನು ಕೃಪಗೆ|| ೭

ಲೇಸಲೈ ಕೃತವರ್ಮ ಬಳಿಕೇ
 ನಾಸುರದ ಕಗ್ಗೊಲೆಗೆ ³ರಾಜಾ
 ದೇಶದಲಿ³ ನಾವ್ ಬಂದೆವೀ ಪಾಂಡವರ ಪಾಳೆಯಕೆ|

¹ ಜನದ ರಹಿಯಲಿ (ಬ), ಅನಮಜಯದಲಿ (ಘ). ² ನಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯ (ಕ),
 ನಿದ್ದಿನಿದ್ದಿಯ (ಘ.ತ). ³ ರಾಗದ್ವೇಷದಲಿ (ಬ.ಘ.ಟ.ತ).

ಘಾಸಿಯಾಗರು ಪಾಂಡುಸುತರಿಗೆ
ವಾಸುದೇವನ ಕಾಹು ಘನ ಕಾ
ಳಾಸ ತಪ್ಪಿದ ಬಳಿಕ ನಮಗಪಕೀರ್ತಿ ಬಹುದೆಂದ||

೮

ಕೃತುಹರನ ಸಮಜೋಳಿ ಗಂಗಾ
ಸುತನ ಜಯಿಸಿದರವರ ತೂಕದ
¹ವಿತತ¹ಬಲರೈ ಭಾವನವರೊಗ್ಗಿದರು ದಿವಿಜರಲಿ|
ಅತಿರಥರೊಳಗೆಳೆಯ ರಾಧಾ
ಸುತ ಸುಯೋಧನ ಮಾದ್ರಪತಿಯೇ
ವೃತಿಕರದೊಳೇನಾದರಿದು ಮುರಹರನ ಕೃತಿಯೆಂದ||

೯

ಇರಿಸನಿಲ್ಲಿ ಮುರಾರಿ ಕೌಂತೇ
ಯರನಿದೊಂದು ನಿಧಾನ ಮೇಣಿ
ಲ್ಲರಿಸಿದಡೆ ಕೊಲಲೀಯನಡ್ಡೈಸುವನು ಚಕ್ರದಲಿ|
ಇರುಳು ಹಗಲಡವಿಯಲಿ ಮನೆಯಲಿ
ಶರಧಿಯಲಿ ಪರ್ವತದಲಿಗ್ನಿಯ
ಲರಲಿ ತನ್ನ ವರಲ್ಲಿ ಹರಿಗವಧಾನ ಬಲುಹೆಂದ||

೧೦

ಮೆಹಿಹಿನಲಿ ಮುಡುಹುವುದು ಧರ್ಮದ
ಹೊಣುಗೆಯಲ್ಲದು ನಿದ್ರೆಗೈದರ
ನಿಖಿವುದೇನಿದು ²ಪಂಥವೇ² ಪೌರಾಣಮಾರ್ಗದಲಿ|
ಅಹಿಯದಾರಂಭಿಸಿದವಿಡಲಿ
ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯ ಕಡೆವಾದಡೆ
ನೆಹಿ ಕೃತಾರ್ಥರು ವಿಘ್ನ ಶತವಡ್ಡೈಸದಿರವೆಂದ||

೧೧

ತಪ್ಪದಾಚಾರಿಯನ ಸುಡಿ ಮೇ
ಲಪ್ಪದನು ದೈವಾಭಿಯೋಗದೊ
ಳೊಪ್ಪವಿಡುವುದು ರಜನಿಯಲಿ ಕಳ್ಳೇಟ ಕದನದಲಿ|
ಒಪ್ಪದಿದು ಸೌಭಟವಿಧಾನಕೆ
ನೊಪ್ಪಿತಹದಿದಾಹಿಂದ ರಿಪುಗಳ
ತಪ್ಪಿಸುವನಸುರಾರಿಯೆಂದನು ನಗುತ ಕೃತವರ್ವ||

ಸುಸಯುಧ

೧೨

ಆದಡಿರಿ ನೀವಿಬ್ಬರಿಲ್ಲ ವಿ
 ವಾದ ನಿಮ್ಮೊಡನೇಕೆ ಜನಪರಿ
 ವಾದ ಭಯವೆಮಗಿಲ್ಲ ಸಾರಥಿ ರಥವ ತಾ ಯೆನುತ |
 ಕೈದುಗಳ ಸಂವರಿಸಿ ರಥದಲಿ
 ಹಾಯ್ದು ಹೊಡೆವಡೆ ಭೋಜಕೃಪರನು
 ವಾದಡೆಮಗೇನೆನುತ ಬಂದರು ಪಾಳೆಯದ ಹೊರಗೆ ||

೧೩

ಮುಖದು ಕೋಟೆಯನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲಿ
 ತೆಳಿಹುವಾಡಿ ಮಹಾರಥರು ಜನ
 ವಟಿಯದವೊಲೊಳಹೊಕ್ಕು ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಲಿ ರಥವಿಳಿದು |
¹ತಟವಳಿ¹ರ ತೊಳಲಿಕೆಯ ಮೇಲೆ
 ಚ್ಚಟುಕೆ ಮನುಳಿಸೆ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯೊ
 ಲಿಖಿತದಂಘವಣಿಯಲಿ ಪರುರವಿಸಿದನು ಗುರುಸೂನು ||

೧೪

ಎರಡು ಬಾಗಿಲ ಪಾಳೆಯಕೆ ಕೃಪ
 ನಿರಲಿ ಮೂಡಲು ಪಶ್ಚಿಮಾಂಗದೊ
 ಲಿರಲಿ ಕೃತವರ್ಮಕನು ಬಾಗಿಲೊಳಾಂತ ರಿಪುಜನವ |
 ಕರಿ ತುರಗ ರಥ ಪತ್ತಿಗಳ ಸಂ
 ಹರಿಸುವುದು ನೀವಿಲ್ಲ ಮಧ್ಯದೊ
 ಲರಸು ಮೊತ್ತಕೆ ಮಿತ್ತು ತಾನಹೆನೆಂದು ಕೈಕೊಂಡ ||

೧೫

ಎರಡು ಬಾಗಿಲೊಳಿವರನ್ನಿರ
 ನಿರಿಸಿ ಚಾಪವೆ ವಿಡಿದು ಬಾಣವೆ
 ತಿರುಹುತೊಬ್ಬನೆ ರಥವೆ ಬಿಟ್ಟನು ರಾಜಬೀದಿಯಲಿ |
 ಅರಸ ಕೇಳಿಮುಭುತವನಾ ನಡು
 ವಿರುಳು ನೃಪವೀಧಿಯಲಿ ನಿಂದುದು
 ಧರೆಗೆ ಗಗನಕೆ ಕೀಲನಿಕ್ಕಿದವೊಲು ಮಹಾಭೂತ ||

೧೬

ನಿಟಿನಯನದ ಜಡವೆ ಜೂಟದ
 ಜಟೆಯ ಪೂತ್ಕೃತಿಯುರಿಯ ನಾನಾ
 ಪೂಟದ ಮೈಕಕ್ಷಕದ ವಿಷಧರಪತಿಯ ವಾಸುಗಿಯ |

ಚಟುಳ ಚಪಳಪ್ರಭೆಯ ಘನನಂ
ಘ^೧ಟತ^೨ವೆನೆ ಗರ್ಗರದ ^೩ಘೋರ
ಸ್ಫುಟರವದ^೪ ರೌದ್ರಾಭಿರ^೫ತಿಯಲಿ ರಂಜಿಸಿತು ಭೂತ || ೧೭

ಬೆಚ್ಚಿದನೆ ಭಾರಣಿಯ ಭೂತವ
ನೆಚ್ಚು ಬೊಬ್ಬಿ ಉದಾರಿದನು ಮಗು
ಳೆಚ್ಚನ್ನೆದಾಣ್ಣೆಳುನೂಣ್ಣೆನೂಣು ಸಾವಿರವ |
ಎಚ್ಚು ಹಾಯ್ದಂಬುಗಳು ಭೂತದ
ಬಿಚ್ಚುಗಂಗಳ ಕೊಂಡದುರಿಯಲಿ
^೪ಬಚ್ಚಿನಿದ ಗಣಿ^೫ ನೀದು ನೀಕರಿಯೋಗಿ ನಿಮಿಷದಲಿ || ೧೮

ಉಗಿದು ಮಂತ್ರಾಸ್ತ್ರವನು ತಿರುವಿಂ
ದುಗುಳಿಚಿದಡಾ ಭೂತದಂಘ್ರಿಗೆ
ಮುಗಿದ ಕೈಗಳಲೆಹಗಿದರು ಶಸ್ತ್ರಾಧಿಪೇವಿಯರು |
ಉಗಿದನೆ ಉಪಯುಲಡಾಯಧವನು
ಬೈಗದಲಪ್ಪಳಿಸಿದಡೆ ಕಯ್ಯಿಂ
ಜಗುಳ್ಳು ಬಿದ್ದು ದು^೫ ರುಂಕೆಯದ್ದು ದು ಭಯದ ರೂಡಿಯಲಿ^೬ || ೧೯

ಕಾಕಮುಖದ ಮಯೂರ ಟಿಟ್ಟಿಭ
ಕೋಕವದನದ ಹಂಸ ಕಂಕ ಬ
ಳಾಕವಕ್ತ್ರದ ಗೌಜು ಗೀಜಗ ಚಾತಕಾನನದ |
ಘೋಕಮುಖದ ನೈಗಾಲ ಶಾರ್ದೂ
ಲಾಕೃತಿಯ ಬಹುವಿಧದ ರೂಪದ
ನೇಕ ಭೂತವ್ರಾತ ನೆರೆದುದು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ||* ೨೦

ಇದು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಮನ[ಃ]ಕ್ಷೋ
ಭದ ವಿಕಾರವಲಾ ಪಿನಾಕಿಯ
ಪದವ ಪಿಡಿಪೋಲೈಸುವೆನು ನರ್ವಾಂಗಯಜ್ಞದಲಿ |
ಇದಕುಪಾಯವ ಬಲ್ಲೆನೆಂದು
ಬಿದ್ದನುಬೊಬ್ಬಿ ಉದಾರಿ ತೋಡಿದ
ನುದರವಕ್ಕಿಯನಿಧಿರೊಳಗಿ ತ್ರಯವ ನಿರ್ಮಿಸಿದ || ೨೧

^೧ ಟನ (ಘ). ^೨ ರವನಂಘಟದರವ (ಕ). ^೩ ಹಿ (ಬ). ^೪ ಬಚ್ಚಿನಿದವರೆ (ಕ), ಬೆಚ್ಚಿದವು ಗರಿ (ಬ), ವೆಚ್ಚಿನಿದ ಗಣಿ (ಘ.ತ). ^೫ ರುಂಕೆ ಮಿಗೆ ಭಾರಾಂಕ ರೂಡಿಯಲಿ (ಬ). * ಈ ಪದ್ಯ (ಟ) ಪ್ರತಿಯಿಲ್ಲ.

ಸೆರೆ ನರಂಗಳ ದರ್ಭೆ ವಿ:ದುಳಿನ
 ಚರು ಕಪಾಲದ ಪಾತ್ರೆಯೆಲುವಿನ
 ಬೆರಳ ಸಮಿಧೆ ¹ವಿಶಾಳದನುಮಜ್ಜೆಗಳ ಪೃಷ್ಠದಾಜ್ಯ¹ |
 ಅರುಣಜಲದಾಜ್ಯಾಹುತಿಯ ವಿ
 ಸ್ತರವ ವಿರಚಿಸಿ ನಿಗಮಮಂತ್ರೋ
 ಚ್ಚರಣಿಯಲಿ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಗೆ ತನ್ನೊಡಲನೊಪ್ಪಿಸಿದ || ೨೨

ಮೆಚ್ಚಿದನು ಮದನಾರಿ ಹೋಮದ
 ಕಿಚ್ಚು ತುಡುಕದ ಮುನ್ನ ತೆಗೆದನು
 ಬಿಚ್ಚುಜಡೆಗಳ ಜಹ್ನುಸುತೆಯಲಿ ನಾದಿದನು ಭಟನ |
 ಎಚ್ಚ ಶರವಿದೆ ಬಡ್ಗವಿದೆಕೋ
 ಮುಚ್ಚುಮುಷಿಯೇಕನ್ನು ಸುತರಲಿ
 ಚೊಚ್ಚಿಲವ ನೀನೆಂದು ಮೈದಡವಿದನು ಶಶಿಮೌಳಿ || ೨೩

ಸಾರಥಿಗಳೊಳಗೆನಿಸಿದನು ಭೂ
 ಭಾರಭಂಜಕನಸುರಹರನೀ
 ಭಾರ ಬಿದ್ದು ದು ನಮಗೆ ಪಾಂಚಾಲಪ್ರಬದ್ಧಕರ |
 ತೀರಿತಿದು ²ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಿ
 ಹಾರವೊಡಬೆಚ್ಚಿತು³ ರಿಪುವ್ರಜ
 ಮಾರಣಾಧ್ವರಕೃತಿಯ ನೀ ಕೈ⁴ಕೊಳ⁴ನು ಹೋಗಿಂ || ೨೪

ಎನೆ ಪುರಾರಿಯ ಪದಯುಗಕೆ ಗುರು
 ತನುಜ ಮೈಯಿಕ್ಕಿದನು ಬೀಳ್ಕೊಂ
 ಡನು ತಿರೋಹಿತನಾದನಿ ಶ್ವರನೀತನನು ಕಳುಹಿ |
 ಧನುವ ಕೊಂಡನು ಧೂರ್ಜಟಿಯ ರೂ
 ಹಿನ ಮಹಾರಥ ರಥವನೇಷಿದ
 ನನವರದ ರೌರವವನಂಘೈನಿದನು ರಜನಿಯಲಿ || ೨೫

ಧರಣವತಿ ಕೇಳಿ ರಾಜಬೀದಿಯೊ
 ಳುರವಣಿಸಿ ಗುರುನೊನು ರಥದಲಿ
 ಬರುತ ಕಂಡನಲೈ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ರಾಜಮಂದಿರವ |

¹ ಯನಾಳದನುಮಜ್ಜೆಗಳ ಚರುವಿನಲಿ (ಬ), ಶತಾನುದನುಮಜ್ಜೆಗಳ ಮಿಗೆ
 ರಚಿಸಿ (ಘ), ಯನಾಲದನುಮಜ್ಜೆಗಳಪ್ರಸರಣದ (ಛ, ದ). ² ನೆ (ತ).
³ ಒಡಬೆಚ್ಚುಪುದು (ಕ), ವೊಡಬೆಚ್ಚಿತು (ಬ), ಒಡಮೆಚ್ಚಿತು (ಘ), ವೊಡ
 ಬೆಚ್ಚಿತು (ತ). ⁴ ವಳ (ಕ).

ಇರರು ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಮೇಣವ
 ರಿರಲಿ ಬಳಿಕಾರೈವೆನೆಯ್ಯನ
 ಹರಿಬ ಕೋಗಲಿ ಮುನ್ನ ಕೊಲುಪೆನು ದ್ರುಪದನಂದನನ|| ೨೬

ಎಂದು ರಾಯನ ಗುಡಿಯ ಗೂಢದ
 ಮಂದಿರದ ಬಲವಂಕವೀಧಿಯ
 ಮುಂದೆ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನರಪುನೆಗಾಗಿ ವಹಿಲದಲಿ |
 ಬಂದು ಬಾಗಿಲ ಮುಖುದು ಕಾಹಿನ
 ಮಂದಿಯನು ನಿಡುನಿದ್ರೆಗೈಸಿದ
 ನಂದು ¹ಮಿಣ್ಣನೆ¹ ಹೊಕ್ಕನಾತನ ಸೆಜ್ಜೆಯೋವರಿಯ|| ೨೭

ತೊಳತೊಳಗುವಿಕೈಲದ ದೀಪದ
 ಬೆಳಗಿನಲಿ ಮಣ²ರುಚಿಯ² ಚಿತ್ರಾ
 ವಳಿಯ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟಿನಲಿ ಲಲಿತಸ್ತರಣಮಧ್ಯದಲಿ |
 ಹೊಳೆಹೊಳೆವ ನವರತ್ನ ಭೂಷಣ
 ಕಳಿತಕಾಯನ ಕಂಡು ರೋಷ
 ಪ್ರಳಯ ಭೈರವರೂಪನೊಡೆದನು ಪಾಮಪಾದದಲಿ|| ೨೮

ಘಳಿನೆದ್ದನಿದಾರು ನಿದ್ರೆಯ
 ನಳಿದವನ ತಿವಿಯೆನುತ ಮುಂದಣ
 ವಿಳಯರುದ್ರನ ರಹಿಯ ರೌದ್ರದ ರಣಭಯಂಕರನ |
 ನಿಲವ ಕಂಡನಡಾಯುಧವ ತಾ
 ಹಲಗೆಯಾವೆಡೆಯೆಂಬವನ ಮುಂ
 ದಲೆಯ ಹಿಡಿದಡಗೆಡಹಿ ³ಕುಸುಕಿಣಿದರಿಯನನಬಡಿದ³|| ೨೯

⁴ಉಗಿದು⁴ ಬಿಲ್ಲಿನ ತಿರುವ ಕೊರಳಲಿ
 ಬಿಗಿಯೆ ಧಯದಲಿ ದ್ರುಪದನುತ ಬೆರ
 ಳುಗಳ ಬಾಯಲಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು ದ್ರೋಣನಂದನನ |
 ಉಗಿದಡಾಯ್ದು ದಲೆನ್ನ ಶಿರವನು
 ತೆಗೆದು ಕಳೆಯ್ಯು⁵ ಶಸ್ತ್ರಘಾತದಿ
 ನುಗುಳಿಸುವನು ತನಗೆ ವೀರಸ್ವರ್ಗವಹುದೆಂದ|| ೩೦

¹ ದಿಮ್ಮನೆ (ಕ), ಮಿಣ್ಣಿಗೆ (ಟ.ದ). ² ಖಚಿತ (ಖ.ತ.ಪ). ³ ಕುಸಿಯಿಣು
 ದರಿಯನನಬಡಿದಾ (ಕ), ಕುಸುಬಿದನವನನನಬಡಿದ (ಖ), ಕುಸುಕಿಣಿದರಿಯ
 ನದಬಡಿಸಿ (ಘ.ತ), ಕುಸುಕಿಣಿದವನ ನದಬಡಿದ (ಟ.ದ). ⁴ ಬಿಗಿದ (ಕ).
⁵ ಯಾ (ಕ).

ಅಕಟ ಗುರುಹತ್ಯಾಮಹಾಪಾ
ತಕಿಯೆ ನಿನಗೇ ಸ್ವರ್ಗ ದೇವ
ಪ್ರಕರ ನಿನ್ನನು ಹೊಗಿಸಿದಡೆ ಸುಡುವೆನು ಸುರಾಲಯವ |
¹ಪ್ರಕಟ² ಕುಂಭೀಪಾಕಮುಖ ನಾ
ರಕದೊಳರಮನೆ ನಿನಗೆ ಕೌಕ್ಷೇ
ಯಕದ ಹತಿ ಗಡ ತನಗೆನುತ ಕಟ್ಟಿದನು ತಿರುವಿನಲಿ || ೩೧

ಉಟಲ ಹತ್ತಿನಿ ಸೆಳೆಯೆ ಗೋಣಲ
ಗುಟುಗುಟಿನಲನು ಜಾಟಿದುದು ಬೊ
ಬ್ಬಿಟಿದು ಹೊಕ್ಕನು ಕದವನೊದೆದು ಶಿಖಂಡಿಯರಮನೆಯ |
ತಟಿದನಾತನನುತ ಮೌಂಜನ
ನಟಿನಿ ಹೊಯ್ದನು ಹೊಕ್ಕು ಬಾಗಿಲ
ಮುಟಿದು ಮೈ³ಗುಟು⁴ಹಿನಿ ಯುಧಾಮನ್ಯುವ ⁵ವಿದಾರಿ⁶ನಿದ || ೩೨

ಗಜಬಜವಿದೇನೆನುತ ನಿದ್ರೆಯ
ಮಜಡರೊಳಗೊಳಗಟಿದರೀತನ
ಭುಜಬಲಕೆ ಮಲೆತವರ ಕಾಣಿನು ಸೃಂಜಯಾದಿಗಳ |
ರಜನಿಯಲಿ ರೌಕುಳವ ಮಾಡಿದ
ನಜಿತಸಾಹಸನಿತ್ತ ದ್ರುಪದಾ
ತೃಜೆಯ ಭವನದ ಹೊರಗೆ ಬಂದನು ಪಾಂಡವರನಟಿನಿ || ೩೩

ಇದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ರಾಜಗೃಹವೆಂ
ದೊದೆದು ಕದವನು ಕಾಫಿನವರನು
ಸದೆದು ಹೊಕ್ಕನು ಸೆಜ್ಜೆಯಲಿ ಧರ್ಮಜನ ನಂದನನ |
ಒದೆದಡೆದ್ದನು ಸುರಗಿಯಲಿ ಕಾ
ದಿದನು ಖಡುಗವ ಜಡಿದು ನಿಮಿಷಾ
ರ್ಧದಲಿ ತಲೆಯನು ನೆಗಹಿ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯಕನನನುಗಳೆದ || ೩೪

ಜನಪ ಕೇಳೈ ಬಳಿಕ ಸುತಸೋ
ಮನನು ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿಯ ಶತಾನೀ
ಕನನು ಶ್ರುತವರ್ಮನನು ತಟಿದನು ದ್ರೌಪದೀಸುತರ |
ಜನಪರೈವರ ತಲೆಗಳಿಂದೇ
ಕನಕರಥದೊಳಗಿರಿಸಿ ಹೊಕ್ಕನು
ಮನೆಮನೆಗಳಲಿ ಸವಟಿದನು ಸೋಮಪ್ರಬದ್ಧಕರ || ೩೫

¹ ಪ್ರಕಟ (ಕ), ಪ್ರಕರ (ತ). ² ಯುರು (ಬ.ಟ.ದ). ³ ವಿಭಾಗಿ (ಕ),
ನಿವಾರಿ (ಬ), ವಿಭಾಡಿ (ಟ.ದ).

¹ ಸೀಳ ಬಡಿದನು ಸಮರಧರ ಪಾಂ
 ಚಾಳ ರಾವುತರನು ಮಕಾರಧ
 ಜಾಲವನು ಜೋಧರನು ಭಾರಿಯ ² ಪಾರಕ³ ವ್ರಜವ |
 ನಾಲ ಹೊಯ್ದನು ಹುಯ್ಯಲಗೆ ಹೊಗು
 ವಾಳ ತಡಿದನು ಖಡ್ಗ ಮುಷ್ಟಿಯ
 ಕಾಲಭೈರವ ಬೀದಿವರಿದನು ಕೇರಿಕೇರಿಯಲ ||

೩೬

ಎಲೆಲೆ ಕವಿ ಕಳ್ಳೇಟುಕಾಟನ
 ತಲೆಯ ಹೊಯ್ ಹೊಯ್ಯನುತ ನಿದ್ರಾ
 ಕುಳರು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾಗುಳಿಸಿ ತೂಕಡಿಸಿದರು ಮರಳಿ |
 ಕೆಲಕೆಲಬರರೆಂದೈಗಳ ಕಳ
 ವಳಿಗರೊಳಿಗಳ ಕೊಂಡಡಾಯ್ದವ
 ನೆಲಕೆ ಬಿಸುಟರು ಬತ್ತಳಿಕೆಯಲಿ ಹೂಡಿದರು ಧನುವ ||

೩೭

ಗಜವ ಹಲ್ಲಣಿಸಿದರು ವಾಜಿ
 ವ್ರಜಕೆ ಟೆಂಚೆಯ ಹಾಯ್ಕಿದರು ಗಜ
 ಬಜವಿದೇನೇನೆನುತ ಗಾಲಿಗ ಬಿಗಿದು ಕುದುರೆಗಳ |
 ರಜನಿ ಬಂದುಡ ಹಗಲು ಹೋಯಿತೆ
 ಗಜಬಜದೊಳಕಟೆನುತ ಸುಭಟ
 ವ್ರಜಸುವಿಹ್ವಳಕರಣಿಹಿದಾಡಿದರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ||

೩೮

ಲಾಯದಲಿ ಹೊಕ್ಕುಹಿದು ಕುದುರೆಯ
 ಬೀಯ ಮಾಡಿದನಂತಕಂಗೆಯ
 ಡಾಯುಧದ ಧಾರೆಯಲಿ ಕೊಟ್ಟನು ಕುಂಜರವ್ರಜವ |
 ರಾಯದಳ ಧರೆಯಂತೆ ನವಖಂ
 ಡಾಯಮಾನವಿದಾಯು ಪಾಂಡವ
 ರಾಯ ಕಟಕವ ಕೊಂದನಶ್ವತ್ಥಾಮ ಬೇಸಹದೆ ||

೩೯

ದೊರೆಗಳೇನಾದರೊ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ನರ ವೃಕೋದರ ನಕುಲ ಸಹದೇ
 ವರು ಮುರಾಂತಕ ಸಾತ್ಯಕಿಗಳೊಳಗಿಹರೆ ³ ರಾರವ³ಕೆ |
 ಹರನ ಖತಿಯೋ ಲಯಕೃತಾಂತನ
 ವಿರಸಕೃತಿಯೋ ಸರ್ವದಳನಂ
 ಹರಣಕೇನು ನಿಮಿತ್ತವೆಂದುದು ಭೂಸುರವ್ರಾತ ||

೪೦

¹ ಸೀಳಬ (ಖ), ಬೀಳಬ (ಪು.ತ.ಪ), ಸೀಳಿಸಿ (ಟ.ದ).
 ಭಾರತ (ತ). ³ ರಾಕುಳ (ಟ.ಪ).

² ಪಾರಕ (ಖ),

ಉಳಿದುದೇಳಕ್ಷೋಹಿಣೀದಳ
 ದೊಳಗೆ ನಾರಿನಿಕರ ವಿಪ್ರಾ
 ವಳಿ ಕುಶಲವ ಸೂತ ಮಾಗಧ ವಂದಿಸಂದೋಹ |
 ಸುಳಿವ ಕಾಣೆನು ಕೈದುವಿಡಿದರ
 ನುಳಿದು ಬೀವಿಸಿದಾನೆ ಕುದುರೆಗೆ
 ಲೊಳಗೆ ಜವಿಯಿಲ್ಲೆನನೆಂಬೆನು ಜನಪ ಕೇಳೆಂದ ||

೪೧

ಕೂಡೆ ಕಟ್ಟಿತು ಕಿಚ್ಚು ತೆಟವಿನ
 ಲೋಡುವಡೆ ಗುರುಸುತನ ಶರ ಮಿ
 ಕ್ಕೋಡುವಡೆ ಬಾಗಿಲುಗಳಲಿ ಕೃತವರ್ಮ ಕೃಪರೆನುಗೆ |
 ಕೂಡೆ ಮುಮ್ಮಳಿಯೇಡುದಿಡಿ ಶರ
 ರ್ಕುಡಿಯಲಿ ಚತುರಂಗಬಲವ
 ಕ್ಕಾಡಿತ್ತೇನೆಂಬೆನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೃಪನ ಪರಿವಾರ ||

೪೨

ಬಸಿವ ರಕುತದಡಾಯುಧದ ನೆಣ
 ವಸೆಯ ತೊಂಗಲುಗರುಳ ಬಂಧದ
 ವಸನ ಕೈಮೈಗಳ ಕಠೋರಭೃಕುಟ ಭೀಷಣದ |
 ಮುನುಡ ಹೊಗರಿನ ದಂತದಂತಿತ
 ದಶನಪಾಸದ ಪೈರಿಹಿಂಸಾ
 ವ್ಯಸನ ವೀರಾವೇಶಿ ಬಂದನು ಕೃಪನ ಸಮ್ಮುಖಕೆ ||

೪೩

ಹೇಳಿದನು ಸೃಂಜಯವಧೆಯ ಪಾಂ
 ಚಾಲ ರಾಜಕುಮಾರವರ್ಗದ
 ಮೌಳಿಗಳ ಬಲಗೊಟ್ಟ ಪರಿಯನು ಬಡ್ಗಪೂತನಿಗೆ |
 ಪಾಳೆಯದೊಳಗಿಟ್ಟಿ¹ನು ಪಾಂಡುನ್ಯ
 ಪಾಲತನುಜರನವರು ಕೆಡುವರೆ
 ಮೇಲುಗಾಹಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ||

೪೪

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ|| ರಾಯಕುಟಕವನಿಷಿದ ಗುರುಸುತ
ನಾಯುಧದ ವಿಗ್ರಹದೊಳಗೆ ಹರಿ
ಕಾಯಿದನು ಕೃಪೆಯಿಂದಲಭಿಮನ್ಯುವಿನ ನಂದನನ ||

ಕೇಳು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನಿಪ ರಿಪು
ಜಾಲಗೀರ್ವಾಣೀಕದಂಬ
ಸ್ಥೂಲ¹ವಕ್ಷನು¹ ಬಂದು ಕಂಡನು ಭೋಜಗೌತಮರ |
ಲೀಲೆಯಲಿ ರಥವೇಣಿ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರುಬ್ಬನ
ಮೇಲುಮದದ ಜಯಪ್ರಚಂಡರು ಕಂಡರವನಿಪನ ||

೧

ಬಲದ ಮಹಿವೆಯ ಕರಣವೃತ್ತಿಯ
ಕಳವಳದ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯದ ಪರಿ
ಚಲನನಂಚದ ಶಿಥಿಲಮೂಲಾಧಾರಮಾರುತನ |
ಅಲಘುತರಪರಿವೇದನಾವಿ
ಹೃಳಿತಕಂಠಗತಾತ್ಮನೂರ್ಧ್ವ
ಸ್ಥಲಿತದೀರ್ಘಶ್ವಾನನಿದ್ದನು ಕಾರವರ ರಾಯ ||

೨

ಕಂಡು ಕಂಬನಿದುಂಬಿದರು ಭೂ
ಮಂಡಲಾಧಿಪ ಮೈರಿಮದವೇ
ತಂಡ ಕೇಸರಿಯಿರವಿಡೇ ಮರು ಪೂತು ವಿಧಿಯೆನ.ತ |
ಗಂಡುಗಲಿಯವಧಾನ ರಿಪುಬಲ
ದಂಡಧರನವಧಾನ ಕುರುಕುಲ
ಚಂಡಕರನವಧಾನವೆನುತೆಚ್ಚಿಹಿಡಿದರು ನೈಪನ ||

೩

ಕೆದಹಿದುದು ಕುಡಿನೋಟ ಕರಣದ
ಕದಡು ಹರೆದುದು ಇಂದ್ರಿಯಾವಳಿ
ತ.ದಿಗೊಳಿಸಿದುದು ಪವನ ²ನಟಿಸಿತು² ನಾಭಿಪರಿಯಂತ |

¹ ಲಕ್ಷನು (ಘ), ಲಕ್ಷಣ (ಟ). ² ನರನಿದ (ಬ), ನಟಿಸಿತು (ಘ.ತ).

ವದನವನು ನನು ನೆಗಹಿ ನೃಪ ನುಡಿ
ನಿದನಿದಾರಸ್ಮತ್ಪುರೋಭಾ
ಗದಲಿ ಸೇವಾಮಧುರವಚನವಿಳಾಸಪರರೆಂದ ||

೪

ನಾವು ನಿಮ್ಮ ವರೆಮ್ಮ ಬೊಪ್ಪನ
ಭಾವ ಕೃಪ ಕೃತವರ್ಮನೀತನು
ದೇವರವಧರಿಸುವುದು ರಜನಿಯ ರಾಜಕಾರಿಯವ |
ನೀವು ಬಿನ್ನಹಮಾಡಬೇಕು
ಮಾವ ರಣನಂಗತಿಯನಾತ್ಮ
ಸ್ತಾವಕರು ನಾವಲ್ಲವೆಂದನು ಕೃಪಗೆ ಗುರುಸೂನು ||

೫

ಏನನೆಂಬೆನು ಜೀಯ ದ್ರುಪದನ
ಸೂನು ಪಂಚದ್ರೌಪದೇಯರ
ಹಾನಿಯನು ಸೃಂಜಯ ಶಿಖಂಡಿ ಪ್ರಮುಖರುಪಹತಿಯ |
ಮೈನತೇಯನ ಲಳಿಯಲಹಿಕುಲ
ವಾನುವುದೆ ಪಾಂಚಾಲಕದಳಿ
ಕಾನನವ ನಿನ್ನಾನೆ ಸವಜುತು ಹೇಳಲೇನೆಂದ ||

೬

ದೈವಕೃಪೆಜವನಿಕೆಯ ಮಹಿಗೊಂ
ಡೈವರುಳಿದರು ಮೇಲೆ ಸಾತ್ಯಕಿ
ದೈವದೊಡಹುಟ್ಟಿದನಲೇ ತಾನಿಲ್ಲ ಶಿಬಿರದಲಿ |
¹ದೈವಬಲವಿನಿತಕ್ಕೆ ಕೇಳೆ ನಿ
ದೈವ¹ಬಲನಿಶ್ಚೇಷವಿನಿತೇ
ದೈವವೆತ್ತಿದ ಛಲದ ²ವಾನಿಗೆ ರಾಯ² ಕೇಳಿಂದ ||

೭

ಎಲೆ ಕೃಪಾಚಾರಿಯ ವಿರೋಧಿಗ
ಳುಳಿದರೈವರು ಬಲ್ಲಿನದನನ
ದಳದ ಕೃಪೆಯಲಿ ಬನಿದು ³ಬೀಳುವನವರಿಗನುರಾರಿ³ |
ಅಳಿದುದೇ ನಿಶ್ಚೇಷ ಪಾಂಡವ
ದಳ ಕುಮಾರರು ಸಹಿತವಿನ್ನ
ಗ್ಗಲೆಯನಶ್ವತ್ಥಾಮನಹನೆಂದನು ಮಹೀಪಾಲ ||

೮

¹ ದೈವಬಲಯುಳ್ಳವನೊಳವಾ ನಿರ್ದೋಷ (ಕ), ದೈವಬಲವೇಳಕ್ಕೆ ಕೇಳೆ ನಿರ್ದೋಷ (ಬ), ದೈವಬಲಯುಳ್ಳವನೊಳವಾ ನಿರ್ದೋಷ (ಪ್ರ.ತ), ದೈವಬಲವಿನಿತಕ್ಕೆ ದಿಟ ದೈವ (ಟ.ದ). ² ಭಾಷೆಯ ದಾಯ (ಟ.ದ). ³ ಬೀಳ್ವನವರ್ಗ ಮುರ ಮೈರಿ (ಕ).

ಏನನೊದಗಿದ ನಮಗೆ ಗಂಗಾ
 ಸೂನು ಭಾರದ್ವಾಜ ನಮಗೊಲಿ
 ದೇನ ಮಾಡಿದ ನಮ್ಮ ಥಟ್ಟಿನ ಭದ್ರಗೃಹವೆಂಬ |
 ಮಾನನಿಧಿ ರಾಧಾತನುಜನಿಂ
 ದೇನು ಹರಿದುದು ಹರಿಬವನು ಗುರು
 ಸೂನುವೇ ಮರಳಿಡಿದನೆಂದನು ಕೌರವರರಾಯ ||

೯

ಹರಿಬ ಬಂದುದೆ ಪಾಂಡುಸುತರುಳಿ
 ದಿರಲಿ ಸಾಕಂತಿರಲಿ ನಿಮ್ಮಡಿ
 ಪುರಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈಯ್ಯಿರೇ ಚೈತನ್ಯಗತಿಯೆಂತು |
 ಹರಣವುಳಿದಡೆ ಪಾಂಡುತನುಜರ
 ತಿರವ ಕೇವಣಸುವೆನಲೈ ಕೇ
 ಸರಿಯ ಪೀಠದೊಳಿಂದನತ್ಪತ್ನಾಮ ಕೈಮುಗಿದು ||

೧೦

ಸಾಕದಂತಿರಲಿನ್ನು ¹ಮೈರಿ
 ವ್ಯಾಕರಣಪಾಂಡಿತ್ಯದಲ್ಲ ವಿ
 ವೇಕತೂನ್ಯರು ನಾವು ಮೊದಲಾದೌರ್ಧ್ವದೈಹಿಕವ |
 ಆಕೆವಾಳರಿಗಟುಪಿ ನೀವ
 ಸ್ತೋತ್ರಕಪುಣ್ಯರ ತಿಳುಹಿ ವಿಗಳಿತ
 ಶೋಕನಿಪುಪ್ಪದಂಧನ್ಯಪ ಗಾಂಧಾರಿದೇವಿಪುರ ||

೧೧

ಎನುತ ಕಣ್ ಮುಚ್ಚಿದನು ಜೀವಾ
 ತನು ಜವಾಯಿಲತನದಲೊಡೆಹಾ
 ಯ್ದನು ಸುಸಾಸಾಲಂಬಿತಶ್ವಾನದ ಸವಾಪ್ತಿಯಲಿ |
 ಜನಪ ಮಹಿಷೋಽಗಿದನಲಾ ಹಾ
 ಯೆನುತ ವದನಾಂಜುಳಿಪುಟದ ತಾ
 ಡನದಲವರಳಲಿದರ ಕುರುರಾಜಾವಸಾನದಲಿ ||

೧೨

ತಿರುಗಿದರು ಕೈದುವ ಬಿಸುಟು ಮೂ
 ವರು ಮಹಾರಥರಂಧತಿಮಿರಕೆ
 ತರಣಕಿರಣದ ಧಾಳಿ ಹರಿದುದು ಕೂಡೆ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ |
 ಅರಸನುಪ್ಪವಡಿಸಿ ಮುರಾರಿಯ
 ಸಿರಿಮೊಗವ ನೋಡಿದನು ತಮ್ಮಂ
 ದಿರು ಸಹಿತ ಹೊಟವಂಟನಾ ಕುರುಪತಿಯ ಪಾಳೆಯವ ||

೧೩

ಪಾಳೆಯದಲಿ ಕುಮಾರರನು ಪಾಂ
ಚಾಲರನು ನೋಡುವೆವೆನುತ ಭೂ
ಪಾಲ ನಡೆತರಲಿದಿರುವುದುದು ಯುವತಿನಿಕುರುಂಬ |
ನೂಳುವೊಯ್ಯಿ ನ ತೆಳುವನುತಿ ಕರ
ತಾಳದಲಿ ಹಾಹಾವಿರಾವದ
ಮೇಳವದ ಗೀತದಲಿ ಬಂದಳು ದ್ರೌಪದೀ^೧ದೇವಿ ||

೧೪

ಏನಿದೇನದುಭುತವೆನುತ ದು
ಮ್ನಾನದಲಿ ಹರಿತಂದು ಹಿಡಿದನು
ಮಾನಿನಿಯ ಕೈಗಳನು ಕಂಬಿದೊಡೆದು ನೆಲಗಿನಲಿ |
ಹಾನಿಯೇನೆನೆ ಮಡಿದರೆನ್ನಯ
ನೂನುಗಳು ತನ್ನನುಜ^೨ನೆ ಪವ
ಮಾನನುತ ಕೇಳಿದನು ಕೋಳಾಹವ ಗುರುಸುತನ ||

೧೫

ಸುತರ ತಲೆಯೈದಕ್ಕೆ ರಿಪುಗುರು
ಸುತನ ತಲೆಯೇ ಹೊಣೆ ಕಣಾ ಬಿಡು
ಸತಿಯೆ ಶೋಕವನೆನುತ ಬಿಟ್ಟನು ಸೂರಿಯಲಿ ರಥವ |
ವ್ಯತಿಕರವಿದವಗಡ ಸವಿಾರನ
ಸುತಗೆ ಹಠಿಯದು ಬವರ ನಡೆಯೆಂ
ದತಿರಥನ ಬಳಸಲಿಸಿದರು ನೃಪ ಹರಿ ಧನಂಜಯರು ||

೧೬

ನಿಲ್ಲು ಗುರುಸುತ ಶೌರ್ಯಪಣ ನ
ಮೃಲ್ಲಯೇ ಹುಲುಜೀವರಿಗೆ ಜವ
ನಲ್ಲ ಮೇಳವೆಯುಗುಳು ಪಂಚದ್ರೌಪದೀಸುತರ |
ಬಿಲ್ಲ ಗುರು ನೀನಾದಡೆಮಗೇ
ನಿಲ್ಲ ದ್ರೌಪದಿಯಕ್ಷಿಜಲಕೃಪೆ
ಯಲ್ಲ ಲಂಬಿನಬೇಕೆನುತ ಮೂದಲಿಸಿದನು ಭೀಮ ||

೧೭

ಏಲವೊ ಶರನಂನ್ಯಾನವನು ಕುರು
ತಿಲಕನವನಾನದಲಿ ಮಾಡಿದೆ
ನಳಲದಡೆ ಫಲವೇನು ^೩ನಮ್ಮಾ ನ್ವಾಮಿ^೩ ಕಾರ್ಯದಲಿ |
ತಲೆಯ ಹೊಯ್ದೆನು ನಿನ್ನವರ ನೀ
^೪ವೆಳುಕಿ ರಣದೊಳಗಡಗಿ ಜೀವವ
ನುಳುಹಿಕೊಂಡಿರಿ ಕೊಲುವೆನಲ್ಲದೊಡೆಂದನಾ ದ್ರೌಣ ||

೧೮

^೧ ದಾ (ಸ.-ತ). ^೨ ನೆ (ತ). ^೩ ನೀಮತ್ವಾಮಿ (ಕ), ನಾನೀಶ್ವಾಮಿ (ಟ.ದ). ^೪ ನ (ಸ).

ಮರುಳಲಾ ಗುರುಸುತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ನಿರೆ ವಿಭಾಡಿಸುವಾ ಮೈಗೇಂದ್ರನ
 ಗರವಟಿಗೆಯಲಿ ಬಡಸ್ಯಗಾಲನ ಬಾಧೆ ಬಲುಹು ಗಡಾ |
 ಕುರುನ್ಮಪತಿಯಾಸ್ಥಾನವಲ್ಲು
 ಬೃರಿಸಿ ಬೊಬ್ಬಿ ಡಲಾಹವಾಂತ
¹ಸ್ವರಣ¹ ಗುರುಸುತ ನಿನಗೆ ಸದರವೆಯೆಂದನಸುರಾರಿ ||

೧೯

ಕಾಯಬಲ್ಲೈ ಪಾಂಡವರನು ನಿ
 ರಾಯುಧರು ನಾವೆಂದು ನೀ ನಿ
 ದಾರ್ಯದಲಿ ನಿನ್ನವರು ಹೊಗುವರೆ ಹನ್ನಿನಾಪುರವ |
 ನಾಯಕವ ಪರಿಹರಿಸು ಪಾಂಡವ
 ರಾಯಜೀವಿ ಗಡೆನುತ ವರ ಚ
 ಕ್ರಾಯುಧನ ಬೊಳೈಸಿ ತೃಣದಿಂದಿಟ್ಟನಾ ದ್ರೌಣ || *

೨೦

ಆ ಮಹಾಮಂತ್ರಾಭಿಮಂತ್ರಿತ
 ಭೀಮವಿಕ್ರಮತ್ಯಣವನಶ್ಚ
 ತ್ಥಾಮನಿಡೆ ಲೋಕತ್ರಯಕ್ಷೋಭಪ್ರಭಂಜನವ² |
 ಪ್ಯೋಮಕೇಶಲರಾಟವಿಶ್ರುತ
 ಧೂಮಕೇತು³ಶಿಖಾವಿನಂಸ್ತುಳ
 ಧೂಮಚುಂಬಿತ ಖಚರಚಯ ಭೂರಿಸಿತು ರಿಪುನ್ಯಪರ³ ||

೨೧

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳೈ ಮಹಾಮೈ
 ಪ್ಲವದ ಸತ್ತಾಣವನು ಗುರುಸಂ
 ಭವನ ಮಂತ್ರದ ಪಾಡಿ ನಡಪಾಡಿಸಿತು ಪಾಂಡವರ |

¹ ಸ್ವರಣ (ಬ), ಕರಣ (ಟ.ದ), ಕರಣ (ತ). * ಈ ಪದ್ಯವಾದ ಮೇಲೆ
 (ಗ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ :—

ಹರಿಯಬಹುದೈ ಮೂರು ಪೊಕ್ಕಕ | ವರವ ರಾವುತಪಾಯಕರು ನಿ
 ಗುರುವಮಂತ್ರಾಸ್ತ್ರಂಗಣುಂಟೆಂದಜಯಬಹುದೆನುತ |
 ಮುರಿದು ತೃಣದಿಂದಿಟ್ಟು ಬಲವನು | ತರಿದು ಶಿಶುಪಶುವಾದಿಯಾಗಿ
 ದರಿಸಿ ಛೇದಿಸೆನುತ ಗುರುಸುತನಿಟ್ಟ ರೋಷದಲಿ ||

2 ಪ್ರಚಂಡ-ನವ (ಕ), ಪ್ರಚಂಡಮಯ (ಬ.ಘ.ತ). 3 ವಿಶಾಭಿನಂಸ್ತುಳ
 ಧೂಮಚುಂಬಿತ ಖಚರಚಯ ಭೂರಿಸಿತು ರಿಪುನ್ಯಪರ (ಕ), ಶಿಖಾಭಿನಂಸ್ತುಳ ಧೂಮ
 ಚುಂಬಿತ ಖಚರಶರ ಚೂರಿಸಿತು ರಿಪುನ್ಯಪರ (ಬ), ಸಿತೋವಿನಂಸ್ತುಳ ವಾಮಲಂ
 ಬಿತ ಖಚರಶರ ಭೂರಿಸಿತು ನೃಪರುಗಳ (ಘ), ಜ್ವಾಲೆಯನೆ ತದ್ಧೂಮಚುಂಬಿಸಿತರಿ
 ನೃಪರನೇನೆಂಬೆನದ್ದು ತವ (ಟ.ದ), ಶಿಖಾವನಂಸ್ತುಳ ವಾಮಚುಂಬಿತ ಖಚರಚಯ
 ಭೂರಿಸಿತು ನೃಪರುಗಳ (ತ).

ತವಕದಲಿ ತೃಣದಾಣವಭಿಮು
 ನ್ಯುವಿನ ರಾಣೀವಾಸದುದರೋ
 ದ್ಭವದ ಗರ್ಭಕೆ ಮುರಿದು ಹರಿದುದು ಸೊಕ್ಕು ರೂಪದಲಿ || ೨೨

ಜಗವ ಹೂಡುವ ಮೇಣ್ ಚತುರ್ದಶ
 ಜಗದ ಜೀವರನ್ನಾಡಿಯುಣಿಸುವ
 ಜಗವನಂತರ್ಭಾವದಲಿ ^೧ಬಲಿಸುವ ಗುಣತ್ರಯದ^೨ |
 ಸೊಗಡು ತನ್ನ ಸಹಸ್ರಧಾರೆಯು
 ಝಗಯೊಳೆನಿಪ ಮಹಾಸುದರ್ಶನ
 ಬಿಗಿದು ಸುತ್ತಲು ವೇಡಿಯಾಯ್ತು ತ್ತರೆಯ ಗರ್ಭದಲಿ || ೨೩

ಸೆಳೆದುಕೊಂಡನು ಮಿತು ವಿನ ಗಂ
 ಟಲಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನನು ರಣ
 ದೊಳಗೆ ಭಗದತ್ತಾಂಕುಶದಿ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರದಲಿ |
 ಉಳುಹಿದನು ಪಾರ್ಥನನು ಗುರುಸುತ
 ಕಳುಹಿದೀ ^೨ಕುಶಿಕಾಸ್ತ್ರದಲಿ^೩ ಶಶಿ ^೪
 ಕುಲದ ರಾಜಾಂಕುರವ ಕರಣಿಸಿ ಕಾಯ್ದನ^೫ ಸುರಾರಿ || ೨೪

ತೀರಿತೈ ಕುಶಿಕಾಸ್ತ್ರಘಾತಿ ಮು
 ರಾರಿ ಗುರುಸುತರೊಬ್ಬ ರೊಬ್ಬ ರ
 ವೀರಪಣವಾನಿಯಲಿ ಶಪಿಸಿದರಧಿಕರೋಷದಲಿ |
 ನಾರಿಯಂತನ್ನಾಪವಹ್ನಿನಿ
 ವಾರಣಕೆ ಜಲವೀತನೆಂದಾ
 ಚಾರಿಯನ ^೬ನಂದನನ ಹಿಡಿದರು ಭೀಮ ಫಲುಗುಣರು^೭ || ೨೫

ಬಂದಳಾ ದ್ರೌಪದಿಯಹಹ ಗುರು
 ನಂದನನ ಕೊಲಪಾರದಕಟೀ
 ನಂದನರ ಮರಣದ ಮಹಾವ್ಯಥೆಯಾತನಳಿವಿನಲಿ |
 ಕೊಂದುಕೊಗದೆ ಕೃಪೆಯನಬಲಾ
 ವೃಂದ ಸಮಸುಖದುಃಖಗಳು ಸಾ
 ರೆಂದು ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ತೆಗೆದಳು ಬಳಿಕ ಪಾಂಚಾಲಿ || ೨೬

^೧ ಭಾವಿಪತ್ಯೈಗುಣದ (ಕ), ಚರಿಸುವ ಗುಣತ್ರಯದ (ಘ), ಭುಜಿಸುವ ಗುಣತ್ರಯದ (ಛ.ದ). ^೨ ವೈಶಿಕಾಸ್ತ್ರದಲಿ (ಬ), ವಿಶಿಖಾಸ್ತ್ರದಲಿ (ಘ), ಕುಶಿಯ ಸ್ತ್ರದಲಿ (ಛ.ದ), ವೈನಿಕತಾಪದಲಿ (ತ). ^೩ ಸುತನನು ಹಿಡಿದವರ ಬಾಹಿದರು ನಿರಿಮುಡಿಗೇ (ಕ).

ತಲೆಯ ಕೊಂಬವಗಡದ ಭಾಷೆಯ
 ಸಲಸಲೆಂದಾ ದ್ರೋಣತನುಜನ
 ಹೊಳೆವ ಮಕುಟದ ಮಾಣಿಕವ ಕೊಂಡುತ್ತರಾಯದಲಿ |
 ಗೆಲಿದು ತಿರುಗಿದರಿವರು ಸಾಹಸ
 ವಳುಕಿನದೆ ಮೂಜಗವ ಯದುಕುಲ
 ತಲಕ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ||

೨೭

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ

ಪೊಡನೆ|| ರಾಯನಯ್ಯನ ತಿಳುಹಿದನು ದೈತ್ಯ
ಪಾಯನನು ಸಾವುದಲ ಕಮಳದ
ಕಾಯತಾ¹ [ಕ್ಷಯು]¹ ಶಾಪವಿತ್ತಳು ಮುಳಿದು ಗಾಂಧಾರಿ||

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ಕುರುಪತಿವಿಳಯವಾರ್ತಾ
ವ್ಯಾಳವಿಪ ವೇಡೈಸಿದುದು ಗಜಪುರದ ಜನಮನವೆ
²ಹೂಳಿದುದುಬ್ಬನ² ಹುದಿದ ಮೋನದ
ಸೂಳುಚಿಂತೆಯ ಬಲಿದ ಭೀತಿಯ
ಮೇಲುದುಗುಡದ ದಡಿಯ ವದನದಲಿದ್ದು ದವಿಳಜನ||

೧

ಆ ಸಮಯದಲಿ ದೇವ ವೇದ
ವ್ಯಾಸಮುನಿ ಬಂದನು ಗತಾಕ್ಷಮ
ಹೀತನನು ಚರಣದಲಿ ಹೊರಳಿದತೆತ್ತಿದನು ಹಿಡಿದು|
ಆ ಸತಿಯ ಕರನಿದನು ರಾಣೀ
ವಾಸವೆಲ್ಲವ ಬರಿಸಿ ಧರ್ಮವಿ
ರಾಸವನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು ಮೈದಿಕವಿಧಾನದಲಿ||

೨

ನಿನ್ನ ಸುತನುದ್ದಂಡತನದಲಿ
ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ ತನುಜರನು ಪರಿ
ಖಿನ್ನರನು ಮಾಡಿದನು ಕಪಟದ್ಯೂತಕೇಳಿಯಲಿ|
ನಿನ್ನ ಮತ ವಿದುರೋಕ್ತಿಗಳ ಮೇಣ
ಮನ್ನಿಸಿದನೇ ಜಗವಜಿಯೆ ಸಂ
ಪನ್ನ ಶರಣಹನೈ ಸುಯೋಧನನೆಂದನಾ ಮುನಿವ||

೩

ಸೈರಿಸಿದರೇ ಪಾಂಡುಸುತರಂ
ಭೋರುಹಾಕ್ಷಿ ರಜಸ್ವಲೆಯ ಸುಲಿ
ನೀರೆಯಲಿ ತತ್ಪೂರ್ವಕೃತ ಜತುಗೇಹದಾಹದಲಿ|

¹ ಕ್ಷಿಗೆ (ಸ). ² ತೂಳಿದುದೈಯ (ಛ.ದ), ಹೂಳಿದುದೈಯ (ತ).

ವೈರಬಂಧದ ವಿವಿಧ ವಿಷಮ ವಿ
ಕಾರದಲಿ ವಿಗ್ರಹಮುಖವ ವಿ
ಸ್ತಾರಿಸಿದರೇ ಪಾಂಡುಸುತರುತ್ತಮರೆ ಹೇಳೆಂದ||*

೪

ಅವರು ನಃಚರಿತರೆಂದಲೇ ಮಾ
ಧವನು ನೆಹಿ ಮರುಳಾದನವರಿಗೆ
ಶಿವನು ¹ಮೆಚ್ಚಿದು ¹ಶರವನಿತ್ತನು ನರನ ಪತಿಕರಿಸಿ |
ಧುವನವೆರಡಾದಲ್ಲಿ ಸಾಧುಗ
ಳವರ ದೆಸೆ ದುಸ್ಸಾಧುಗಳು ನಿ
ನ್ನವರ ದೆಸೆಯಾಯ್ತುರ್ಜುನನ ಸೂತಜನ ಸಮರದಲಿ||*

೫

ಅಹುದು ನಿಮ್ಮ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಗುಣ
ಯಹನು ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಬಲ್ಲದ
ರಹರು ಕೃಷ್ಣನ ಕೂರ್ಮೆಯಲ್ಲಿ ಕಪರ್ದಿಯೊಲವಿನಲಿ
ಕುಹುತೆಯನ್ನವನವನೊಳಗೆ ನಿ
ನ್ನಹರು ವಿಮರಪ್ರಮುಖ ಸುಜನರು
ವಿಹಿತವನಗಿನ್ನಾ ಪುದದ ನೀವು ಬೆನಸಿ ಸಾಕೆಂದ||

೬

ಧರ್ಮವೆಲ್ಲಹುದಲ್ಲ ಜಯ ನ
ತ್ಯರ್ಮವೆಲ್ಲಹುದಲ್ಲ ಸಿರಿ ನ
ಧರ್ಮಸಂರಕ್ಷಕರು ಹರಿ ಧೂರ್ಜಟ ಪಿತಾಮಹರು |
ಧರ್ಮದೂರನು ನಿನ್ನವನು ನ
ತ್ಯರ್ಮಬಾಹಿರನಾತ್ಮರಚಿತ ವಿ
ಕರ್ಮದೋಷದಲಳದನಿನ್ನೇನೆಂದನಾ ಮುನಿಪ||

೭

ಎನಲು ಬಿದ್ದನು ನೆಲಕೆ ನಿಂಹಾ
ನೆನದಿನಾ ಮುನಿವಚನತರ ಮಹು
ಮೊನೆಗೆ ಬಂದುದು ಬಹಳ ಮೂರ್ಛಾಪಾರವಶ್ಯದಲಿ |
ಜನಪನಿರೆ ಗಾಂಧಾರಿ ನೃಪಮಾ
ನಿನಿಯರೊಲಿತು ರಾಜಗೃಹ ರೋ
ದನ ಮಹಾಧ್ವನಿ ಮೀಳು ಮೊಗೆದುದು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವೆ||

೮

* ಈ ಪದ್ಯಗಳು (ಘ) ಪ್ರತಿಪಲ್ಲವು. ¹ ನಚ್ಚಿದ (ಕ.ತ), ಮೆಚ್ಚಿದ (ಚ.ದ್ರ).

ಆರು ಸಂತ್ಯಸುವರು ಲೋಚನ
ವಾರಿ ಹೊನಲಾಯ್ತು ರಮನೆಯ ನೃಪ
ನಾರಿಯರ ಬಹಳಪ್ರಳಾಪವ್ಯಥೆಯ ಬೇಳುವಿಗೆ |
ಆರು ಮಹಿಗರು ಶೋಕಪನ್ನಗ
ಘೋರವಿಷ ಮುನಿವರನ ಹೃದಯವ
ಗೋರಿತೇನೆಂದೆನು ಲತಾಂಗಿಯರಳಲ ಕಳವಳವ ||

೯

ಎತ್ತಿದರು ಧರಣಿವನ ಕಂಗಳೊ
ಳೊತ್ತಿದರು ಪನ್ನೀರನುಸುರಿನ
ತತ್ತಳವನಾರೈದರೊಯ್ಯನೆ ತಾಳವೃಂತದಲಿ |
ಬಿತ್ತ ತಂಗಾಳಿಯನು ಶೋಕದ
ಹತ್ತಿಗೆಗೆ ಹೊರೆದೆಗೆದು ಮಹಿವೆಯ
ಚತ್ತವನು ಚೇತರಿಸಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ನುಡಿಸಿದನು ಮುನಿಪ ||

೧೦

ಎನನೆಂದೆವು ಹಿಂದೆ ಧರ್ಮನಿ
ಧಾನವನು ಕಯ್ಯೊಡನೆ ಮಹಿದೆಯು
ವೇನು ನಿನ್ನಯ ಮತಿಯ ವಿಭ್ರಮೆ ನಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಗೆ |
ಧಾನುಮತಿಯ^೨ನು^೩ ತಿಳುಹು ನಿನ್ನಯ
ಮಾನಿನಿಯ ಸಂತ್ಯಸು ಸಂಸಾ
ರಾನುಗತಿ ತಾನಿದು ಚತುರ್ವಶಜಗದ ಜೀವರಿಗೆ ||

೧೧

ಬಹು^೪ವಿಪತ್ತಿನ ಶರಕೆ ಜೋಡೆಂ
ದಿಹುದರಾ^೫ ಸುವಿವೇಕಗತಿ ನಿ
ರ್ದಹಿನದೇ ಶೋಕಾಗ್ನಿ ಧರ್ಮದ್ರುಮದ ದೇರುಗಳಿ
ಅಹಿತರೇ ಜನಿಸಿದಡೆ ಸುತರೆನ
ಬಹುದೆ ದುರ್ಮೋಧನನು ಹಗೆ ನಿನ
ಗಿಹಪರದ ಸುಖಗತಿಗೆ ಸಾಧನ ಧರ್ಮಸುತನೆಂದ ||

(೧೨)

ಕೇಳು ಮುನಿಭಾಷಿತವ ನೃಪನೀ
ನಾಲಿಸುವುದಾತ್ಮಜರನಿಲ್ಲಂ
ಮೇಲೆ ಸಲರಾಂ^೬ಜಲಿಗಳನು ವೈದಿಕವಿಧಾನದಲಿ |

^೧ ವನು ನಿನ್ನ ವನ ಧರ್ಮವಿಧಾನವನು ಕಯ್ಯೊಡನೆ ಮಹಿದೆಯ ನಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಯ (ಪು.ತ), ವನು ಕಯ್ಯೊಡನೆ ಮಹಿದೆಯ ಮಾನನಿಧಿ ಕೇಳಿ ಮಹಿಯುರಾಗದು ನಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಯ (ಖ.ದ), ವನು ಕಯ್ಯೊಡನೆ ಮಹಿದೆಯದೇನು ನಿನ್ನಯ ಮಹಿಯ ವಿಭ್ರಮಕಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಗೆ (ಪ). ^೨ ರ (ಬ.ಘ.ಟ.ತ). ^೩ ವಿಪತ್ತಿನರಕಧಯವಿದು ಬಹುದರಾ (ಕ). ^೪ ಜುಳಿ (ಬ.ಘ).

ಪಾಲನುವುದಾ ಪಾಂಡುನುತರ ಸ
ಮೇಳದಲಿ ಸೇರುವುದು ಚತ್ತಕೆ
ತಾಳದಿರು ರಾಜನವಿಕಾರವನೆಂದನಾ ವಿದುರ||

೧೩

ತಾಯೆ ಹದುಳನು ದೇವಲೋಕದ
ರಾಯದಲಿ ಸಲಿಸಾ ಕುಮಾರರ
ನಾಯುಷದ ಲಿಪಿ ಹಣೆಯಲೊರನಿದಡಾರ ವಶವಿದಕೆ|
ರಾಯನಲಿ ನೊನೆಯರಿಗೆ ಮಿಕ್ಕಬು
ಪಾಯತಾಕ್ಷಿಯರಿಗೆ ವಿಶೋಕದ
ದಾಯಿನವ ಕೊಡಿಸೆಂದನಾ ಮುನಿ ಸುಬಲನಂದನೆಗೆ||

೧೪

ಧರಣಿಪತಿ ಹೊಟವಂಟನಂತಃ
ಪುರವ ಬಿಸುಟರು ಭಾನುಮತಿ ಸಹಿ
ತರನಿಯರು ಹೊಟವಂಟರೇಕಾಂಬರದ ಬಿಡುಮುಡಿಯು|
ಕರದ ಬಿಸುಟಿನ ಹೊಯ್ ಕಜ್ಜಳ
ಪರಿಲುಳಿತ ನಯನಾಂಬುಗಳ ಕಾ
ತರಿಪ ಕಮಲಾಕ್ಷಿಯರು ನೆರೆದುದು ಲಕ್ಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ|| *

೧೫

ವಣಜನತಿಯರು ಶಿಲ್ಪಜನವುಪ
ವಣಜದಬಲಾಜನವಘಾಟದ
ಗಣಕೆಯರು ನಾನಾದಿಗಂತದ ರಾಜಪತ್ನಿಯರು|
ಹಿಣಲ ಕಬರಿಯ ಹೊಳೆವ ಮುಂದಲೆ
ವಣಯ ಮುಕುರ ಮುಖಾಂಬುಜದ ಪದ
ಝಣಝಣತ್ಯತಿ ಜಡಿಯ ನಡೆದುದು ಬೀದಿಬೀದಿಯಲಿ||

೧೬

ಎನಳುಗಂಗಳ ದೇಳಗನಶ್ರು
ಪ್ರಸರ ತಡೆದುದು ಶೋಕಮಯಶಿಖಿ^೧
ಮುಸುಡಕಾಂತಿಯ ಕುಡಿದುದೊಸರುವ ಬಿಸಿಲ ಬೇಗೆಗಳು|
ಮಿಸುಪ ರಾವಣಾಂಬುವನು ಬ
ತ್ತಿನಿದವಂಗುಲಿಯುಪಹತಿಯ^೨|| ಕೇ
ಣಸರ^೩ ಪೆಳೆದುದು ಕುಚದ ಚೆಲುವನು, ಕೋಮಲಾಂಗಿಯರ||೧೭

* ಈ ಸದೃಶ (ಗ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ. ^೧ ವಹಿಯು (ಕ.ಖ.ತ). ^೨ ಕೇಣಾವಿಸರ (ಕ), ಕೈಬಿಸಜ (ಗ.ಟ.ಪ), ಕೇಣದವಿಸರ (ಘ). †-† ನೆರೆ ಮುಸುಕಿದುದು ಕುಚ ವೇನನೆಂದನು (ಬ).

ತಮ್ಮೋಳಿಕತ್ವದ ಸೆಖೆತ್ವದ
 ನೊಮ್ಮಿನಲಿ ಶ್ರುತಿಯಶ್ರುಜಲವನು
 ನಿರ್ಮಿಸಿದವನೆ ಕರ್ಣಪೂರದ ಮುತ್ತು ನೊಸಿದವು|
 ನೆಮ್ಮಿತತಿಯ ಶೋಕವಹ್ನಿಯ
¹ರೊಮ್ಮಿಗೆಯ ಕರಣಂಗಳಲಿ ನೃಪ
 ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯರಳುತ ಹೊಜವಂಟರು ಪುರಾಂತರವ||

೧೮

ಉಡಿದು ಬಿದ್ದವು ನೂಡಗವು ಬಿಗು
 ಹಡಗಿ ಕಳೆದವು ತೋಳ ಬಂದಿಗ
 ಲೊಡನೊಡನೆ ಚೆಲ್ಲಿದವು ಮುತ್ತಿನ ಹಾರಚಯ ಹುಡು|
 ಬಿಡುಮುಡಿಯ ಕಡುತಿಮಿರ ಕಾಣಿದು
 ದುಡುಗಣವನೆನೆ ನೂನಕದ ಮು
 ತ್ತಡಿಸಿ ಸುರಿದವು ನೆಲಕೆ ನೃಪವನಿತಾಕದಂಬದಲಿ||

೧೯

ಗಾಳಿಯುಡುಯದು ಮುನ್ನ ರವಿಕಿರ
 ಣಾಳಿ ನೋಂಕದಪೂರ್ದರೂಪಿನ
 ಮೇಲೆ ಬೀಳುವವೆಂಬವೊಲು ಕಡುವಿನಿಲು ಬಿಡುಗಾಳಿ|
 ತೂಳಿದವು ತರುಣಯ.²ರನಾವವ³
 ರಾಲಿಯುಡುಯದ ನೆಲೆಯೆನಾ³ ಚಾಂ
 ಡಾಲಜನಪರಿಯಂತ ಕಂಡುದು ರಾಯರಾಣಯರ||

೨೦

ಅರಸ ಚಿತ್ತೈನವರು ಹನ್ನಿನ
 ಪುರವ ಹೊಜವಡೆ ದೂರದಲಿ ಕೃಪ
 ಗುರುಜ ಕೃತವರ್ಮಕರು ಕಂಡರು ಕಾರವೇಶ್ವರನ|
 ಅರಸಿಯರ ನಾನಾದಿಗಂತದ
 ಧರಣಪರ ಭಗದತ್ತ ಮಾದ್ರೇ
 ಶ್ವರ ಜಯದ್ರಥ ಕರ್ಣ ದುಶ್ಯಾನನರ ರಾಣಯರ||

೨೧

ಗಣಕೆಯರನೇಕಾದಶಾಕ್ಷೋ
 ಹಿಣಯ ನೃಪರಾಣಯರನಾ ಪ
 ಟ್ಪಣ ಜನದ ಪರಿಜನದ ಬಕುಕಾಂತಾಕದಂಬಕವ|

ರಣಮಹಿ^೧ದರುಶನಕೆ^೧ ಬಹು ಸಂ
 ದಣಯ ಕಂಡರು ಧರ್ಮಸುತನಿ
 ನ್ನುಣಲ ಧರಣಯನೆಂದು ಸುಯ್ದರು ಬಯ್ದು ಕಮಲಜನ|| ೨೨

ಬಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನೀಶನ
 ಮುಂದೆ ನಿಂದರು ರಾಯಕಟಕವ
 ಕೊಂದ ರಜನಿಯ ರಹವನಭಿವರ್ಣಿಸಿದರಸಂಗೆ|
 ಸಂದುದೇ ಭಲವೆನ್ನ ಮಗನೇ
 ನೆಂದನೈ ಹರಿಬದಲಿ ಹರುಷವ
 ತಂದಿರೈ^೨ತಮಗಿನ್ನು^೩ ಲೇನಾಯ್ತೆಂದನಂಧನುಪ|| ೨೩

ಪತಿಕರಿಸಿದನು ನಮ್ಮನಹಿತ
 ಸ್ಥಿತಿಯನೆಲ್ಲವ ತಿಳಿದನಮರಾ
 ವತಿಯ ಸತಿಯರ ಸೋಂಕಿನಲಿ ಸೇರಿದನು ನಿಮಿಷದಲಿ|
 ಕ್ಷಿತಿಪನಂತ್ಯದೊಳಲ್ಲ ಶಸ್ತ್ರ
 ಚ್ಯುತಿಯಮಾಡಿ ವಿರಾಗದಲಿ^೪ವನ
 ಗತಿಕರಾವೈ^೫ತಂದೆವೆಂದರು ಗುರುಸುತಾದಿಗಳು|| ೨೪

ಲೇನುಮಾಡಿರಿನ್ನು ನಿಮಗಿ
 ನೈಸರೇ ಕರ್ತವ್ಯವೆನೆ ಧರ
 ಣೀಶನನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡರವರಗಲಿದರು ತಪ್ಪೊಳಗೆ|
 ವ್ಯಾಸಮುನಿಯಾಶ್ರಮದ ಗಂಗಾ
 ದೇಶವನು ತದ್ವಾರಕಿಯ ಸಂ
 ವೇಶಿಸಿದರೈ ಗುರುಜ ಕೃಪ ಕೃತವರ್ಮರೊಲವಿನಲಿ|| ೨೫

ತಿರುಗಿದರು ಬಳಿಕತ್ತಲೇ ಮೋ
 ಹರದ ಕಾಂತಾಕ್ಷೋಟಿ ಬಂದುದು
 ಹರಳುಮುಳ್ಳುಗಳೊತ್ತು ಗಾಲಿನ ದೂರತರಪಥರ |
 ಉರಿಯ ಜಠರದ ಬಿಸಿಲ ಝಳದಲಿ
 ಹುರಿದ ಕದಪುಗಳೆರಡು ಕಡೆಯಲಿ
 ಸುರಿವ ನಯನಾಂಬುಗಳ ರಾಜನಿತಂಬಿನೀನಿಕರ|| ೨೬

^೧ ತಳಕ್ಕೈದಿ (ಕ). ^೨ ನೀವೆಮಗೆ (ಕ), ಕುರುಪತಿಗೆ (ಬ), ರಾಯಂಗೆ (ಛ.ದ). ^೩ ಮನಗತಿಕರಾವೈ (ಕ), ನವಗತಿಕರಾವೈ (ಬ), ನವಗತಿಯರಾವೈ (ಘ), ನವಗತಿಯರಾವೈ (ಛ.ದ), ನವಗತಿಗರಾವೈ (ತ).

ಬಂದುದೀ ಗಜಪುರದ ನಾರೀ
 ವೃಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನೀಶನ
 ಮುಂದೆ ವೇದವ್ಯಾಸ ಸಂಜಯ ವಿದುರ ಪೌರಜನ |
 ಮುಂದಣಾಹವರಂಗಧಾರುಣ
 ಯೊಂದು ಕೆಲದುಪವನದ ನೆಳಲಲಿ
 ನಿಂದುದಿವರಾಗಮನವನು ಕೇಳಿದನು ಯಮನೊನು ||

೨೭

ಮುರಮಥನ ಸಾತ್ಯಕಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ಧರಣಪತಿ ನರ ಭೀಮ ಮಾದ್ರೇ
 ಯರುಗಳೈವರ ಸಾರಥಿಗಳು ಯುಯುತ್ಸು ದಾರುಕರು |
 ತೆರಳಿತೇಳಕ್ಷೋಹಿಣಿಯ ನೃಪ
 ರರನಿಯರು ದ್ರೌಪದಿಯ ರೋದನ
 ಸರದ ಗಾನದ ಜರತಾಡನ ತಾಳಮೇಳದಲಿ ||

೨೮

ಇವರು ಬಂದರು ದೂರದಲಿ ಮಾ
 ಧವನ ಮತದಲಿ ನಿಂದರಾಚೆಯ
 ಯುವತಿಜನ ಗಾಂಧಾರಿ ಕುಂತೀ ಭಾನುಮತಿ ಸಹಿತ |
 ವಿವಿಧವೈಕೃತವಿಳಾಸನಯನೋ
 ದ್ಭವಪಯಸ್ವಿಮಿರಾಂಶುಕೆಯರಂ
 ದವನಿಯಲಿ ಕೆಡೆಮೋಟಲುತಿದರ್ರು ತಾಳು ಧಟ್ಟಿನಲಿ ||

೨೯

ಅರಸ ಕೇಳಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಜಯ
 ವರಮುನಿಪ ವಿದುರಾದಿ ಪರಿಜನ
 ಪುರಜನಾವಳಿಯಿದ್ದು ದುಪವನದೊಂದು ಬಾಹೆಯಲಿ |
 ನೆರೆದುದೀಚೆಯಲೊಂದೆನೆಯಲು
 ತ್ತರೆ ಸುಭದ್ರೆಯರಾದಿ¹ ಯಾದವ
 ರರನಿಯರು¹ ಸಹಿತೊಟಲುತಿದರ್ಳು ದ್ರೌಪದೀದೇವಿ ||

೩೦

ಹರಿಸಹಿತ ಪಾಂಡವರದೊಂದೆನಿ
 ಯರೆ ಚತುರ್ವಿಧವಾದುದೀ ಮೋ
 ಹರದೊಳಾಯೆಡೆಯಾಟ ವೇದವ್ಯಾಸ ವಿದುರರಿಗೆ |
 ಧರಣಪನ ಕಾಣಿಸುವುದಂಧನ
 ನಿರುಪಮಿತ ಶೋಕಾನಳನ ಸಂ
 ಹರಿಸುವುದು ನಯವೆಂದು ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿ ನುಡಿದ ||

೩೧

¹ ಯಾದವಿಯರು (ಕ).

ಇದಕೆ ಸಂತಯವೇನು ಬೊಪ್ಪನ
ಪದಯುಗವ ಕಾಣನುವುದೆಮ್ಮನು
ಹದುಳವಿಡುವುದು ಹಸ್ತಿನಾಪುರದರಸುತನ ತನಗೆ |
ಒದೆದು ನೂಕಿದ ಹದನ ಮಕುಟಾ
ಗ್ರದಲಿ ಧರಿಸುವೆವೆಂದು ಬಿನ್ನವಿ
ಪುದು ಮಹೀಪತಿಗೆಂದು ಮುನಿಗಿಹಿದನು ಯಮನೂನು || ೩೨

ರೇನನಾಡಿದೆ ಮಗನೆ ಧರ್ಮದ
ಮಾಸಲಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಮತಿ ಬಳಿ
ಕೈಸಲೇಯನುತವರು ಬಂದರು ಭೂಪತಿಯ ಹೊರಗೆ |
ಆ ಸುಯೋಧನ ನಿನ್ನ ಮಗನ
ಲ್ಲೇ ಸಮಂಜಸ ಧರ್ಮಜನ ಹಿಡಿ
ದೀನುವುದು ಭವಜಲನಿಧಿಯನೆಂದಮಳಮುನಿ ನುಡಿದ || ೩೩

ನೃಪನ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಬುದನಿಬರ
ನುಪಚರಿಸುವುದು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ
ಕೃಪಣತೆಯನಾರ್ಯವರಲ್ಲವರೈವರುತ ಮರು |
ಉಪಹತಿಯ ನೆನೆಯದಿರು ದುರ್ಜನ
ರವಕೃತಿಗೆ ಫಲವಾಯ್ತು ಧರ್ಮವೆ
ರವಣವಿಹಪರಲೋಕಕೆಲೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳಿಂದ || ೩೪

ಹೈಹನಾದವು ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತಕೆ
ಬೇಹ ಹದನೇ ಕಾರ್ಯಗತಿ ಸಂ
ದೇಹವೇ ಪಾಂಡುವಿನ ಮಕ್ಕಳು ಮಕ್ಕಳವರೆಮಗೆ |
ಕಾಹುರರು ಕಲ್ಮಷರು ಬಂಧು
ದ್ರೋಹಿಗಳು ಗತವಾಯ್ತು ನಿಷ್ಪ್ರ
ತ್ಯೂಹವಿನ್ನೇನವರಿಗೆಂದನು ಮುನಿಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ || ೩೫

ಬಳನ ಹೃದಯದ ಕಾಳಕೂಟದ
ಗುಳಿಗೆಗಳನಿವರೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು
ತಿಳುಹಿ ನುಡಿದೊಡಬಡಿಸಿದರು ನಾನಾಪ್ರಕಾರದಲಿ |

ಘಳಿಲನೀಡೆಗೆ ಬಂದು ಹದನನು
ನಳಿನನಾಭಂಗಳುಕೆ ನನುನಗು
ತೊಳಗೊಳಗೆ ಹರಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ¹ನೆನೆದು¹ ನೇಮಿನಿದ || ೩೬

ನೆನೆದ ಘಳಿಗೆಯೊಳಾತ ಕಟ್ಟು
ಕ್ಕಿನಲಿ ಸರ್ವಾವಯವವನು ಸಂ
ಜನಿಸಿದನು ಪ್ರತಿರೂಪವನು ಪವಮಾನನಂದನನ |
ದನುಜರಿಪುನಹಿತವರು ಬಂದರು
ಮುನಿಯೊಡನೆ ಬಳಿಕಂಧನ್ಯಪತಿಗೆ
ವಿನಯದಲಿ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಭಕ್ತಿಯಲಿ ಯಮನೊನು || ೩೭

ಬಾ ಮಗನೆ ಕುರುರಾಜವಂಶಶಿ
ರೋಮಣಿಯ ನಿರ್ಧೂತರಾಜನ
ತಾಮನನೆ ಸತ್ಯಕನಿಧಿ ಬಾ ಕಂದ ಬಾ ಎನುತ |
ಭೂಮಿಪನ ತೆಗೆದಪ್ಪಿ ಬಹಳ
ಪ್ರೇಮದಲಿ ಮುಂಡಾಡಿದನು ಕಲಿ
ಭೀಮನೋ ಬಾ ಮಗನೆ ಬಾಡೈ ಕಂದ ಬಾ ಎಂದ || ೩೮

ಭೀಮನನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಲೋಹದ
ಭೀಮನನು ಮುಂದಿರಿಸಿದಡೆ ಸು
ಪ್ರೇಮನಪ್ಪಿದಡೆನನೆಂಬೆನು ಮೋಹವನು ಮಗನ |
ಆ ಮಹಾವಜ್ರಾಯುತಪ್ಪೋ
ದ್ವಾವದಾಯಸಭೀಮತನು ನಿ
ರ್ನಾಮವೆನೆ ನುಗ್ಗಾಗಿ ಬಿದ್ದು ದು ನೃಪನ ²ತ²ಕೈಯಲಿ || ೩೯

ಮಗನೆ ಹಾ ಹಾ ಭೀಮ ನೊಂದೈ
ಮಗನೆ ಕೆಟ್ಟನು ಕೆಟ್ಟ ನಕಟೆಂ
ದೊಗುಮಿಗೆಯ ಶೋಕದಲಿ ನೆಹಿ ಮರುಗಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ |
ದುಗುಡ ಬೇಡೊಮ್ಮಿಗೆ ನಿಮ್ಮಯ
ಮಗನುಳಿದ ನಿಮ್ಮಧಿಕರೋಷದ
ಹಗರಣದ ಹಗೆ ³ಹೋಯಿತಂ³ನು ನಗುತ ಮರವೈರಿ || ೪೦

ತ್ರಾಣವಿಮೃಡಿಸಿತ್ತು ಕೋಪದ
 ಕೇಣಿವೆಚ್ಚಯಿಸಿದಡೆ ನೃಪನ
 ತ್ರಾಣದಲಿ ^೨ತನುಬಿಗಿಯೆ^೩ ನುಗ್ಗಾ ಯ್ತಾಯನ ಪ್ರತಿಮೆ |
 ಮಾಣು ಭಯವನು ಭೀಮ ಭೂಪನ
 ಕಾಣು ಹೋಗಿನೆ ನಡುಗಿ ಭುವನ
 ಪ್ರಾಣನಾತ್ಮಜ ಬಿದ್ದನಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಂಘ್ರಿಯಲಿ ||

೪೧

ಪವನಸುತನೇ ಬಾ ಎನುತ ತ
 ಕೃವಿಸಿದನು ಬಳಿಕೆಳಗಿದಡೆ ವಾ
 ನವನ ಸುತ ಬಾ ಕಂದ ಎಂದವ್ವಿದನು ಫಲುಗುಣನ |
 ತವಕದಿಂದೆಳಗಿದಡೆ ಮಾದ್ರಿಯ
 ಜವಳಿಮಕ್ಕಳನವ್ವಿದನು ಕೌ
 ರವಕುಲಾಗ್ರಣಿಗಳಿರ ಕುಳ್ಳಿರೆಯೆಂದನಂಧನೃಪ ||

೪೨

ಕುರುಮಹೀಪತಿ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜ
 ರಿರನು ತತ್ಸಂತಾನಪಾರಂ
 ಪರೆಯನಳಿವಡೆ ಕೆಲಬರಾದರು ಹೋದರವರಿಂದು |
 ಭರತಕುಲವನು ಹೊರೆದು ಮಿಗೆ ವಿ
 ನ್ತರಿನು ಮಗನೆ ಸುಯೋಧನಾದ್ಯರ
 ದುರುಳುತನದವಗುಣವನೆಮ್ಮನು ನೋಡಿ ಮಹಿಯೆಂದ ||

೪೩

ಅವರೊಳವಗುಣವೇ ^೪ಚರಂತನ
 ಧವದ ಕಿಲ್ಬಿಪ ಕರ್ಮಪಾಕ
 ಸ್ವರ ದುರಿಯೋಧನನ ಸವ್ಯಪದೇಶಮಾತ್ರದಲಿ |
 ಎವಗೆ ರಚಿಸಿತು ರಾಜ್ಯವಿಭ್ರಂ
 ಶವನು ತತ್ಸುಕೃತೋದಯಪ್ರಾ
 ಧವವೆ ತಿರುಗಿಸಿತೆಂದು ನಯದಲಿ ಧರ್ಮಸುತ ನುಡಿದ ||

೪೪

ಸಾಕಿದಂತಿರಲಬಲೆಯರೊಳು
 ದ್ರೇಕ^೫ ನಿಮ್ಮಯ ಹಿರಿಯ ತಾಯು
 ದ್ರೇಕವನು ಪರಿಹರಿಸು ಶೋಕಕೋಧದುಪಚಳಕೆ |

^೧ ವಿಮೃಡಿ (ತ). ^೨ ತನುಬಿಗಿಯ (ಕ), ತನುಬಿಗಿಯ (ತ). ^೩ ದಳ
 (ಬ.ಘ.ಟ.ದ.ತ). ^೪ ನಿರಂತರ (ಬ.ಟ.ತ.ಪ). ^೫ ಇವಿವೇಕಿ (ಘ.ತ).

ಅಕೆ ಸೈರಿನಲಱಿಯಳಱಿವಿನೊ
 ಣಕೆವಾಳರು ತಿಳಿ ತಮ್ಮನ
 ನಾಕೆಯನು ಕಾಣಿಸುವುದೆಂದನು ವ್ಯಾಸವಿದುರರಿಗೆ ||

೪೫

ವಿದುರ ವೇದವ್ಯಾಸ ಮುನಿಯೇ
 ಹೃದನನಱುಹುವೆವೆಂದು ರಾಯನ
 ಸುದತಿಯಲ್ಲಗೆ ಬಂದು ನುಡಿದರು ಮಧುರವಚನದಲಿ |
 ಕದಪನಂಗೈಗಿತ್ತು ತಲೆಗು
 ತ್ತಿದಳು ನಯನೋದಕದ ಪರಿವಾ
 ಹದಲಿ ನನೆದಳು ಮಹಿಳೆಯಿದ್ದಳು ಬಹಳಮೋನೆಯಲಿ ||

೪೬

ದುಗುಡವನು ಬಿಡು ಮೋಹಬಂಧ
 ಸ್ಥಗಿತ ಚಿತ್ತದ ಕದಡು ಹೃದಯಲಿ
 ಮಗಳೆ ಮರುಳಾದಾ ವಿಳಾಸದ ವಿಹಿತವಿಹೃಪರಕೆ | (?)
 ಅಗಡುಮಕ್ಕಳ ತಾಯ್ಗೆ ತಪ್ಪದು
 ಬೆಗಡುಬೇಗೆ ಸುಯೋಧನಾದ್ಯರ
 ವಿಗಡತನವನು ನೆನೆದು ನೀ ನೋಡೆಂದನಾ ಮುನಿಪ ||*

೪೭

ಮುನಿಯದಿರು ಗಾಂಧಾರಿ ದಿಟ ನಿ
 ನ್ನನುಜನಿಕ್ಕಿದ ಸಾರಿ ನಿನ್ನಯ
 ತನುಜರನು ನಿನ್ನ ಬಳಮಿತ್ರಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವರ |
 ಮನುಜಪತಿಗಳನಂತವನು ರಿಪು
 ಜನಪ ಶರವಕ್ಷಿಯಲಿ ಬೇಳಿದು
 ದಿನಿತು ಶೋಕೋದ್ರೇಕ ನಿನಗೇಕೆಂದನಾಮುನಿಪ ||*

೪೮

ಅಳಿದವರಿಗಳಲುವುದು ಸಲ್ಲದು
 ನಿಲಲಿ ಸಾಕದು ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತದ
 ನೆರೆಯ ಬರುಕೆಯ ಬೆಸನಿರೇ ಕರ್ತವ್ಯವೇನೆಮಗೆ |
 ಕಳವಳಪ ಕುಂತೀನುತರ ಕಣು
 ವಳೆಗವಗ್ರಹವಾಗು ನಿರ್ಜರ
 ರೊಳಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಮಾನ್ಯರನು ಮಾಡೆಂದನಾ ಮುನಿಪ ||

೪೯

1 ಬಿದಳು ಬಹಳಮಾನ (ಬ), ಯದ್ದಳು ಬಹಳ ಶೋಕ (ಘ), ಯದ್ದಳು ಬಹಳಮೋಹ (ತ). 2 ತ (ಬ). 3 ರಣ (ಬ). * ಈ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳು (ಘ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ. 4 ನೆನಗೆ (ಕ), ನಿನಗೆ (ಬ); ನಿದಕೆ (ಘ), ನಿನಗೆ (ತ). 5 ಕಣುವಳೆಗನು (ಕ), ಕಣುವಳೆಗಳ (ಘ), ಕಂಗಳಿಗನು (ಟ, ದ), ಕಣುವರೆಗಳ (ತ).

ನಂಬಿಸುವುದೈವದನು ಕಾಣಿಸಿ
 ಕೊಂಬುದನಿಬರ ಕರಣವೃತ್ತಿಗೆ
 ತುಂಬುವುದು ತನಿಹರುಷವನು ಸೌಹಾರ್ದಶೋಭೆಯಲಿ |
 ¹ರೊಂಬಿಸಲ ಕೌರವರು ನಾಕನಿ
 ತಂಬಿನಿಯರಳಕವನು ಮಗಳೆ ವಿ
 ಡಂಬಿಸುವ ಖಳರಭಿಮತಕೆ ಮನವೀಯಬೇಡೆಂದ || ೫೦

ರಾಯನನು ಕಾಣಿಸಿದಿರೇ ಪ್ರ
 ಜ್ಞಾಯತಾಕ್ಷನ ತಿಳಿಹಿ ಬಂದಿರೆ
 ತಾಯಿಗಳು ಸಾಪ್ತನಲೇ ಬಿಲಹುಂಟೆ ನಮಗಿನ್ನು |
 ಸಾಯೆ ಸಾವೆನು ಕುರುಕುರಾಗ್ರಣ
 ನೋಯೆ ನೋವೆನು ³ತನಗೆ ದುರಭಿ³
 ಪ್ರಾಯವುಂಟೇ ಮಾವ ಎಂದಳು ಮುನಿಗೆ ಗಾಂಧಾರಿ || ೫೧

ಐನಲೇ ಗುಣಮಯವಚೋವಿ
 ನ್ಯಾನವಿದು ಸಾರೆನುತ ಮುಳಿದು
 ಭೂಸುರಾಗ್ರಣ ಬಂದು ನುಡಿದನು ಧರ್ಮನಂದನಗೆ |
 ರೋಷವಹ್ನಿಯನುಪತಮಾಂಬುವಿ
 ಣಾಸದಲಿ ⁴ನಿಲಸೇಳು⁴ ನೃಪನ ಮ
 ಹಾಸತಿಯ ಖತಿ ಹಿರಿದು ನಮಗೊಳಗಾಗಿ ಭಯವೆಂದ || ೫೨

ಹರಿ ವಿದುರ ಪಾರಾಶರಾತ್ಮಜ
 ವರ ಮಹೀಪತಿ ಭೀಮ ಮಾದ್ರೇ
 ಯರು ಧನಂಜಯ ಸಹಿತ ಬಂದರು ಬಹಳ ವಿನಯದಲಿ |
 ಚರಣದಲಿ ಮೆಯ್ಯಕ್ಕಿ ದೊರೆ⁵ ನೃಪ
 ವರನ ನೆಗಹದಳನಿಲಿಸುತ ಸಿತ
 ತುರಗ ಮಾದ್ರೀಸುತರು ಪದಕೆಹಗಿದರು ಭೀತಿಯಲಿ || ೫೩

ವಿಳಿರೈ ಸಾಕೇಳ ಮಕ್ಕಳ
 ರೇಳಿರೈ ದೇನಿಗರು ನಾವ್ ಭೂ
 ಪಾಲಕರು ನೀವೀಸು ನಮ್ಮಲಿ ಭೀತಿ ನಿಮಗೇಕೆ |

¹ ಲಂ (ಟ.ಪ). ² ಹುದುಂ (ಕ). ³ ಬೇರೆಮನದಭಿ (ಖ), ತನಗೆ
 ಬೇರಭಿ (ತ). ⁴ ಸಲಿಸಿಹಳು (ಕ.ಖ.ಘ). ⁵ ನು (ಕ.ಖ.ಘ).

ದಾಲೆಯರು ನಾವಂಧಕರು ನಿ
ಮ್ಯಾಳಿಕೆಯೊಳಗೆ ನಿಮ್ಮ ¹ಹಂತಿಯ¹
ಕೂಳಿನಲ ಬೆಂದೊಡಲ ಹೊರೆವವರೆಂದಳಂದುಮುಖ ||

೫೪

ತಾಯೆ ಖತಿದೇಡನ್ನು ಧರಣಿಗೆ
ರಾಯನೆಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಾತನ
ದಾಯ ತಂಬುಲ ಬೀಳುಡೆಯ ಬಲದಿಂದ ಬದುಕುವೆವು|
ತಾಯೆ ನೀವಿನ್ನೆ ಮಗೆ ಕಂಠಿಯ
ತಾಯತನವಂತಿರಲ ಕರುಣನಿ
ಕಾಯಬೇಕೆಂದರನ ಮಗುಳಿಗಿದನು ಚರಣದಲ ||

೫೫

ಧರ್ಮ ನಿಮ್ಮದು ಮಗನೆ ಬಹುಯ ವಿ
ಕರ್ಮವೆಮ್ಮದು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು
ದುರ್ಮತಿಗಳನ್ಯಾಯಶೀಲರನಾಧುನಂಗತರು|
ನಿರ್ಮಳರು ನೀವೈವರಾಕವ
²ಧರ್ಮಕುಶಲರು ಲೋಕ ಮೆಚ್ಚಲು
ಧರ್ಮ ನಿಮಗಿನ್ನೆನುತ ತಲೆಗುತ್ತಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ ||*

೫೬

ಧರ್ಮವಾಗಲ ಮೇಣು ರಣದಲ
ಧರ್ಮವಾಗಲ ಖಾತಿಯಲಿ³ಪರ
ಮರ್ಮಘಾತಕವಾಯ್ತು ನಾಕಿನ್ನೆಂದು ಫಲವೇನು|
ನಿರ್ಮಳಾಂತಃಕರಣಕೃತಪರಿ
ಕರ್ಮವಿಳನಿತೆ ತಾಯೆ ಸೈರಿಪ್ಪ⁴
ದುಮ್ಮಳವು⁴ ಬೇಡೆಂದು ಮೆಯ್ಯಕ್ಕಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ||

೫೭

ಎಳು ತಮ್ಮ ವೃಥಾ ವಿಡಂಬನ
ದಾಳಿಯಾಟವಿದೇಕೆ ಸೈರಿಸ
ಹೇಳಡೈ ಸೈರಿಸದೆ ಮುನಿದಡೆ ನಿಮಗೆ ಕೇಡಹುದೇ|
ಕಾಳೆಗದ ಕೃತನಮಯನತ್ಯವ
ಪಾಲಿನಿದವರು ನೀವರೇ ದಿಟ
ಖೂಳರಾಪೈನಲೆ ಎನುತ ಗಜಪುರಳು ಗಾಂಧಾರಿ ||

೫೮

¹ ಹಂಗಿನ (ಬ.ಗ), ಕುಂತಿಯ (ಟ.ಪ). ² ಕ (ಟ). * ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ
(ತ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರೋಪಪಾದವಿದೆ. ³ ಪರವರ್ಮಘಾ (ಕ), ಪರಿಧರ್ಮಪಾ
(ಬ), ಪರಧರ್ಮಪಾ (ಪ). ⁴ ನು ನಿರ್ಮಮತೆ (ಬ), ನು ದುರ್ಮನವು
(ಟ.ದ).

ಹೊಲುನುವಡೆ ದುಷ್ಟೀರ್ತಿ ನಮ್ಮಲ
ಹೊಲುಗೆಯಾಯಿತು ನಾಭಿಯಿಂ ಕೆಳ
ಗೆಟಗುವುದು ಗದೆಯಿಂದ ಸಲ್ಲದು ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಯಲ |
ಅಲುಕೆಯಿಂದನ್ಯಾಯವೀ ಜಗ
ವಲುಯೆ ನಮ್ಮದಾ ತಾಯೆ ನೀ ಮನ
ಮುಲುಯದವಧರಿಸುವಡೆ ಬಿನ್ನಹವೆಂದನಾ ಭೀಮ |

೫೯

ಅರಗಿನರಮನೆ ಕೊಂಡವೆಮ್ಮೈ
ವರು ಸಮಿತು ಗಳಾ ಸುಯೋಧನ
ಪರಮಯಜಮಾನನು 'ಜಯಾ'ಧ್ವರವಿಧಿಯಪೂರ್ವವನು^೨ |
ಕುರುನ್ಯಪತಿಯನುಭವಿಸಿದನು^೩ ತ
ಚ್ಚರಿತವೇನನ್ಯಾಯಪಥವೇ
ಧುರದೊಳಮಗನ್ಯಾಯವೈಸಲೆ ದೈವಕೃತವೆಂದ ||

೬೦

ಕಪಟದಲಿ ಜೂಜಾಡಿ ರಾಜ್ಯವ
ನಪಹರಿಸಿದಡೆ ಧರ್ಮ ನಿಮ್ಮದು
ಕೃಪಣತೆಯ ನಾನೇನ ಹೇಳುವೆನಾ ಸುಯೋಧನನ |
ದ್ರುಪದಪುತ್ರಿಯ ಗಾಢ ಗರುವಿಕೆ
ಗುಪಹತಿಯ ಮಾಡುವುದು ಧರ್ಮದ
ವಿಪುಳ ಪಥ ನಿಮ್ಮದು ಮಹಾಧರ್ಮಜ್ಞರಹಿರೆಂದ ||

೬೧

ಲಲನೆ ಶುತುವುತಿಯೆಂದಡೆಯು ಸಭೆ
ಗೆಳೆದು ತಂದವರಧಿಕನಜ್ಜನ
ರಳಿಕಳಾಳಿಕೆಯುಟ್ಟ ನೀರೆಯನೂರುಮಧ್ಯದಲಿ |
ಸುಲಿಸಿದರು ಧಾರ್ಮಿಕರು ತಾವೇ
ಖಳರು ನೀವೇ ಸುಜನರೆಮ್ಮೀ
ಸ್ಥಲಿತವನು ನೀವಿನ್ನು ಸೈರಿಸಿ ತಾಯೆ ನಮಗೆಂದ ||

೬೨

ಕದನವಿಜಯದ ಭಂಗಿ ತಲೆಗೇ
ಉದುದೊ ಮೇಲಂಕ^೪ಣದಲೊಡವು^೪
ಟ್ಟದನ ನೆತ್ತರುಗುಡಹಿ ನಿನ್ನೊಡನೆನಗೆ ಮಾತೇನು |
ಇದಿರಲರಡಿರು ನಾರು ಕರೆ ದ
ರ್ಮದ ವಿಡಂಬದ ಧರ್ಮಪುತ್ರನ
ಹದನ ಕೇಳುವೆನೆನುತ ಕಳವಳಿಸಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ ||

೬೩

^೧ ತದ (ಬ.ಪು.ಟ). ^೨ ದಲಿ (ಬ.ಪು.ಟ). ^೩ ವಿರಚಿಸಿದನು (ಬ.
 ^೪ ದಲಿಯೊಡಹ. (ಟ.ದ.ಪ).

ಧರಣಪತಿ ಕೇಳೆ ನುಬಲಜೆಯ ನಿ
 ಪ್ತುರದ ನುಡಿಯಲಿ ನಡುಗಿ ಭೂಪತಿ
 ಕರವ ಮುಗಿದತಿವಿನಯಭರದಲಿ ಬಾಗಿ ಭೀತಿಯಲಿ
 ಕರುಣನಾ ಗಾಂಧಾರಿ ನಿರ್ಮಳ
 ಕುರುಕುಲಾನ್ವಯಜನನಿ ಕೋಪ
 ಸ್ಫುರಣದಲಿ ಶಪಿಸೆ¹ನಗೆ² ಶಾಪಾರುಹನು ತಾನೆಂದ||

೭೪

ಶಾಪವನು ನೀ ಹೆನರಿನೊ ನ
 ವಾರ್ಪರಾಧಿಗಳಾವು ನಿಮ್ಮಯ
 ಕೋಪ ತಿಳಿಯಲಿ ತಾಯೆ ಫಲನಲಿ ಬಂಧುವಥೆ ನಮಗೆ |
 ನೀ ಪತಿವ್ರತೆ ನಿನ್ನ ಬಿಡಿ ಜೀ
 ವಾಪಹಾರವು ತಮಗೆ ನಿಮ್ಮನು
 ತಾಪವಡಗಲಿ ತನ್ನ³ನುರು⁴ಹೆಂದೆಡಗಿದನು ಪದಕೆ|

೭೫

ನನೆದುದಂತಃಕರಣ ಕರುಣಾ
 ವಿಘ್ನುತ ರಸದಲಿ ಬಿಡಿಯ ರುಳ ರೋ
 ಮ್ಬಿನಲಿ ಜಡಿದುದು ಜಾಞಿತಗ್ಗದ ಪುತ್ರತತೋಕ |
 ಜನಪ ಕೇಳೈ ರಾಜನದ ಸಂ
 ಜಿನತ ತಾಮಸಬೀಜಶೇಷದ
 ವನಜಮುಖಿ ನೋಡಿದಳು ನಬಿಪಂಕ್ತಿಗಳನವನಿವನ||*

೭೬

ಉರಿದವರಸನ ನಬಿನಿಕರ ಹೋಗೆ
 ವೆರನಿ ಕೌರಿಡಲೋಡಿ ಹೊಕ್ಕರು
 ನರವೃಕೋದರರಸುರರಿಪುವಿನ ಪಶ್ಚಿ⁴ಮಾಂಗ⁴ದಲಿ |
 ಹರಿಯುಭಯಕರವೆತ್ತಿ ಯಮಜಾ
 ದ್ಯರನು ಸಂತೈಸಿದನು ರೋಪ
 ಸ್ಫುರಣವಡಗಿತು ನುಬಲನುತೆಗಿನ್ನಂಜದೇಡೆಂದ||

೭೭

ಕೃತಕಭೀಮನ ಕೊಂಡು ಮುಳುಗಿತು
 ಕ್ಷಿತಿಪತಿಯ ರೋಷಾಗ್ನಿಯಾತನ
 ಸತಿಯ ಬಿಡಿ ಮಗ್ಗಿತು ಮಹೀಶನ ನಬಿಮರೀಚಿಯಲಿ |
 ಜಿತವಿರೋಧವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬಹಳ
 ವೈತಿಕರದೊಳಾಯ್ತೆಂದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
 ಪತಿ ನರೇಂದ್ರನ ಸಂತಪಿಷ್ಟನು ಸಾರವಚನದಲಿ||†

೭೮

¹ ನ್ನ (ಕ.ಟ.ದ). ² ನಳು (ಬ). * ಈ ಪದ್ಯ (ಫ) ಪ್ರತಿಯುಲ್ಲ.
³ ತೇಜ (ಬ.ಟ). ⁴ ಮಾಗ್ರ (ಕ). ⁵ ಕಿ (ಕ). ⁶ ದಕಾಂತಿ (ಕ.ಟ.ದ). † ಈ
 ಪದ್ಯವಾದಮೇಲೆ (ಗ.ಟ.ಪ) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನೆರಡು ಪದ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ.—

ಭೀತಿ ಬೇಡಲೆ ಮಕ್ಕಳರ ನಿ
 ಧೂತಧರ್ಮಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನಯ
 ಘಾತಕರು ತಮ್ಮಿಂದ ತಾವಳಿದರು ರಣಾಗ್ರದಲಿ |
 ¹ನೀ¹ತಿಯಲಿ ನೀವಿನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ
 ಭೂತಳವ²ನು³ಹಿ ಕಳಿದ ಬಂಧು
 ಪ್ರಾತಕುದಕವನೀಪುಡೆಂದಳು ನೈಪಗೆ ಗಾಂಧಾರಿ ||

೭೯

ಅನುನಯವ ರಚಿಸಿದಳು ಕೌರವ
 ಜನನಿ ರೇನಾಯ್ತನುತ ಬಂದರು
 ವಿನಯದಲಿ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದರು ನಿಜಮಾತೆಯಂಘ್ರಿಯಲಿ |
 ನನೆದಳಕ್ಕಪಯಃಪ್ರವಾಹದೊ
 ಇನಿಬರನು ತೆಗೆದಪ್ಪಿ ಕುಂತೀ
 ವನಿತೆ ಸಂತೈಸಿದಳು ನಯದಲಿ ತನ್ನ ನಂದನರ ||

೮೦

ಏಳು ಧರ್ಮಜ ಪುತ್ರಶೋಕ
 ವ್ಯಾಳವಿಷಮೂರ್ಛಿತೆಯಲಾ ಪಾಂ
 ಚಾಲನುತಯನು ತಿಳುಹಿ ಕಾಣನು ಸುಬಲನಂದನೆಯ |
 ದಾಲೆಯರನಾ ಭಾನುಮತಿಯ ಭ
 ಡಾಳ ದುಃಖವನಪಹರಿಸು ಪೌಡ್ಧಿ³
 ತಾಳ ಬೇಡನೆ ಬಂದರನಿಬರು ದ್ರೌಪದಿಯ ಹೊರಗೆ ||

೮೧

ಲೇನ ಮಾಡಿದೆ ಮಗಳ ಯಮಸುತ
 ನೀನ ಸ್ಮರಿಸರಾಪನೇ ನಿನ
 ಗೀನತಿಳುಹಲು ಕಡೆಗೆ ತಾಮಸಬುದ್ಧಿ ಮಿಗಿಲಾಯ್ತು |
 ಆ ಸುಯೋಧನ ನಿನ್ನ ಮಗನೆಂ
 ಬಾನ ಬಿದ್ದು ದು ದ್ವೇಷಧರ್ಮದ
 ವಾಸಿಗೋಸುಗ ನೀಗಿದೆಯರಾಯೆಂದನಾ ಮುನಿಪ ||

ಎಲೆ ಮುರಾಂತಕ ಗೋತ್ರಕಲಹವ
 ಬೆಳಸಿ ಕೊಲಿಸಿದೆ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ
 ಕುಲವಧುಗಳಪ್ಪಾದಶಾಕ್ಷೋಹಿನಿಯ ನಾಯಕರ |
 ಲಲನೆಯರ ಕಡುಶೋಕ ನಿನ್ನಯ
 ಕುಲವನೀ ವಿಧಿ ಬರಿಸಲೆಂದತಿ
 ಮುಳಿದು ಶಾಪವ ಕೊಟ್ಟಳಾ ಗಾಂಧಾರಿ ಮುರಹರಗೆ ||

¹ ಪ್ರಾ. (ಬ.ಘ.ಟ.ಪ). ² ನೆ (ಕ.ಘ.ಬ). ³ ರ (ಘ.ಟ.ದ).

ಕರೆದು ತಂದರು ವಿಗತಲೋಚನ
 ನರಸಿಯನು ಕಾಣಿಸಿದರತ್ತೆಯ
 ಚರಣಯುಗಳದೊಳೆಳಿಗೆ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ |
 ಮರುಳು ಮಗಳೆ ಕುಮಾರ ವರ್ಗದ
 ಮರಣ ಸೊಸೆಯತ್ತೆಯರಿಗೊಂದೇ
 ಪರಿ ವೃಥಾ ವೃಥೆಯೇಕೆನುತ ಸಂತೈಸಿದಳು ಸತಿಯ ||

೭೨

ಸರಿಯ¹ಲಾ¹ ಸುತಶೋಕ ನಮ್ಮ
 ಬ್ಬರಿಗೆ ನಮ್ಮೊಳು²ವೆರಸಿ² ಮೈರೋ
 ತ್ಯರವಿನಂಸ್ಕುಳರಣವಿಧಾನವ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ರಚಿಸಿ |
 ಎರಡು ಬಲದಲಿ ಸಕಲ ಭೂಮಿ
 ಶ್ವರರ ಚಾತುರ್ಬಲವನುಪನಂ
 ಹರಿಸಿದಾತನು ತಾನೆ ಗೆದ್ದುಗಿನ ವಿರನಾರಯಣ ||

೭೩

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ

ನೂತನೇ|| ರಣವ ಶೋಧಿಸಲೆಂದು ಕಳನೊಳು
ಹೆಣನ ತುಳಿತುಳಿದಿಹನ ಕುರುಧಾ
ರುಣಿಯ ಪತಿಯನು ಕಂಡು ನೆಹಿ ಮುಗಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ||

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ಕೃಷ್ಣನ ಕರೆದು ನಯದಲಿ
ಲೋಲಲೋಚನೆ ನುಡಿದಳಂತಸ್ತಾಪ ಶಿಖ ಜಡಿಯೆ |
ಎಳು ತಂದೆ ಮುಕುಂದ ಕದನ
ವ್ಯಾಳವಿಷ್ಣು¹ನಿದರ್ಗ²ಧರಣೀ
ಪಾಲವರ್ಗವ ತೋಪಿಸೆಂದಳು ತರಳೆ ಕೈಮುಗಿದು || ೧

ನಿನ್ನ ಲೀಲೆಯ ಬೆಳೆನಿರಿಯ ಸಂ
ಪನ್ನ ಮಾಯಾರಚನೆಯಿದು ನಿ
ರ್ಭಿನ್ನ ಬಾರತ³ನಿಟಿತ ಬಹಳಾಕ್ಷೋಹಿಣೀ ದಳವ |
ತನ್ನೊ⁴ಡನೆ⁵ ಹಗೆಬೆಳೆದ ಶೌರ್ಯವಿ
ಪನ್ನರನು ತೋಪಿಸಿ ಜನಾರ್ದನ
ಮನ್ನಿಸೆಂದಳು ನಯನಜಲವನು ಮಿಡಿದು ಗಾಂಧಾರಿ || ೨

ತಾಯೆ ದಾ ಗಾಂಧಾರಿ ಮನೆದಲಿ
ನೋಯದಿರು ಪೌರಾಣಜನ್ಮದ
ದಾಯಭಾಗದ ಭೋಗ ಭಂಗಿಸಲಳುಕಲೇಕಿನ್ನು |
ಸಾಯಲಾಗದೆ ಸುಭಟರಸುಗಳು
ಬೀಯವೇ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗಿದು
ದಾಯವೀ⁶ ಸಂಸಾರವೆಂದನು ನಗುತ ಮುರವೈರಿ || ೩

¹ ದಲಮಡಿದ (ಬ). ² ಯೆಯ (ಕ.ಟ.ದ). ³ ವಿಜಿ (ಕ), ವಿಹಿ (ಬ),
ರಜಿ (ಟ.ದ). ⁴ ಳಗ (ಕ). ⁵ ವಾಯಲೀ (ಕ), ದಾಯತಾ (ಬ).

ಎಂದು ಕೈಗೊಟ್ಟ ಬಲೆಯನು ಹರಿ
ತಂದನಾ ಸಂಗ್ರಾಮಭೂಮಿಗೆ
ಹಿಂದೆ ಬರಲಪ್ಪಾದ ಶಾಕ್ಷೋಹಿಣಿಯ ನಾರಿಯರು |
ಮುಂದೆ ಹೆಣದಿ¹ನಿ¹ಹಿಗಳು ಬಗಮೃಗ
ವೃಂದ ಚಲ್ಲಿತು ಭೂತ²ಪೂತನಿ²
ವೃಂದ ಕೆದಕಿತು ಹೊಕ್ಕ ರಿವರದ್ಭುತರಣಾಂಗಣವ ||

೪

ನೂಸಿತಬಲಾವೃಂದ ಕೆದಕಿದ
ಕೇಶಪಾಶದ ತೆಳುವನುಟ ನಿ
ಟ್ವಾಸುರದ ಹೊಯ್ತುಗಳ ಲೋಚನವಾರಿಧಾರೆಗಳ |
ಅನುರಾಕ್ರಂದನದ ಶೋಕಾ
ವೇಶ³ ಬಹಳದ ಬಾಲೆಯರು ಪ್ರಾ
ಣೇಶ ಮೈದೋಷುನುತ ಹೊಕ್ಕುಟಿಸಿದರು ಕಳನೊಳಗೆ ||

೫

ಹರಿದರಗಲಕೆ ನಾರಿಯರು ಕುರು
ಧರಣಿಯಲಿ ತಂತಮ್ಮ ಪತಿಗಳ
ಕರಿಗಳಲಿ ತುರಗದಲಿ ರಥದಲಿ ಕಂಡರಲ್ಲ |
ಶಿರವ ಮುಂಡಾಡಿದರು ಹೆಣನಲಿ
ಹೊರಳಿದರು ವಿವಿಧ ಪ್ರಳಾಪದ
ಪರಿ⁴ವವನಂತಹಿದರೋ ವರ್ಣಾನುವಡರಿದೆಂದ ||

೬

ನಡೆದಳಾ ಗಾಂಧಾರಿ ಶೋಕದ
ಕಡಲೋಳಿಲಿ ತ ಮುಳುಗುತಂಫ್ರಿಯ
ಕೊಡಹುತರುಣಾಂಬುಗಳ ಹೊನಲಿನ ಜಾನು⁵ದಘ್ನಗಳ⁵ |
ಅಡಗಿನಲಿ ಕಾಲೂಟು⁶ನಿಲುಕಿದ
ಡೊಡನೆ ಹರಿ ನೆಗಹುವನು ನರವಿನ
ತೊಡಕ ಬಿಡಿಸುತ ಹೊಕ್ಕಳಂಗನೆ ಹೆಣನ ಮಧ್ಯದಲಿ ||

೭

ಇತ್ತ ನೋಡ್ತೆ ದೇವಕಿಸುತ
ಮತ್ತ ಗಜ ಕಂಧರದೊಳಾ ಭಗ
ದತ್ತನನು ಕಂಡಾತನರಸಿಯರೈದೆ ಮೊಗವೆತ್ತಿ |

¹ ನು (ಘ.ಕ.) ² ಪಾತುಕ (ಕ.ಟ.ದ). ³ ಕಾಕ್ಷೇಶ (ಕ), ಕಕ್ರಾಸ
(ಘ), ಕಾವಾಸ (ಟ.ದ). ⁴ ರು (ಟ.ದ). ⁵ ಜಂಘೆಯಲಿ (ಬ.ಗ.ಘ.ಟ).
⁶ ಜಾರಿದರೊ (ಬ.ಗ.ಘ).

ನುತ್ತಬರುತ್ಯ^೧ದಾ^೨ರೆ ದಂತಿಯ
ಹತ್ತಲಱಿಯದೆ ನೂಱುಮಡಿ ಶೋ
ಕೋತ್ತರದಲದೆ ಶಿವ ಏನುತ ಮುಱುಗಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ | ೮

ದೇವ ನೋಡಾ ಶೋಕವಹ್ನಿಯ
ಡಾವರವ ಕಾಂಭೋಜನರನಿಯ
ರಾವ ನೋಂಪಿಯ ನೋಂತರೋ ಶಿವಶಿವ ಮಹಾದೇವ |
ಅವನಾತನು ನಿಮ್ಮ ವರುಗಳ
ಮಾವನೇ ಪಾಂಚಾಲ ಸತಿಯರು
ಜೀವದಲಿ ಜಾಱಿದರು ರಮಣರ ಮೇಲೆ ತನಿಹೊರಳಿ || ೯

ಅದೆ ವಿರಾಟನ ಸತಿಯ^೨ರಿ^೩ಚೆಯ
ಲದೆ ಘಟೋತ್ಕಚನಂಗನೆಯರಾ
ನುದತಿಯರ ಶೋಕವ ನಿರೀಕ್ಷಿಸು ಪಂಚ^೩ಕೇ^೩ಕಿಯರ |
ಒದಱು ಪಾಂಡ್ಯನ ಹೆಂಡಿ^೪ಂ^೪ಚೆಯ
ಲದೆ ಸುಸೋಮಕ ಸೃಂಜಯಾದ್ಯರ
ವಧುಗಳೊಱುಲುತ್ತದೆ ಮುರಾಂತಕ ನಿಮ್ಮ^೫ ಸೇ^೫ನೇ^೫ಯಲಿ || ೧೦

ನುಖ ಕಣಾ ಭೂರಿಶ್ರವನ^೬ವರ
ಸೋಖಿಯರದೆ ಪಾಡಳಿದು ನಿಮ್ಮಯ
ನಖನ ಗೆಲಿಸಿದಿರಿವನ ಮುಱಿದಿರಿ^೭ರಾಧೆಯಾತ್ಮಜನ^೭ |
ನಿಖಳ ಯಾಚಕಜನ ಸಹಿತ ತ
ತಖಿಯರಳುತದೆ ಕರ್ಣ ಮರಣದೊ
ಳೆಖಳಜ^೮ಗ^೮ ನೀನೊಬ್ಬ ತಪ್ಪಿನಿ ಮುಱುಗಿತಂದಿನಲಿ || ೧೧

ಭಾನುದತ್ತನ ಮೇಲೆ ಹೊರಳುವ
ಮಾನಿನಿಯರ ನಿರೀಕ್ಷಿಸೈ ಮ
ತ್ಯೂನುಗಳ ನೋಡುತ್ತಲದೆ ದುಶ್ಮಾನನಾದಿಗಳ^೯ |
ಏನನೆಂಬೆನು ತನ್ನ ಸೊನೆಯರ
ಹಾನಿಯನು ಮಾದ್ರೇತನರನಿಯ
ರೇನಧರ್ಮವ ನೆನೆದರೆಂದಳಲದೆಳು ಗಾಂಧಾರಿ || ೧೨

^೧ ಧ (ಕ), ಧಾ (ಘ). ^೨ ರಾ (ಕ). ^೩ ಕೈ (ಕ.ಘ.ಟ.ದ). ^೪ ರೀ (ಕ). ^೫ ಸೀಮೆ (ಬ.ಘ). ^೬ ನವನ (ಕ), ತತ್ಸಖಿ (ಘ). ^೭ ಭಾನುನಂದನನ ಬ). ಕುಲವನೆಚ್ಚರಿಬಿ (ಘ). ^೮ ನ (ಕ). ^೯ ಳು (ಬ).

ತಂದೆ ನೋಡೈ ಕೃಷ್ಣ ತನ್ನಯ
ನಂದನರು ನೂರ್ವರಿಗೆ ಕಿಷ್ಕಿಯಳ
ನಿಂದುಮುಖ ದುಶ್ಶಲೆಯನಾ ಸೈಂಧವನ ವಲ್ಲಭೆಯ |
ಅಂದು ವಿವಿಧವ್ಯೂಹ¹ದಲಿ ಗುರು¹
ನಿಂದಡೆಯು ಹುಸಿರಾತ್ರಿಯಲಿ ನೀ
ಕೊಂದರೈ ತನ್ನಳಿಯನನು ವರ ನಿಂಧುಭೂಪತಿಯ ||

೧೩

ಕ್ಷೇಮಧೂ²ರ್ತಿಯ²ನಾ ಕಳಿಂಗನ
ಸೋಮದತ್ತನ ಚಿತ್ರಸೇನನ
ಭೀಮವೈರಿಯಲಂ³ಬುಸ³ನ ⁴ಕಿಷ್ಕಾರನಂದನನ |
ಭೌಮಸುತನ ಸುಶರ್ಮಕನ ⁵ಸು
ತ್ರಾ⁵ಮರಿಪುಗಳ ಭೂರಿಬಲದ ಸ
ನಾಮರರನಿಯರದೆ ನಿಜೇಶನ ಮೇಲೆ ತನಿಹೊರಳಿ ||

೧೪

ಎನುತ ಬರೆಬರೆ ಮುಂದೆ ಕಂಡಳು
ತನುಜನನು ಭೀಮನ ಗದಾಭ
ಟ್ಟನದ ಘಾಯದ ಮೆಯ್ಯು ಖಂಡಿಸಿದೂರುಮಂಡಲದ |
ನನೆದ ಹುಡಿಮಗ್ಗುಲಿನ ರಕುತದ
ಹೊನಲ ಹೊಲನಿದೆ ಭೂಕಕಾಕ
ಧ್ವನಿ ಭಯಂಕರ ⁶ಸನ್ನಿ⁶ಧಾನದ ಕೌರವೇಶ್ವರನ ||

೧೫

ಇತ್ತ ನೋಡೈ ಕೃಷ್ಣ ತನ್ನಯ
ಮತ್ತ ದಂತಿಯನಿಂದುಕುಲರಾ
ಜೋತ್ತಮನನೇಕಾದಶಾಕ್ಷೋಹಿಣಿಯ ವಲ್ಲಭನ |
ಹತ್ತೆ ಹಿಡಿದೋಲಗಿಸುವರು ವರ
ಮತ್ತ ಕಾಶಿನಿಯರುಗಳಿಗಳ
ಸುತ್ತಮುತ್ತಿತು ಘೋಕ ವಾಯಸ ಬಂಬುಕವ್ರಾತ ||

೧೬

ಎನುತ ಬಿದ್ದಳು ಮೂರ್ಛೆಯಲಿ ಮೊ
ನಿನಿಯನೆತ್ತಿದನಸುರರಿಪು ನೃಪ
ವನಿತೆಯರು ಧಾನುಮತಿ ಮೊದಲಾದವಿಳ ರಾಣಿಯರು |

¹ ದಡಿಗುಡಿ (ಘ). ² ತರ್ತನ (ಕ). ³ ಬುಶ (ಕ), ಬಶ (ಘ). ⁴ ಕೆ
(ಬ,ಘ). ⁵ ಸಂಗ್ರಾ (ಕ). ⁶ ಸಂವಿ (ಘ,ಟ,ದ,ಪ).

ಜನಪತಿಯ ಮುಕ್ಕುಟುಕಿದರು ತ
ಜ್ಞನಿತ ಶೋಕಾದ್ಭುತದ ಹಾ ಹಾ
ಧ್ವನಿಯ ಧಟ್ಟಣಿ ಘಟ್ಟಿಸಿತು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಮಂಡಲವ ||

೧೭

ಜನಪ ಕೇಳಿಚೆಯಲಿ ಕುಂತೀ
ವನಿತೆ ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಿದ
ಳಿನತನುಜ ಹಾ ಕರ್ಣ ಹಾ ಹಾ ಕರ್ಣ ಹಾಯೆನುತ |
ನಿನಗೆ ಧರ್ಮನುತಾದಿ ಭೂಮಿಪ
ರನುಜರೈ ಮಾರಾಯಿ ಮಧುಸೂ
ದನನೆ ಮುಱಿಯಿನಿ^೧ ಕೊಂದನಕಟೆಂದೊಪಲಿದಳು ಕುಂತಿ ||

೧೮

ಅಪುದನಂತಕನೊನು ಮುರಹರ
ನಿಪುದ^೨ನೇ^೨ ನಾ^೩ವಿನ್ನು^೩ ಕರ್ಣಗೆ
ಕಿಪುಯರೈ ಲೇನಾಯ್ತು ಗುರುಜನ ಬಂಧುಜನಹನನ |
ಉಪುವ ಶಶಿವಂಶದ ಮಹಾನ್ಯಪ
ರೇಪಿಗಿದರೆ ಪಾತಕಕೆ ಮುನ್ನೆ
ಚ್ಚಪುನದಕಟಾ ತಾ^೪ಯಿ^೪ ಕೆಡಿಸಿದಳೆಂದು ಬಿಸುಸುಯ್ದ ||

೧೯

ಹೋಗಲಿನ್ನಾ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮ
ತ್ಯಾಗ ದುರ್ವ್ಯಸನಪ್ರ^೫ಪಂಚ^೫ವ
ನೀಗಿ ಕಳೆಯೆಂದಸುರರಿಪುಪೈತಂದು ^೬ಮನ್ನಿ^೬ಸಿದ |
ಮೇಗಿವರ ಸಂಸ್ಕಾರಕಾರ್ಯನಿ
ಯೋಗವಿವೆ ಭಾರಂಕ ನಿನಗೆ ಸ
ರಾಗದಲಿ ಸಂ^೭ತ್ಯಸಿಯೆಂ^೭ದನು ಭೂಪತಿಗೆ ಶಾರಿ ||

೨೦

ವ್ಯಾಸ ನಾರದ ವಿದುರ ಸಾತ್ಯಕಿ
ಕೇಶವನು ದಾರುಕ ಯುಯುತ್ಸು ಮ
ಹೀಶ ಮೊದಲಾದನಿಬರರಸರ ಸಾರಧಿವ್ರಾತ |
ಆ ಸಚಿವರಾ ಹನಿ ನಾಪುರ
ದಾ ಸಮಸ ಪ್ರಕೃತಿಜನ ಸಂ
ತ್ಯಸಿದರು ಸಂಸ್ಕಾರವಿಧಿಯನು ಹತಮಹೀಶರಿಗೆ ||

೨೧

^೧ ಸಿಯೆ (ಘ). ^೨ ನೈ (ಕ). ^೩ ವಿಂದು (ಬ), ವೆಲ್ಲ (ಘ). ^೪ ನ (ಕ).
ಯೆ (ಬ). ^೫ ಬಂಧ (ಕ.ಬ) ^೬ ಮಂತ್ರಿ (ಬ.ಟ.ಪ). ^೭ ವರಿಸಿಯೆಂ (ಕ),
ತವಿಪುಡೆಂ (ಬ.ಗ).

ಕುರುಪತಿಯ ರವಿಸುತನ ಮಾದ್ರೇ
 ಶ್ವರನ ದುಶ್ಯಾಸನ ವಿಕರ್ಣಾ
 ದ್ಯುರ ಜಯದ್ರಥ ಬಾಹ್ಯಕರ ಭಗದತ್ತ ಲಕ್ಷಣರ |
 ಗುರು^೧ವರನ^೧ ಪಾಂಚಾಲ ಮತ್ಸ್ಯೇ
 ಶ್ವರರ ಕುಂತೀಭೋಜನೃಪಮು
 ಬ್ಯರನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕದಿ ದಹಿಸಿದರಾಹಿತಾಗ್ನಿಯಲಿ ||

೨೨

ಕಳನ ಚೌಕದ ಸುತ್ತಲೊಟ್ಟಿಸಿ
 ತಳಿಗಳನು ಬಹಳಾಗ್ನಿಯನು ಕೈ
 ಕೊಳಿಸಿದರು ದಹಿಸಿದರು ಬಹಳಾಕ್ಷೋಹೋಭಟರ |
 ಬಳಿಕ ಹಸ್ತಿನಪುರದ ನೀಮಾ
 ಸ್ಥಳಕೆ ಬಂದರು ನಿಖಳ ಕಾಂತಾ
 ವಳಿಸಹಿತ ಗಂಗಾವಗಹನವ ಮಾಡಿದನು ನೃಪತಿ ||

೨೩

ಆ ನದಿಯ ತೀರದಲಿ ತಿಂಗಳು
 ಮಾನನಿಧಿ ತತ್ಪ್ರೀತರಿಗೆ ಜಲ
 ದಾನ ವಿಧಿವಿಹಿತಪ್ರಪಂಚಿತ ಸಕಲ^೨ಸಂಸ್ಕೃ^೨ತಿಯ |
 ಭೂನುತನು ಮಾಡಿದನು ಬಂದುದು
 ಜಾನಪದಜನವೈದೆ ಕುಂತೀ
 ಸೊನುವನು ದರುಶನವ ಮಾಡಿತು ಕಾಣಿಕೆಯ ನೀಡಿ ||

೨೪

ತಿಳುಹಿ ರಾಯನ ಹೃದಯನಂಚಿತ
 ಕಲುಷವನು ಬಂಡಿಸಿ ಗತಾಕ್ಷನ
 ಬಲದ ಚಿತ್ತವ್ಯಥೆಯನಾಣಿಸಿ ನೃಪವಧೂಜನದ |
 ಅಳಲನಾಣಿಸಿ ಗಜಪುರದ ನೃಪ
 ನಿಳಯವನು^೩ ಹೊ^೩ಗಿಸಿದನು ಯದುಕುಲ
 ತಿಲಕ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನು ಪಾಂಡವರ ||

೨೫

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

^೧ ವರನು (ಕ), ವನಾ (ಬ), ಗಳನು (ಛ.ಪ). ^೨ ಸತ್ಕೃ (ಕ.ಖ).
^೩ ಹು (ಬ).

ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ

ನೂತನೇ|| ದೇವನಂತತಿ ನಲಯೆ ಪಾಂಡವ
ಜೀವಿ ಹರಿಯೆಂಬೀ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು
¹ಭಾವ¹ ಸಂದುದು ಧರ್ಮಜನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದಲ||

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ಹಿಮಗಿರಿ ತೊಡಗಿ ನಾಗರ
ವೇಲೆ² ಪರಿಯಂತಖಳ ನಗರ ಗ್ರಾಮ ಪುರವರದ |
ಮೇಲುಪರ್ಣಪ್ರಮುಖ³ವಾಚಾಂ
ಡಾಲ⁴ರವಧಿ⁴ ಸಮಸ್ತ ಭೂಜನ
ಜಾಲ ಹಸ್ತಿನಪುರಿಗೆ ಬಂದುದು ಕಂಡುದವನಿಪನ||

೧

ಚೈವನ ಮುದ್ದಲ ಕಣ್ಣು ⁵ಕರ್ಣ ಭಾ
ರ್ಗವ ಭರದ್ವಾಜಾಂಗಿರಸ ಗಾ
ಲವ ⁶ಪುಲಸ್ತ್ಯ ರುಮಣ್ಣು ಗೌತಮ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಮುನಿ⁶ |
ಧ್ರುವ ವಿಭಾಂಡಕ ಗಾರ್ಗ್ಯ ಘಟನಂ
ಭವ ಮೃಕಂಡುಸುತಾದಿ ಭೂಮಿ
ಪ್ರವರ ಮುನಿಗಳು ಬಂದು ಕಂಡರು ಧರ್ಮನಂದನನ||*

೨

ಜಲಧಿ ಮಧ್ಯದ ಕುಟುವ ⁷ಘಟ್ಟಾ
ವಳಿಯ⁷ ಕೊಳ್ಳದ ಕುಹರ ಕುಂಜದ
ನೆಲೆಯ ಗಿರಿನಾನುಗಳ ಶಿಖರದ ದುರ್ಗವೀಧಿಗಳ |
ನೆಲನಶೇಷಪ್ರಜೆ ನಿಖಳ ಮಂ
ಡಳಿಕ ಮನ್ನೆಯ ⁸ವಂದಿ⁸ಜನ ಸಂ
ಕುಲ ಮತಂಗಜಪುರಿಗೆ ಬಂದುದು ನೈಪನ ಕಾಣಕೆಗೆ || †

೩

¹ ಠಾವು (ಬ.ಘ.ಟ.ದ.ಪ). ² ಳ (ಕ). ³ ಳ (ಘ). ⁴ ರಾ (ಬ.ಟ.ದ).
⁵ ನುಡತಿ (ಕ), ರಾದಿ (ಬ.ಘ.ಪ). ⁶ ವರ (ಬ), ಮುನಿ (ಘ) * ಇಲ್ಲಿಗೆ (ಘ)
ಪ್ರತಿ ನಿಂತು ಹೋಗಿದೆ. ⁷ ಗೌತಮ ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಸುನಸ್ತ್ಯ, ರುತ್ವಿರ್ಮಕರು ವಾಲ್ಮೀ
ಕಿ (ಕ), ನು ಕಶ್ಯಪನಾತ್ರಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ, ಶಾಕ್ಯಮುನಿ (ಬ). ⁸ ದಪ್ಪಾವಳಿಯ (ಕ).
⁹ ರನ್ನ (ಕ). † ಈ ಪದ್ಯ (ಬ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ವ್ಯಾಸ ನಾರದ ಕೃಷ್ಣ ಮೊದರಾ
 ದೀ ಸಮಸ್ತ ಮುನೀಂದ್ರನಿಕರ ಮ
 ಹೀಶನನು ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಕೆ ಮನವನೊಡಬಡಿಸಿ |
 ದೋಷರಹಿತ ಮುಹೂರ್ತ ಲಗ್ನ ದಿ
 ನೇಶವಾರ ಶುಭಗ್ರಹೋದಯ
¹ಲೇಸೆನಲು¹ ನೋಡಿದರು ಮಿಗೆ ಗಾಗ್ಯಾದಿ ಜೋಯಿಸರು* | ೪

ತರಿಸಿ ಮಂಗಳ ವಸ್ತುಗಳ ಸಂ
²ವ²ರಿಸಿ ಬಹುವಿಧವಾದ್ಯರವ ವಿ
 ಸ್ತರದ ಪಂಚಮಹಾನಿನಾದದ ಸರ್ವಜನಮನದ |
 ಹರುಷಪೂರದ ಪೇದಮಂತ್ರೋ
 ಚ್ಚರಣನಾರದ ನೃಪನ ಪಟ್ಟಾ
 ಧ್ವರವೆನೆಯಲುತ್ಸವವೆನೆಸಗಿದನಸುರರಿಪುವಂದು³ || ೫

ಅದುದಾ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದೊ
 ಳಾ ದುರಾತ್ಮಕ ⁴ದಾಷ್ಯಳನ⁴ ಪರಿ
 ವಾದವನು ಮುನಿನಿಕರ ಕೇಳಿದು ಬತಿಯ ಭಾರದಲಿ |
 ಭೇದಿಸಿದರವನಪುರನೆಂದು ವಿ
⁵ಪಾ⁵ದವಕ್ಕಿಯಲುರುಹಿದರು ಬಳಿ
 ಕಾದರಿಸಿ ಧರ್ಮಜನ ಸಂತೈಸಿದನು ಮುರವೈರಿ || ೬

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಪಟ್ಟವದು ಹಿರಿ
 ಯರನನದು ಯುವರಾಜಪಟ್ಟವೆ
 ಹರಿತನೂಜನೊಳಾಯ್ತು ಸೇನಾಪತಿ ಧನಂಜಯನು |
 ವರ ಕುಮಾರರು ಯಮಳರಲ್ಲಗೆ
 ಹಿರಿಯನಚಿವನು ವಿದುರನವನಿಪ
 ಪರುರವಿಸಿದ ಯುಯುತ್ಸವನು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರದಲಿ || ೭

ವರ ಮುನೀಂದ್ರರ ನಿಖಳ ದೇಶಾಂ
 ತರದ ಭೂಸುರವರ್ಗವನು ಸ
 ತೈರಿಸಿದನು ಗೋ ಭೂಮಿ ವಸನ ಹಿರಣ್ಯದಾನದಲಿ ||

¹ ವಾಸರವ * ಈ ಪದ್ಯ (ಬ) ಪ್ರತಿಯುಲ್ಲ. (ಕ). ² ಹ (ಕ).
³ ನೆಸಗಿದನಂದು ಯಮನೂನು (ಕ), ತಂದನು ಕೃಷ್ಣ ನಸುವಗುತ (ಬ).
⁴ ರಾಳಕನ, ಪಾಳಕನ (ಬ.ಘ). ⁵ ವಾ (ಬ).

ಪರಿಜನವ ಪುರಜನವ ರತ್ನಾ
ಕರಪರಿತ ಮುಖೀಜನವನಾ
ದರಿಸಿದನು ಮೈಭವವಿಹಿತ ಸನ್ಮಾನದಾನದಲಿ ||

೮

ಆ ಸುಯೋಧನನರಮನೆಯನವ
ನೀತ ಹೊಕ್ಕನು ಪವನಸುತ ದು
ಶ್ಯಾಸನನ ಸದನವನು ಪಾರ್ಥಗೆ ಕರ್ಣಭವನದಲಿ |
ವಾಸವಾದುದು ಯಮಳರಿಗೆ ದು
ಶ್ಯಾಸನಾನುಜರರಮನೆಗಳುಳಿ
ದೈನುಮನೆ ಭಂಡಾರವಾದುದು ಭೂಪ ಕೇಳಿಂದ |

೯

ಮನ್ನಣೆಯಲಿ ಯುಯುತ್ಸು ಹೊಕ್ಕನು
ತನ್ನ ಮನೆಯನು ಭೀಷ್ಮ ಗುರುಕೃಪ
ರುನ್ನತಾಲಯವಾಯ್ತು ನೃಪನ ಪಸಾಯ್ತು ಸಂತತಿಗೆ |
ಮುನ್ನಿನವರೇ ಮಂತ್ರಿ ಸಚಿವರು
ಮುನ್ನದಾವಂಗಾವಪರುರವ
ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಪೌರಜನವೆಸೆದಿದ್ದು ದಿಭಪುರಿಯ ||

೧೦

ಅರಸು ಧರ್ಮಜನಾದ ನಮಗಿ
ನ್ನರವಣಿಪ ಮನ ಬೇಡ ಬೇಡು
ತ್ತರಿಸುವಿಹಪರವೆರಡ ಪಡೆದವು ನಿಖಳ ಜಗ ಹೊಗಳಿ |
ಪರಿಮಿತದ ಜನ ತಮ್ಮ ಸುಬಲವ^೩
ನಿರದೆ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಮುನಿಜನ
ಧರಣಿಸುರರೊಳಗಾದ ಪುರಜನರೊಲಿದು ಹರಸಿದರು ||*

೧೧

^೧ ಸರ್ವಾಭರಣಕನುವಾಯ್ತು (ಬ), ಕೊಟ್ಟಾ ರಕ್ಕೆ ಸಮವಾಯ್ತು (ಟ.ದ.ಪ). ^೨ ಪಲ್ಲಿಂದಾದ (ಕ), ವಾರಿಂಗಾವ (ಖ). ^೩ ತದಿ ತದ್ವರ್ಮ ಸುಲಭವ (ಬ). ತದ ಜನ ತಮ್ಮ ಸುಲಭವ (ಟ) * ಈ ಪದ್ಯಗಳಾದಮೇರೆ (ಕ). ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ:—

ಗೌಳ ಬರ್ಬರ ಮಗಧ ನಿಂಧು ನೆ
ಪಾಳವಾಂದ್ರ ವಿದೇಹ ಕುರು ಮಳೆ
ಯಾಳ ವತ್ಸ ತ್ರಿಗರ್ತ ಮತ್ಸ್ಯ ವಿದರ್ಭ ಕರ್ನಾಟ |
ಮಾಳ ಪಂಗ ಕಿರಾತ ಧಳಿ ಬಂ
ಗೌಳ ಜೋನೇಗ ಜೀನ ಬರ್ಬರ
ಚೋಳ ಕೊಡಗ ನೃಪಾಲ ಕೊಂಕಣ ಕರುಷ ಮಹರಾಷ್ಟ್ರ |

ಬಳಿಕ ಭೀಷ್ಮನ ಬಾಣಶಯನ
 ಸ್ಥಳಕೆ ಧರ್ಮಜ ಬಂದು ಧರ್ಮಂ
 ಗಳನು ಕೇಳಿದು ರಾಜಧರ್ಮ¹ ಸಮಸ್ತಧರ್ಮವನು¹ |
 ತಿಳಿದನಗ್ಗದ ದಾನಧರ್ಮ
 ವಳಿಯನಾತನ ರಾಜ್ಯಪಾಲನ
 ನಳ ನಹುಷ ಭರತಾದಿ ಭೂಪರ ಗತಿಗೆ ಗುರುವಾಯ್ತು || ೧೨

ಕದನದಲಿ ಕಯ್ಯಾರೆ ದೈತ್ಯರ
 ನದೆದು ಭೂಭಾರವನು ಪರಹ
 ಸ್ತದಲಿ ಕಟ್ಟಿನಿ ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷೆಯನುತ್ತರಾಯೆನಿನಿ |
 ನದಿಯ ನಂದನನನು ಪರಾ²ನಂ
 ದದಲಿ² ಸೇರಿಸಿ ಪರಮ ಪರಿತೋ
 ಷದಲಿ ಪಯಣವ ಮಾಡಿದನು ಮುರವೈರಿ ನಿಜಪುರಿಗೆ ||† ೧೩

ಯಮಸುತನ ತಕ್ಕೈ³ನಿ ಭೀಮನ
 ಮಮತೆಯನು ಭುಲೈ³ನಿ ಪಾರ್ಥನ
 ನಮಿತ ಮಕುಟವ ನೆಗೆಹಿ ಪುಳಕಾಶ್ರುಗಳ ಪೂರದಲಿ |

ಭೂಸುರರ ಬುಷಿಗಳನು ದಿಗ್ಧರ
 ಣೀಶರನು ಮನ್ನೆಯರ ದಿಕ್ಕಿನ
 ದೇಶದೇಶದ ಮಂಡಳೀಕರುಲಳಿದ ದೇಶವನು |
 ಕಾಶಿ ಮೊದರಾದಖಳ ತೀರ್ಥಾ
 ವಾಸಿಗಳ ಕಳುಹಿದರು ಧರ್ಮಜ
 ರಾ ಸಹೋದರರೊಡನೆ ರಾಜ್ಯವನಾಳಿದನು ನೃಪತಿ ||

ಹರಿಯ ಬಸುರಲಿ ಸಕಲ ಲೋಕದ
 ವಿರಳವಡಗಿದವೋಲು ಭಾರತ
 ಶರಧಿಯೊಳಡಗಿದವನೇಕಪುರಾಣ ಕಾವ್ಯಗಳು |
 ಪರಮಧಕ್ತಿಯೊಳೀ ಕೃತಿಯನಾ
 ದರಿಸಿ ಕೇಳಿದ ನರರ ದುರಿತಾಂ
 ಕುರಕೆ ಬೇಗೆಯ ದಾಳಿಯೆಂದರುಹಿದನು ಭೂಪತಿಗೆ || (ಛ.ದ.ಪ.)

¹ ಸದ್ಧರ್ಮವೋಕ್ತವನು (ಬ), ಪರೋಕ್ತಧರ್ಮವನು (ಪ). ² ಪರ
 ವಿಧಿಯು (ಕ). † ಇಲ್ಲಿಗೆ (ಬ). ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತಪು ಮುಗಿದಿದೆ.

ಯಮಳರನು ಬೋಳೈಸಿ ರಾಯನ
ರಮಣಿಯನು ಸಂತೈಸಿ ವಿದುರ
ಪ್ರಮುಖರನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ಬಿಜಯಂಗೈದನಸುರಾರಿ || ೧೪

ದೇವ ದುಂದುಭಿರವದ ಗಗನದ
ಹೂವಳೆಯ ಪೂರದ ಸಮಸ ಜ
ನಾವಳಿಯ ಜಯಜೀಯ ನಿಷ್ಕೋಷದ ಗದಾವಣಿಯ |
ದೇವಕಿಯ ವಸುದೇವ ರುಕುಮಿಣಿ
ದೇವಿಯಾದಿಯ ಹರುಷದಾವಿ
ಭಾವ ಮಿಗೆ ನಿಜಪುರವ ಹೊಕ್ಕನು ವೀರನಾರಾಯಣರ ||* ೧೫

ಭವದುರಿತಹರವಕಟ ಹರಿನಾ
ಮವನು ನೆನೆವರು ಕಾಲಚಕ್ರದ
ಜವನ ಬೇಗೆಯ ಜುಣುಗಿ ಜಾಲುನವರಖಳ ಮಾನವರು |

* ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪದ್ಯಗಳ ಕ್ರಮವು ಬೇರೆಬೇರೆ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಎರಡು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಮೂಲಪಾರವಲ್ಲದಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಅವು ಯಾವ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿರುವುವೆಂಬುದನ್ನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸಂಕೇತಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳು ಬರುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ವೇದನಾಲ್ಕರ ಸಾರಮಿದು ಶಾ
ಸ್ತಾದಿಹದಿನಾಟು ಸುಸಂಚದ
ಭೇದವಿದು ಸಕಲಾಗಮದ ನೆಲೆವೀಡು ಲಾಣವಿದು |
ಸೋದಿಸಿದ ಹದಿನೆಂಟು ಪೌರಾ
ಣಾದಿಗಳ ಸರ್ವಸ್ವನಿಕರವ
ಬಾದರಾಯಣನೊಲದು ಸತ್ಕೃತಿಯೆನಿಸಿ ರಚಿಸಿದನು || (ಕ.ಪ.)

ಅರಸ ಕೇಳಿ ಸಕಲ ವೇದದ
ತಿರುಳಿನಪ ಭಾರತದ ಕಥೆಯನು
ವಿರಚಿಸಿದ ಜಗದಪುನ ಸಂಹರಿಸಲೈ ಕೃತಿಯೆನಿಸಿ |
ಹರಹಿದನು ತ್ರೈಲೋಕ್ಯದೊಳಗಾ
ಪರಮವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿ ಮತ
ವಜುಯೆ ಚಿತ್ರವನಖರೋಕಾಲೋಕಜನವಜುಯೆ || (ಕ.)

ಕವಿಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೊಕದ
ಸವೆಯದಮೃತವನೊಲಿದೊಲಿದು ನು
ಶ್ರವಣದಲಿ ಕುಡಿಕುಡಿದು ಪದವಿಯ ಪಡೆವುದೀ ಲೋಕ || ೧೬

ಶ್ರೀಮದಮರಾಧೀಶ ನುತಗುಣ
ತಾಮರಸಪದ ವಿಪುಲನಿರ್ಮಳ
ನಾಮನನುಹಮ ನಿಖಿಳಯತಿಪತಿವಿಜವಂದಿತನು |
ರಾಮನೊರ್ಜಿತನಾಮ ಸುಧೆಯಾ
ರಾಮನಾಹವಭೀಮ ರಘುಕುಲ
ರಾಮ ಪಾಲಿಸುವೊಲಿದು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ || ೧೭

ಹರನ ಸಭೆಯೊಳು ಕೇಳಿರೈಮುರ
ಹರನ ಸಭೆಯೊಳು ನಕಲ ವಿದ್ಯಾ
ಧರರ ಸಭೆಯೊಳು ಕಮಲಭವನುದ್ದಂಡ ಸಭೆಯೊಳಗೆ |
ಸುರಪತಿಯ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ಪಾವಕ
ಹರಿಯನಿಜ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ನೈರುತಿ
ವರುಣ ಸಭೆಯಲ ಮೆಚುವುದೀ ಭಾರತಕಥಾಮೃತವು || (ಕ.)

ಹರಿಯ ಸಭೆಯಲ ರಾಜರಾಜನ
ವರಸುಸಭೆಯಲ ಮೀಡುವೀಶನ
ಪರಮಸಭೆಯಲ ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸ ಗರುಡಕಿನ್ನರರ |
ಹರಿಯ ಸಭೆಯಲ ನಾಗಲೋಕದ
ಗರುವಸಭೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಪತಿ
ಕರವೆನಿಸಿ ತ್ರಿಜಗವ ಪನರಿಸಿತ್ತೆಲೆಯರನ ಕೇಳೆಂದ (ಕ.ಟ.ಪ.)

ಗಿರಿಜೆಯೊಲಗದಲ್ಲ ಭಾರತ
ಸಿರಿಯ ಸಭೆಯಲ ಭಾರತವು ವಾಕ್
ಸರಸತಿಯರಾಸ್ಥಾನದಲಿ ಭಾರತಕಥಾಮೃತವು |
ವರ ಶತಿಯರೊರ್ವ್ವಶಿಯರಾದಿಯ
ಸುರಪತಿಯರೊಗ್ಗಿನಲಿ ಭಾರತ
ವರಕಥಾಪೀಯೂಷ ರಂಜಿಸಿತೆಂದನಾ ಮುನಿಪ (ಕ.ಪ.)

ನಿಮ್ಮ ಕಾರುಣ್ಯಾವಲೋಕವ
ವೆಮ್ಮ ಮೇಲುಂಟಾಗಿ ಭಾರತ
ರಮ್ಯವೆನಿಸುವ ಕಥೆಯ ಕೇಳಿದಡೊದೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿ |
ನಿರ್ಮಲನವಾಯ್ತೆನ್ನ ತನು ಸ
ದ್ಧರ್ಮವೈಶಂಪಾಯ ನಿಮ್ಮ ನು
ಬ್ರಹ್ಮರಥಗೊಳಬೇಕೆನುತ ಹೊಗಳಿದನು ಭೂಪಾಲ (ಕ.ಪ.)

ಅರಸ ಮೈಶಂಪಾಯನಿಗೆ ನಿಜ
ಕರವ ಮುಗಿದು ಸುವರ್ಣವಸ್ತ್ರಾ
ಭರಣ ಗೋವ್ರಜ ಭೂಮಿ ಕನ್ಯಾದಾನ ಮಣಗಣದಿ |
ಹಿರಿದು ಪರಿಯಲಿ ಮನದಣಿವವೋ
ಲುರುತರದ ದ್ರವ್ಯಾದಿಗಳ ಭೂ
ಸುರರಿಗಿತ್ತನು ರಾಯ ಜನಮೇಜಯಮಹೀಪಾಲ ||

೧೮

ಸರ್ಪಯಾಗದೊಳಾದ ಕರ್ಮದ
ದರ್ಪವನು ಕೆಡೆಯೊಡೆದು ಬೆಳಗಿದ
ನುಪ್ಪರದ ರವಿತ್ರೆಜದಲಿ ಸುರನರರು ಬೆಟಗಾಗೆ |

ಸನಕ್ತಶೃಪ ಜಹ್ನು ಜೈಮಿನಿ
ವಿನುತ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಾಂಗಿರ
ಸನು ಸುಕಶೃಪ ವತ್ಸ ಕುತ್ಸನು ಗಾಗ್ಯ ಗೌತಮನು |
ಘನವೆನಿಪ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ವಾಸಿ
ಷ್ಠನನು ಪೇದವ್ಯಾಸ ಮೊದರಾ
ದನಿಬರನು ಜನಮೇಜಯನು ಮನ್ನಿಸಿದನುಚಿತದಲಿ. (ಕ.ಪ.)

ಸಕಲ ಬುಷ್ಪಮತದಲಿ ಕಥಾನಾ
ಯಕನ ಗಂಧಾಕ್ಷತೆಯೊಳರ್ಚಿಸಿ
ಮಕುಟಕರ್ಣಾಭರಣವೆನಿಸುವ ವಸ್ತ್ರ ಕನಕವನು |
ಭಕುತಿಯಿಂದಲಿಯುರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾ
ನಿಕರದಲಿ ಮನ್ನಿಸಿದರಾ ಮುನಿ
ಯುಕುತಿ ಮಿಗೆ ಹರಸಿದನು ಜನಮೇಜಯ ಮಹೀಪತಿಯ || (ಕ.ಪ.)

ಮುನಿಗಳೆಂಬತ್ತೆಂಟು ಸಾವಿರ
ಘನಕಥಾಹೀಯೂಷವನು ಕೇ
ಳ್ಳನಿಬರಿತ್ತರು ಸೂತ ಮನದಣಿಯಲು ಸುವಸ್ತ್ರಗಳ |
ವನವನಂಗಳಿ ಬಂದು ತಾಪನ
ರನಿಬರಾಸ್ತೌ ನಸಂಗತ
ರೆನಿಸಿ ಭಾರತಕಥೆಯ ಕೊಂಡಾಡಿದರು ಮನದಣಿಯ || (ಕ.ಪ.)

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ನೃಪತಿ ನಿರಿ
ರೋಲ ಕಥೆಯಿದನಾದರಿಸಿಯಾ
ಕೇಳಿದರೆ ಶತಯಾಗಫಲವಹುದಮರೋಕದಲಿ |
ರೋಲರೋಚನೆಯರ ಸಮೇಳದ
ರಾಳುವರು ಹದಿನಾಲ್ಕುರೋಕದ
ರಾಳುಗೆಲಸವ ಮಾಡುವರು ತತ್ತೀಸಕೋಟಿಗಳ || (ಕ.)

ತಪ್ಪದೀ ಭಾರತವ ಕೇಳಿಂ
 ಗಪ್ಪದಮರಸ್ತ್ರೀಕದಂಬದೊ
 ಳೊಪ್ಪುವಿಂದ್ರನ ಪದವಿಯೆಂದನು ಸೊತ ಕೈಮುಗಿದು || ೧೯

ವೇದಪಾರಾಯಣದ ಫಲ ಗಂ
 ಗಾದಿ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನಫಲ ಕೃ
 ಚ್ಛಾದಿ ತಪಸಿನ ಫಲವು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯೋಮಯಾಗಫಲ |

ಧರೆಯೊಳಿ ಸತ್ಕಥೆಯ ಕೇಳಿದ
 ನರಗೇ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯಸಂತತಿ
 ವರಶುಭೋದಯ ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿಯನೀವುದನವರತ |
 ಹರನ ಸಾರೂಪ್ಯವನು ಕೇಳಿ ಮುರ
 ಹರನ ಸಾಲೋಕ್ಯವನು ಭಾರತಿ
 ವರನ ಸಾಯುಜ್ಯವನು ಪಡೆವರು ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ || (ಕ.)

ಪುಣ್ಯಕಥೆಯನು ಪೊಗಳ್ಳ ಜನರಿಗೆ
 ಗಣ್ಯರೈಶ್ವರ್ಯವನು ಹರಿ ಕಾ
 ರುಣ್ಯದಲಿ ಕೊಟ್ಟಹಪರಂಗಳಲೈದೆ ಸಲಹುವರು |
 ಹೆಣ್ಣ ತಲೆಗೇರಿಸಿ ಮೆಟುವ ಮು
 ಕ್ಕಣ್ಣಿನಿಪ್ಪವನೀವನೀ ರಾ
 ವಣ್ಯಮಯ ಸತ್ಕೃತಿಯ ಕೊಂಡಾಡದವರಾರೆಂದ || (ಕ.)

ಸರಸಿಜೋದ್ಭವನರಸಿ ಭಾರತಿ
 ಹರಿಯ ವಧು ಗೋಮಿನಿಯ ಸಭೆಯಲಿ
 ಸುರಸತಿಯರಾಸ್ಥಾನದಲಿ ದಿಗ್ವಿನಿತೆಯರ ಹೊರೆಯ |
 ವರವನಿತೆ ಶರಿದೇವಿಯೂರ್ವಶ
 ಯರ ಸಮೀಪದ ರಂಭೆಯಿದರಲಿ
 ವರಕಥಾಪೀಯೂಷಪಾನದೊಳಾದವೊಲವಿನಲಿ || (ಕ.)

ವಿಪ್ರಜನರಾದರಿಸಿ ಕೇಳಿ
 ಲ್ಕಪ್ಪುದೈ ಸಚ್ಚರಿತ ಸದ್ಗುಣ
 ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಪ್ಪ ಪುತ್ರ ಕಳತ್ರ ನಂಪದವು |
 ಗೊಪ್ಪವೆನುವ ಶ್ರುತಿಸುಯೋಗ್ಯತೆ
 ಕ್ತಿಪ್ರದಲಿ ಕೈಸಾರುವುದು ತಾ
 ವೊಪ್ಪುವರಲೈ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಭೆಯೊಳಗೆಂದನಾ ಮುನಿಪ || (ಕ.)

ಹೇಮಖುರತ್ಯಂಗಾಭರಣದಲಿ
 ಕಾಮಧೇನು ಸಹಸ್ರಕವಿರೆಯ
 ಸೋಮ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹದಲಿ ಸುರನದಿಯ ತೀರದಲಿ |

ಮೇದಿನಿಯನೊಲದಿತ್ತ ಫಲ ವ
 ಸ್ಮಾದಿ ಕನ್ಯಾದಾನಫಲವಹು
 ದಾದರಿಸಿ ಭಾರತದೊಳೊಂದಕ್ಷರವ ಕೇಳ್ದರಿಗೆ ||

೨೦

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಚಿಂತ್ಯ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಚರಣಾರವಿಂದ
 ಮಕರಂದ ಮಧುಪಾನಪರಿಪುಷ್ಪವಚಪ್ಪಟ್ಟದೀನಿಕಾಯ
 ಶ್ರೀವತ್ಸುಮಾರವ್ಯಾಸಯೋಗೀಂದ್ರವಿರಚಿತಮಪ್ಪ
 ಕರ್ಣಾಟಭಾರತಕಥಾಮಂಜರಿಯೊಳ
 ಗದಾಪರ್ವಂ ಸಮಾಪ್ತಂ.

ಶ್ರೀಮುಕುಂದಾರ್ಪಣವೆನಿಸಿ ಶತ
 ಧೂಮಿದೇವರಿಗಿತ್ತ ಫಲವಹು
 ದೀ ಮಹಾಭಾರತದೊಳೊಂದಕ್ಷರವ ಕೇಳ್ದರಿಗೆ|| (ಕ.)

ರಾಮ ಮಂಗಳನಾಮ ಪವಗ
 ಸ್ತೋಮ ಭವಕುಲಭೀಮ ಸುಗುಣೋ
 ದ್ವಾಮ ಜಯಸಂಗ್ರಾಮ ಸೀತಾರಾಮ ನಿನ್ನೀಮ|
 ಸಾಮಗಾನಪ್ರೀಮ ರಿಘುನಿ
 ಧೂಮಕಾರುಣ್ಯಾಭಿರಾಮನೆ
 ರಾಮ ರಕ್ಷಮ ಬೇಗ ದಶರಥರಾಮನೊಲದೆನ್ನ || (ಕ.)

ಅನುಬಂಧ

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗದಾಪರ್ವದ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿಯ
ಕೊನೆಯ ಪದ್ಯಗಳ ಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪಟ್ಟಿ.

(ಖ.ಘ.ತ.) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಛಾಂದಸ್ಸು.

ಪದ್ಯಗಳು	ಕ.	ಅಂಗೀಕೃತಪಾಠ ಗ.	ಟ.ದ.	ಪ
ದೇವದುಂದುಭಿರವದ ೧೭	೧೫ ೧೫	೧೮	೧೯
ವೇದನಾಲ್ಕರ ನಾರವಿದು ೧೮ ೧೭	೨೦	೨೦
ಅರಸ ಕೇಳೈ ಸಕಲ ವೇದದ ೧೯
ಹರನ ಸಭೆಯೊಳು ಕೇಳಿರೈ ೨೦
ಹರಿಯ ಸಭೆಯಲ ೨೧ ೧೮	೨೧	೨೧
ಗಿರಿಜೆಯೊಲಗದಲ್ಲ ೨೨	೨೨
ನಿಮ್ಮ ಕಾರುಣ್ಯವರೋಕನ ೨೩	೨೩
ಸನಕ ಕಶ್ಯಪ ಜಹ್ನು ಜೈಮಿನಿ ೨೪	೨೪
ಸಕಲಬುಷಿಮತದಲ ೨೫	೨೫
ಸರ್ಪಯಾಗದೊಳಾದ ೨೬	೧೯	೧೯
ಮುನಿಗಳೆಂಬತ್ತಂಟು ೨೭	೨೬
ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ೨೮
ಧರೆಯೊಳೆ ಸತ್ಯಥೆಯ ೨೯
ಪುಣ್ಯಕಥೆಯನು ಪೋಗಿದ್ದ ೩೦
ಸರಸಿಜೋದ್ಭವನರಸಿ ೩೧
ವಿಪ್ರಜನರಾದರಿಸಿ ೩೨
ಧವದುರಿತಹರ ೩೩	೧೬ ೧೬	೨೭
ವೇದಪಾರಾಯಣದ ಪಲ ೩೪	೨೦	೨೪	೨೮
ಹೇಮಖುರಶ್ಯಂಗಾಧರಣ ೩೫
ಜೋರ ನಿಂದಿಸಿ ಶಶಿಯ ೩೬
ಶ್ರೀಮದಮರಾಧೀಶ ೩೭	೧೭ ೧೯	೨೨	೩೦
ರಾಮಮಂಗಲನಾಮ ೩೮
ಅರಸ ವೈಶಂಪಾಯನಿಗೆ ೩೯	೧೮	೨೩	೨೯

